

GÖZ

SAYI :3 / 2014

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ HABER AJANSI YAYINIDIR.

Dr. Mustafa Aydın:

“2020 yılında dünyanın ilk 500’ü içerisine gireceğiz”

- Kimsenin gözünde yaş kalmamıştı Soma’da... ● Bir hayalim var
- Ah hayat, sen insanı rezil de edersin vezir de! ● Vefa artık İstanbul’da bir semt adı...

KİLER İLAN

Değerli okurlar,

Biz İstanbul Aydın Üniversitesi olarak Türkiye’de geleceğin basın mensuplarını yetiştiriyoruz. Basının, bir toplumun aort damarı olduğunu ve demokrasinin ayrılmaz bir parçası olduğunu bilincindeyiz. Bu nedenle fakülte sıralarında gazeteciliğe başlamanın ne kadar hayati bir değer taşıdığını her zaman vurgulamaktayız. GÖZ dergisi bir ölçüde bu düşüncelerimizi karşılar niteliktedir.

İstanbul Aydın Üniversitesi (İAÜ) kurulduğu günden beri uygulamalı eğitimi bir misyon olarak almıştır. Uygulamalı eğitim anlayışımızla her zaman iftihar ettik. Çünkü Türk eğitim sisteminin uygulamalı eğitime ciddi anlamda ihtiyacı vardır; biz İAÜ olarak bu alanda çok ciddi başarılarla imza attık. Uygulamalı eğitimdeki temel amacımız ezberci eğitimi yıkmak, bunun yerine daha modern, çağın ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir sistem koymaktı. Öğrencilerimiz, okullarından mezun olduktan sonra sektörde kendilerini yabancı hissediyorlar ve işi öğrenmeleri uzun zaman alıyordu. Biz eğitim modelimizle sektöre adaptasyonu güçlü, yaratıcı çalışabilen bireyler yetiştirmeyi amaçladık hep.

İstanbul Aydın Haber Ajansı da (İAHA) bu amaca hizmet eden kurumlarımızdan biridir. Yazıları okuduğunuzda bize hak vereceksiniz. Genç muhabirlerimiz daha fakülte sıralarında hayatla karşılaşmışlar ve tanıklıklarını okurlarıyla paylaşmışlardır.

GÖZ’ü yayımlayan genç öğrenci gazetecileri ve onlarla usta-çırak ilişkisi içerisinde çalışan hocalarını kutluyoruz.

Dr. Mustafa Aydın

İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı

İÇİNDEKİLER

- 10** “2020 yılında dünyanın ilk 500’ü içerisinde gireceğiz”
- 20** Edirne, sadece Selimiye Camisi bile bu kente gitmeye değer...
- 28** Etiyopyalı Cadı
- 36** Medya kaptansız kaldı
- 42** 43 Yıllık Bir Bekleyişin Öyküsü...
- 50** Babıali de uçup gitti İstanbul’un hayatından...
- 58** “Baba bana Babıali’yi anlat!”
- 64** Bir hayalim var - Ataol Behramoğlu
- 66** Medarı Maişet Motoru ile Burgaz’a...
- 72** Yedi Düvel Zindanından Beterdir Yedikule ...
- 78** Kimsenin gözünde yaş kalmamıştı Soma’da...
- 88** Hangi caddeye girdiysek, hangi sokağa saptıysak, hangi kapıyı çaldıysak hep kömür yüzlü acı karşıladı bizi...
- 96** Bir hayalim var - Mehmet Birkiye
- 98** Murad Sezer: “Gazetecilik ve hayat deneyimi olmayan gençlerin aceleciliği beni şaşırtıyor”
- 104** İstanbul kollarını açmış onlara...
- 110** Süryanilerin atan kalbi Mor Gabriel
- 118** Vefa artık İstanbul’da bir semt adı...
- 122** Bir hayalim var - Hülya Yenğin
- 124** “Siirt, Bitlis, Van’da mıyız hayır Kadınlar Pazarı’ndayız.”
- 130** Hepsi birer küçük Paganini...
- 136** Kanserden bana ne, hayat çok güzel!
- 140** Down değil, Sevgi Kafe’si
- 144** Ah hayat, sen insanı rezil de edersin vezir de!
- 150** Koca hayatını bir damla göz yaşıyla bitirdi...
- 158** İstanbul’un yüzleri
- 170** Bütün mesele karanlıkta görmek...
- 172** İstanbul’a gökten indirilmiş bir Polonya kolonisi...
- 178** “Son üç karniyarıktan bir tanesinin kim vurduya gittiği yer”
- 182** “Söyleyin bakalım, Tünel neyin üstünde gider?”
- 186** Sarajevo Cennettir, Gerisi Cehennem...
- 194** Bi Mongol Hun...*
- 198** Umudun Son Durağı...
- 206** Onlar futbol sahalarının görünmez kahramanları...
- 210** Modayla tesettürü birleştirip şıklığı yakalamak
- 214** Tutku, Aşk, Nefret, Güven, Otorite
- 218** Biri bizi gözetliyor
- 220** Yağmur ülkesinden geliyorum
- 224** İstanbul Aydın Üniversitesi’nde Ne Var Ne yok

20

130

214

110

50

42

78

GOZ

OCAK - NİSAN 2014

KÜNYE

İmtiyaz Sahibi
İstanbul Aydın Üniversitesi Mtevelli
Heyet Başkanı
Dr. Mustafa Aydın

Yayın Kurulu Başkanı
Prof. Dr. Yadigar İzmirlî

Genel Yayın Yönetmeni
Prof. Dr. Hülya Yenğin

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Öğr. Gör. Kayhan Güven

Haber Koordinatörü
Semra Dursun

Haber Koordinatör Yrd.
**Cemal Kaçan,
Ayten Abbash**

Tasarım
Belma Kuyucu

Kapak Fotoğrafı
Didem Sarıoğlu

Kapak Fotoğrafı
Ferih Cihan Deniz

Muhabirler

Ayten Abbash, Melek Aydın,
Aylin Rana Aydın, Pelin Bakkal,
Bermal Bingöl, Maleyka Caferli,
Güncem Çangırlı, Şifa Duman,
Orkun Dumlupınar, Semra Dursun,
Duygu İnanç, Kayhan Güven, Cemal
Kaçan, Zehra Kamacı, Büşra Kılıç,
Barış Kırtığ, Emin Mert Kıranlı,
İsa Örken, Burcu Özdemir, Dilek Özmet,
Yağmur Semiramis Sabancı,
Zeynep Şahin, Gabriel Eray Taş,
Vedat Tunçtan, Eda Ün

Katkıda Bulunanlar

Ahmet Altınparmak, Büşra Avcılar,
Laçın Afşin Çağlar, İlkay Çoban,
Kaan İşcan, Can Gürel, Kübra Gürsoy,
Esra Münevver Kahya, Didem Naz
Kırmızı, Elif Kızılcay, Gizem Kuşcu,
Hamza Kuzgun, İlkay Mert,
Tuna Furkan Özkan, Elif Nalbani,
Kübra Sakman, Burhan Sanuk,
Didem Sarıoğlu, Yağmur Seydi,
Coşkun Topal, Selda Uysal,
Gülşah Yeşilyurt, Tolgahan Zere

Adres

İstanbul Aydın Üniversitesi
İletişim Fakültesi
Florya Yerleşkesi
Beşyol Mah. İnönü Cad. No.38
Sefaköy/ İstanbul
Tel: 212 444 14 28
Faks: 212 425 57 59
semradursun@aydin.edu.tr

Dergimizde yayımlanan
yazı ve fotoğraflar izinsiz
kullanılamaz. Dergimizde yer
alan ilan, yazı ve fotoğrafların
sorumluluğu sahiplerine aittir.

Merhaba,

GÖZ dergisinin maketini önüme koyduklarında sayfalarını karıştırmaya başladım; Türkiye'deki hayatın küçük bir özetiyle karşı karşıya kalmıştım. Hayat hiçbir zaman kolay değildir, gittikçe daha da zorlaşıyor ama sevdiğim bir özdeyiş var, diyor ki "Sorunlar bize çözmemiz verilmiş armağanlardır." GÖZ'deki konulara baktığımda hayatın güçlükleri yanında sevinçler, güzellikler için acılarımızla yan yana duruyorlardı.

Bir öğrencimiz çok sevdiği annesinin son günlerini yazmıştı, annemi hatırladım...Soma'ya giden öğrencilerimiz acıya katlanarak, acıyı paylaşarak gazetecilik görevlerini yapmışlardı. Çok etkileyici bir yazıydı, bir kez daha basına her zaman ihtiyaç duyduğumuzu anladım. Dergide üniversitemizdeki birçok yabancı öğrenciden bir Moğol öğrenci kendi hayatından izdüşümlerini bizimle paylaşıyordu; binlerce kilometre uzaktan gelmiş üniversitemizde okuyordu. Yazıyı okuyunca gurbetliğin ne olduğunu bir kez daha düşündüm ama üniversitemizde bir Moğol kızını ağırlamaktan da gurur duydum.

Bir kez daha iletişim fakültelerinde daha fakülte sıralarında hayatla karşı karşıya kalmanın önemini kavradım ve bunu hep savunmam gerektiğini gördüm. Daha fakülte sıralarında geleceğin gazetecilerini hayatla karşı karşıya getiren, mesleğin zanaatını, güçlüklerini öğreten İletişim Fakültesi'nin değerli hocalarına bir kez daha teşekkür ediyorum. Genç gazetecileri bu etkileyici dergiyi yayımladıkları için tebrik ediyorum, yolları açık olsun.

Prof. Dr. Yadigâr İzmirli

İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörü

Biz

BİZ, YANİ İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ HABER AJANSI'NIN AİLE FERTLERİYİZ. HEPİMİZ FARKLI KÜLTÜRLERİN DEĞİŞİK KARAKTERLERE BÜRÜNMÜŞ İNSANLARIYIZ. HAYAT HEPİMİZİ MINİCİK BİR ODADA TOPLADI VE DEDİ Kİ: "BENİ İZLEYİN, BANA TANIKLIK EDİN, BAŞKASININ GÖZÜ OLMAYA SOYUNUN; BU SİZİN MESLEĞİNİZ OLACAK." BİZ DE DEDİK Kİ, KABUL EDİYORUZ. SONRA BİZ OLMAYA SOYUNDUK, YANİ BİRBİRİMİZE SAYGILI OLACAKTIK, BİRBİRİMİZE SABIR DERSİ VERECEKTİK, MINİCİK ODAMIZIN HER SANTİMETREKARESİNİN HAKKINI VERECEKTİK. BAKALIM "HAYAT" ONDAN ÇIKARDIĞIMIZ SURETLERİ BEĞENECEK Mİ? BİZ KİM MİYİZ? HABERCİLİKTE KENDİ YAZGIMIZIN YARATICILARIYIZ.

1

Şifa Duman:

Şifa hayata bakarken hep fazlalıkları atarak gözler. Onun gözünde fazlalıklardan arınmışlıktır güzellik. Haber yazımında sadedir, hiç abartmaz.

2

Burcu Özdemir:

BURCU HEP PAYLAŞMAYI SEVER, DER Kİ, “BENCİL NEREYE GİDERSE YALNIZDIR.” BU ADIMLARINA BİLE SİNMIŞTİR. ORGANİZASYONLARDA HEP ONUN SESİNİ DUYARIZ.

3

Büşra Kılıç:

Büşra'nın iki kanadı vardır hep takılı olan, uçar durur. Onu görmemiz için başımızı kaldırmamız gerekir. Büşracığım kon artık bir yerlere!

4

Ayten Abbasi:

Ayten Abbasi haber yazarken kimi zaman bir serçe kimi zaman bir kartaldır. Haberi bitirdikten sonra bu özelliklerinden sıyrılr. Tam bir haberkoliktir, haber yazmak onda bir madde bağımlılığı yaratmıştır!

5

Kayıhan Güven:

Kafasında ne çok kurt dolaşır ve hiçbirinin kuyruğunu birbirine karıştırmaz, ne var ki bu kurtlar yırtıcı olan cinsten değildirler. Muhabirlerin yazacağı yazıların izini sürer hep.

6

İsa Örken:

Onun tezi insan doğası gereği politik bir hayvandır der ve bu değerlendirme sonucunda kuramla pratik hayat birbirlerine bir üstünlük sağlayamazlar onda. İsacığım, kalemin senden yakınıyor, çok üretmiyorsun diye!

7

Zehra Kamacı:

Onun tezi insan doğası gereği politik bir hayvandır der ve bu değerlendirme sonucunda kuramla pratik hayat birbirlerine bir üstünlük sağlayamazlar onda. İsacığım, kalemin senden yakınıyor, çok üretmiyorsun diye!

8

Can Gürel:

Yüzlerce kilometrelik bir yolculuğu (İAHA Yolculuğu) tek bir adımla başlatmak zorunda. Can şimdi o küçük ama dev adımı atmaya hazırlanıyor.

9

Yağmur Sabancı:

Ona sorarsanız ne geceden günü, ne gündün geceyi çıkarabilmiştir! Dersler, yazılar, quizler, hocalar, arkadaşlıklar hepsi rüyalarını sırasıyla süsler dururlar.

10

Cemal Kaçan:

Cemal, gün içinde yapılan haberlerin eşik bekçisidir. Kötü haber getiren hiç kimseyi sevmez. Kendi köşesinden ajanstaki hayatı izler durur.

12

Enis Aşçıbaşı:

Erasmus demiş ki: “Gizlenmiş yetenek ün getirmez.” Enis ise yeteneğini gizlemeyi sevmez ya da bize öyle geliyor.

11

Esra Münevver Kâhya:

Dünyanın en güzel kızlarından biri. Bir de haber yazımında dünya güzelliğini kazansa, o zaman seyreyleyin siz gümbürtüyü.

15

Maleyka Jafarli:

Bir Azeri kızıdır ama İstanbul Türkçesinin hasını konuşur. Her sabah ajansı açmakla yükümlüydü ama ev aramaktan yoruldu.

13

Duygu İnanç:

O BİR BOŞNAK KIZIDIR, HABERLERİN İÇİNE BU ÖZELLİĞİNİ SIZDIRMAYA ÇALIŞIR DURUR. AMA BOŞNAK BÖREKLERİNE HİÇ İTİRAZIMIZ OLUR MU!

14

Semra Dursun:

Semra sözcükleri pek sevmez, gözleriyle çözümler her şeyi. Bir baktınız mı ne yapılması gereğini hemen anlarsınız. Ajansın bel kemiğidir.

16

Vedat Tunçtan:

Ajansın ağır ağabeyi... Gelenek, gerçek, hayat, hoşgörü, hoşgörüsüzlük, idealizm, merak, nefret, öğüt, ölüm vb. hep Vedat'tan sorulur...

Merhaba,

Genç Plinius olarak da tanınan Gaius Cacilianus Plinius, İ. S. 79'da Vezüv Yanardağı'nın patlaması sonucu yıkılan ve lavlar altında kalan Pompei kentinde olup bitenleri tarihçi Tacitus'un isteği üzerine bir muhabir gibi şöyle anlatıyordu:

" (...) Daha oturmadan gece bastı: aysız veya bulutlu bir gece değil, her ışığın sönmüş kapalı bir yerin karanlığı... Kadınların ulumalarını, çocukların yardım istemelerini, erkeklerin bağıştıklarını işitirdin: Kimi ana babasını, kimi çocuklarını, kimi karı veya kocasını seslenerek arıyor, seslerinden tanımaya çalışıyordu: biri kendi başına gelene, bir öteki yakınlarına acıyordu: ölüm korkusundan ölümü çağırıyorlar da vardı: birçokları ellerini göğe kaldırıyor daha çoğu ise artık tanrıların hiçbir yerde olmadığını, o gecenin edebi dünyanın son gecesi olduğunu söylüyorlardı."

Facialar, kazalar ve yasa dışı olaylar gazeteciliğin klasik konuları içinde hep var olmuşlardır. Muhabirler ise bu türden olayların üzerine giderek tanıklıklarını yazmışlar ve olayların gerisinde kalanları bu yolla haberdar etmişlerdir.

Bu yıl üçüncü sayısını çıkardığımız GÖZ dergisinin son hazırlıklarını tamamladığımız sırada Soma'da meydana gelen maden faciası bizi de derinden sarstı. Haber kanallarında daha ne olup bittiği tam kavrayamadan sürekli artan ölü sayısı ve kameralara yansıyan görüntüler karşısında çaresiz ve bir o kadar da şaşkındık. İAHA'nın genç muhabirleri olarak bildiğimiz bir şey vardı: Soma faciasına yer vermeden bu dergiyi çıkaramazdık.

İstanbul Aydın Üniversitesi Gazetecilik bölümü üçüncü sınıf öğrencileri ve aynı zamanda İAHA muhabirleri Ayten Abbaslı ve İsa Örken facianın hemen ardından yaşananlara tanıklık etmek için Soma'ya gittiler. Savaş muhabiri Mete Çubukçu, Ateş Altında Gazetecilik isimli kitabında, "Aslında savaşta yaşananların orada olmayanlara bire bir aktarılabilceğine pek inanmıyorum," diyor. Soma'da yaşananları da orayı görmeyenlere anlatmak genç muhabirler için hiç de kolay olmayacaktı, biliyorduk. Soma insan soyuna yakışmayan olayların yaşandığı bir sürece tanıklık ediyordu. İlçe sokaklarında yaşam ölümü, beklemek olmuş. Belediye mezarlığını çaresiz, öfkeli ve ağlamaktan gözlerinin etrafı çürümüş yakınlarını madende kaybetmiş kadınlar, çocuklar, babalar, dedeler doldurmuş. Bu felaket Somalı'nın belini kırmış. Ne zaman doğrulur da bilinmez...

Soma İstasyon Arkası Mahallesi'nde mahallelinin söylediklerine bakılırsa 80 kayıp var. Bazı evler üç - dört can vermişler madene. Mahalleye giren çıkanı koklayarak maden faciasında yaşamını yitiren sahibini arayan köpeğin öyküsü bile insanı derinden sarsıyor. Genç muhabirler için tüm bunlara tanıklık etmek hiç de kolay olmuyor.

Günümüz insanı, kitle iletişim araçlarından hızla yayılan enformasyon karşısında dünyada ve çevresinde gerçekleşen olayları sağlıklı bir biçimde değerlendirmekte güçlü çekiyor. Haber ajanslarının oluşturduğu "havuz haberciliği" sistemiyle birlikte, gün içerisinde aynı kanal üzerinden servis edilen haberler kamuoyunu olaylara karşı duyarsızlaşmakta, haberler ise insan ve toplum sorunlarından uzaklaşmakta ve olayın kendi doğasından kaynaklanan sertlik haber telaşında kaybolup gitmektedir.

Hepimizin oturma odalarında küçük ekranlar karşısında sükûnet içinde seyrettiğimiz felaket görüntülerine yakından tanıklık etmenin insani boyutunun yanında biz genç gazeteciler için mesleki açıdan çok şey öğretti. Soma'da insanların acılarıyla yüzleşirken İAHA Genel Yayın Yönetmeni Kayıhan Güven'in, "Yıl içinde yaptığınız adamakıllı bir haber, bir yıl boyunca dinlediğiniz haber derslerinden daha öğreticidir" sözlerine bir kez daha hak veriyoruz. Soma, hem insani değerler açısından hem de gazetecilik mesleğine henüz ilk adımlarımızı çalıştığımız bu günlerde bize çok şey öğretti.

Sevgili okur, GÖZ dergisinin üçüncü sayısında da insanın merkeze oturtulduğu birbirinden önemli konuların yer aldığına şahit olacaksınız. Biz bu sayımızda da toplumsal yaşamdaki mesafeli ilişkilerin arkasına bakma ve uzakları aşarak insanlara konularıyla yakınlık sağlamayı amaçladık. Bunu yaparken de haberin kuru bilgi veren tavrından sıyrılarak insanları, insan ilişkilerini, olguları canlı bir biçimde sunmaya çalıştık. Umarım başarabilmişizdir.

İyi okumalar...

İAHA Muhabirleri

İletişimin Bağlamı

İletişimin temelinde insan vardır. En etkili iletişim, yüz yüze yapılan iletişimdir. Kişilerarası iletişim sürecinde konuşma ve beden dili birlikteliği Aristo'nun retorik kavramıyla bütünleşir. Tarihsel süreçte ilk iletişim modeli olarak değerlendirilen Aristo'nun iletişim modelinin öğeleri; konuşan, söz ve dinleyen olmak üzere üç öğeyle sınırlıdır. Günümüze geldiğimizde çeşitli iletişim modelleriyle ve çok sayıda öğeyle karşı karşıya kalmaktayız. Teknolojik gelişim doğrultusunda kitle iletişim araçlarının üretimi, iletişim biçimlerini de şekillendirmektedir.

Küresel ekonomi, küresel siyaset, küresel kültür bağlamında küresel iletişim dünyamızı küresel köy haline getirmektedir. İrfan Erdoğan'a göre sözün, yazının, görüntünün önemi, bu noktada doruğa çıkar. Dolayısıyla iletişim; söylenen söz, uygun duruş, radyodaki ses, gazetede yazı, televizyon ve sinemadaki hareketli resim değildir; bu söylenenlerle elde edilen, sürdürülen, üretilen, üretilmesine yardım edilen, özlüce her an her yerde insanın kendini üretme faaliyetidir. Açıkçası her iletişim birbiriyle bağlantılı ve iç içedir.

Uygulama Dergimiz "GÖZ", öğrencilerimizin kuramsal bilgi birikiminin uygulamayla bütünleştiği bir üründür. Dergimizdeki tüm metinler, birer emek ürünüdür. Özveriyle tekrar tekrar yazıldılar. Her biri ödüle layık, yaşadığımız çağın örnekleridir. Günümüz siyasal, ekonomik, toplumsal, kültürel, ulusal ve uluslararası olaylar bağlamında önemlidirler. Bizim öğrencilerimiz, kurumsal iletişimde aidiyet duygusunu Haber Ajansı'mızda yaşayarak öğrenmektedir. Biz kocaman bir aileyiz. Öğrencilerimle gurur duyuyorum. Bu mutluluğu bana yaşattıkları için onlara teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. Hülya Yenşin

İletişim Fakültesi Dekan

Dr. Mustafa Aydın: “2020 yılında dünyanın ilk 500’ü içerisine gireceğiz”

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI DR. MUSTAFA AYDIN, “EĞER DÜNYA ÜNİVERSİTESİ OLMAK İSTİYORSANIZ, ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER İÇİN BİR ÇEKİM NOKTASI OLMAK ZORUNDASINIZ,” ŞEKLİNDE KONUŞARAK “BAŞKA ÜLKELERDEKİ ÖĞRENCİLER NASIL ABD’DEKİ ÜNİVERSİTELERDE ÖĞRENİM GÖRMEK İÇİN YARIŞIYORLARSA, AYNI DURUM ÜLKEMİZDEKİ ÜNİVERSİTELER İÇİN DE GEÇERLİ OLMALIDIR” DEDİ. DR. AYDIN, KISA ZAMANDA 30 BİNE YAKIN ÖĞRENCİSİYLE TÜRKİYE’NİN EN BÜYÜK VAKIF ÜNİVERSİTESİ OLAN İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ’NİN HEDEFİNİN İSE 2020 YILINDA DÜNYANIN İLK 500 ÜNİVERSİTESİ İÇERİSİNE GİRMEK OLDUĞUNUN ALTINI ÇİZDİ.

İstanbul Aydın Üniversitesi projesine başladığınızda bugünkü aşamaya geleceğinizi düşünmüş müydünüz? Bu proje nereye kadar sürecek?

Bugün İstanbul Aydın Üniversitesi'nin kuruluşuna ve bu noktaya gelmesinin hikayesine baktığımızda uzun bir eğitim geçmişi olduğunu görürüz. Eğitimci olarak doğdum ve 35 yıldır da eğitimciyim. Her eğitimcinin hayalinde bir üniversite kurmak vardır. 1995 yılında Anadolu Kültür ve Eğitim Vakfı'nı kurarken ortak paydamız

eğitim ihtiyaçlarıydı.

Türkiye'deki farklılıkları aynı çatıda birleştirerek farkındalık oluşturmak amacıyla eğitim sektöründe hizmet vermeye başladık. Daha öncesinde de eğitim sektörü içerisinde bulunuyorduk ve bu konuda önemli bir tecrübemiz vardı. Türk Silahlı Kuvvetleri'nde başladığım eğitim subaylığı görevimi emekli olduktan sonra yine eğitim sektörü içerisinde olarak sürdürdüm. BİL Dershaneleriyle çıktığımız yola bugün Türkiye'nin en büyük

“2015 yılında İstanbul Aydın Üniversitesi olarak Türkiye’nin ilk 5’ine girme hedefimiz var. Eğitim kalitesiyle, yayınlarıyla, akademik çalışmalarıyla, teknik alt yapısıyla, ilk beşin içerisinde yer alacağız. 2020 yılında da dünyanın ilk 500’ü içerisinde gireceğiz.”

vakıf üniversitesi olan İstanbul Aydın Üniversitesi ile devam ediyoruz. Bizim burada birinci hedefimiz; yaptığımız işi doğru, dürüst ve en kaliteli şekilde yapıp daha mükemmel ve evrensel boyutta eğitim vermek. Bu çalışma disiplini zaten yeni hedefler tayin eder. Önümüzdeki 20 yıl için kendimize bir projeksiyon çizdik. 2015 yılında İstanbul Aydın Üniversitesi olarak Türkiye’nin ilk 5’ine girme hedefimiz var. Eğitim kalitesiyle, yayınlarıyla, akademik çalışmalarıyla, teknik alt yapısıyla, ilk beşin içerisinde yer alacağız. 2020 yılında da dünyanın ilk 500’ü içerisinde gireceğiz. Biz kendimize böyle bir hedef çizdik. Yani biz nitelik ve niceliği beraberinde götürmeyi arzuluyoruz.

Bugünkü üniversite eğitiminde dünya nereye gidiyor? Sözelimi Amerikalılar ülkelerindeki orta eğitimden de yakınıyorlar. Çinliler ise ABD üniversitelerine ne zamandan beri öğrenci gönderiyorlar. Bu global dolaşım içinde İstanbul Aydın Üniversitesi’nin yeri ne olacak?

Üniversite sistemi okul sisteminden daha eski ve oldukça bağımsız bir sistemdir. Üniversitelerin tarihi 700 yıl öncesine dayanırken, günümüzde uygulanan, belirli bir süresi zorunlu hale getirilmiş olan okul sisteminin yak-

laşık 200 yıllık bir geçmişi vardır. Bu iki sistemin birbirinden bağımsız gelişimi, bugün okulun üniversiteye geçişte zorunlu ön adım olmasına rağmen, bu iki sistemi bir açıdan birbirinden bağımsız olarak düşünmemizi gerektirmektedir. Hatta bu sistemlerden biri başarısız olması öbür sistemi doğrudan etkilememektedir. Örneğin ABD’de orta öğretim oldukça kötüdür ve son dönem başkanların bu konuda sürekli reform politikaları üretmelerine rağmen çok ciddi bir gelişme sağlanamamıştır. Buna rağmen ABD’de bütün dünya piyasasında önemli ağırlığı olan çok güçlü bir üniversite sistemi vardır. Bu tespit tabii ki bizi ilk ve orta öğretimin önemini küçümsememize götürmemelidir. Burada vurgulanan Üniversitenin öğretim sistemi içinde görece bağımsızlığını göz ardı edilmemesi gerekliliğidir. Bu bağımsızlığı tetikleyen önemli etkenlerden biri de küresel hareketlilik ve küresel öğrenci hareketliliği olmaktadır. Artık günümüzde bütün dünyada üniversiteler öğrenci alımı için formal ön koşullarını eşitlemekte (Bolonya Süreci) ve üniversitelerarası öğrenci geçişlerine imkân tanımaktadırlar.

Teknolojinin hızla ilerlemesi ve bilgiye erişimin kolaylaşması eğitimin sınırlarının da genişlemesine sebep olmaktadır. Bugün eğitim sadece sınıflarda değil, zamandan ve mekândan bağımsız bir şekilde her yerde yapılmaktadır. Üniversite eğitiminde de bu değişimleri görebiliyoruz. Türkiye’den bir öğrenci Amerika’daki bir üniversiteden uzaktan eğitim alabiliyor, Harvard, Stanford, MIT gibi üniversitelerin hocaları açık online kurslar olarak kendi bilgilerini bütün dünyadaki kişilerle paylaşabiliyorlar. Birbirini hiç tanımayan insanlar aynı sınıfta eğitim görebiliyor. Eğer bir üniversite dünya üniversitesi olmak istiyorsa mutlaka ama mutlaka teknolojiyi derslere entegre etmelidir.

Eğer dünya üniversitesi olmak istiyorsanız uluslararası öğrenciler için bir çekim noktası olmak zorundasınız. Başka ülkelerdeki öğrenciler nasıl ABD’deki üniversitelerde öğrenim görmek için yarışıyorlarsa aynı durum ülkemizdeki üniversiteler için de geçerli olmalı. Bunu yapmak için iyi bir akademik kadro, iyi planlanmış bir müfredat, etkin bir teknoloji kullanımı ve uluslararası bağlantılar gerekiyor.

Dünyanın saygın üniversiteleri sadece eğitim veren kurumlar değil aynı zamanda üreten, araştıran, yeni modeller ortaya koyan, patent çıkaran, marka sahibi olan, üniversite öncesi ve sonrası eğitim kurumlarına

önderlik eden, sanayi ile ortaklık yapan kurumlardır.

İstanbul Aydın Üniversitesi sahip olduğu imkanlar ve hedefleri ile bir dünya üniversitesidir. Her geçen gün artan uluslararası öğrenci ve öğretim üyesi dolaşımı, uluslararası projeleri ile dünyadaki yerini almıştır ve daha da ileriye gidecektir.

Türkiye’de üniversite öncesi eğitimi nasıl buluyorsunuz, eğer eksiklikler varsa, nasıl düzeltilmelidir?

Tabii eğitim önemli bir konu. Geleceğimiz olan çocuklarımızın, gençlerimizin öğrenim hayatlarının en iyi şekilde geçmesi, ülkemize ve dünyaya faydalı insanlar olarak yetişebilmeleri için tüm kurumlarımız özel bir çaba harcıyor. Yaklaşık on yıllık bir süreci konuşursak üniversiteye giriş sınavlarının değişmesinden, ilköğretim düzeyinde 4+4+4 sisteminin gelmesine, okul önce-

si eğitimle ilgili yapılan değişikliklere kadar çok fazla yenilik görebiliyoruz.

Eğitim sistemimizde yaşanan değişikliklerin olumlu sonuçlar verebilmesi için zamana ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Dünyaya baktığımızda da eğitim modelleri uzun yılların sonucunda bu gelişmeleri ve ilerlemeyi ortaya çıkarmış. Bu nedenle okul öncesi eğitimden itibaren bizler yapılan her türlü değişikliğin pilot uygulamalarla denenmesi ve sonuçların verdiği artılar ve eksilere göre değerlendirilerek uygulamaya koyulması taraftarıyız. Kısa süre içerisinde yapılan ve uygulanan değişiklikler hiçbir çocuğumuzu ve gencimizi mağdur etmemelidir. Okul öncesi eğitime önem verilmeli ve tüm

“Eğitim sistemimizde yaşanan değişikliklerin olumlu sonuçlar verebilmesi için zamana ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Dünyaya baktığımızda da eğitim modelleri uzun yılların sonucunda bu gelişmeleri ve ilerlemeyi ortaya çıkarmış.”

çocukların faydalanması sağlanmalıdır. Uygulamalı eğitimin ülkemizde var olan itilmişliği özellikle yükseköğretim kurumlarının yaptığı çalışmalarla gün yüzüne çıkarılarak önem kazanmıştır. Küreselleşmenin ve bilgiye dayalı ekonominin üniversiteler üzerindeki en köklü etkisi, "girişimci üniversite" kavramının ortaya çıkması ile birlikte geleneksel üniversite yaklaşımının, yeni arayışlar içerisinde, paydaşlarla işbirliği kuran, uluslararası ağlarının bir parçası olabilen bu yeni üniversite modelinden etkilenmesidir. İleri teknolojilerdeki gelişmelerle birlikte, örgün eğitimde on-line eğitim-öğretim imkânları kullanıma girdi. Öğrenciler, dersleri on-line olarak anında ve interaktif bir şekilde izleyebildikleri gibi, dilerlerse, dersin tümü-

nü gösteren on-line bir listeden istedikleri kısmı seçebilmektedirler. Öğrencilere, öğrenme, iletişim kurma, üretme, grup çalışması yapma, yerleşkede ve yerleşke dışında çalışma, öğretim üyesi ile etkileşim yöntemlerini ilerletme gibi yeni çözümler sunuldu. Bu gelişmeler özellikle bizim "dünya insanı" yetiştirme konusundaki çalışmalarımızı olumlu yönde etkilemektedir.

Yurt dışına kimi yolculuklar yapıyorsunuz. Yüksek öğrenimde, "Bunlar bizde olmalıydı" dediğiniz hususlar var mı? Tersine de söz konusu olabilir, "Biz onlardan daha iyiyiz" dediğiniz oluyor mu?

Biz bir dünya üniversitesi olmak için yola çıktık. Ulusal değil uluslararası alanda rekabet edebilecek öğrenciler

yetiştiriyoruz. "Dünya İnsanı Yetiştirmek" cümlesi en çok kullandığımız cümledir. Dünya çok çabuk değişen ve gelişen bir organizmadır. Bu hıza ayak uyduramazsanız başarısız ve mutsuz olursunuz. Biz de eğitim sistemimizi dünya insanı yetiştirmek adına kurguladık, bu nedenle de sık sık yurtdışı seyahatler gerçekleştirerek diğer ülkelerin yükseköğretim sistemlerini, üniversitelerini, eğitim modellerini inceliyoruz. Dünyanın en iyi üniversiteleriyle eğitim işbirliği anlaşmaları yapıyoruz. Ayrıca Türk üniversitelerinin dünya ile rekabet edebilmesi ve yurtdışından öğrenci temininin artırılması için de çalışmalarımız bulunuyor.

Aslında üniversitelerimizi, yurtdışında ziyaret ettiğim üniversitelerin bazıları ile karşılaştırdığımda, imkanlar

(teknolojik, fiziksel mekanlar, kütüphane vb.) açısından aralarında çok fark olmadığını gözlüyorum. Bazı üniversitelerimizin imkanlarının daha iyi olduğunu da söyleyebilirim; özellikle teknolojik alt yapımız dünyaya açılan pencereyiz. Sınırların kalktığı bir dünyada öğrenciler kendi ülkelerinden başka ülkelerdeki üniversitelerden online dersler alarak yüksek öğretimlerini tamamlayabilmektedirler. Dolayısıyla teknolojik altyapı bir üniversitenin en önemli donanımı. İstanbul Aydın Üniversitesinde bu konuda oldukça iyi durum-

dayız. Önemli olan bu altyapıyı kullanarak eğitim-öğretimimize eğitim teknolojilerini entegre etmek. Bu konuda iyi olduğumuzu söyleyemem. Üniversitelerimiz hala öğrenci merkezli, araştırmaya dayanan, performansa odaklı, disiplinler arası programların yürütüldüğü ve bunları yaparken de teknolojinin iyi bir araç olarak kullanıldığı eğitim süreçlerine yabancılar. Yurt dışında ziyaret ettiğim birçok saygın üniversite, böyle programları özümsemişler ve uygulamaktadırlar.

Ayrıca yurtdışında ziyaret ettiğim bu üniversitelerde araştırma ve eğitim laboratuvarları günün her saatinde çalışılan alanlardır. Bunları görünce "Bizim de laboratuvar alt yapımız (mühendislik, sağlık, bilgisayar, meslek

yüksek okulu laboratuvarları vb.) mükemmel ama neden aktif olarak kullanılmıyor” diyor ve bizim laboratuvarımızın da günün her saatinde kullanılacağı günleri bekliyorum.

İstanbul Aydın Üniversitesi, Türkiye'nin uygulamalı eğitim yapan ilk üniversitesi olma özelliği, ayrıca dünyaca tanınmış 350'nin üzerinde uluslararası üniversiteyle yapmış olduğu işbirlikleri, öğrenim süresince vermiş olduğu garantili eğitim bursları, dünyanın en iyi üniversitelerinde lisans tamamlama imkânı, dünya çapında ün

yapmış alanında en iyi akademisyenler, ulusal ve uluslararası konferanslar, Çift anadal programı sayesinde aynı anda iki diploma sahibi olma imkânı, Türkiye'nin tek bir alanda kurulu en büyük teknoloji merkezime sahip olması gibi daha birçok özelliği ile öğrenciler için en iyi imkânları sağlayarak farklılık yaratan bir üniversite olmuştur.

Türkiye'nin ihtiyaçları çerçevesinde insan kaynağı nasıl donatılmalıdır? Dünya pazarında rekabet edebilecek bireyler yetiştirmek için İstanbul Aydın Üniversitesi gelecek yıllara ait nasıl projeksiyonlar yapıyor?

İstanbul Aydın Üniversitesi kurulduğu günden beri bir misyonla ortaya çıktı. Bu misyonu 'uygulamalı eğitim' olarak özetleyebiliriz. Uygulamalı eğitim anlayışımızla her zaman iftihar ediyoruz. Çünkü Türk eğitim sisteminin uygulamalı eğitime ciddi anlamda ihtiyacı vardı ve biz İstanbul Aydın Üniversitesi olarak bu alanda çok önemli başarılarla imza attık.

Türkiye'de ilk kez uygulamalı eğitimi yüksek öğretime taşıyan üniversite olduk. Uygulamalı eğitimdeki temel amacımız ezberci eğitimi yıkmak, bunun yerine daha

“Küreselleşmenin ve bilgiye dayalı ekonominin üniversiteler üzerindeki en köklü etkisi, “girişimci üniversite” kavramının ortaya çıkması ile birlikte geleneksel üniversite yaklaşımının, yeni arayışlar içerisinde, paydaşlarla işbirliği kuran, uluslararası ağlarının bir parçası olabilen bu yeni üniversite modelinden etkilenmesidir.”

modern, çağın ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir sistem koymaktı. Eğitim sistemimiz yıllardır şikâyetçi olduğumuz ezberci, projeden, uygulamadan uzak bir eğitim sisteminden oluşuyordu. Öğrencilerimiz okullarından mezun olduktan sonra sektörde kendilerini yabancı hissediyorlar ve işi öğrenmeleri uzun zaman alıyordu. Bizler yerinde ve uygulamalı eğitim modeliyle 'sektöre adaptasyonu güçlü, kreatif çalışabilen, ara eleman değil de ana eleman' yetiştirdik. Üniversite-sanayi işbirliği çerçevesinde sektörlerin ihtiyaçlarını çözmeye odaklandık. Uygulamalı eğitim sistemi anlayışımız ile öğrenciler sektöre girdikleri zaman sektöre

veren de üniversiteden mezun kalifiye elemanları bu şekilde görünce sükut-u hayale uğruyordu. İstanbul Aydın Üniversitesi olarak uygulamalı eğitim önem vererek hem öğrencinin kendine güvenmesini sağladık, hem de işverenlerimizin zaman kaybetmemelerine imkân verdik. Üniversitemizde okuyan bir öğrenci daha okul sırasında iken işin nasıl yapıldığı hakkında bilgi sahibi oluyor. Elbette ki teorik bilgi çok önemlidir ama bu bilgi pratiğe dökülmediği zaman herhangi bir anlam ifade etmez. İAÜ'den mezun olup da işe başlayan öğrenci arkadaşlarımız firmalarında çok başarılı işlere imza atıyorlar ve işverenler de bizlere teşekkür

“İstanbul Aydın Üniversitesi olarak uygulamalı eğitim önem vererek hem öğrencinin kendine güvenmesini sağladık, hem de işverenlerimizin zaman kaybetmemelerine imkân verdik. Üniversitemizde okuyan bir öğrenci daha okul sırasında iken işin nasıl yapıldığı hakkında bilgi sahibi oluyor.”

uyum ve sektöre katma değer açısından son derece işlevsel hale geldiler. Ezberci eğitim sisteminde öğrenciler ciddi zorluklar yaşıyorlardı. Mesela bir makine mühendisi, inşaat mühendisi, iletişimci, ya da hukukçu mezun olduktan sonra iş hayatına girdiğinde teorik olarak aldığı bilgileri eğitim esnasında uygulamaya dönüştüremediği zaman uygulama alanı açısından bocalama evresi yaşayabiliyordu. Bu bocalama evresi çoğu zaman hayal kırıklığını da beraberinde getiriyordu. İş-

ediyorlar.

“Yarattığınız fark kadar varsınız” tezini savunuyorsunuz. İstanbul Aydın Üniversitesi çerçevesinde bu tezinizi açar mısınız?

Farkındalık ve fark yaratmak bütün sektörler için geçerli. Biz bunu şöyle algılıyoruz: Yarattığınız fark kadar varsınız. Ne kadar fark yaratırsanız o kadar yarından sonrası için sizin varlığınız söz konusu olur. Dolayısıyla biz eğitim konusunda hiçbir zaman Türkiye standartla-

“İstanbul Aydın Üniversitesi dünya insanı yetiştiriyor. Sadece kendi kurumlarımız için, sadece kendi kamu ve özel sektörümüz için değil, dünyanın ihtiyaçlarını dikkate alarak insan yetiştiriyoruz. Ülkelerin ihtiyaçlarını inceleyerek çalışmalarımıza o şekilde yön veriyoruz.”

rında eğitim yapmadık. Hep şunu arkadaşlarıma telkin ettim. Ülke standartlarında eğitim yaparsanız bu ülkeye hiçbir şey veremezsiniz. Ülke standartlarında eğitim yapan birçok kurum var bu ülkede. Bizler bu ülkenin önünde bir eğitim standardı yakalamak zorundayız. Bizim, bu ülkenin önünde bir stratejiyle gündeme gelmemiz lazım ki ülkemize bir şeyler verebilelim. Bunları da belirli konular üzerine oturttuk, bunun başında uygulamalı eğitim geliyor.

Ezberciliği bir kenara bırakıp tamamen uygulamaya dönük; öğrencinin teorik olarak almış olduğu eğitimi anında uygulayarak öğrenmesi birinci önceliğimiz. Hala Türkiye’de İstanbul Aydın Üniversitesi dışında hiçbir eğitim kurumu tarafından bu sistem yapılmıyor. Başta bazı eğitim kurumları bu duruma pek sıcak bakmadılar ama Türkiye’nin geldiği noktada uygulamalı eğitimin gerekli olduğunun herkes farkında. Uygulamalı eğitimi uygulamakta birtakım eğitim kurumları zorluk çekiyor. İstanbul Aydın Üniversitesi olarak 2003 yılından bu güne öğrencinin uygulamalı eğitimsiz, başarılı olamayacağına inandık ve bir irade ortaya koyduk. İkincisi her ne olursanız olunuz sadece yerelde kalırsanız dünya ile entegre olamazsanız, dünyada olup bitenden haberdar değilseniz yarının küresel pazarlarında yok olmaya mahkumsunuz. Bir diğer önceliğimiz de dünya insanı yetiştirmek. İstanbul Aydın Üniversitesi dünya insanı yetiştiriyor. Sadece kendi kurumlarımız için, sadece kendi kamu ve özel sektörümüz için değil dünyanın ihtiyaçlarını dikkate alarak insan yetiştiriyoruz. Ülkelerin ihtiyaçlarını inceleyerek çalışmalarımıza o şekilde yön veriyoruz. Mesela İran’ın ihtiyaçları beni enterese ediyor, Rusya’nın ihtiyaçları beni enterese ediyor; Bulgaristan’ın, Irak’ın Avrupa ülkelerinin ihtiyaçları bizi yakından ilgilendiriyor. 33 milyon eğitimli nüfusa sahip insana Türkiye’nin iş imkanı bulması çok zor. Onun için bizim beyin ihraç etmemiz gerekiyor. Beyin ihraç edebilmemiz için ihraç ürünümüzün dünya pazarlarına uygun olması gerekiyor. O zaman biz tüm programımızı dünya pazarlarına göre kurgulamalıyız. Dünya’nın birçok ülkesinde araştırmalar, Ar-Ge çalışmaları yaptık. Rusya’nın yarın hangi tür insan kaynağına hangi alanda ihtiyacı olacağını; İran’ın, Suriye’nin, Yunanistan’ın, tüm Avrupa’nın bütün bu parametrelere dikkat ederek programlarımızı ona göre yaptık. İstanbul Aydın Üniversitesi’nde şu anda 1500’e yakın uluslararası öğrenci var. Nijerya’dan Hindistan’a Güney Kore’den

Amerika’ya kadar öğrencimiz var.

Akademik eğitimin yanı sıra kişisel gelişim ve mesleki becerilerin artırılmasına da önem veren İstanbul Aydın Üniversitesi, sektörlerle yakın işbirlikleri, uygulamalı eğitimi, uluslararası ilişkileri ve uluslararası diploma programları yanında bünyesindeki destek sertifika programlarıyla da öğrencilerini geleceğin dünyasına tam donanımlı olarak hazırlamaktadır.

Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu ile temelleri atılan ve 13 farklı dilde eğitim veren İstanbul Aydın Üniversitesi, Türkiye’de bir ilki gerçekleştirmiş ve “Yerinde Uygulama Sistemi” ile stajdan farklı olarak öğrencilerin eğitimleri boyunca sektörde çalışmalarını ve fiilen yer almalarını sağlamıştır. Öğrenciler, üniversite eğitimleri süresince belirlenen kurum ve kuruluşlarda çalışmaktadırlar. Ayrıca “Mezun Yerleştirme” sistemi ile mezun olacak ya da daha önce mezun olmuş öğrenciler işe yerleştirilmektedir. Üniversite bünyesinde faaliyet gösteren Mezun Yerleştirme, Yerinde Uygulama ve Sürekli Eğitim Merkezi öğrencilerin kendilerini geliştirmeleri, mezun olmadan iş tecrübesine sahip olabilmeleri ve mezuniyetlerinden sonra da işe yerleştirilmeleri konusunda destek vermektedir. İstanbul Aydın Üniversitesi, fiziki mekânlarının kalitesi ve teknolojik alt yapısı ile farklılık yaratmaktadır.

Üniversite olarak bir önceliğinizin dünya insanı yetiştirmek olduğunu belirtiyorsunuz. Bu değerlendirmenizi açar mısınız?

Hiçbir slogan, spot boşuna ortaya çıkmıyor. Bu sloganlar iddialı olduğumuzu gösteriyor. Dünyamız artık ‘global köy’ halini aldı. İnternet ve bilişim sistemleri sayesinde sınırlar ortadan kalkıyor. Biz de İstanbul Aydın Üniversitesi olarak bütün bu gerekliliklere cevap vererek dünya insanı yetiştirmeyi kendimize misyon edindik. Artık sınırların kalktığı küreselleşen bir dünyada sadece yerele dönük öğrenci yetiştiremezsiniz. Genele dönük insan kaynağı yetiştirmeniz halinde gerek ülke ekonomisine gerekse de dünya ekonomisine çok ciddi bir katkıda bulunmuş olursunuz. Uyguladığımız eğitim sistemimizle ‘Beyin Küreselliği’ni sağlıyoruz. Ülkeler arasındaki sınırların kalkması çok önemli değildir, beyinler arasındaki sınırları kaldırmamız gerekiyor. Beyinleri globalleştirmeniz, beyinleri küreselleştirmeniz gerekiyor. İstanbul Aydın Üniversitesi olarak hem öğrencilerimizde hem hocalarımızda bu felsefeyi hâkim kıldık ve dünya insanı yetiştirmeyi kendimize prensip

edindik. Bu noktadan hareket ederek 350'nin üzerinde dünya üniversitesi ile işbirliği yapıyoruz. Üniversitemizde 1500 civarında uluslararası öğrencimiz var. An itibarıyla 250 civarında yabancı hocamız İAÜ'de görev yapıyor. Üniversitedeki en büyük amacımız yabancı ülkelerden gelen öğrencilerimiz ile yerli öğrencilerimizi kaynaştırmak. İnsanların birbirleri ile entegrasyonunu sağlamaya çalışıyoruz. Daha yolun başında olduğumuzu biliyoruz.

İstanbul Aydın Üniversitesi hızla büyüyor. Şimdi bir Tıp Fakültesi açılacak. Bu fakültenin ötekiler arasında bir farkı olacak mı?

Toplam öğrenci sayımız 28 bin civarında... Şu an

Türkiye'nin en büyük vakıf üniversitesi konumundayız. Meslek yüksekokulu bizim göz bebeğimiz, lokomotifimiz adeta. Bu bağlamda Türkiye'de bir çığır açtığımızı söyleyebilirim. Türkiye'de yerlerde sürünen mesleki eğitimi alıp ayağa kaldıran parametre, bir ateş, bir mum olduk ve lambaya dönüştürdük. Birçok üniversite de bunu örnek aldı. Sağlık Bilimleri Fakültemiz ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulumuz tüm branşlarda öğrenci yetiştiriyor. Diş Hekimliği Fakültemiz ve Diş Hekimliği Hastanemiz önemli başarılarla imza atıyor. İnşallah bir sonraki röportajımızda Tıp Fakültemizin müjdesini vereceğim sizlere.

Bize zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

Yazı • Ayten Abbaslı (İAHA)
Fotoğraf • İAHA Fotoğraf Grubu

Edirne, sadece Selimiye Camisi bile bu kente gitmeye değer...

ÖYLE BİR ŞEHİR Kİ EDİRNE, SADECE SELİMİYE CAMİSİ İÇİN BİLE BU KENTE GİTMEME DEĞER...
AMA ORAYA GİTMİŞKEN KOCA MERİÇ DE SİZİ KENDİNE ÇEKECEKTİR. O GÜZEL SOKAKLARI DA...

İstanbul'un yanı başında, iki buçuk saatlik mesafede, her sokağında 92 yıl başkentlik yaptığı Osmanlı'dan izler taşıyan bir şehirdir Edirne. Bazen küser size, Meriç'i taşar; taşıtı mı ilgi ister, üzer Edirne halkını... Ama yine de Selimiyesi'yle, Arastası'yla affettirir kendini. Çünkü bilir ne kadar çok sevildiğini. Edirne halkı da bilir Meriç'e bağlılığını. Baş sıkıştığında Meriç'e gelir Edirneliler. Meriç'in

koynunda göz yaşı döker, inci tanesi gibi göz okşayan mavi sularında teselli bulurlar. Ya da en mutlu günlerinde toplandıkları, aileleriyle unutulmaz günler geçirdikleri bir yerdir Meriç kıyısı onlar için. Kim bilir kaç aşka tanıklık etmiştir burası? Kaç kişi aşkını itiraf etmiştir Meriç üstündeki izleme köşkünde. Kaç kişi haykırmıştır sevgisini, sevdiğinin adını kazımıştır duvarlarına...

Mimar Sinan'ın başyapıtı Selimiye...

Bir tek Meriç de değildi. Edirne'nin her yeri yaşanmışlıklarla, tarihle sarıp sarmalanmıştı, bir bütün olmuştu adeta. 1569'dan kalma Selimiye Camisi de onlardan biri. Edirne'nin simgesi haline gelmiştir neredeyse bu dört minareli cami. Uzaktan minarelerini görmek bile daha içeriye girmeden mest eder insanı... Boşuna Koca Mimar Sinan başyapıtım dememişti bu camiyeye. Bir bildiği vardı.

Biz de Hüseyin Özpınar'dan istiyoruz bu camiyi anlatmasını; Selimiye'nin 20 senelik imamından. Çünkü en iyi o bildirdi burayı. Öğle namazı kılındıktan sonra yanına gidiyoruz ve başlıyor anlatmaya bu eşsiz güzelliği.

"II. Selim tarafından yaptırıldı bu cami. 40 mimar, 400 kalfa, 14 bin işçi her gün çalışarak böyle bir camiyi altı senede yaptılar.

"Caminin yapım aşamasında Mimar Sinan her şeyin

en mükemmel şekilde olması için çok çalışmış.

Mesela bu caminin akustik özelliği hiçbir camide yoktur. Sinan kubbe kasmağı dediğimiz yuvarlak bölümün etrafına içi boş, ağızlarına da deri germek suretiyle on altı tane küp şeklinde cisim koymuş ve böylelikle istediği netliği ve akustiği hayata geçirmiştir. Süleymaniye de bir Mimar Sinan işçiliğidir. Bu camiyi yaparken 64 tane küp kullanmış, ancak istediği akustiğe ulaşamamıştır. O yüzden Selimiye'yi yaparken bu sayıyı on altıya düşürmüştür. Bu şekilde ezan sesi camiyeye bir bütün gibi burada."

Yıllarını verdiği caminin özelliklerini anlatmaya devam ediyor Özpınar. Zira caminin bilindik ve bilinmedik birçok özelliği var. Onlardan bir tanesi de kubbesi. "Yerden yaklaşık kırk dört metreyi bulan yükseklikte, otuz bir buçuk metreyi bulan bir çapa sahip caminin kubbesi. Bu şekilde caminin tamamı tek bir kubbeyle örtülme yoluna gidilmiş olunuyor.

“Camide 384 pencerenin varlığından söz edilmektedir. Bu da caminin her açıdan ışık almasının, aydınlık, ferah ve insana huzur veren bir iç mekanın oluşmasının sebebidir. Bundan başka cami iki bin el yazma olmak üzere, beş bin tarihi esere sahip bir kütüphane barındırmaktadır.”

Özpinar, caminin manevi özelliklerinden de söz ediyor: “Kubbenin tek olması, Allah`ın birliğine ve bütünlüğüne, kubbeden aşağıya doğru beş kademeli, beş sıralı pencere sisteminin olması islami şartların beş tane olmasına, 32 tane giriş kapısının olması 32 farzı temsil eden manevi özellikleridir.”

Selimiye`nin diğer ilgi çekici bir tarafı ise, “Ters Lale” motifiyle ilgili rivayettir. Bu rivayete göre, Sinan lale bahçesi olan mekana cami yapmak için çok uğraşmış. En sonunda sahibi bir şart koşarak caminin yapımı için izin vermiş; Sinan`dan bu mabette onu anlatan, ifade eden bir sembol bırakmasını istemiş... Mimar Sinan da ters lale motifini seçerek buranın eskiden lale bahçesi olduğunu, sahibinin ise ters, aksi bir insan olduğunu anlatmıştır bu şekilde...

Caminin müezzin mahfilinin mermer ayaklarından birinin altında görülen ters lale işte bu anlama gelmektedir.

Edirne`nin her yeri tarihle bir bütündür dedik ya, Selimiye de yanı başındaki Arasta Çarşısı`yla bir bütündür. III. Murat zamanından kalma bu çarşı camiye gelir sağlamak amacıyla inşa edilmiş.

El yapımı sabunlar ziyaretçilerin gözdesi

Çarşı, içeriye adım atar atmaz kendi sıcaklığıyla ısıtıyor insanı... Edirne`ye özgü el yapımı meyve sabunlar, buzdolabı magnetleri, nazar topları, şallar, aynalı süpürgeler, badem ezmesi ve envai çeşit şeyler bulmak mümkün bu çarşıda.

El yapımı sabunlar gelen ziyaretçilerin gözdesi. İşin imalatını yapan Serdar Candemir anlatıyor bize sabun yapımını:

“Sabun yapımı Edirne`nin Osmanlı`ya başkentlik yaptığı dönemlerden kalma bir el sanatı. 10-15 sene öncesine kadar tükenmeye yüz tutmuş bir sanattı. Ancak sonradan açılan halk eğitim kursları sayesinde Edirne`ye geçim sağlayan bir sektör haline geldi. Özellikle de ev kadınları çok fazla ilgi gösterdi buna.” Kaliteyi esas aldıklarını söylüyor Candemir. Eniştesiy-

le tam 12 senedir sabunculuk yapıyor. Bize kendisini anlatırken içeriye müşteriler giriyor. Hemen müşterilerle ilgilenip kısa bir pazarlıktan sonra onları memnun bir şekilde yolcu ediyor. Sohbetimize kaldığımız yerden devam ediyoruz, bu sefer sabunların yapımını anlatıyor:

“Doğal beyaz sabunlar rendelendikten sonra içine belli bir miktarda ılık su katılıyor. Bu suyla hamur haline getiriliyor, yapılacak meyve biçimine göre elle şekillendiriliyor. Bu arada sabunların üstünde dekoratif olan her şey orijinaldir. Mesela karpuzun çekirdekleri, elmanın sapı gibi...”

Bulgarlar, Yunanlılar çarşının müdavimleri arasında

Hasan Oluçay ise bu çarşının 40 yıllık esnafı. Aynı zamanda Arasta Çarşısı Dernek Başkanı. 24 yaşından beri açtığı züccaciye dükkanını işletiyor hanımıyla. “Ömrümüz neredeyse burada geçti,” demesi özetliyor aslında durumu.

“İlk dükkanı ben aldım bu çarşıda. O zamandan beri de devam ediyorum. Çarşıımıza daha yakın oldukları için en çok Bulgarlar geliyor. Daha çok pişmaniye gibi tatlı türlerine ilgi gösteriyorlar, bir de şal, hediyelik eşya gibi şeylere... Eskiden Yunanlılar da çok gelirdi, ancak krizden dolayı bu sayı bir hayli düştü.”

Kış aylarında satışların düşük olmasından yakınıyor Oluçay. Ramazan ayı ve Kırkpınar Güreşleri zamanında çarşıya ilginin yoğun olması ise onu bir hayli mutlu ediyor.

Çarşıdan ayrılmak üzereyken son bir şey daha dikkatimizi çekiyor. Aynalı süpürgeler. Merak edip hikayesini dinliyoruz esnaftan. Öğreniyoruz ki, bu süpürgeler eskiden gelinlik çağındaki kızların çeyizine konulmuş. Yeni gelin aynalı süpürgesiyle yerleri süpürürken bir taraftan da kaynanasını dikizler, kontrol edermiş. İşte böyledir Arasta`nın ruhu... Kendine has çizgisiyle yer edinmiştir gönüllerde...

“Ciğer yapmak bir sanat işi”

Her şehrin kendini yansıtan bir mutfağı vardır. Edirne`nin ünlü yemeği de tava ciğeridir. Ciğer dedin mi Edirne`de herkes Ciğerci Niyazi`yi gösterir:

“Alipaşa Çarşısı`nın orta kapısından dümdüz ilerlersen yolun solunda...”

“Camide 384 pencerenin varlığından söz edilmektedir. Bu da caminin her açıdan ışık almasının, aydınlık, ferah ve insana huzur veren bir iç mekanın oluşmasının sebebidir. Bundan başka cami iki bin el yazma olmak üzere, beş bin tarihi esere sahip bir kütüphane barındırmaktadır.”

*Osman'ın tadı
damaklarda kalan
köftelerini deneyebilir,
ekmeğinizi biberli
sosa banarken
Edirne'nin bir başka
lezzetinin keyfini
çıkabilirsiniz.*

1973 yılında dedesinin köfteci dükkanında çıraklık yaparak işe başlamış Niyazi Yavuz. Bize eski günleri anlatıyor:

"Dedemin köfteci dükkanında çıraklık yaparak başladım meslek hayatıma. Çok meraklıydım bu işe. Dedem rahmetli olduktan sonra da devam ettirdim, işleri büyüttüm. Ancak sonradan sadece ciğer yaptık."

Ciğerin pişirilmesini anlatmasını istiyorum, neydi onları bu kadar ünlü yapan sır! Usta büyük bir hevesle anlatmaya başlıyor:

"Ciğerlerimiz dana ciğeri ve günlük taze olarak geliyor. Önemli olan ciğerin damarlarının düzgün ayıklanması, arındırılmasıdır. Bu el emeği göz nuru isteyen bir iştir. Ciğeri pişirirken de yağın kızgınlık derecesi çok önemli. Yağ pişme noktasına geldikten sonra unlanmış olduğumuz ciğeri kızgın yağın içine atıp hemen çıkarmamız ve sıcak servis etmemiz gerekiyor. Bu arada görsellik de çok önemli. Parçaların çatala gelecek şekilde ince kıyılması, 6-7 cm büyüklüğünde olması gerek. Bu yüzden ciğer yapmak bir sanat işidir, çok emek ister."

İşini severek yapmanın ve azimli olmanın öneminden de söz ediyor Usta. "Başarı bir ömür boyu sürecek yarıştı ve hedefsiz başarı kesinlikle olmaz. Bu yüzden çok azimli olmak gerek. Bir de bu işi iyi yapmak için mutlaka güler yüzlü olmalısın. Suratı sirke satan esnafın kendisi de sirke satar."

Daha sonra Edirne ciğerinin bu noktaya gelmesinde basın önemini açıklıyor Niyazi Yavuz. Görsel ve yazılı basın sayesinde ciğer tüm Türkiye`de, hatta komşu ülkelerde de ilgi görmeye başlamış.

"31 Aralık 2007 yılında 'Popstar Alaturka' programında canlı yayında jüri üyeleri için ciğer yaptım. Onların yorumlarından sonra Türk halkının ilgisi daha da arttı." Bir taraftan onunla konuşurken, bir taraftan da mutfağa iniyoruz. Ustalar ince bir şekilde titizlikle doğruyorlar ciğerleri. Bu sırada Niyazi Usta ciğer bıçaklarından birinin iyi kesmediğini görüyor ve alıyor eline bıçağı, başlıyor bilemeye...

"Bunu herkes yapamaz. Ben bu işe çıraklıkla başladığım için A'dan Z'ye işin her ince ayrıntısını bilirim," diyor.

Ciğer, köz biber ve soğan üçlüsü...

Biz de artık ciğerleri tatmanın zamanının geldiğini anlıyoruz. Önümüze bir tabak içinde üstünde köz biberleriyle, yanında soğanla servis edilen ciğerler geliyor. Sıcacık ciğer dilimleri biberin acısıyla bir bütün oluyor ağızda. Şimdi aslında bu yerin neden bu kadar ünlü olduğunu anlayabiliyordum.

Ciğerden sonra Niyazi Usta bize karışık tatlı tabağı ısmarlıyor. Bu sırada kabakları kendilerinin yetiştirdiğini öğreniyoruz.

"Babamın iki dönümlük bir bahçesi var. Orada ekiyoruz kabakları. Babamın 10 sene önce attığı doğal hayvan gübresi var toprakta ve bahçede doğal kaynak suyu var, onunla suluyoruz. Organik olmasına özen gösteriyoruz."

İşte böyleydi Ciğerci Niyazi'nin hikayesi. Yok her şeye rağmen ben yine de ciğer sevmem diyorsanız, Köfteci Osman'ın tadı damaklarda kalan köftelerini deneyebilir, ekmeğinizi biberli sosa banarken Edirne'nin bir başka lezzetinin keyfini çıkarabilirsiniz.

Un, tuz, yağ konmadan yapılan kurabiyeler

Ciğerle ya da köfteyle karnınızı doyurduysanız, buyurun Edirne usulü kurabiyelere. Zira Edirne'deyse seçeneğiniz boldur ve daha değişik tatlara açkınsanız gitmeniz gereken yer Arslanzade'dir. Öyle zor değildir burayı bulmak. Zira 14 yerde şubesi var.

Kallavi kurabiyesi, kavala kurabiyesi, deva-i misk helvası, badem ezmesi, fıstıklı çifte kavrulmuş lokumların kokusu bihuş eder seni içeri girer girmez. Aniden hepsini tatmak istersin...

1974`ten beri bu lezzetlere ev sahipliği yapar Arslanzade. Üstelik sadece Türkiye'de değil, dünyada üne sahip tatlıları. Hemen gözümüz duvarlardaki fotoğraflara takılıyor.

"Kallavi keyfi Japonlarda."

"Barak Obama bu tadı sevdi."

Müşteri profillerinin çok geniş olduğunu söylüyor işletme sahibi Arif Meriç. 40 yıldır bu işi severek yaptığını belirtiyor ve başlıyor kurabiyeleri anlatmaya.

"Biz kurabiyelerimizi yaparken un, tuz, yağ koymadık. Bütün kurabiyelerde bu vardır, ancak biz bunların yerine antep fıstığı, bal, safran, yumurtanın beyazını ve tutması için de biraz şeker koyduk. Hiçbir katkı maddesi kullanmadık. Bugün Avrupa çikolatalarıyla övmekte, ama onlarda birçok koruyucu madde vardır.

Biz ise koruyucu madde kullanmadık, kullanmayacağız da, çünkü tarihte muhafaza etmiş olduğumuz lezzeti korumak istiyoruz."

Daha sonra deva-i misk helvasını anlatıyor Arif Usta.

"Orta çağda skolastik bataklığına saplanmış Avrupa hastaları diri diri yakarken bizim ecdadımız hastaları su ve müzikle tedavi etmiştir. Bir de güzel kokuları kullanmışlardır, insan bedeni güzel koksun diye. Biz de tarihten yola çıkarak ve 41 tane baharatı kullanarak bu tatlıyı yaptık. Misk güzel koku demektir. Ceylanın içinden çıkan sıvıdır ve yenen bir maddedir. Ücreti de çok pahalıdır ancak bu olmazsa deva-i misk olmaz. Zamanında Sultan Süleyman`ın karısı Hürrem Sultan hastalanınca çaresi deva-i miske bulunmuştur.

"Bundan başka badem ezmemiz de ünlüdür. Çünkü badem ezmesine en uygun badem Edirne`den çıkar ve tatlıdır, lezzetlidir."

Bütün bunları büyük bir gururla anlatıyor Arif Usta. Yıllarını verdiği bu lezzetlerin insanlar tarafından beğenilmesi mutlu ediyor onu.

"Balık Pazarı Edirne'nin Şansı"

Onun yanından ayrılıp Edirne sokaklarındaki gezimizi sürdürüyoruz. Balık pazarında buluyoruz kendimizi. Kimi Edirneliler ellerinde torbalar, taze ekmeklerini almış sabırsızlıkla evin yolunu tutarken, kimisi de hala kararsız, hangi balığı seçeceğini bilemiyor; levrek, çipura, palamut, hamsi, mezigit, istavrit, alabalık, karpas, zargana, yılan balığı gibi çeşitlerin arasından hem ağız tadına, hem de cebine uygun olanını seçmeye çalışıyor.

Balıkçıların sesi yankılanıyor pazarda. Müşterilerin dikkatini çekmek için her seferinde seslerini biraz daha yükselterek bağırlıyorlar:

"Var abi, var abi, var abi, palamut var abi, hamsi var abi!..."

"Buyurun abi, yağlı yağlı sardalyeler, buyurun!"

"Balık Pazarı Edirne'nin şansı," diyor Kurtar Hırçın. Damadıyla birlikte balıkçılık yapıyor o da bu pazarda:

"Burası Edirne'nin şansı çünkü, buraya dört şehirden; Kırklareli, Tekirdağ, Enes ve İstanbul`dan balık geliyor. Bulgaristan'a, Romanya'ya, Arnavutluk'a da balık gönderiyoruz. Bulgarlar, Yunanlılar da balık alıp gidiyorlar. Ekonomiye çok katkısı oluyor bu yüzden balık pazarının. En çok hamsiyi seviyorlar, çünkü bizim Karadeniz hamsisi farklı. Bunu Arnavutluk`ta bulamazsınız me-

sela. O yüzden hamsi daha çok rağbet görüyor, hem fiyatı da daha uygun.”

Balıkçıların hemen yanındaki dükkanlarda ise taze balıklar pişirilip ekmek arasında servis ediliyor. Neşeli bir kalabalık var balık pazarında, hava biraz soğuk ama ekmek arasındaki hamsi ve soğan ikilisi insanın içini ısıtıyor.

Heykeltıraş İlhan Koman da Edirneli

Edirne bunun gibi daha nice güzelliklere, incilere sahip. Ama maalesef hepsini koruyamamış, sahip çıkamamıştır. Türk heykeltıraş İlhan Koman'ın evi bunun en belirgin örneğidir.

1921 Edirne doğumlu Koman bilim ve sanatı birleştirerek yaptığı eserleriyle ünlenmiş, bu özelliğinden dolayı Türk da Vinci'si olarak hafızalarda yer edinmiştir. Edirne'de doğup büyüdüğü bu ev ise ailesi tarafından müze olması koşuluyla Kültür Bakanlığı'na teslim edilmiştir. Hatta Koman'ın bazı çalışmaları ve evin orijinal birçok parçası da bu amaçla evde bırakılmıştır. Ancak ev bir türlü müze yapılmayınca ve parçalar hasar görüp kaybolmaya başlayınca aile bıraktıkları bu parçaları da alıp götürmek zorunda kalmıştır. Biz gittiğimizde de Anıtlar Kurulu'nun ofisi olarak kullanılan bu üç katlı bina eğer müze olarak kullanılsaydı hiç şüphesiz

içindeki tavan süslemeleriyle birlikte özgün bir mimari örneği oluşturacaktı.

Edirne Sinagoğu da uzun bir süre ünlü heykeltıraşın eviyle aynı kaderi paylaşmıştı. 1907 yılında ibadete açılan bu sinagog yıllar içinde yahudi cemaatinin azalması sonucu uzun süre kapalı kalmış, gerekli bakım ve onarımın da yapılmamasından dolayı harap hale gelmişti. Neyse ki, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 2010 yılından restorasyon çalışmalarına başlandı (İçeri girmek istesek de yazılı iznimiz olmadığı için giremiyor, bu bilgileri kapıdaki görevliden almakla yetiniyoruz).

Edirne'nin ruhunu tamamlayan son şey ise üniversite öğrencileri

Edirne'nin ruhunu tamamlayan son şey ise üniversite öğrencileri. Zira, artık öğrencisiz asla düşünemezsiniz Edirne'yi. 1982 yılında yapımı tamamlanan Trakya Üniversitesi 26 bin öğrenciye ev sahipliği yapıyor. Tabii bu öğrencilerin ekonomiye katkıları yadsınamaz derecede çok.

İşte, böyle bir yerdi bu eski Osmanlı başkenti... Sadece Selimiye Camisi bile bu kente gitmeğe değerdi. Ama oraya gitmişken koca Meriç de sizi kendisine çekecektir. O güzel sokakları da...

Balıkçıların hemen yanındaki dükkanlarda ise taze balıklar pişirilip ekmek arasında servis ediliyor. Neşeli bir kalabalık var balık pazarında, hava biraz soğuk ama ekmek arasındaki hamsi ve soğan ikilisi insanın içini ısıtıyor.

Etilyopyalı Cadı

ESKİ ANILARI OKURSANIZ, OSMANLI'NIN ÜLKESİNDE BİN BİR MİLLET BİR ARADA YAŞARDI. ŞİMDİLERDE İSTANBUL'DA AZ SİYAH, ÇOK SİYAH İNSAN DA ÇEKİNGEN BAKIŞLARLA YANIMIZDAN GEÇİP GİDİYOR. İSTANBUL'UN KİMİ MAHALLELERİNE KÜMELENMİŞLERDİR; HİÇBİRİNİ TANIMİYORUZ, KOCA ŞEHİR İÇİNDE HAYAT YOLLARINI BULMAYA ÇABALIYORLAR NE ZAMANDIR... İAHA MUHABİRİ EDA ÜN SURETİNİ BİR GÜNLÜĞÜNE SİYAHİYE DÖNÜŞTÜRDÜ, İSTANBUL SOKAKLARINI DOLAŞTI. BAKALIM NELER YAŞADI?

Önce saçlarımı yaptırmam gerekti. Niyeryalı erkek arkadaşım Saheed Adebeyega Yusuf, beni bu iş için Mecidiyeköy'ün Gülbağ semtinde, Kamerunlu siyahîlerin işlettiği bir kuaföre götürdü. Küçük bir dükkân olan bu yer aynı zamanda call shop (telefon dükkânı) olarak da kullanılıyor. Dükkana giren çıkanın haddi hesabı yoktu. İstanbul'da bu kadar siyahî olduğunu bilmiyordum. Saçlarıma, Brain adı verilen bir stil uygulanacaktı. Saçlarımı örecek olan Sara ve Yusuf çetin bir pazarlığa girişmişlerdi. Fiyat sürekli artıyordu. Yusuf erkek arkadaşım olduğu için ücreti onun ödemesi gerekliymiş, Afrika'da adet öyleymiş... Pazarlık tamamlanınca o acı dolu saatler başladı. Sara'nın simsiyah parmaklarını saçlarımin arasında hızla dolandırmaya başladı. Sonra saçlarımı tek tek ayırmaya başladı. Derimin her seferinde sanki kafatasımdan ayrılırcasına çekilmesi ve yaklaşık bir metre kadar uzunlukta örülmesi... Kolay bir iş değildi. Tarifi kelimelelere sığmayacak acım yedi saat sürdü; tabii uykusuz geçen geceyi saymazsak. Ama sonuçta ortaya çıkan iş, çektiğim acıya değmişti.

Ertesi sabah fotoğrafçı arkadaşım Barış ile birlikte bana zenci makyajı yapılacak yere doğru yola çıktık. Bağdat Caddesi'ndeki "Ben Ny" makyaj malzemeleri satan yere ulaştık. Profesyonel makyaj malzemeleri satan bu yer, aynı zamanda profesyonel makyaj uygulaması da sunmakta. Bizi Kübra Minaz ve Esra Uçar karşıladı. Vakit kaybetmeden makyaj koltuğuna geç-

tim. Kübra bir yandan beni beyazdan siyah yapmaya uğraşırken öte yandan da ardi arkası kesilmeyen sorularıyla başımda çalışıyordu.

"Daha önce zenci makyajı yaptıran oldu mu Kübra?"

"Bir iki kere soran olmuştu."

"Bu isteğimiz size şaşırtıcı geldi mi?"

"Hayır, aslında, o kadar çok acayip şeyler soran oluyor ki, bu hiç bir şey yani."

"En değişik makyaj isteği neydi peki?"

"Bir keresinde birinin tüm vücudunu parlak metalik griye boyamıştım."

"En çok işi cadılar bayramında mı yapıyorsunuz?"

"Evet, genellikle yara, kan gibi makyaj yaptırmak için geliyorlar."

"Aynaya baktığımda kendimi arıyordum"

Nihayet makyaj bittiğinde bambaşka biriydim artık. Aynaya baktığımda kendimi arıyordum. Gözler, burun, ağız benimdi de ama bu ben değildim sanki. Ben konuşuyordum ama aynadaki siyah yansıma ağızını oynatıyordu. Ne acayip bir histi bu. Hem kendin olup hem de bambaşka biri olmak... Aslında hiç olmadığın biri gibi görünmek, davranmak, düşünmek... Kendi öz benliğini saklamış, iç dünyanın çok uzak bir kuytusunda bırakmış gibi hissediyordum.

Heyecanla dışarı çıktık. Bağdat Caddesi'nde adım attığımızdan beri bakışlar üzerimize kilitlenmişti. Bağdat Caddesi gibi lüks bir semt olarak bilinen bir yerde bile ben sıradışıydım herkes için. Kadıköy Rıhtımı'na inmek

için dolmuşu bindik. Dolmuş şoförü dikiz aynasından pür dikkat bana bakıyor, yolcular sessiz. İnsanlar paralarını uzatmaları için bana değil, Barış'a veriyorlardı. Yanımızdan geçen arabalardaki yolcular doğru mu gördük acaba diye, kafalarını çevirip ikinci kez bakıyordu. Tüm bunlar yaşanırken ben, tepki aldığımı görünce seviniyor, ama hala, ruhum sanki başka bir bedende geçici bir yolculuğa geçmiş gibi hissediyordum. Kadıköy'e ulaştığımızda, Eminönü'ne geçmek için vapurlara doğru yürümeye koyulduk. Tuhaftır ki Bağdat Caddesi'nde gördüğüm ilgi burada yok! Nedense bu duruma hem içerlemiş hem sevinmiştim. Hemen hemen tüm yolcuların bakışları üzerimizde, vapura binip oturduk. Öyle ki tepeden tırnağa, santim santim inceliyorlardı beni ve Barış'ı. Hadi ben siyahıtım tamam ama Barış'ı neden inceliyorlardı? İşte buna bir anlam veremedik. Ben Barış'a karnımın aç olduğunu söylediğim sırada bir simitçi geçiyor yanımızdan. Ayaklanıyorum hemen ben de peşinden.

"Simit ne kadar?"

Gözlerinde beliren şaşkınlık ifadesiyle önce beni bir süzüyor. Türkçe konuşmama mı şaşırmıştı, yoksa si-

yah olduğuma mı, tam kestiremedim.

"Bir buçuk lira"

Cüzdanımdaki bozuklara bakıyorum, bir buçuk çıkmıyor. Para uzatıyorum.

"Bozuk yok mu?"

"Hayır."

Anlamadığımı düşünecek ki elindeki bozuk paraları göstererek bir daha soruyor:

"Bozuk, bozuk para yok mu hiç?"

Gülmek için kendimi çok zor tutarak cevaplıyorum tekrardan.

"Hayır, çıkmaz."

"Çay içmiycen mi?"

Bu soru karşısında bu kez ben şaşıyorum. Anlamadığımı düşünerek, yine el kol işaretleri ile ve yavaşça sanki bardakla bir şey içmiş gibi yaparak tekrar soruyor.

"Çay, içmicen mi?"

"Hayır içmeyeceğim."

"Tamam, bütün bozuklarını ver yeter."

Ben tüm bozuklarımı verip kavrulmuş bir simit alırken, simitçi beni çoktan unutup başka müşteriler ile ilgilenmeye başlıyor. Ben ise Barış'ın yanına dönüyorum, ya-

nımda taşıdığım bakışlarla tabii.

“Ooo... Bak, bak kim gelmiş?”

İstanbul'un en kalabalık semtlerinden Eminönü'ne ulaştığımda, ben üzerime kilitlenen bakışlardan çok rahatsız olmaya başlamıştım. İlk başta ilgi yoğunluğuna sevinen ben, bu durumun sürekli olmasına alışamadım. İlgi yoğunluğu Eminönü'nde kendini çok daha belli etmeye başlamıştı. İnsanlar sürekli bana bakıyorlardı. Yoldan geçen gençler ise anlamayacağımı düşünerek ya bana laf atıyorlar ya da kendi aralarında yüksek sesle benden söz ediyorlardı. Mısır Çarşısı'na girmek için alt geçitten karşıya geçmemiz gerekiyordu. Alt geçitteki saat ve takı satan bir dükkânda durdum.

“Saatler ne kadar?”

Tezgâhtar çocuk, alaycı bakışları ve yukarı kıvrılmış yarım gülüşü ile bana.”

“On lira yani Türk Lirası”

“Hepsi mi?”

“Evet.”

Ben saatlere bakmayı sürdürürken saatçi, dalgacı bir yüz ifadesiyle bana doğru yaklaşmaya başladı.

“Sen nasıl bir şey arıyorsun, ablacım?”

Eminönü esnafı için sizin ırkınızın, dilinizin, dininizin bir önemi yoktur. Onlar için önemli olan müşteri olmanızdır. Kimin alıcı, kimin dalgacı olduğunu şıp diye anlarlar. Benim de alıcı olmadığımı anlamış olmalı.

“Bakıyorum sadece.”

Tam gideceğim sırada beni durduruyor

“Gel, bak içeride de çok çeşit var.”

Kısa bir duraksamanın ardından, içeri giriyorum. Ben içeri girer girmez arkamdan çevre dükkanların genç çalışanları bir bir girmeye başlıyor.

Nihayet makyaj bittiğinde bambaşka biriydim artık. Aynaya baktığımda kendimi arıyordum. Gözler, burun, ağız benimdi de ama bu ben değildim sanki. Ben konuşuyordum ama aynadaki siyah yansıma ağzını oynatıyordu. Ne acayip bir histi bu.

İçeri adım atar atmaz diğer satıcılar ve dükkânda olan birkaç genç çocuk yüksek sesle arkamdan,
"Oğlum, bu ne?"
"..."
"Ooo... Bak, bak kim gelmiş?"
Aralarında gülüşerek beni gösteriyorlar. Ben ise yol boyunca karşılaştığım aynı tepkiler nedeniyle artmaya başlayan öfkemi kontrol ederek beğendiğim bir saati elime alıyorum.
"Bak bu tam sana göre, bence çok yakıştı."
"Bu ne kadar peki?"
"On lira, hepsi on lira bunların."
"İndirim yapmaz mısın?"

"Yok, fiyatlar sabit, Sen kaç tane almayı düşünüyorsun."
Bu son soru beni hiç şaşırtmıyor. Ne de olsa İstanbul'da ki her zenci saat satardı değil mi? Keskin ve net bir şekilde cevaplıyorum.
"Bir tane..."
"Hem bir tane alacam diyorsun hem de indirim istiyorsun."
"Olamaz mı?"
Kafasını arkadaşlarına çevirerek, gülümsüyor onlara sonra bana dönerek,
"Nerelisin sen?"
"Sinopluyum."

*Mısır Çarşısı'ndan çıkıp hemen çarşının dışında kalan dükkânlara doğru yürüdüğümüzde durum daha da beter olmaya başlamıştı. Esnaf bile kendi arasında hiç çekinmeyerek benim hakkımda bağırmaya başlamışlardı.
"Zenci geçiyor bak!"*

Aldığı cevaba inanmadığını belli eden bir ses çıkartarak, dudaklarını yukarı doğru kıvrıyor yine, "Hiç benzemiyorsun, Antalyalı sandım seni."

"Zenci geçiyor bak!"

Karşı karşıya kaldığım saygısızlığa içerleyerek, teşekkür ederek ayrılıyorum dükkândan. Mısır Çarşısı'ndan çıkıp hemen çarşının dışında kalan dükkânlara doğru yürüdüğümüzde durum daha da beter olmaya başlamıştı. Esnaf bile kendi arasında hiç çekinmeyerek benim hakkımda bağırmaya başlamışlardı.

"Zenci geçiyor bak!"

"Hüseyin arkana bak!"

Canım sıkılmaya başlamıştı. Ne diye etiket edilmişim. Burası turistik bir alandı üstelik. Alışık olmaları gerekmez miydi! İnsanlar bana böyle davrandıkça kendimi daha çok siyahî gibi hissediyor, daha çok kızıyor, daha çok üzüliyordum.

Önünden geçtiğim birçok dükkân tezgâhtarı ya da çalışanı, ürünlerini bana satmaya çalışıyorlardı. Ancak tek fark İngilizce yerine benimle Fransızca konuşmalarıydı. Çok şaşırmışım. Afrika'da en erken sömürgecilik faaliyetlerine başlayan ülke Fransa'dır. Fransa'nın

Afrika'daki sömürü ülkeleri, Senegal, Moritanya, Yukarı Senegal-Nijer. Yukarı Volta, Fildişi Sahili, Nijer, Gine ile Daomey, Gabon, Fransız Kongosu, Ubangi-Şari ve Çad gibi ülkelerdir. Bu nedenle bugün birçok Afrika ülkesinde Fransızca konuşulur. Ancak beni şaşırtan satıcıların beni gerçekten o Afrika ülkelerinde yaşayan siyahîlere benzetmeleri idi. Her tecrübe ve davranış bir önceki yaşantının sonucudur. Karşılaştıkları siyahîler genellikle Fransızca konuşuyor olsa gerek diye düşünürken bir takı dükkânına adım attım. Ben elime aldığım bir bilekliğin fiyatını sormadan, tezgâhtar içerden Fransızca bağırdı.

"Vingt Lire (yirmi lira)"

Ben Fransızca bilmediğimden bir şey anlamadım tabi İngilizce olarak sordum,

"How much it is?"

Tezgâhtar bu sefer yanıma kadar gelip cevap verdi, tabi önce yine Fransızca,

"Vingt Lire (yirmi lira), twenty liras (yirmi lira)."

"Zenciye bak!"

Bir önceki dükkândan çok daha saygıyla sorularımı cevaplıyorlardı. Barış, "Ben Türküm ağabey" diyene kadar da iyi bir ilgi söz konusuydu. Yine de sorduğum

her soruya nazikçe cevap verdiler. İngilizce sorduğum halde inatla Fransızcalarını da ekleyerek hem de. Zaman ilerledikçe makyajın etkisi de yavaş yavaş geçiyordu. Haliç köprüsü üstünden yürürken, İnsanlar bu sefer benim gerçekten siyahî olup olmadığıma karar vermeye çalışıyorlar, yine de pek emin olamıyorlardı.

"Zenciye bak!"

"..."

"Hey yavrum!"

"Sanki yüzüne bir şey sürmüş gibi!"

"Gerçek zenci mi o?"

"Elleri de siyah ama!"

Gün boyunca onlarca laf yedim ama en çok sevdiğim lise çağlarında, uzun boylu, esmer, dalgalı saçlı bir çocuğun, biz yanlarından geçerken beni gösterip, "Avatar'daki kıza benzemiş," yorumuydu. Bu gerçekten gergin sınırlarımı gevşetmiş birazcık olsun neşeleneme neden olmuştu.

Yürüyerek Karaköy'den Taksim'e çıktık. Artık neredeyse kimse benimle ilgilenmiyordu. Bakışlar yok denecek kadar azalmıştı. Rahat nefes alabiliyorduk. Üzerimize dikilen bakışların ve fısıltıların yarattığı görünmeyen prangalarımızdan kurtulmuştuk. Taksim özgürlüktü. Yanımızdan geçen birkaç siyahî bizi fark etmemişti bile... Sahi gerçekten yüzüme baksalar benim siyahî olmadığımı anlarlar mıydı?

"Sen yüzüne ne sürdün kızım?"

Ben, büründüğüm kimliğin insanlarımızda yarattığı önyargıya karşı giriştiğim savaştan, Barış ise bu savaşta farklı olana destek vermekten yorulmuştuk. Her ikimizde nasibimize düşen aşağılanmayı, hoşgörüsüzlüğü, alaycılığı, ilgiyi almıştık. Taksim tüm bunlardan soyutlanmamıza neden olan bir sığınaktı adeta. Bir yerlerde bir şeyler içmek için İstiklal Caddesi'nde yurkarı doğru yürürken aklımda bu düşünceler harp içindeydi. Bu harbi yoldaki bir teyze bozdu. Yanımıza ulsulca gelerek,

"Sen yüzüne ne sürdün kızım?" diye fısıldadı.

Bakışlarında sadece merak hâkimdi. Ben ise anlamaz bir bakışla,

"What?" diye sordum.

Hemen yabancı olduğuma ikna olarak bu sefer el işaretleri ile sorusunu yineliyordu. Ellerini kendi yüzüne götürerek ve beni göstererek,

"Sen yüzüne ne sürdün? Yüzün çok güzel, çok güzel sin."

"Thank you."

Arkadaşına bağıyor, sonra beni gösteriyordu.

"Bak sanki yüzüne bir şey sürmüş gibi ama yabancı; çok güzel"

Sırf İngilizce konuştum diye benim yabancı olduğuma kanaat getiren sadece o teyze değil. Biz Barış ile bunlara gülerken, bir şeyler içmek için girdiğimiz mekândaki garson siparişlerimizi alıyordu. Ne garson, ne de o mekândaki insanlar bana hiçbir tepkide bulunmuyorlar. Türkçe konuşmam ya da siyahîlere benzemem onu hiç şaşırtmıyor. Taksim diyorum yine

içimden. Neden diye sorgulamıyor burada insanlar, sadece kabul ediyorlar. Olduğu gibi...

"Hey Kız Kardeş"

Hava karardığından eve dönmek için yola çıkıyoruz. Barış ile Mecidiyeköy'de ayrılıyor. Ben eve dönmeye önce temizlenmek için Yusuf'a gidiyorum. Merak ediyorum bir siyahî gerçekten beni görünce nasıl tepki verecek. Ya Yusuf? Yanımdan çok sayıda siyahî geçiyor, birkaç tanesi ile göz göze geliyorum ancak hemen sonra kafalarını çevirerek yollarına devam ediyorlar. Gülbağ'a doğru ilerlerken, cebimdeki akbil yere düşmüş. O sırada bunu gören uzun boylu, düşük bel pantolonlu bir siyahî arkamdan bana sesleniyor:

"Hey sis (sister) (Hey Kız Kardeş)"

Dönüp baktığımda bana doğru yürüyordu. Siyahî aksaniyle bana hitaben,

"Yo drop yo cart (Kartını düşürdün)"

"Thanks (Teşekkürler)"

Bana kardeşim diye hitap etmişti. Havanın karanlık olmasından diye düşündüm ya da anladı ama bana çaktırmadı mı diye sordum kendi kendime. Hiçbir soru sormamıştı. Bakışları ise normaldi. Gülmemişti bile. Yusuf'a bu olayı anlattığımda gülme krizinden çıkıp bana,

"Yea, this is Afrikan style anyway. Even we understand we are not judge anybody. (Evet bu Afrikalı tarzı. Anlasak bile kimseyi yargılamayız)."

"Why are you laughing than since i came? (Geldiğimden beri neden gülüyorsun o zaman)."

"Because your looking Ethiopian witch (Çünkü Etiyopyalı bir cadıya benziyorsun)."

Kim bilir neler görmüş, nelere şahit olmuş bu kadim şehirden bir de Etiyopyalı bir cadı da geldi geçti...

Ben, büründüğüm kimliğin insanlarımızda yarattığı önyargıya karşı giriştiğim savaştan, Barış ise bu savaşta farklı olana destek vermekten yorulmuştuk. Her ikimiz de nasibimize düşen aşağılanmayı, hoşgörüsüzlüğü, alaycılığı, ilgiyi almıştık. Taksim tüm bunlardan soyutlanmamıza neden olan bir sığınaktı adeta.

Medya kaptansız kaldı

*"Kocaman bir tiyatro sahnesi şu dünya.
Kadını erkeği, hepsi birer oyuncu;
Durmadan gelip geçerler sahneden;
Ne roller üstlenirler ömürleri boyunca."*

William Shakespeare

© Barış Kırtağ

Şu tiyatro sahnesinde ne roller üstlendi; kimi zaman bir savaş meydanında, kimi zaman modern şehrin varoşlarında, kimi zaman bir sinema filminde, kimi zaman bir gazetenin köşesinde, kimi zaman da A Takımı ile televizyon ekranlarında... Bir yıldız kaydı şu tiyatro sahnesine benzetilen hayatın. Gazeteci Savaş Ay da hayat sahnesine çıktı ve indi; yani yaşadı ve öldü...

"Öyle bir hayat yaşayalım ki, öldüğümüz zaman mezarıcı bile yasa boğulsun." demiş Mark Twain. Savaş Ay ölümüyle herkesi yasa boğdu. Ne çok seveni var-

mış. İnsanların, Savaş'a dair ne çok söyleyecekleri varmış.

Sabah gazetesinin önündeki hüzünlü bekleyişi, Sabah Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Erdal Şafak'ın hüzünlü bir konuşması böldü.

Erdal Şafak, yaptığı konuşmada Savaş Ay'ın mesleğine aşık olduğunu ve gazeteciliği hayatının her saniyesine yerleştirdiğini belirterek, Savaş Ay'ın hastanede yazdığı son yazıları okudu. Törende Ay'ın bazı meslektaşları ve yakınları ağlıyordu. Şafak, sözlerini "Hoşça kal Savaş Ay, hoşça kal" diyerek bitirdi.

“Yaptığına inanırdı ve inandığını yapardı”

İmamın, “Hakkınızı helal edin” demesiyle Savaş Ay’ın bedenen öldüğünün göstergesiydi. Artık Savaş Ay aramızda olmayacak. Tabutun üstünde kendisiyle özdeşleşen A’lı şapkası ve önünde gülümseyen fotoğrafıyla cenaze arabasına yerleştirildi. Büyük bir gazeteci ordusunun arasından cenaze arabası Cemal Reşit Rey Kongre Merkezi’ne doğru yola koyuldu.

Kongre salonunda Savaş Ay’ın cenazesi son kez sahnedeydi. Okan Bayülgen’in sunumuyla tören başladı. Ben ilk defa Okan Bayülgen’i böyle hüzünlü görmüştüm. Bayülgen, tek tek sevenlerini ve dostlarını sahneye davet etti Savaş Ay’ın.

Sahneye ilk olarak Halit Kıvanç çıktı. Dedi ki:

“Savaş Ay’ın adının ‘Barış’, soyadının da ‘Güneş’ olması gerekir. Çok sevdiği bir evladını kaybetmiş bir baba gibi hissediyorum. Şimdi anlatıyor bizi. Fakat o kadar güzel şeyler yaptı ki mutluluğumuzu sürdürecektir.”

Mustafa Sarıgül dedi ki:

“Savaş Ay gerçek bir devrimciydi. O kalemi ve sözüyle bir savaşçıydı. Yaptığına inanırdı ve inandığını yapardı. Mekanın cennet olsun, Allahım taksiratını affetsin.”

© Vedat Tunçten

Tayfun Talipoğlu dedi ki:

“O şairdi, o sanatçıydı, o heybetli ve babacan sesiyle harika bir insandı, Savaş Ay’ın yaşam öyküsünü okuyun diyorum genç arkadaşlara, A Takımı benim hayatımda çok önemli bir yere sahip. Savaş Ay biz muhabiriz derdi. Rahat uyu ağabey.”

“Ben ağabeyime hep ninni söyledim”

Sonra kız kardeşi Işıl Ay çıktı sahneye, Savaş Ay’ın öldüğüne inanası yoktu sanki. Mikrofunun başına geçip ağlamaklı bir ses tonuyla ağabeyinin vasiyetini dile getirdi: “Ben ağabeyime hep ninni söyledim. Ben öl-

© Barış Kırtağ

© Esra Münevver Kahya

düğümde mezarımın başında bana ninni okur musun? diye sormuştu. Ben de vasiyetini yerine getirmek istiyorum. İzniniz varsa ninni söylemek istiyorum,” diyerek ninni söylemeye başladı. Salondaki herkes ağlamaya başladı. Acaba kaç kişi ninni söylerken ağlamıştır. Hangi müzik bir insanın duygularına bu kadar işlenmiştir. Ya da kaç ölüye ninni söylenmiştir...

Savaş Ay'ın oğlu Ulaş Can Ay babasının fotoğraf makinesini boynundan hiç çıkarmadı. Sahneye çıkarken A Takımı halen devam ediyor ve devam edecek deyip bütün A Takımı'nı sahneye davet etti. Son bir kez kapitanları ile birlikteydiler. Hepsinin gözleri yaşlı tabuta sarılıp öptüler....

Kimler yoktu ki salonda. Şair Orhan Alkaya, sanatçı Ferhat Tunç, Beyoğlu Belediye Başkanı A. Misbah Demircan, Zülfü Livaneli, Ahmet Selçuk İlkan, Selami Şahin...

“Savaş, Ahmet'e siper olmuştu”

Ahmet Kaya'nın eşi Gülten Kaya da oradaydı. Savaş Ay'ın onun için ayrı bir yeri vardı.

Tek başına oturmuş sürekli kara kara düşünüyordu. Kurumuş göz pınarlarından bir damla yaş dökülüyordu. Ben de yanına yanaşıp kısık bir ses tonuyla başsağlığı dileklerinde bulundum.

“Savaş Ay sizin için ne ifade ediyor?”

Gözyaşını silerek gözlerimin içine bakıp vakitsiz ayrılıkların hüznüyle... İç acıtan sesiyle...

“Savaş, Ahmet'e siper olmuştu, Ahmet Kaya'yı öldürdükleri gece Savaş kahramanlar gibi çıkıp Ahmet'e sahip çıktı. Ahmet'in bir parçası daha gitti. Yokluğunu en çok arayanlardan olacağım, olmasaydı sonumuz böyle...”

Gülten hanımın acılarını tazelediğimi farkedip derin bir üzüntünün içinde buldum kendimi. Gülten hanımı fazla rahatsız etmeden keşke olmasaydı deyip ayrıldım...

Artık sahnedeki, ebediyen inme vakti gelmişti Savaş Ay'ın... Tabutu omuzlara alınıp cenaze arabasına bindirildi. Cenaze namazı kılınmak üzere Fatih Camisi'ne götürüldü.

Fatih Camisi'nde mahşeri bir kalabalık... Savaş Ay'ın

cenazesi dışında iki cenaze daha vardı. Bu da mahşeri kalabalığı daha da artırmıştı.

Bütün gazete ve televizyon muhabirleri vardı. Birbirleriyle yarış halinde sürekli koşturan muhabirler... Cenazenin olduğu alan polis bariyerleriyle kapatılmıştı. Polis kontrolünde insanlar içeri alınıyordu... Basın kartı olmayan gazeteciler içeri alınmıyordu (Savaş Ay herhalde böyle bir şeyin yapılmasına izin vermezdi). O yüzden bizi de içeri almadılar. Ama polis ve güvenliklerin izni çok da önemli değildi. Biz bariyerlerin üstünden atlayarak içeri girdik. İçeride izdiham yaşıyordu. İmam sürekli anons yapıyor, biraz geride durulması gerektiğini söylüyordu. Ancak bariyerler geriye gidilmesine izin vermiyordu.

"Medya kaptansız kaldı"

İş, siyaset, sanat ve medya camiasından yüzlerce kişi vardı. Herkes severdi Savaş Ay'ı. Çünkü o kimseci değildi. O herkesçiydi. Yaptığı haberler kimseyi incitmedi. Yaptığı programlar büyük ses getirdi. Cenaze de CHP'li vardı, AKP'li de, MHP'li de vardı, BDP'li de. Uğur Dündar da oradaydı, Cüneyt Özdemir de, Ferhat Tunç da oradaydı, Orhan Gencebay da... Hepsi üzün-

tülü, hepsi acılıydılar. Mikrofon kime uzatılsa hep aynı cümleler döküldü ağızlarından: "Türkiye büyük bir değerini kaybetti. Medya kaptansız kaldı. İstanbul çok eksildi..."

Uğur Dündar:

"Savaş denince akla muhabirliği yaşam biçimi olarak benimsemiş, 24 saat haber peşinde koşan, haber için yaşayan bir fotoğraf geliyor gözümün önüne. Bu habere inanmak istemiyorum. Hayatımda belki asparagas çıkmasını istediğim tek haberdir."

Orhan Gencebay:

"Çok sevdiğim bir dostumu kaybettim. Annesi Şükran hanımefendiyle çok ayrı bir dostluğumuz vardı. Saygı dolu sevgi dolu bir bir üstadı kaybettik."

Numan Kurtulmuş:

"Savaş Ay halktan biriydi. Halk gibi konuşur, halk gibi yaşardı."

Kemal Kılıçdaroğlu:

"Medyamızın önemli bir ismini kaybettik. Hepimizin ve hepimizin başı sağolsun."

© Esra Münevver Kahya

© Vedat Tunçtan

*Ölüm Savaş'ta emanet
gibi duruyordu.
Sanki her an
uyanacakmış gibi.
Bütün meslektaşları
yanı başındaydı,
bütün sevenlerinin
yüzlerinde bir
burukluk...*

© Vedat Tunçtan

Savaş Ay başını bir kaldırsa acaba ne derdi?

Büyük bir izdiham yaşanıyordu. İmam sürekli anons geçiyordu. "Lütfen cenazeye saygı, biraz geri çıkın. Herkes bir adım geriye doğru çıksın," diyordu. Ancak kimse yerinde kımıldayamıyordu. Diğer cenazelerin sahipleri sürekli basın mensuplarına laf atıp duruyorlardı. Herkesin öfkesi birden patlayıverdi. Cenaze sahipleri ile basın mensupları kaynaşıverdiler, yumruklarla!. Savaş Ay başını bir kaldırsa acaba ne derdi? Pek iyi şeyler diyeceğini düşünmüyordum... Kameralar kırıldı, muhabirler dayak yedi. Ben de o anı görüntülemek için araya girmeye çalışırken, bir beyefendi beni tutup:

"Oğlum sen girme araya zaten bir yumrukluk canın var," diyerek beni engellemeye çalışsa da ben ısrarla girip fotoğraflar çektim. Ancak diğerleri benim kadar şanslı değillerdi. Çoğunun gözleri şişmiş ya da kameraları kırılmıştı.

Kaptan'a son yolculuğunda büyük ayıp ettiler...

Savaş Ay'ın kemikleri sızlamıştır daha toprağın altına girmeden...

İmam:

"Değerli Müslümanlar lütfen saf turalım" demesi pek kâr etmedi. Kavga, itişme, bağırışma devam ediyordu. İmam artık çareyi namazı başlatmakta buldu. "Euzübillahimineşşeytanirracim Bismillahirrahmanirrahim, er kişi niyetine..." deyip namaza durdu. Ortalık sakinleşti, insanlar derin bir sesizliğe gömüldü. Ölüm sesizliğinde muhabirlerin makinelerinde çıkan "şak şak" sesinden başka ses yok... Sesizliğin sesi diyorlar ya bu olsa gerek... Dışardaki ölüm sesizliğine karşın, beynimde fırtınalar kopuyor. Savaş Ay'ın hafızamdaki sesi, sessizliğime davul vuruyordu. Ne güzel okurdu sürgün şiirini, ne güzel anlatırdı Erdal Eren'in son saatlerini...

Ölüm, Savaş'ta emanet gibi duruyordu. Sanki her an uyanacakmış gibi. Bütün meslektaşları yanı başındaydı, bütün sevenlerinin yüzlerinde bir burukluk... Namaz bitti. Ortalıkta bir telaş; muhabirlerin telaşı. Foto muhabirleri en güzel fotoğrafı çekme yarışında, haber muhabirleri ünlü birini bulup konuşurma peşinde... Cenazeyi omuzlara alıp yavaş yavaş avludan dışarıya çıkardılar. Cenaze arabasına konulup Topkapı mezarlığına defnedilmek üzere yola çıktı. Bizim de görevimiz bitmişti. Arkadaşlarla dışarı çı-

kacakken, arkadan bir ses: Gençler bakar mısınız? Arkamızı döndük. Bir beyefendi. Takım elbiseli, badem bıyıklı, "Nevi şahsına münasır bir tip diyemiyeceğim, çünkü klasik bir imam veya müezzin kılıklı" biri.

"Gençler basın mısınız?" deyip ceketinin önünü iliklemeye başladı. Evet cevabını alır almaz başladı anlatmaya: "Bakin burada aslında cemaatin hiçbir suçu yok. Üç tane cenaze aynı vakte denk gelmiş. İnsanlar acı çekerken bence basın mensubu arkadaşlarınız onları biraz rahatsız etti. Lütfen böyle yazın. Ben caminin müezziniyim," deyip dinlediğimiz için teşekkürlerini iletip yanımızdan ayrıldı. Biz dışarı çıktık. Kaldırımdan yürürken caminin öbür çıkışında, belli ki mafya dizilerini çok izlemiş bir grup, suratlar asık ve kavgacı bir şekilde dışarı çıktılar. Zaten cenazede muhabirleri tartaklayan, kameraları kıran o mafya bozuntularıydılar.

Herkesin Savaş'a dair bir sözü vardır. Benim son sözüm ise; şapkası kafasında, kocaman, tatlı, çocuksu gülüşüyle İstanbul bir delikanlısını yitirdi. Türk Basını, duygu sömürsünün medyatik delikanlısını kaybetti.

43 Yıllık Bir Bekleyişin Öyküsü...

BİR OKUL DÜŞÜNÜN...YAZI TAHTASINDAN, SIRALARINA, SINIFLARDAKİ KİTAPLIKLARDAN ÖĞRETMENLERİNE KADAR HER ŞEYİ HAZIR OLAN BİR OKUL. TEK EKSİK OKULUN ÖĞRENCİ KABUL EDEBİLMESİ İÇİN DEVLETEN ÇIKACAK İZİN. BÖYLE BİR OKUL OLUR MU DEMEYİN, ZİRA HEYBELİADA RUHBAN OKULU 43 YILDIR BU İZİNİ BEKLİYOR...

Kabataş'da bindiğiniz vapur sizi Kadıköy, Kınalıada ve Burgazada'dan sonra Heybeliada'ya götürür. Sessizliğe bürünmüş bu ada vapurdan inen gezgin gruplarla ve burayı keşfetmek isteyen Türklerle canlanır. Ama buna rağmen yine de sokakları yaz başında sessizdir, esnafın yüzünde ise adalı olmanın verdiği gizli bir mutluluk vardır.

Küçük bir kasaba gibi....

Ümit Tepesi denilen yerdedir Ruhban Okulu... Adaya her gelen ziyaretçi uğrar buraya. Çünkü daha vapurdan inmeden ormanlıklarla çevrili bu alan dikkatinizi çekmiştir. Adanın neresinden yukarıya doğru bakarsanız bakın görürsünüz bu okulu. Öyle bir okul ki burası kendi kendine yetebilen küçük bir kasaba gibi... Kanti-

ninden manavına, berberinden hamamına kadar içinde her şey vardır.

"Dünyanın her yerinden öğrenci kabul eder bu okul. Afrika'dan Rusya'ya kadar bütün Ortodoks öğrenciler burada eğitim alabilmektedirler. Ayrıca okulumuzda eğitim ücretsizdir. Öğrencilerin burada okuyabilmesi için Yunanca bilmesi gerekmektedir. Bilmiyorlarsa hazırlık görüyorlar. Bundan başka istedikleri dili öğrenme şansına sahipler. Almanca, İngilizce ya da Fransızca öğrenebilirler. Haftanın 6 günü dersleri oluyor. Derslerden sonra çocukların çalışması bitmiyor, etütlere kalıyorlar. Etütlerden sonra da öğrenciler kütüphaneye iniyorlar."

dünyanın çeşitli yerlerinden gelen meraklılarını alıyor...Yannis, bu rakamın yılda 20-30 bine ulaştığını söylüyor.

43 yıldır beklenen an...

Merdivenlerden içeri doğru girip bir mum yaktıktan sonra dümdüz ilerlerseniz Aya Triada kilisesini görebilirsiniz. Zaten okul binası 9. yüzyılda bu kilisenin üzerine inşa edilmiş. Daha sonra 1844 yılında din adamı yetiştirmek amacıyla teoloji dersleri verilmeye başlanmış. Ta ki 1971 yılında yüksekokul olarak kabul edilen Ruhban Okulu'nun "Özel Öğretim Kurumları Kanunu'ndaki 'özel üniversite açılmaz' hükmü gerekçe

Okulun ziyaretçilere açık merdivenlerinden çıkarken 2005'den beri burada kütüphaneci olarak çalışan Yannis Ananas anlatıyor okulun kapanmadan önceki durumunu. Öğreniyoruz ki bu merdivenler aslında okul eğitime açıkken sadece din adamları ve öğretmenler tarafından kullanılıyormuş. Şimdi ise Türkiye'nin ve

gösterilerek kapatılmasına kadar.

Bu yüzden okulun sol tarafı kırmızı şeritlerle ziyarette kapatılmıştır. Okul yetkililerinin yıllardır gösterdiği çabalara, bekleyişe rağmen olumlu bir sonuç alınmamıştır. Okulun sadece sağ bölümü, yani Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olan Erkek Lisesi açıktır. Ancak

“Dünyanın her yerinden öğrenci kabul eder bu okul. Afrika’dan Rusya’ya kadar bütün Ortodoks öğrenciler burada eğitim alabilmektedirler. Ayrıca okulumuzda eğitim ücretsizdir. Öğrencilerin burada okuyabilmesi için Yunanca bilmesi gerekmektedir.

öğrencisi olmadığından dolayı boş sınıflara bakmakla yetinirsiniz. Bu sınıflarda eskiden kalma sıraları, Atatürk’ün portresini, İstiklal Marşı’nı, içinde Halide Edip Adıvar’ın ‘Mor Salkımlı Ev’inden, Peyami Safa’nın ‘Matmazel Noraliya’nın Koltuğu’na kadar geniş bir yelpazeye sahip kitaplığı görebilirsiniz.

Saklı bir kitap cenneti...

Ruhban Okulu’nun hemen alt katı “L” şeklinde, 96 binin üzerinde kitap hazinesine sahip bir kütüphanedir. Alt katta olmasının bir tek nedeni var diye açıklıyor kütüphaneci Yannis Ananas, “güvenlik”.

“Üst katlar ahşap. Yani her an yangın tehlikesi olabilir. Ancak alt katlar ise yığma taş. Bu yüzden kütüphanemiz alt katta.”

Aristophanes’in komedilerinin 1848’de basılmış bir nüshasından, ilk matbu İncil ve Tevrat nüshalarına, 1498’e ait eski matbu kitaplara, 1871 senesine ait güzel yazıyla yazılmış katologlara kadar çeşit çeşit kitaplara sahip bu kütüphane... Ancak dini ağırlıklı kitaplar daha fazla. O yüzden birçok araştırmacının uğ-

“Kütüphane binanın dışına, yerin 20 metre altına taşınacak. Kitapların hepsi yanmaz, su geçirmez kutularda saklanacak.

radığı bir yer burası. “Ayda 30-40’a yakın araştırmacıyı misafir ediyoruz. Rusya’dan gelen profesörlerimiz oluyor. Bazılarını burada ağırlıyoruz, bazıları ise adada tuttıkları evde kalarak araştırmalarını yapıyorlar. Bundan başka isteyen her erkek öğrenci gelip bizimle kalabilir, kütüphanede çalışmalar yapabilir. Ancak ki-

taplar ele alınabilecek şekildeyse, tahribatı yoksa onlara veriyoruz.”

Kütüphaneye girmeden önce Yannis’in uyarılarını hatırlıyorum.

“Astımı, alerjisi olan dikkatli olsun!”

Bunun üzerine bu kadar çok kitabın nasıl muhafaza edildiğini soruyorum.

Yannis tam da bu konuda çalışmalara başladıklarını söylüyor.

“Kütüphane binanın dışına, yerin 20 metre altına taşınacak. Kitapların hepsi yanmaz, su geçirmez kutularda saklanacak. Kitapları dijital ortama geçiriyoruz. Bunun için birkaç ay sonra restoratörler gelecek. Böylelikle kütüphanemiz normal kütüphane şartlarına ulaşacak. Çünkü kitaplar için nem oranı bile çok önemli.” Konuşmaya devam ederken bir taraftan da 1610’lardan kalma bir Bibliya’yı gösteriyor bize. Bu kitap da birkaç ay sonra dijitalleşmeden nasibini alacak, şimdiden havalandırılсын diye raflardan çıkarılmış.

Acıları dindiren Meryem Ana...

Sadece kütüphanesi değil, 9. yüzyıldan kalma Aya Triada manastırı da buranın hazinelerinden birisi. Öyle ki dünyanın birçok yerinden Gürcistan'dan, Yunanistan'dan ziyaretçileri var buranın. Hatta Türkiye'den bile duyup gelenler varmış. Aslen İzmirli Çağla Ezgin de açıklıyor buraya geliş sebebini. "Kilise gezmeyi seviyorum. Her yerde ibadet ediyorum ben, benim için fark etmiyor. İbadet ibadettir."

Adanın tam tepesinde bu kilise, devasa bir kartal yuvası gibi. Eşsiz bir manzaraya sahip. Kilisedeki Meryem Ana ikonası ise ziyaretçilerin ilgi odağı. 15.yüzyıldan kalma bir Bizans ikonası bu. İkonanın hikayesini Yannis`den dinliyoruz.

"Eskiden ikona burada değildi. Arkada duvar tarafta muhafaza ediliyordu. Kilisenin restorasyonu zamanı bununla ilgilenen kişi ikonadaki tasvirlerle bakıyor ve içinden bir şüphe geçiriyor. Acaba diyerekten ikonanın arkasını çeviriyor. Tabii ikonanın arkası kapkara, körleşmiş. İkonanın arkasını solisyonla temizliyor ve şüphesi gerçeğe dönüşüyor. İkonanın daha önceden de belli olan kısmında İsa`nın doğumu, vaftiz edilmesi

gibi resimler yer alıyor. Restoratör arka kısmı temizledikten sonra eksik olan kısmı görüyor. İsa Peygamberin çarmığa gerilmiş hali. Sağında Meryem Ana, solunda ise en ufak öğrencisi Yahya. Bu yüzden çift taraflı olan bu ikona daha rahat görülebilmesi için kilisenin orta tarafına alınıyor."

Meryem Ana'nın birçok lakabı varmış. Bu ikonadaki lakabı ise Acıları Dindiren Meryem Ana. İkonanın en önemli özelliği ise burada Meryem Ana oğlu İsa'ya de-

Sadece kütüphanesi değil, 9. yüzyıldan kalma Aya Triada manastırı da buranın hazinelerinden birisi. Öyle ki dünyanın birçok yerinden Gürcistan'dan, Yunanistan'dan ziyaretçileri var buranın.

ğil de, Hz.İsa Meryem Ana'ya sarılıyor. Kilisenin içi kadar dışı da güzel. Zira bütün ada ayaklarının altındadır, eğer kiliseden çıkıp bahçede dolaşmaya başlarsanız. Denizin bulutlarla bütünleştiğini görürsünüz. Tam karşıda ise Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Müze Evi... Üstelik buraya aşık olmak için tek neden bu da değil. Kilisenin tören salonu da sizi hayran bırakacaktır kendisine. Ancak bu konuda bizim kadar şanslı olmayabilirsiniz, çünkü okul kapalı olduğu için sadece bahçeyi, erkek lisesini ve Aya Triada manastırını görmekle yetinmek zorunda kalabilirsiniz. Tören salonu antik bir müze havasında. Öğreniyoruz ki burası ayinlerden, özel günlerden sonra misafirlerin

ağırlandığı yer olarak kullanılmakta. Girer girmez irili ufaklı tablolardaki kimi portreler dikkat çekiyor. Bazıları hoca, bazıları ise buraya maddi manevi kendilerini adanmış eğitim gönüllüleriymiş. Onları anmak için asılmış portreleri. En büyük portre ise okulun kurucusu Patrik IV Yermanos'a ait. Portrelerin hikayelerini sormamız üzerine başlıyor Yannis bize okulun ve portredeki kişilerin hikayelerini anlatmaya... "Okulun binası aslen 9.yüzyılda inşa edilen Aya Triada kilisesidir. Patrik IV Yermanos Sultan Abdulmecit'ten okulun inşası için izin istiyor ve 1840 yılında okul inşa ediliyor. Daha sonra ise burada teoloji bölümü açmak için izin isteniyor ve kabul ediliyor. Böylelikle Ruh-

ban Okulu 1844'te eğitime başlıyor. 1894'a kadar iki senelik bir eğitim veriliyor burada. Ta ki o sene 10 büyüklüğünde büyük İstanbul depremi olana kadar. Bu depremde taş taş üstünde kalmıyor. Manastır ve kilise binası yıkılıyor. Ancak öğlen saatleri de olduğu için yaralanan olmuyor. Depremden sonra öğrenciler Kınalıada'ya eğitim için bir manastıra gidiyorlar. İki sene sonra kilise binası tadilat görüyor. Şu anki devasa bina 18 ay gibi kısa bir sürede tamamlanıyor ve eski binadan çok daha görkemli oluyor. Bu süreçte okulun maddi yükünü Rum asıllı kereste tüccarı olan Pavlos Skiliçis Stefanovik çekiyor. Bu yüzden ikinci büyük portre onundur. Diğer bir köşede ise mimarımızın portresi yer almaktadır."

Tören salonundan çıkıp odaları geziyoruz. Bir tarafta din adamlarının kaldığı odalar var, diğer tarafta eskiden öğrencilerin olan, şimdi sessizliğin hakim olduğu yatakhaneler. Şimdilik bu odalarda çeşitli zamanlarda buraya gelen misafirler ağırlanıyor. Eskiden öğrencilerin olduğu zamanlarda ise diğer bir odada görevli kalmış öğrenciler yaramazlık yapmasın diye. Şimdi ise bomboş bu koridorlar.

Koridorun diğer ucunda revir gözüküyor uzaktan. En ufak hastalıkta, gripte bile öğrenciler buraya kapatılıyormuş, bütün bir okul hastalanmasın diye. Okulun berberi, kantini, hamamı, manavı da var. Tam teşekküllü bir okul anlayacağınız üzere burası...

Okul tarihinde bir ilk

Dediğimiz gibi ayinlere, özel davetlere ev sahipliği yapıyor tören salonu. 27 Nisan`da okul tarihinde bir ilk gerçekleşiyor ve kapılarını ilk kez bir film gösterimine açıyor. "The Savior" yani "Kurtarıcı" filmi gösterilecek o gün bu salonda. Gelen herkes heyecanlı. Bahçede misafirlere önce meyve suyu, şarap, kurabiye ikramı yapılıyor. Birçok milletten gelen Ortodokslar da orada, benim gibi sinemasever Türkler de. Biraz sonra merdivenlerden Manastırın Başrahibi Elpidoforos Lambrinadis ve Bektaşî topluluğunun lideri Edmond Brahimaj birlikte iniyor. Herkesle tek tek tokalaşıyor Başrahip. Bakırköy doğumlu. Haftada bir gün mezun olduğu Selanik Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde ders veriyor. O gün mutluluğu gözlerinden okunuyor. Alıyor eline şarap kadehini ve duygularını ifade ediyor. "Okul olarak bu mekanı açma yetkisine sahip değiliz ancak kül-

Tören salonundan çıkıp odaları geziyoruz. Bir tarafta din adamlarının kaldığı odalar var, diğer tarafta eskiden öğrencilerin olan, şimdi sessizliğin hakim olduğu yatakhaneler.

türel etkinlikler yapmaya yetkimiz var," diyor ve okulun önemini de sözlerine ekliyor:

"Okulun önemlerinden biri İslam Dünyasını dünyaya değişik bir şekilde tanıtmak. Çünkü İslam'ı genelde dünya, Batı o kadar tanımıyor. Ancak biz yüzyıllardır birlikte yaşıyoruz ve İslam'ı dünyaya nasıl tanıtmak gerektiğini biliyoruz, özellikle de Hıristiyan bakış açısından."

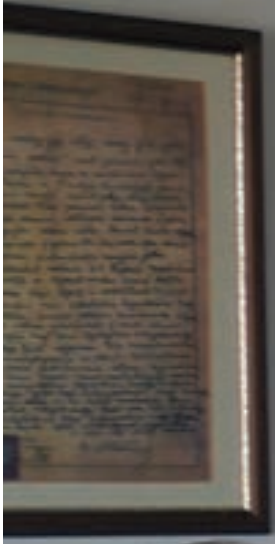
Hz. İsa'nın doğumundan ölümüne kadar hayatını anlatan filmin diğer bir özelliği ise bütün rolleri oynayan insanların Filistinli Müslümanlardan olması.

Daha sonra tören salonuna geçiliyor filmi izlemek için. 140 dakika sonrasında herkes filmin etkisiyle hüzünlü bir şekilde ayrılıyor oradan.

İşte böyle bir yerdin Ruhban Okulu. Ders verilemiyordu belki burada, öğrenciler de yoktu. Ancak okul hala misafirlerine açık ve sabırsızlıkla yeni öğrencilerini bekliyor...

Bir vapur ötüyor uzaktan...

Yazı • Güncem Çangırlı / Zeynep Şahin (İAHA)
Fotoğraf • İAHA Fotoğraf Grubu

Babiali de uçup gitti İstanbul'un hayatından...

İSTANBUL'DA CAĞALOĞLU'NDA GAZETECİLER LOKALİNDEYİZ. LOKAL, İSTANBUL'DAKİ ÖNEMLİ TEPELERDEN BİRİ ÜSTÜNDE, MANZARASI TEK KELİMEYLE MASALSI. ÖNÜNÜZDE İSTANBUL BOĞAZI SERESERPE UZANIYOR. HEMEN KARŞIDA OSMANLI BORÇLARININ TOPLANDIĞI DÜYUN-U UMUMİYE BİNASI, BUGÜNKÜ İSTANBUL ERKEK LİSESİ, YANINDA İRAN BAŞKONSOLOSLUĞU... LOKALDE TOPLANMAMIZIN NEDENİ TÜRK BASINININ EMEKÇİLERİNİ DİNLEMELİK, ESKİ GÜNLERE DÖNMEK. TOPLANTIYI MİLLİYET GAZETESİNİN SPOR SAYFASINA UNUTULMAZ FOTOĞRAFLAR ÇEKEN YILMAZ CANEL SAĞLADI; KENDİSİNE BAŞTAN BİN TEŞEKKÜR.

GÖZ: Şimdi kimden başlayalım?

Seraceddin Zıddioğlu: Milliyet gazetesinde 1959-1986 arasında çalıştım. Ondan sonra çeşitli görevlerde bulundum. Gazeteciler Vakfı'nda genel sekreterlik yaptım. Balotaj kurulu üyesiydim. Ben Milliyet'e girdiğim zaman dar bir kadromuz vardı. Sekiz kişilik bir muhabir kadrosuna sahiptik; şimdi elli altmış kişi esas kadroyu oluşturuyor. Metin Doğanalp, Vasfiye Özkoçak, Orhan Türel, Necmi Onur ile çalıştım. Bir Oğuz Öngen aklıma geliyor. Zamanımızda habere çok ama çok önem verilirdi. Haberi yazmak için üç kaynaktan doğrulattırırdık.

GÖZ: Siz Abdi İpekçi ile çalıştınız değil mi?

Seraceddin Zıddioğlu: Ölüm gecesini anlatayım. Ecevit ile görüşüp Ankara'dan gelmişti. Geldi, gazetesinin başyazısı olan Durum'u yazdı. Gece sekreteri yazı işleri müdürü Nevzat Kızıltan'a yazısını verdi. Biz de

Ali Gevgilili ve Akal Atilla ile yemeğe çıktık. Yemekte beni telefona çağırdılar, 'Abdi İpekçi' vurulmuş dediler. Kan verebilir miyiz diye telaş ettik ama Abdi İpekçi ne yazık ki yaşamını yitirmiş. Bir foto muhabiri arkadaşım ile hemen koşturduk, bizi Milliyet gazetesinin sahibi Ercüment Karacan karşıladı bize başsağlığı diledi. Milliyet gazetesinin tarihinde bir dönem kapanmıştı.

Ergin Sanver: Günaydın gazetesi haber müdürü olarak yaklaşık 12 yıl boyunca haber müdürü ve yurt haberleri müdürü olarak çalıştım. Ben size gazetecilikteki detayların nasıl önemli olduğunu anlatayım. Patronumuz, basın tarihimizde adı geçen Haldun Simavi ile bir anekdotu anlatayım. Ben o dönemde yurt haberler servisinde çalışıyordum. Servise yurdun çeşitli yerlerinden haberler gelir, bunlar bende toplanırdı. Ben gelen haberleri ayıklar, sonra saat 11.00'de yapılan haber toplantısına katılırdık, toplantılara Hal-

Hikmet Andaç:
“Bakıyorsunuz spikerler
köylü gibi konuşuyorlar.
Ama bir televizyon
spikerinin o ülkenin
en güzel aksanıyla
konuşması gerek. Geliyo,
gidiyo, ölüyo diyorlar.”

Seracettin Zıddıoğlu:
“O zaman habere gidenlerin teybi yoktu, not tutulurdu, not tutmaktan anamız ağlardı. Not tutmaya çok özen gösterirdik, eksikler varsa, vay halimize.”

dun Simavi de girerdi. Bir toplantıda Bandırma muhabiri Nevzat Pesen’in gönderdiği bir renkli dia dikkatimi çekti. Fotoğraf, Türkan Şoray ile yaşayan Cihan Ünal’e ilişkindi. Muhabirimiz onları Bandırma’dan gemiden inerken çekmişti. Fotoğrafta Türkan Şoray’ın şişmiş karnı dikkatimi çekti, acaba hamile miydi! Fotoğrafı Haldun Simavi’nin önüne şüphemi anlatarak koydum; Haldun Bey resmi beş dakika boyunca inceledi. Haberi ‘Türkan Şoray hamile mi?’ diye birinci sayfadan verdik. Haberin İstanbul’da da araştırmasını yaptık ve yıldızın hamile olduğu ortaya çıktı. Haldun Beyin o kadar hoşuna gitti ki, beni yazı işlerine aldı ve haber seçme, hazırlama yetkisi verdi. Yani patronlar haberleri tek tek inceliyorlardı, o zaman habere bakış tarzları gerçekçiydi; bu şu kadar ilan verecek, onun için haberi şöyle görelim diye bir şey yoktu.

İstanbul’un masalımsı manzarasına karşı oturuyordu gazeteciler lokalinde, eski arkadaşlar uzun zamandan beri karşılaşmalarının keyfini çıkarıyorlardı. Çaylar da

servis edildi ama Ergin Sanver’in anlatacakları bitmemişti.

Ergin Sanver: Ben bir anekdot daha anlatmak istiyorum. Ergin Konuksever, o zaman Günaydın’ın en önemli muhabirlerinden biriydi. Gazetenin sahibi Haldun Simavi Londra’dayken, Alaska’dan bir röportaj teklifi geldi. Seyahati Amerika Birleşik Devletleri organize ediyor ve bütün masrafları karşılıyordu. Bizim yazı işleri müdürümüz Necati Zincirkıran da teklifi kabul etti ve Ergin Konuksever’i gönderdi. Röportaj bir hafta boyunca yayımlandı. Haldun Simavi Londra’dan döndükten sonra İstanbul’da olmadığı sıralarda yapılan haberleri değerlendirdi. Yolculuğun ABD tarafından finanse edildiğini öğrendi ve Yazı İşleri Müdürü Necati Zincirkıran’ı yazı işleri müdürlüğünden aldı. Nedenini bir gün sonra bize açıkladı: ‘Günaydın gazetesi hiçbir yere başkasının parasıyla adam göndermez, böyle bir daveti kabul etmez!’

Bir kuşak çok iyi hatırlar, her eve neredeyse bir Hayat

ve Ses dergisi girerdi. Tifdruk tekniğiyle basılan dergiler pırıl pırıl baskılarıyla dikkat çekerd. Daha sonra onlarda Türk basın tarihindeki yerlerini aldılar. Toplantıya gelenler arasında Hayat dergisinde önemli bir süre çalışan seksen sekiz yaşındaki Hikmet Andaç da vardı. Takım elbisesi ve vücut diliyle hâlâ gençti resmen.

Hikmet Andaç: Akademiden mezun olurken süslemelerde çalışan Samet Koçyiğit adında bir arkadaşım vardı, Dünya gazetesinin karanlık odasında çalışıyordu. 'Falih Rıfkı Atatürk'ün hayatını çizdirecek, çizer misin?' diye sordu. 'Çizerim' dedim. Dünya gazetesine gittik kapıyı çaldık, Falih Rıfkı Atay, 'çok gençsin, becerebilecek misin?' diye sordu. Bana Atatürk ile ilgili kitaplar getireceğini söyledi. Bir dahaki sefer gittiğimde içeri de İsmet İnönü oturuyordu. Omuzuma dokundu, 'sana kitap getirdim' dedi, küçük eli vardı, elini öptüm. Üç ay sürdü Atatürk'ün hayatını resimlemem... Ondan sonra 1956 yılında Hayat dergisine girdim, 1976'da yılında ayrıldım. Hayat dergisine ressam olarak girdim, grafiker olarak sayfa düzeninde çalıştım, ondan sonra yazı işleri müdürü olarak çalıştım. Şimdi emekli bir gazeteciyim ve resim yapıyorum, sergiler açıyorum.

Hikmet Andaç, derginin basım tekniği tifdrukla 550 bine kadar yükseldiğini, Yapı Kredi Bankası kurucusu Kazım Taşkent'in her ay çift maaş verdiğini söylüyor.

GÖZ: Bugün Hayat gibi bir dergi yok. Acaba günümüzde böyle bir dergiye ihtiyaç var mı? Şevket Rado ile çalıştınız, Hikmet Feridun Es karısı Semiha Es ile röportajlar üretti.

Hikmet Andaç: Dergiye her zaman ihtiyaç vardır. Satıl-

maz diyorlar, televizyonlar ortalığı hallaç pamuğu gibi atıyor. Ama magazin servislerine bakın, dökülüyorlar, televizyonlar dökülüyor. Bakıyorsunuz, spikerler köylü gibi konuşuyorlar. Ama bir televizyon spikerinin o ülkenin en güzel aksanıyla konuşması gerekir. Geliyo, gidiyo, ölüyo diyorlar. Şehir aksanı yok oldu. Halk böyle konuşur ama haber spikerinin böyle konuşmaması gerekir...Hayat'ın kapaklarını ben yapardım, yine o dönemde orta sayfada ünlü ressamların resimlerini verdik, onları da ben seçerdim. Bir gün Sophia Loren'in resmini kapakta kullandım, göğüsleri biraz açıktı. Şevket Rado kapıyı tekmeleyerek içeriye girdi ve 'Ne biçim kapak yapmışsın, bana telefonlar geliyor' dedi. Yazı işlerinde Ara Güler dahil birçok çalışan vardı. Beni öyle bir benzetti ki, pardösümü alıp çıktım. Sonra Şevket Rado beni ısrarla çağırttı, 'çok sinirlisin' dedi. 'Nasıl olmayayım efendim, herkesin ortasında beni haşladınız.' Şevket Rado, 'beni de kim haşladı, biliyor musun, derginin sahibi Kazım Taşkent'in karısı Ayşe Hanım haşladı.' Gönlümü almak için iki maaş ikramiye yazdı...1976'da noktalandım, şimdi resim yapıyorum, hayatım renkli geçti, bol bol yürüyorum.

Sıra Yılmaz Canel'e gelmişti. Toplantının gerçekleşmesini GÖZ değerli Yılmaz Canel'den istemişti, o da sağolsun bizi kırmamıştı.

Yılmaz Canel: Ben 1958'de gazeteciliğe başladım, foto muhabiri olarak Gece Postası, Dünya, Vatan ondan sonra 30 yıl boyunca Milliyet gazetesinde çalıştım. Gerek insan hammaddesi, gerek teknolojik olarak çok kalite farkı var. Şevket Rado, Ercüment Karacan, Haldun Simavi'den söz ettik biraz önce. Eskiden gaze-

Yılmaz Canel: “Bir holdinge bağılı spor gazetesine gittim, çalışma düzenlerini gördüm. Orada bir şey üretilemez. Kimse kimseyi tanımıyor sanki. Herkes sırt sırta çalışıyor.”

te patronu, gazetecilikten başka bir şeyle uğraşmazdı. Bugün makarna fabrikası sahibi de gazete çıkarıyor. Bir holdinge bağılı spor gazetesine gittim, çalışma düzenlerini gördüm, orada bir şey üretilemez. Kimse kimseyi tanımıyor sanki, herkes sırt sırta çalışıyor. Bizim zamanımızda bir ekip çalışması yapılırdı, yani herkes birbirini tamamlardı. Bugün teknolojik olarak her şey var ama yeni nesil gazeteci bundan yararlanabiliyor mu? Hayır, bugünkü gazeteci benim gözümde koca bir sıfır. Eskiden biz halkı bilinçlendirirdik. Halkın sesi, gözü olurduk. Bugün basın sermayenin kontrolü altında, sermaye ne isterse o yazılıyor. Bu koşullarda vatandaşın bilinçlenmesine imkân ve ihtimal yok.

GÖZ: Türk Basın Tarihi’nde sizin anlattığınız bir saç kurutma makinesi vakası var.

Yılmaz Canel: Evet, saç kurutma makinesinin hayatımıza girmesi, kadınlar kadar bizi, yani foto muhabirlerini de etkilemiştir. Zaman bizde biliyorsunuz önemlidir, filmi yıkadıktan sonra belirli bir süre kurummasını beklerdik. Saç kurutma makinesi ise filmi kurutmakta bize hayli yararlı oldu.

Şimdi söz Erden Güley’de...1961’de gazeteciliğe başlamış; zaman geçtikçe gazetecilikte yozlaşma başladığını ileri sürüyor. Nedenini patronlara bağlıyor

ve diyor ki: “Bir defa patronlar el değiştirdi. Gazeteci patronların yerini tüccar patronlar aldı ve yeni patronların bakış açıları çok farklı oldu”.

Erden Güley: Biz haber niteliği olan haberi yapardık. Gazete yönetimi veya üst düzey yöneticiler de memnun olurdu. Size bir anımı anlatayım: Türk Haber Ajansı’nda (THA) çalıştığım dönemde hepimizin haber kaynakları vardı. O zaman iktidarda Adalet Partisi vardı. Kaynağımdan partiden istifalar olacağını öğrendim. Adalet Partisi’nden istifalarla partinin iktidardan düşürüleceğini öğrendim. Haberi topladım ve gazetelere flaş flaş flaş diye servis yapıldı. O dönemde etkili olan bir politikacı haberin yalanlanmasını istedi. Ajansın Genel Yayın Yönetmeni Kadri Kayabal beni çağırarak, haberime itiraz olduğunu, yalanlamamızın istendiğini söyledi. “Kadri Bey bu ajansı yöneten sizsiniz, siz isterseniz başka birine yaptırabilirsiniz, ama ben haberimden eminim dedim.” Bir ay sonra 10 isim istifa etti, önerge verildi, hükümet düştü, yeni bir koalisyon oluşturuldu. Biz olayı doğallıkla ilk verdiğimiz habere göre işledik. Diyeceğim şu ki, o dönemde yöneticiler muhabirlerinin yazdıkları haberlerin arkasında dururlardı. 2000 yılından sonra hiçbir patron böyle bir haberin arkasında durmaz, çünkü patronlar gazetecilik

dışında başka sektörlerde de iş yapıyorlar, böyle olunca politikacılara tavizler verilmeye başlandı, bunun pek çok örneğini gördük.

GÖZ: Türk basınında gazeteler ajanslardan geçen haberleri sanki kendileri yaparlarmış gibi verirlerdi.

Erden Güley: Ajansın Ankara bürosunda Erdoğan Tokatlı vardı. Gazetelere manşetlik bir haberi servis edildi ve gerçekten haber yayımlandı. Ajansın başındaki Kadri Kayabal ajanstan çıkarken gazetelerin erken baskılarını gördü. Milliyet gazetesini gördü ve haberde THA rumuzunun olmadığını farketti. Milliyet gazetesine giden haberleri kesin dedi. Halbuki, Milliyet gazetesinin sahibi Ercüment Karacan ajansın ortaklarından biriydi, Milliyet'in Genel Yayın Yönetmeni Abdi İpekçi ile arası iyiydi. Buna rağmen haber akımını kesin dedi. Milliyet bizi arayarak haberleriniz gelmiyor dedi. "Evet, Kadri Bey'in talimatıdır," dedim. Ben bugün bir haber ajansının sahibinin böyle bir karar vereceğini hiç sanmıyorum.

Seraceddin Zıddioğlu tüm konuşmaları dikkatle dikkatle dinliyor, sonra bir yerden konuşmaya dahil oluyor.

Seraceddin Zıddioğlu: Bilir misiniz Bab-ı Ali dediğimiz gazeteciler milleti bir avuç insandı, habere gittikleri zaman bir meydana buluşurlardı. Neden buluşurlardı biliyor musunuz, habere gitmeden önce fikir alışverişinde bulunurlardı. Bu çok önemliydi. Hâlâ magazin ve adliye muhabirleri öyle yapıyorlar. Bu haberin daha düzgün çıkmasına neden olurdu. O zaman habere gidenlerin teybi yoktu, not tutulurdu, not tutmaktan anamız ağlardı. Kısa yazma tekniği olan stenoyu kullanan arkadaşlarımız vardı ama herkes bilmezdi. Not tutmaya çok özen gösterirdik, eksik yanlış bir şey olursa vay halimize. Bunun yanında foto muhabirleri filmlerini kendileri yıkarlardı, hatta ilaçlarını kendileri yaparlardı.

Yılların emekçisi gazetelerde bir disiplin olduğunu, herkesin birbirine saygılı olduğundan söz ediyor. Çalıştığı gazete olan Milliyet'in Genel Yayın Yönetmeni Abdi İpekçi'nin yüzünün pek gülmediğini ama güldüğü zaman durmadığını hatırlıyor... Toplantıya Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Genel Sekreteri

Sibel Güneş de konuk oluyor.

Sibel Güneş: Ben İletişim Fakültesi mezunuyum ve bu

fakültelerin çok önemli ve değerli olduğunu düşünüyorum. İletişim fakültelerindeki yetersizliğin Türkiye'deki tıp fakültelerindeki yetersizlikten bir farkı olduğunu düşünmüyorum. Türkiye'de uygulamaya yönelik bir sorun olduğunu düşünüyorum. Ben iletişim fakültesinde 2. sınıftayken gazeteciliğe başladım, o sayede işin pratiğini kuramla birleştirdim. Yazı konusunda ne kadar yetenekli olursak olalım bence eğitime çok ihtiyaç var. Fakültede bir ajansımız vardı, bizim mesleğe hızlı adım atmamızı sağladı. İletişim fakültelerinde öğren-

cilerin 2. sınıftan itibaren okul bünyesindeki ajanslarda haber yazmaya başlamaları gerek. İngilizce eğitim ve haber yazma hergün olmalı. Bir de medyada usta çıkar ilişkisi kalmadı, kimsenin kimseye bir şey öğrettiği yok, havuz gazeteciliği haberciliği olumsuz etkiledi. *Gazeteciler Lokali'nin manzarasında İstanbul var. Bir tarafta Topkapı Sarayı, bir başka tepede Cenevizlilerden kalma Galata Kulesi, tam karşıda eşi benzeri olmayan İstanbul Boğazı. Altımızda ise bir zamanlar gazeteciliğin ana damarlarından Ankara Caddesi ama gazetecileri artık yok. Onların yerine farklı insanlar yokuşu inip çıkıyorlar... Yıllarca gazeteciliğe emek vermiş olan muhabirlerden ayrılıyor. Hepsi de veda ederlerken bugünün gazeteciliğinin geçmişe benzemediğini bize hatırlatıp duruyorlar.*

Sibel Güneş: "Yazı konusunda ne kadar yetenekli olursak olalım, eğitime ihtiyaç vardır. İletişim fakültelerinde öğrencilerin 2. sınıftan itibaren fakülte bünyesindeki ajanslarda haber yazmaya başlamaları gerek."

“Baba bana Babiâli’yi anlat!”

DERSLERİMİZDE BABIALİ SÖZCÜĞÜ HEP GEÇERDİ. YILLARIN GAZETECİSİ BABAMA, “BANA BABİÂLİ’Yİ ANLATSANA” DEDİM. O DA, “GİT HÜRRİYET’İN, MİLLİYET’İN, CUMHURİYET’İN CAĞALOĞLU’NDAKİ ESKİ BİNALARINI GÖR, CAĞALOĞLU MEYDANI’NI, ANKARA CADDESİ’Nİ GEZ,” DEDİ.

Bir Zamanlar Çağaloğlu

*Kim olduklarını
yazalım lütfen*

Yağmur Sabancı, babası gazeteci Gencer Sabancı ile.

Cağaloğlu'nda kocaman süslü bir binanın önündeyim. Zili çaldım. Biri kapıyı açtı ve ne istediğimi sordu. Eski Hürriyet binasını görmek istediğimi ve binanın içini gezmek istediğimi söyledim. Adam suratıma baktı ve buranın eski Hürriyet gazetesi binası olmadığını söyledi ve beni bir başka binaya yönlendirdi. Bu kez vitrininde çinilerin, seramiklerin sergilendiği bir büyük binanın önündeydim. Kapıda bir adamla görüştüm, otuz beş yıldır burada olduğunu ve Hürriyet'i hiç bilmediğini söyledi. Besbelli, 1948 yılında Sedat Simavi tarafından kurulan Türk basınının amiral gemisi Hürriyet'ten hiçbir eser kalmamıştı. İstanbul'da bir zamanlar basının kalbi olan Cağaloğlu'ndaydım. Hürriyet'in, Milliyet'in, Cumhuriyet'in binalarının yeni hallerini görmek istiyordum...

"Bir Zamanlar Bâb-ı Âli"

Derslerimizde "Bâbîâli" sözü hep geçerdi, bir gün babama, "Baba, bana şu Bâbîâli'yi anlatır mısın?" dedim. Babam deneyimli bir gazeteci idi. Bana şöyle bir baktı,

Cağaloğlu eski günlerinde

gitti kütüphaneden bir kitap çıkardı ve basın tarihçisi Orhan Koloğlu'nun "Bir Zamanlar Bâb-ı Âli" kitabını önüme koydu ve "şurayı oku" dedi.

"Bâbîâli deyimi, Osmanlı Devleti'nde sadrazamlık makam ve dairesini belirleyen ve özellikle 19. yüzyılın başından itibaren kullanılan bir deyimdir. Yüce, Ulu

Milliyet Gazetesi eski binası.

Cumhuriyet Gazetesi eski binası.

Kapı anlamına gelir. Kapı deyimi çok eskiden beri Türk hükümdarlarının sarayları için kullanılmış, sonraları da devlet ve hükümet işlerinin yönetildiği yer olmaları sebebiyle sadrazamların konaklarına da yakıştırılmıştır," diye başlamıştı Orhan Koloğlu ve sonra eklemişti: "Bâbîâli kelimesinin siyasi anlamı dışında, basını ve özellikle Türkçe basını belirler bir anlamda kullanılması ise bu yolun en geniş çevresiyle birlikte ele alınmasının sonucudur ve 19. yüzyılın üçüncü çeyreğinden itibaren ortaya çıkmıştır. Bu deyim sadece basımevi ve gazete tesislerini değil, buralarda çalışan bütün emekçileri ve onların özel yaşamlarını da içeren geniş bir anlam kazanmıştır."

Babam: "Şimdi git, Hürriyet'in, Milliyet'in, Cumhuriyet'in binalarının şimdiki durumlarını gör!" dedi. Bu nedenle Cağaloğlu'ndaydım... Hürriyet'in yerini öğrendikten sonra, Nuruosmaniye Caddesi'ndeki Milliyet'in yerini aramaya başladım. Bir zamanlar ünlü gazeteci Abdi İpekçi'nin yönettiği Milliyet'in binasını da buldum. Kapılarını çaldım ama içeriye almadılar, vitrininde altın, elmas, pırlanta baş köşeyi tutmuşlardı. Kapıdaki simsiyah gözlükleriyle iki body guard fotoğraf çekmeme dahi izin vermediler!.. Kapalıçarşı'ya giden caddenin sağında solunda alımlı binalar, kocaman vitrinlerinde ipek halılar, mücevherat sergiliyorlardı artık!

Orhan Koloğlu: "Cağaloğlu'nda gazete kalmadı!"

Orhan Koloğlu'nun kitabında Babîâli'den geçmiş olan bütün gazetelerin yayım yerleri ayrıntılı bir krokiyle verilmişti. Adlarını bilmediğim bir sürü gazete, dergi,

matbaa numaralanarak gösterilmişti. "Son Havadis" (1958), "Yeni İstanbul" (1961), "Akbaba"(1959), "Hayat"(1950), "Marko Paşa"(1946), "Serveti Fünun"(1890), "Tan"(1940), "Tanin"(1908)...Hiçbirinin yerini aramadım, ama ihtimal kimbilir yerlerinde neler görecektim!

Eski Gazeteciler Cemiyeti Başkanı şimdilerin Cumhuriyet Gazetesi Yayın Kurulu Başkanı Orhan Erinç'in verdiği bir mülakat, Cumhuriyet gazetesinin eski hallerini anlatıyordu. Babam, Erinç'in önemli bir gazeteci olduğunu söylemişti (itiraf edeyim, genç iletişim öğrencileri basına katkısı olan önemli insanları pek tanımıyoruz).

Orhan Erinç, Cumhuriyet'teki gençlik günlerini şöyle anımsıyor:

"Genç bir muhabirim, bu dönemde ahşap binanın ön kapısından sadece yazı işleri müdürleri, yazarlar, Nadir Bey, Doğan Bey girerdi; biz arka kapıdan girerdik. Gençlik olarak bakınca o kapı meselesini ilk yozlaştıran ben oldum. Önce yukarıdan inip çıkmaya başladım. O dönemde de gazetenin kapısında Zihni Efendi, Şükrü Efendi, Süleyman Dayı ve Hasan Efendi gibi kelli fellî kapıcılar var. Bir bölümü Yunus Nadi'den kalmış, yani 45'ten beri çalışmakta olan kapıcıları. Öyle kolay kolay da geçit vermezlerdi. Ben yukarıdan inip çıkmaya başladım. Sonra gözleri alışınca da oradan girmeye başladım. Yani o kuralı yozlaştıran sanıyorum ki ben oldum genç bir muhabir olarak."

Orhanç Erinç, Semra Dursun'a verdiği mülakatta Babiâli'deki gazete binalarının birçoğunun yıkıldığını anlatıyor. Bunların çok önemli binalar olduğunun altını da çiziyor. Diyor ki: "Cağaloğlu'nda gazete kalma-

dı. Bir tek Türkiye Gazeteciler Cemiyeti binasının yanında cemiyetin gazetesi Bizim Gazete kaldı," diyor. Evet, Türk Basını'nın atar damarı artık Babiâli'de atmıyordu, Türk Basını'nın ruhu Babiâli'yi, Cağaloğlu'nu, Nuruosmaniye'yi terk ederek uzaktaki plazalara taşınmıştı... Akıllarda neler kalmıştı Babiâli'den?

"Kızım, yapma etme, ilerde sıkıntısını çok çekeceksin"

Yaşamının önemli bir kısmını Babiâli'de geçirmiş olan gazeteci Nail Güreli'yi dinleyelim; usta, Babiâli'deki yaşamla bugün plazalardaki gazetelerdeki yaşamın çok farklı olduğunu söylüyor. Diyor ki:

"Bir görüşe göre, gazeteler kent dışında plazalara, medya center'lara taşınınca gazeteciler halktan, halkın günlük yaşamından uzaklaşmış, hatta kopmuş oluyordu. Üstelik gazetecilerin büyük çoğunluğu ya özel otomobilleriyle ya da servis araçlarıyla evden işe, işten eve gidip geldikleri için, halka bir ölçüde yabancılaşıyorlardı. Haber kaynaklarıyla da bire bir yüzyüze ilişki zayıflıyordu. "Telefon gazeteciliği" diye bir kavram üretilmişti. Giderek buna internet üzerinden yapılan ve çoğunlukla haber bültenlerine dayalı "bülten gazeteciliği" de eklendi.

Acaba babam bu nedenle mi gazeteci olmamı istemiyordu, iletişim fakültesinde gazetecilik bölümü deyince babam "kızım, yapma etme, ilerde sıkıntısını çok çekeceksin" demişti. Kuşkusuz başka nedenler de vardı. Mesleğin gecesinin, gündüzünün olmadığını da söylüyordu.

Ama ben annemle işbirliği yaparak gazetecilik bölümünü seçtim. Bu mesleği çok seviyorum. "Muhabirlik ya da günümüzdeki adıyla habercilik, oldum olası gazeteciliğin en keyifli ve en önemli dalıdır," Böyle

iletişim fakültesinde gazetecilik bölümü deyince babam "kızım, yapma etme, ilerde sıkıntısını çok çekeceksin" demişti. Kuşkusuz başka nedenler de vardı. Mesleğin gecesinin, gündüzünün olmadığını da söylüyordu. Ama ben annemle işbirliği yaparak gazetecilik bölümünü seçtim.

diyorlardı hep önemli gazeteciler.

Ben de muhabirlik yapmak istiyordum.

Nail Güreli'nin "Dünden Bugüne Babıâli" kitabından öğreniyorum; Babıâli'de muhabirler arasında gruplaşmalar olurmuş. Daha uzmanlık gelişmemiş, ama muhabirler polis, adliye, eğitim-sağlık, vilayet-belediye, deniz-tekeli, Beyoğlu, piyasa-ekonomi, işçi-esnaf gibi belli alanlarda görev yaparlarmış. Magazin diye ayrı bir dal da yokmuş. İstihbarat şefi erkenden gelir, bütün gazeteleri okur, günün izlenecek olaylarını, başka gazetede ufak verilip de geliştirilmesi olası haberleri not eder, muhabirlerini görevlendirirmiş.

Nail Güreli ustanın kitabında babamın da önemsendiği önemli bir bölüm var; usta-çırak ilişkisinden söz açıyor ve çıraklığın sadece gazeteciliği öğrenmekten ibaret olmadığını, yeni gelen gencin gazetecilikte kalıp kal-

mayacağını, direncini sınıdığı bir kurum olduğunun altını çiziyor.

Güreli: "Başlangıçta en angarya işler ona verilir, zaman zaman neredeyse hakaret görür. Ufak bir haber yazdıysa, olmadık bir bahane uydurularak haberi çöp sepetine atılır, otur yeniden yaz denir."

Çöp sepeti olayını birçok genç muhabir yaşamış, iletişim fakültesinde ders veren hocalarımızdan da dinlemiştim. Bu mesleğe geçişte sanki bir evre. Gazeteci, haberi çöpe atıla atıla haber yazmasını öğrenir, daha sonra genel yayın yönetmenliğine kadar gelirmiş.

Babıâli'nin kitapçıkları

Babam, bana "Babıâli sadece Cağaloğlu meydanı çevresindeki gazeteler değildi, ta Sirkeci'den yukarıya doğru yükselen Ankara Caddesi de Babıâli'ye dahildi. Ankara Caddesi'nin sağında solunda ünlü kitabeveleri, matbaalar

Nail Güreli ustanın kitabında babamın da önemsendiği önemli bir bölüm var; usta-çırak ilişkisinden söz açıyor ve çıraklığın sadece gazeteciliği öğrenmekten ibaret olmadığını, yeni gelen gencin gazetecilikte kalıp kalmayacağını, direncini sınıdığı bir kurum olduğunun altını çiziyor.

Basın Müzesi

yer alırdı. Türk Basını'nın Cumhurbaşkanı Doğan Hızlan o günlere şöyle yollanıyor:

"Cağaloğlu'ndan inerken sağ tarafta Hilmi Kitabevi vardı, yanlış anımsamıyorsam sahibi İbrahim Hilmi Çiğiracı da hep dükkanda otururdu. Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın eserlerini o yayımlardı. Solda Ahmet Halit Yaşaroğlu Kitabevi bulunurdu, Bâki Hoca'nın (Abdülbâki Gölpinarlı) Yunus Emre Divanı'nı onlar yayımlamış, ben de sonunda ilâhi notları bulunan kitabı oradan almıştım. Biraz aşağıda Kanaat Kitabevi'ne uğradım, okullarda hep önümüz-

de duran Faik Sabri Duran'ın Büyük Atlas'ını yıllarca o çıkardı. Sol yandan Sirkeci'ye doğru yürüyüşümü sürdürdüğümde girdiğim ilk kitabevi Semih Lütfi Erciyes'ti."

Şerbetçiler çooktan Ankara Caddesi'nin tarihine karıştı

Babıâli'nin ayrılmaz parçalarından olan Ankara Caddesi ne zamandan beri gün be gün hızla ama hızla değişiyor. Yokuşun ayrılmaz parçalarından olan Remzi Kitabevi artık yok. Yayınevleri birer birer Beyoğlu'nun arka sokakla-

rına göçmüşler. Her avukatın çantasında bulundurduğu Ece Ajandası da artık yok. Yıllar öncesini hatırlarsak, caddenin aşağısındaki şerbetçiler çoooktan Ankara Caddesi'nin tarihine karıştı. Caddenin aşağısında duran, vitrinleri dolmakalemleriyle insanı baştan çıkaran kırtasiyeciler duruyor. İstanbul'un en lezzetli köftelerini mütevazı dükkanlarında sunan Filibe Köftecisi ise hâlâ orada. Köfte piyazınızı afiyetle yerken eski gazetecileri sorun, size anlatacaklardır eski günleri. Ama artık caddenin sağında solunda zamane pizzacıları, dönercileri, hediyelik eşya satanlar, tam yukarıda Marmaray istasyonu caddenin yeni özneleridir.

Mesleğe çok emek vermiş olanlardan Zafer Atay Babialı'yi şöyle özetlemiş, söylediklerini alt alta yazan benim.

- Eskiden gazeteciliğin güzelliği vardı, fakat şimdinin rahatlığı var.
- Daktiloyu kapam yazısını daktilo ile yazar, kapamayan ise yazısını elle yazardı.
- Teknolojiden uzaktık, binalar eski han odalarıydı.
- Çok kalabalık olmadığımız için birbirimizi tanırdık. Şimdi aynı gazetede çalışanlar birbirini tanımıyor.
- Akşam ağabeylerimizle belli lokantalarda bir araya gelirdik.

*İhsan Bozkan,
Şenol Demirci,
Genco Sabancı.*

- Eskinin güzelliği vardı ama yeni de güzel.
- 1975 Avrupa Konseyi yeni binasına taşındığında oraya gittim, haber geçeceğim İstanbul'a. Orada kurulmuş PTT'deki kadına beni İstanbul'a bağlar mısınız dedim. Kadın, Allahım Allahım diye başını dövmeye başladı. Ne oldu dedim, beş saattir bekliyorum dedi. Direnmeyi bildikten sonra gazetecilik çok güzel bir meslektir. Babama dedim ki sonunda, "Haklısın, Babî'ye şöyle bir göz atarken anladım ki gazetecilik yapmak zor, ama her zaman iyi gazetecilere ihtiyaç olacak. Ben babamın kızımım. Lütfen beni destekle baba!"

Bir hayalim var

Prof. Ataol Behramoğlu

Bir rüyam var, bir düşünüm, bir özlemim... Benim rüyam kendimle değil, ülkeyle gezegenimizle, bütün bir evrenle ilgili... Kendim için hayal ettiğim şeylerin pek çoğunun gerçekleştiğini söyleyebilirim... İyi bir şair, dürüst bir insan olmayı düşlerdim... Sanırım gerçekleştirebilirdim bu düşlerimi... 20'li yaşlarda yazdığım "Bir Gün Mutlaka" da "gencim daha, dünyayı görmek istiyorum" demiştim... Bütününü değilse de, birçok ülkesini gezip gördüm gezegenimizin... Okumak istediğim kitapların hepsini değilse de pek çoğunu okuyabilirdim. Fakat kuşkusuz, okunacak yazılacak şeyler, gezilecek yerler var daha...

Ülkemle, gezegenimizle ilgili rüyam ise ne yazık ki gerçekleşmedi henüz... İnanlarımızın sömürüldüğü, kadınlarımızın zulmedildiği, çocuklarımızın mutlu ve özgür yetiştiği, gençlerimizin gelecek kaygısı duymaksızın eğitimlerini ve eğitimlerini ve yaşamlarını sürdürdüğü, yaşlılarımızın "görevlerimi yerine getirdim, mutluyum" duygusu içinde, huzurla, güvenle yaşadıkları bir Türkiye rüyasını görüyorum... Bütün insanların, bütün ülkelerin, bütün ulusların "görevlerimi yerine getirdim, mutluyum" duygusu içinde paylaştıkları; savaşırsız, acısız, sömürsüz, barışçıl, eşitlikçi bir dünyanın hayalini kuruyorum... Ve evreni hep birlikte, el birliğiyle keşfe çıktığımız bir insanlığa özlem duyuyorum... Benim rüyalarım, hayallerim, özelemlerim böyle şeyler... Eğer rüyalarım kendimle, bireysel kişiliğimle ilgili bir şey de ekleyecek olursam; isterim ki bir Türk şairi olarak mesajlarım bütün dünya dillerinde herkese ulaşsın... Ve bu özlemimin de, yıllar önceden başlayan, gittikçe hızlanan bir süreçle hızlanan bir süreçte gerçekleşmekte oluşunun mutluluğunu yaşıyorum... Başka ne hayal edebilir, neyin rüyasını görebilirim ki...

* Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. İstanbul Şehir Tiyatroları'nda dramaturg olarak görev aldı. Bir süre İngiltere, Fransa ve Sovyetler Birliği'nde yaşadı. İlk şiiri 1960 yılında Varlık dergisinde yayımlandı. Şiir ve edebiyatta bir ekol yaratmak amacıyla önce Yeni Gerçek adlı edebiyat dergisini, ardından İsmet Özel ile birlikte Halkın Dostları dergisini kurdu. Daha sonra kardeşi Nihat Behram ile Militan adlı sanat dergisini çıkardı. Bu dergilerde birçok yazar ve şairin tanıtılmasına önayak oldu. Asya-Afrika Yazarlar Birliği Lotus Ödülü'nü 1981 yılında, Son Yüzyıl Büyük Türk Şiiri Antolojisi'ni (1988) hazırladı. Rus edebiyatından birçok eseri Türkçe'ye kazandı. İstanbul -Aydın Üniversitesi Rusça Mütercim Tercümanlık bölümünde öğretim üyesi olan Behramoğlu, Cumhuriyet gazetesinde köşe yazarlığını da sürdürmektedir.

Medarı Maişet Motoru ile Burgaz'a

“-Müthiş yağmur, dedi.

Öteki:

-Ben önümde bir şey göremiyorum...Ya siz?

-Sis var, dedi. Yağmur da fazla, bir şey görünmüyor.

-Kınalı daha uzak mı?

-Yakın olmalı ama, bir şey göremiyoruz ki...

Projektörü sağa sola çevirdi.

Kendisi döne döne uzayan bir dumandan başka bir şey görmüyordu.”

Sait Faik'in "Projektörcü" hikâyesini okumuş muydunuz? Dalgaların beyaz uçlarının görüldüğü o hikâyede Burgazada'ya giden vapurun projektörcüsü ile sohbet eder Sait Faik, vapurun burnunun üstünde. Bir projektörcü ne yapıyor diye soruyorsunuzdur şimdi... Çünkü ben de bu hikâyeyi okumadan önce bilmiyordum bir projektörcünün ne yaptığını! Projektörcü, geceyin vapurun ucunda oturarak geminin önünü aydınlatırdı. Artık vapurlar gece ona ışık tutan birileri olmadan da gidebiliyor.

İstanbul o gün sisli yüzünü takınmış... Tam da Sait Faik'in yazdığı gibi. Yağmurdan göz gözü görmüyor. Buna rağmen Burgazada'ya gidecek motor için onlarca insan toplanmış şimdiden Kabataş'ta... Saat 12.30'a geliyor ve Medarı Maişet Motoru görünüyor uzaktan. Motor adını Sait Faik'in romanından almış. Anlamı "Geçim Motoru". Gelen konuklara üstlerinde yağmurluk, ellerinde Medarı Maişet Motoru ve 60. Sait Faik Abasıyanık Hikâye Armağanı pankartını tutan birkaç kişi yol gösteriyor. Aralarındaki konuşmalara tanıklık ediyorum.

"Hava sıcak olsa bu kadar kişi gelmezdi herhalde!"

Toplanankalabalıktan onlar gibi hikâyeseverler de mem-

nun. Bir Cumartesi günü bu kalabalık, Burgazada'da düzenlenecek 60. Sait Faik Hikâye Armağanı Ödül Töreni için bir araya gelmiş. Biraz sonra herkes motora biniyor. Türk edebiyat dünyasının duayeni Doğan Hızlan da var kalabalığın arasında. Hızlan, "Olduğu Kadar Güzeldik" kitabıyla ödüle layık görülen Mahir Ünsal Eriş'e ödülünü takdim edecek...

Motor Kadıköy İskelesi'ne yanaşiyor. Kalabalığı, ellerinde Sait Faik hikâyelerinin isimlerinin bulunduğu pankartlarla küçük çocuklar karşıyor. "Az Şekerli", "Havada Bulut", "Lüzumsuz Adam"... Kadıköy'den bi-

nenlerle motordakiler birbirlerine sarılıyorlar; belli ki uzun zamandır görüşmüyorlar. Öğrenciler, sanatçılar, gazeteciler...

Size biraz da motorun içini anlatayım. Hemen girişte Sait Faik standı açılmış. Hikâye kitapları satılıyor. Çayını ve simitini alıp deniz eşliğinde kitapları karıştıran insanlar vardı o gün orada... Bazıları da küçük çocuklar tarafından dağıtılan 1929 tarihli Milliyet gazetesini okuyordu. Sayfalardan birine gözüm ilişiyor. Gazetenin 7. sayfasında Sait Faik'in ilk hikayesi olan "Uçurtmalar" öyküsü.

"Gök bahtiyar, rüzgar kıskanç, güneş hasretle dolu; uçurtmalar birer çocuk ruhudur.

"Ben bir kuş olsaydım! Yükseklerden uçan bir kuş... Kanatlarını germiş, gölgesinin düştüğü yerden bihaber bir kuş...Uçurtmaları gagalar mıydım?

"Ben bir kuş olsaydım! Ufacık bir kuş, uçurtmaları acaba nerden seyrederdim? Çınarın üstünden mi? Yoksa yukarlardan, atmacalardan korkmıyarak daha yukarlardan, uçurtmaların üstünden mi?"

Zaman çabuk geçiyor... Burgazada'ya ulaşıyor. Ancak hava o gün bizden yana değil, göğü gri bulutlar kaplamış. Bu yüzden ödül töreni Sait Faik Müzesi'nin bahçesinde değil, teknenin güvertesinde yapılıyor. Doğan Hızlan, Mahir Ünsal Eriş'e ödülünü takdim etmeden önce konuşmasını yapıyor:

"Her yeri iyi anlatan bir yazar vardır. Varoş dediğimiz semtleri, o semtlerin 'küçük insanlarını' anlamak, öğrenmek için Sait Faik'i mutlaka okumak gerekir. İyi bir yazar hem de bir kentin muhtarıdır, o kentin defterini tutmuştur. Ayrıca o yerin noteridir."

Daha sonra ödülü alan Mahir Ünsal Eriş konuşuyor. Hayatının geri kalanında adının Sait Faik ile anılacak olma-

sından dolayı yaşadığı mutluluğu, onuru dile getirerek başlıyor söze Eriş:

"İlk kitabım iki yıl önce çıktı. Gittiğim her yerde bana genç edebiyatçı dediler. Ben Cahit Sıtkı'nın hesabıyla yarıyı buldum. Artık genç sayılmam. Ama geçen yazın Gezi olaylarındaki pırl pırl çocukların hiçbiri 30'unu bulamamıştı. Ben bu onurlu ödülü onların anısıyla paylaşmak isterim."

Emanetimiz emin ellerde!

Bu yıl yapılan törenin bir başka özelliği vardı. Ressam Bedri Rahmi Eyuboğlu, Sait Faik öldüğünde yüzünün maskını çıkarmıştı. O gün gelinleri Hughette Eyuboğlu, "Emanetimizi nihayet teslim edeceğiz. Eminim ki en iyi şekilde bakılacaktır", diyerek maskı müzeye teslim etti. Törenden sonra yağmur dinmişti... Herkes çoktan Sait Faik Müzesi'ne doğru yola koyulmuştu bile.

"Asıl yuvama dönmüştüm"

"İşte çocukluğumun ve ilk gençliğimin haritalarındaki adalar beni, sonunda bir gün özlediğim gibi bir adaya tesadüfen bırakıverdiler. Yaşım orta yaşı bulmuştu ama nihayet asıl yuvama dönmüştüm."

Evin çatı katında ada ve deniz manzaralı odanın duvarına yazılmış "Son Kuşlar" kitabından bir alıntı bu. Asıl yuvam dediği yerde kimi zamanlar ikilemler de yaşamış. Ne de çok yaşanmışlığa tanıklık etmiş bu ev!

"Söz vermişim kendi kendime: yazı bile yazmayacaktım. Yazı yazmak da bir hırsan başka ne idi? Burada namuslu insanlar arasında sakın, ölümü bekleyecektim; hırs, hiddet neme gerekti? Yapamadım, koştum tütünçüye, kalem kağıt aldım. Oturdum. Ada'nın تنها yollarında gezerken canım sıkılırsa küçük değnekler yontmak için cebimde taşıdığım çakımı çıkardım. Kalem yonttum. Yonttuktan sonra tuttum öptüm. Yazmasam deli olacaktım."

Sevenlerinden Sait Faik'e mektuplar

Çoğu hikâyesinde bir Burgaz, deniz kokusu vardır Sait Faik'in... Sinmiştir ruhuna hikâyelerinin... Şimdi ise müze evinde gezinirken, her merdiveni çıkarken tanık

olursunuz Sait Faik'in hayatına... Hayatından alınmış fotoğraflarının altında hikayelerinden kesitler düşülmüştür. Çatı katına çıktığınızda ise bir oda vardır ki bu sefer sevenleri yazar hikâyeleri. Kimi mektuplar yıllar önce yazılmıştır, bir derdini anlatmıştır ona seveni mektubunda... Kimi mektuplar özlem kokar, hasret kokar. Ama mektubu kim yazarsa yazsın, bunun Sait Faik'e ulaşacağını mutlaka bilir. O gün de bu mektuplardan bazıları çıkarılmış bahçeye diğer Sait Faik severleriyle buluşmak üzere....

14 Ağustos 2013 / 12:14

Sevgili,

Bu saate kadar gelmememin sebebi hayat yoğunluğu idi. İstanbul çok kalabalık. İşler bazen yolunda gitmeyebiliyor.

Biliyorsun çocukluğum geçti seninle... İlk gençlik yıllarım... Büyüttün beni cümlelerinle... Yazabildiğin kadar yazdım. Daha çok yazman gerektiği kanaatindeyim. Belki senin cümlelerini çalar ben devam ederim yazmaya. Bugün senden bir öykü çaldım; "Penceresiz Oda".

Unutma seninle geçen çocukluğum, gençliğimi güzelleştirirken öğrencilerime hikaye oldu. Anlatıyorum seni hikayelerinle hikayelerimde.

Unutma!

Sevgiler

Yıldız Öğretmen

Bir diğer mektup çarpıyor gözüme. 9 yaşındaki İpek Naz yazmış. Yazının altına da bir kitap çizmiş kendince. Üzerinde koca harflerle Semaver yazıyor.

"Sevgili Sait Faik,

Sizin kitabınız bende var ama henüz okuyamadım. Biliyor mu-

sunuz? Belki ben de yazar olurum. Burgazada'daki evini gezdim, çok beğendim. Sizi daha fazla yormayayım."

Bir mektup ise 11 aylık Ulaş'tan...

4.08.2013

Sevgili Sait Dede,

Benim adım Ulaş. Henüz 11 aylık bir bebeğim. Annem benim adıma bu mektubu yazıyor. Senin kitaplarını büyüdüğüm zaman okuyacağım. Bizlere bıraktığın eserler için çok teşekkür ederim.

Huzur içinde uyu....

Ulaş Erçetin

7.07.2013

Pazar, Burgazada

Mevsimler mi çabuk geçiyor, insan yaşlandıkça zaman mı azalıyor giderek. Sevgili Sait Faik, yalnız yaşamak zor bu günlerde. Yaşanan en güzel anlar sizinkiler mi bizimkiler mi bilinmez... Kuşlar, kuşlar arada geliyorlar. Balıkçılık ise eskisi gibi revaçta değil. Hani bir poyraz, lodos esse sert... Sizin gibi dizeler, kelimelerle günü güzelleştirenler de azaldı. Ama bu günlerde yeryüzü çocukları çok güzel. Bir bilseniz, bir görseniz, siz...

Sevgi ve saygılarımla

Sizin evinizden ve sizin özelinizden

Burgazada'daki konuklar müzeevi dolaşip adaya yayılıyorlar. Kimi sahilde Heybeli'ye, Kaşıkadası'na doğru otururken kimisi de Kalpazankaya'ya doğru yürüyor... Kimisi de iskelenin yolunu tutuyor. Medarı Maişet Motoru İstanbul'a, anakaraya dönecek... Uzaktan bir vapur ötüyor.

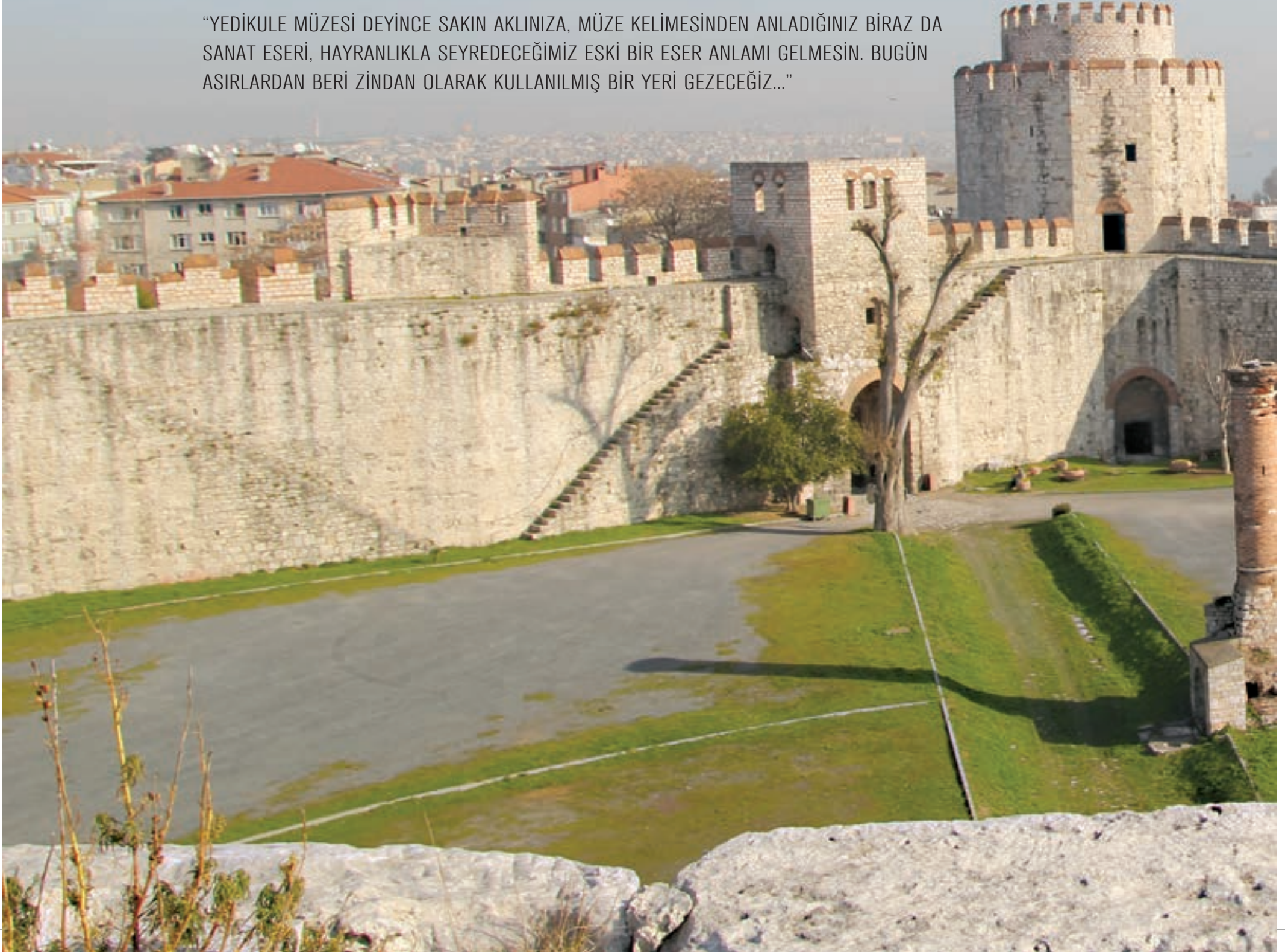
Çatı katına çıktığınızda ise bir oda vardır ki bu sefer sevenleri yazar hikâyeleri. Kimi mektuplar yıllar önce yazılmıştır, bir derdini anlatmıştır ona seveni mektubunda... Kimi mektuplar özlem kokar, hasret kokar. Ama mektubu kim yazarsa yazsın, bunun Sait Faik'e ulaşacağını mutlaka bilir.

Yazı ● **Duygu İnanç** (İAHA)
Fotoğraf ● **Barış Kırtığ** (İAHA)

Yedi düvel zindanından beterdir Yedikule ...

“YEDİKULE MÜZESİ DEYİNCE SAKIN AKLINIZA, MÜZE KELİMESİNDEN ANLADIĞINIZ BİRAZ DA SANAT ESERİ, HAYRANLIKLA SEYREDECEĞİMİZ ESKİ BİR ESER ANLAMI GELMESİN. BUGÜN ASIRLARDAN BERİ ZİNDAN OLARAK KULLANILMIŞ BİR YERİ GEZECEĞİZ...”

Yıllar önce Sait Faik yazmıştı bu satırları Yedikule Zindanlarını anlatırken... Bir zamanlar hükümdarlar, imparatorlar, elçiler hapsedilmişti oraya, kafaları kesilmişti Genç Osman gibi kimisi de boğulmuştu kanlı kuyularda...

Kendini gizleyen kanlı kuyu

Beş katlı yedi tane kulenin bir araya gelmesinden oluşur Yedikule Zindanları... İçeriye ilk kez giriyorsanız, kendinizi tarihte yolculuk yapmış gibi hissedersiniz. Arkanızdan sanki bir el sizin omzunuza dokunacak, siz de ne olduğunu anlamak için geriye döndüğünüzde sanki kelleniz bedeninizden ayrılacak gibidir... Kuleye girdiğinizde ortada kocaman tellerle kaplanmış bir kuyu karşılar sizi. Kanlı kuyunun idamlık mahkumların başlarını sakla-

dığı ve dibindeki tünelin denize kadar uzandığı söylenir durur. Kuyunun dibine gelen su, kelleleri Marmara`ya sürüklemiştir. Bütün İstanbullular da bunu böyle bilirler. Kuyuya bakmak için eğildiğinizde dibini göremezsiniz. Sanki utancını gizler gibidir kuyu. Kim bilir kaç kopmuş kafa vardı o kuyuda!

Karanlık merdivenlerden yukarı doğru çıkar ve ışığa doğru yürürseniz, eskimiş demirden yapılan korkulukların üstüne çıkarak kanlı kuyuya tepeden bakabilirsiniz. Ama merdivenlerden ilerlemek öyle düşündüğünüz kadar kolay değildir; çok dar kocaman yılanmış taşlarla kaplıdır bu merdivenler çünkü... Sonunda kulenin en tepesine çıkmayı başarırsanız, başınızı döndürecek güzellikte deniz manzarasıyla baş başa kalır ya da diğer kulelere yollanırsınız...

Şarkı sözlerine yansımış bir tarih Yedikule Zindanları... Zindanlar yedi tane kulenin birleşmesinden oluşur dedik ya, bunların ilki 390 yılında İmparator Theodosius tarafından inşa edilmiş, daha sonra oğlu tarafından dört kule ve altın kapı eklenmiştir. Diğer ikisi ise Fatih Sultan Mehmet tarafından eklenmiştir. Böylelikle hem Bizans`ı, hem de Osmanlı`yı barındırır kendinde tarihi zindanlar.

Etrafta gezinirken sanki bir şarkı çalınır kulaklarınıza... Bir zamanlar herkesin dilinde olan bu şarkı şimdi hatırlanması zor bir hal almış.

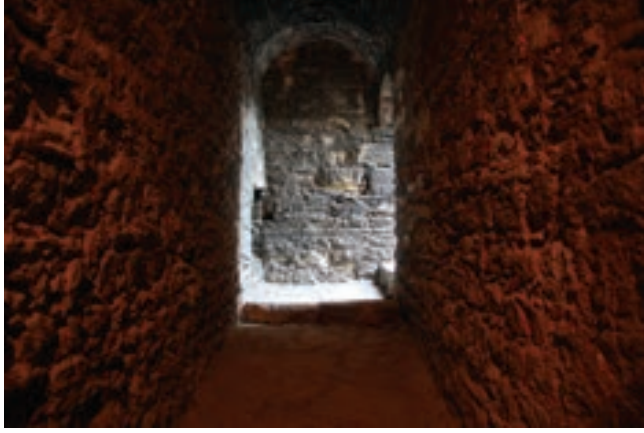

*Her Şeye rağmen Bizans ve
Osmanlı'ya tanıklık etmiş bu kuleler
o zamanki hayatı gözlerimiz önüne
seriyor. Sırf bu nedenden dolayı
görmeye değer bir yer burası.*

*“Haber uçu tu devlete de
Beş yıl yattım hapiste
Yedi düvel zindanından
Beterdir Yedikule
Nargilem duman duman ah
Bayıldım aman aman
İstanbul güzel ama ah
Zabıtları pek yaman”*

Yeni Türkü`nün yaptığı bu şarkı kimine göre Yedikule Zindanlarını en güzel şekilde anlatır.

“Aç kapıyı getir esiri”

Bir Mayıs günü yeniçeriler tarafından Topkapı Sarayı'na baskın yapılır. Yapılan baskında Sultan Genç Osman, yalın ayak başı açık, bir sütçü beygirine bindirilip Orta Camii'ne getirilerek, avluda öldürölmek istenir. Daha sonra on bir yeniçeri tarafından elleri zincirlerle bağlanıp, eysiz bir ata bindirilerek, Yedikule Zindanları'na getirilir. Genç Osman güçlü kuvvetlidir, on bir cellada karşı tek başına yaşam mücadelesi verir. Üçünü devirir, ancak diğer yeniçeriler onun başını zindan duvarlarına vura vura sersemletirler. Hatta içlerinden biri, bir balta darbesiyle zavallı Sultan'ın omuzlarını parçalar. Sultan Genç Osman, on bir zorbaya, kahramanca karşı koymasına rağmen, kementle boğularak öldürölür. Padişahın naaşı ertesi gün, babası Sultan I. Ahmet'in türbesine defnedilir. O artık başsız bir şekilde babasının yanında yatmaktadır. Başı, Yedikule'de kalır. Cellatlar Sultan'ı idam ettikten sonra, başını kesip Kanlı Kuyu'ya atarlar. Bir yıl sonra ise Genç Osman'ın katili Davut Paşa da bu kulede idam edilir...

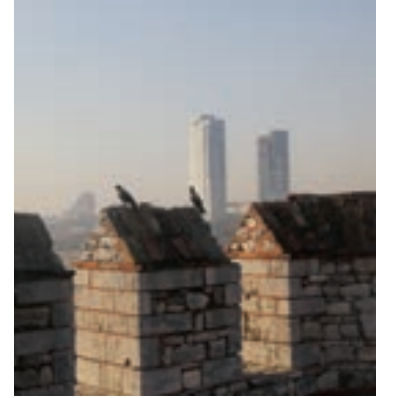
Aydınlatması yetersiz kulenin içinde dolaşırken çığlık atmamak için kendinizi zor tutarsınız. Kulaklarınızda

bazen sesler çınlar... İlerlemeye devam ederseniz tamamı tahtadan yapılmış kat kat yatakların olduğu esirlerin odasını görürsünüz. Sanki dokunsan dökülecekmiş gibi. Delik delik olmuş... Koridorlardan ilerlerken sanki ışıklar bir anda sönecek ve burada kalacakmışsınız gibi bir his oluşur içinizde. Adımlarınızı hızlandırırınız... Ara sıra karşınıza tek hücreli odalar da çıkar. Burası kötü esirleri yalnız bırakmak için yapılmış. Ağır bir koku hakim. İki dakika bile durulmayacak gibi bir yer. Nefes almak çok zor. Burada kimi esirlerin günlerce, aylarca, yıllarca kaldığını düşünsenize!

Güvercinlere ev olan kule...

Kulelerin tepeleri kuşlara, güvercinlere ev olmuş, güvercinler buldukları araları doldurmuşlar. Koskoca tarih, bakımsız ve ilgisiz bırakılmış. Tarih eseri sayılacak olan yağ kazanı çürümeye terk edilmiş ve zindanlar pet şişelerle dolu... Asırları saklayan, acıları, çığlıkları, törenleri, hazineleri barındırmış bu yere gereken özen gösterilmemiş. En büyük eksikliklerden biri de ışıkların yetersiz kalması...

Her şeye rağmen Bizans ve Osmanlı'ya tanıklık etmiş bu kuleler o zamanki hayatı gözlerimiz önüne seriyor. Sırf bu nedenden dolayı görmeye değer bir yer burası. Ama size söyleyelim çok kolay dolaşılacak bir yer değil. Her köşesi acılarla dolu...

Yazı • **Ayten Abbaslı** (İAHA)
Fotoğraf • İAHA Fotoğraf Grubu

Kimsenin gözünde yaş kalmamıştı Soma'da...

BİR GENÇ GAZETECİ OLARAK İLK KEZ BU KADAR ACIYA TANIKLIK EDİYORUM. SOMA'YA GİDEN İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİ OLARAK TÜRKİYE'Yİ SARSAN BU FACİA SONRASINA TANIKLIK ETMEK İÇİN BURADAYIZ. İAHA'LI ARKADAŞLARIM SEMRA DURSUN, İSA ÖRKEN VE FOTOĞRAFÇI ARKADAŞIM KÜBRA SAKMAN İLE SOMA BELEDİYE MEZARLIĞI'NDAYIZ... OLAYLARIN YAŞANDIĞI ÜÇÜNCÜ GÜNÜN SABAHI... GÖRDÜĞÜM ACILARI, DUYDUĞUM AĞITLARI BİR ÖMÜR BOYU UNUTMAYACAĞIM.

Soma-Akhisar arası yaklaşık 40 kilometre, yani 45 dakika. Yol boyunca minibüsün içinde bir uğultu bize eşlik ediyor. Herkes iki gün önce madende meydana gelen kazayı yüksek sesle konuşuyor. Minibüsün arka koltuğunda oturan dörtlü birbirlerine madende hayatlarını kaybeden yakınlarının akrabalık derecelerini anlatıyor.

Minibüs iki tarafı alabildiğine zeytin ağaçlarıyla dolu yolda kıvrıla kıvrıla ilerliyor... Soma'ya ulaşınca denk birçok durakta duruyoruz. Her durakta birileri iniyor, birileri biniyor... İnsanların gözü kaçanağına dönmüş. Uzun süredir gözlerine uyku düşmediği belli.

Minibüsün duraklarından biri de Soma'ya yakın Kırkağaç. Çelimsiz bir genç minibüse burada biniyor. Onun binışıyle araç içinde bir hareketlilik başlıyor. Minibüs muavini de ön koltuktan hızlı adımlarla arkaya doğru ilerliyor. Genç hararetle bir şekilde önceki gece madende neler yaşandığını anlatıyor.

©Ayten Abbaslı

Herkes genç adamın söylediklerine kulak kabartıyor. O da dinlendiğinin farkında, tüm bildiklerini heyecanla arka arkaya başıra çağıra sıralıyor.

"Kırkağaç Soğuk Hava Deposu'nda yer kalmadı da başka şehirlerden dondurucuları olan tırlar getirmişler. Kayadibi'nde bekletiyorlar tırları. Ne üç yüzü arkadaş? Onlar da dolmuş ya arkadaş!"

"Deme ya!"

"İlk gün sırf soğuk hava deposuna üç yüz kefen gön-dermişler, hesap buradan belli!" Genç adamın hararetli konuşmasını arkadan gelen kalın bir ses bölüyor.

"Bugün Kırkağaç'ta da var mı cenaze?"

"Vaaa, vaa be!"

Soma Belediye Mezarlığı'nda yan yana dizilmiş onlarca mezar... Kömür kokusu, ölüm kokusu, toprak kokusu- na karışmış. Mezarlığa derin bir sessizlik hakim. Kürek sesleri duyuluyor sadece. Aileler sessiz hıçkırıklarla gelecek tabutları bekliyor. Günlerdir ağlamaktan göz-

daha sonra mezarcılar da başlıyorlar kürekleri vurma- ya, kepçenin açtığı mezarları düzeltmeye... Bir taraf- tan onlar kazıyor, diğer taraftan yeni tabutlar geliyor... Saatlerin ilerlemesiyle kalabalık daha da artıyor mez- zarlıkta. Neredeyse bütün Soma halkı burada. Herkes bir yakını: çocuğunu, eşini, akrabasını, komşusunu kaybetmiş. Biraz sonra kalabalığın omuzlarında iki ta- but mezar alanına doğru getiriliyor...

Ağlılar, haykırışlar, çığlıklar...

Soma Belediye Mezarlığı'nda görevli imam, tabutun kazılan mezarın yanına getirilmesiyle iki elini havaya

lerinde yaş kalmamış insanların. Biraz sonra tabutlar- la ölen madenciler getiriliyor. İşte o zaman bozuluyor sessizlik. Aileler, eşleri ayrılmak istemiyorlar sevdikle- rinden...

Herkes şaşkın; yaşananlar sanki bir kabus gibi, ama burada her şey bir kara gerçek. Hayatta kalan maden işçileri arkadaşları için hızla mezar kazıyorlar. Daha ne kadar kazacaklarını da bilmiyorlar... Önce tebeşirler- le mezar yeri işaretleniyor, kepçeyle toprak kazılıyor,

kaldırıp dua etmeye başlıyor.

"Yarabbi! Şehitlerimizi sana teslim etmeye geldik."

İmamın Tanrıya haykırışlarını genç bir kadının sesi bas- tırıyor.

"Kaamiiiiil"

"Yarabbi yüreğimize kor bir ateş düştü, bu ateşin sön- mesine yardım et!"

"Kamiiiiil"

"....."

*Herkes şaşkın;
yaşananlar sanki
bir kabus gibi, ama
burada her şey bir
kara gerçek. Hayatta
kalan maden işçileri
arkadaşları için hızla
mezar kazıyorlar.
Daha ne kadar
kazacaklarını da
bilmiyorlar...*

Kamil Çal, resmi makamların verdiği rakamlara göre madende hayatını kaybeden 301 işçiden biri. O gün Soma Belediye Mezarlığı'na ilk defnedilen madencilerden. Çal'ın genç karısı mezarın üzerine toprağa kapanmış tam karşımda dua ediyor. Onun da gözlerinde yaş kalmamış. Kısık sesle konuşuyor mezardaki eşi Kamil Çal ile. İki çocuğundan söz ediyor kocasına, kısık sesle "Ben onlara ne derim Kamiiiiim," diyor.

İmam gün boyunca bitmeyecek duasına devam ediyor: "Acıyı veren sensin, sabrı da senden istiyoruz."

Mezarlığa getirilen tabutlar artmaya başlıyor. Tabutların mezarlığa getirilmesiyle mezarlıkta tansiyonlar yükseliyor. Kadınlar hep bir ağızdan tabutların arkasından ağıt yapmaya başlıyor. Kalabalığın artmasıyla birlikte imam sesini insanlara duyurmakta güçlük çekiyor. "Yarabbi sabredenlerden olmayı bize de nasiiiip eyle..." İmamın etrafından "Amin" sesleri yükseliyor. Madenci Kamil Çal'ın karısı kocasıyla konuşmaya devam ediyor. "Aşkım, canım, her şeyimdin sen benim. Doyamadım ben sana."

Etraftakiler kadını sakinleştirmeye, su içirmeye çalışıyorlar ama nafi.

"Sen su içmiyorsan, ben de içmem canım... İki yavrum kaldı, bir tanesini hiç göremeden gittin. Benim kızım hiç uyumuyor, anne, babamın yanına gitmek istiyorum diyor Kamil'im. Ciğerlerimiz yandı Kamiiiiil'im..."

Akrabaları götürmek istiyor, zar zor ayağa kaldırıyorlar onu. Kadın kalkıyor, geriye bakıyor, tekrar mezara sarılıyor. Eşinin adının yazıldığı tahta tabelayı öpüyor, okşuyor.

"Tamam hiç ses yapmıyorum, biraz daha kalayım... Benim adı güzel, kendi güzel Kamil'im. Seni çok sevdim aşkım. Hiç korkma canım, ben de gelicem..."

Bir kameraman kadının tam karşısına geçmiş, bu anları çekmeye çalışıyor ancak yüzü gözü kıpkırmızı olmuş, ağlıyor, titriyor, kamera da onunla beraber...

Diğer bir tarafta başka bir kadın ağıt yakıyor. Eşini kaybetmiş Duygu Çolak. Yüzünden daha yirmili yaşlarda olduğu besbelli. Yakasında eşinin fotoğrafı. "Bırakın acımı yaşayayım, yandım Allahım," diye feryat ediyor. Oğlu İsmail her şeyden habersiz annesinin kucağında, babasının fotoğrafıyla oynuyor. Henüz bilmiyor ama İsmail babasını bundan sonra sadece fotoğraflarda görebilecek.

Hemen onun yan tarafında evine ateş düşen başka bir kadın. Aslında o gün herkesin evine düşmüştü bu ateş. Herkes bir yakınını, akrabasını kaybetmişti, çünkü tek geçim kaynağı madencilikti Soma'da. Hatta çalışmak için, Zonguldak'tan, Ordu'dan, Kütahya'dan bile aileler Soma'ya göçüp yerleşmişlerdi. Çünkü onlara göre Soma'da çalışma şartları daha iyidi.

Usta yazar Yaşar Kemal "Ağıtlar" kitabında der ki: "Ölüme karşı etkin bir direniş olan ağıt, insanoğlunun ölümle yüz yüze geldiğinde duyduğu şaşkınlığı, korkuyu ve inanmazlığı dayanılır kılma çabasının sonucudur." Evet, bir başka kadın daha var yüreği yanan... Yüzü, gözü kıpkırmızı, yakasında oğlunun fotoğrafı. Ağlamaktan gözlerinde yaş kalmamış. Kimse kadını avutmaya cesaret edemiyor. Su içirmeye çalışıyorlar ama kimse söndüremiyor kadının yüreğindeki acıyı. "Oyyy acılar dayanılmaz, bu gençler bizim gençlerimiz offfff..." diye ağıt yakıyor. Bir gazeteci dayanamıyor bu sahneye sarılıyor kadının boynuna.

Karşılıklı ağlaşıyorlar...

Bu sırada cenazeler de bir taraftan gelmeye devam ediyor. Seksenli yaşlarda beli resmen bükülmüş yaşlı bir kadın, elinde bastonu iki kişinin yardımıyla cenazesinin defnedilip edilmediğini öğrenmeye gelmiş. Hayatının en ağır gününü yaşıyor. Belki o güne kadar kendi ölümünü düşünmüştü ama hiç aklına gelmezdi, oğlunun ondan önce bir faciaya kurban gideceğini.

Yaşlı kadın sırlıklam olmuş gözleriyle oğlunun defnedildiği yeri arıyor. Kocasını buluyor ama seksen yıldır yükünü taşıyan dizleri ona hemen oracıkta ihanet ediyor. Dizleri onu oğlunun yanına kadar taşıyamıyor. Kızılai görevlileri hemen bir tabure bulup oturtuyorlar kadını, dizlerinin kilitlenip kaldığı noktaya.

"Bak anana yavrum, yavrum talihsiz anana, senin acını göreyim, acını göreyim de bundan böyle nasıl yaşayayım ben, nasıl?" Troya savaşından sonra Hektor'un anasının yaktığı ağıt, Anadolulu bir kadının ağzından tekrar oğlu için dökülüyor.

İmam var gücüyle dualara, fatihalara devam ediyor ama kalabalığa sesini duyurmak ne mümkün! Cenazeler geldikçe geliyor... Hiç durmuyor. İki mezarlık görevlisi hocanın kulağına usulca fısıldıyor, "Hocam biz bir ses sistemi ayarlayalım." Hoca, yarım saatten fazladır sürdürdüğü duasına ara vermeden başıyla onaylıyor. Mezarlığa bir bir tabutlar girmeye devam ediyor...

İsmail ve Süleyman Çata tek yumurta ikizleriydi. 32 yaşındalardı daha. Aynı gün askere gitmişler, dört yıl önce aynı gün evlenmişlerdi. Süleyman'ın bir oğlu, İsmail'in tek yumurta ikizi olan kızları vardı. 11 yıl önce de madende işe başlamışlardı. Beraber yaşayacakları daha çok anlar bekliyordu onları, ancak maden aynı vardiyada çalışan kardeşlerin sonu olmuştu. Yine de ölüm bile ayıramadı ikizleri...

Daha 28 yaşındaydı Ergün Sidal. Evin tek oğluydu. Defnedildiği gün bir oğlu dünyaya gelmişti. Göremeden gitti onu. Eşi maden kazasını duyar duymaz ondan haber alamamış, erken doğum yapmıştı. Ergün'ün babası da böyle bir günde gelinini yalnız bırakamamış, oğlunun cenazesine katılamamıştı.

Şevket Saban ise bundan 4 yıl önce emekli olmuş, ama kızının çeyiz parası için tekrar madene girmişti. Ne yazık ki kızının nişanını görmek nasip olmadı...

Hüseyin Avkaş da emekli olmasına rağmen evini daha iyi geçindirmek için çalışıyordu. Başçavuştu, yaklaşık 60 kişinin sorumluluğunu üstleniyordu. Üstelik oğulları Fatih ve Ferhat'ı da yanına almış, ailecek geçimlerini madenden sağlıyorlardı. O gün Hüseyin ve Ferhat Av-

kaş evden ayrıldı. Fatih ise rahatsızdı, izin almıştı. Bilmiyordu o iznin hayatını kurtaracağını. Hüseyin Avkaş facianın meydana geldiği gün durum raporu vermek için telefon hattının bulunduğu bölüme çıkmış, karbon-monoksit gazı tüm ocağı kapladığında yerin altında olan oğluna koşmuştu... Bir gün sonra oraya ulaşan kurtarma ekiplerini bekleyen bir manzara vardı. Yan yana yatan baba ve oğul. Onlardan geriye gözü yaşlı anne, izin alarak evde kalan Fatih ve evin küçük oğlu Ferdi kalmıştı.

İmam var gücüyle dualara, fatihalara devam ediyor ama kalabalığa sesini duyurmak ne mümkün! geldikçe geliyor..

Mezarlığın kapısında oturan bir görevli gelen cenazeleri listede bulup işaretliyor sarı renkle. Defnedildikten sonra ise bu renk kavuniçi oluyor. O gün akşama kadar yüze yakın madenci Belediye Mezarlığı'na defnedildi. Listedeki isimlerin üzeri çizildi, sarı oldu, sonra kavuniçi... Her gömülen madencinin başına da birer toprak testi bırakıldı, "Madenci susar, kana kana su içmek ister" diye.

Ünlü foto muhabiri Ara Güler bir mülakatında der ki: "Başka ülkelerde ölmek tesadüf, bizdeyse yaşamak." Bayram Erol da bugün bu mezarlıkta tesadüfen yaşamayanlardan. Üç yıldır maden de çalıştığından söyleyen Erol, facia günü yaşadıklarını şöyle anlatıyor:

"O gün ben de çalışma kıyafetlerimi giymiş 15 dakika sonra çalışma için aşağıya inecektim ki patlama var dediler. İki saat içeriye almadılar bizi. Daha sonra yardım için girdim, akşama kadar yaralı ve cenaze çıkardım. Çok kötüydü."

Yanık teni ve kıpkırmızı gözleriyle kalabalığın omuzlarında mazarlığa getirilen tabutlara gözlerini diyor. Olaylardan sonra madenciliği bırakıp bırakmama konusunda kararsız olduğunu anlatıyor Erol.

"Bırakmak istiyorum, ama bırakırsam ne yapacağımı

bilemiyorum. Eşim, dostum, komşularım çok rahatsız. Şu anda ne yapacağımı bilemiyorum. Olaydan sonra eşim boynuma sarıldı, ağladı. İki çocuğum var, onlar da çok endişeli."

Arkadaşlarının çoğu gözünün önünde ölmüş Erol'un. "Bundan birkaç ay önce de bu tarz bir olay yaşanmıştı, ama yarım saat sonra düzelmışti durum. Kimse bunun böyle olacağını tahmin edemezdi," diye üzüntüsünü dile getiriyor.

Bayram Erol ile konuşurken dualar okunuyor, imam ölenler için namaza çağırıyor halkı.

Mezarlık görevlileri kalabalıklaşan mezarlığa hakim olmakta güçlük çekiyor. Mezarlık görevlileri, madencilerin adının yazıldığı küçük sarı plaketlerle cenaze sahiplerine mezarlık içerisinde rehberlik ediyor.

"Cenaze ile ilgilenecek ve yerini belirtecek görevli arkadaşlar var. Bu kişiye itimat edin.

Ayrıca okumaya istekli arkadaşlarımız varsa buraya gelsin. Daha sonra da ezan okunup cemaatle namaz kılınacaktır."

İlk defa o gün anladım ölümün ne demek olduğunu. Bir değil, yüzlerce insanın son yolculuğuna tanıklık ettim aynı anda. Ölüm kokuyordu her taraf, bir de kara kömür...

Abdullah İnal Abdullah Özdemir Abdullah Sivri Abdülmüttalip Akay Adem Abokan Adem Çetiner Adem Varol Ahmet Akbulut Ahmet Akdemir Ahmet Ali Aslan Ahmet Avcu Ahmet Bal Ahmet Çelik Ahmet Ergün Ahmet Erol Ahmet Gülcü Ahmet Güven Ahmet Kaya Ahmet Soluk Ahmet Şen Ahmet Varal Akif Doruk Ali Biçak Ali Çifçi Ali Gül Ali Kavas Ali Şahin Ali Şentürk Ali Yanar Ali Yüksel Arif Demir Aşkın Koyun Aydın Özgün Ayhan Avcı Bayram Ali Dağlı Bayram Bayındır Bayram Erol Bayram İndirik Bayram Parça Beytullah Çakır Bilal Ay Bilal Bilgi Bilal Malhoç Burak Karayel Celal Sevinç Cemal Kaya Cemal Yıldız Cemil Taşdemir Cengiz Çantal Cengiz Kargı Cengiz Şimşek Davut Ağız Davut Çeçen Davut Duran Davut Köse Doğan Yıldırım Dursun Demircan Emin Esen Emin Kurt Emin Mazi Emrah Çakır Emrullah Armut Engin Yıldırım Ercan Cezeli Erdal Demirel Erdoğan Köse Erdoğan Merdim Erdoğan Sevben Ergun Koyakkaya Ergün Akkuş Ergün Sidal Erkan Altuntaş Erkan Doğdu Erol Işık Erol Uysal Ersan Çetin Ersin Keçeli Evren Sarı Faruk Karahan Fatih Köse Fedai Ferhat İren Ferhat Tokgöz Feridun Gökhan Yılmaz Göknur Kocagedik Doğan Halil Ergöz Halil İbrahim Koca Halil Şevik Harun Keskin Baygül Himmet Anaçlı Hüseyin Demir Hüseyin Kiliç Hüseyin Top Duman İbrahim Gezer İbrahim İbrahim Sungur İdris Arslan İdris Yıldırım İsa Çalış İsa Sadan İsa Aslan İsmail Canbal İsmail Çata Gürpınar İsmail Kalkan İsmail İsmail Tulum İsmail Yıldırım Kamber Çağlar Kamil Çal Kasım Kenan Akdeniz Kenan Aksoy Kenan Mehmet Akif Günaydın Mehmet Mehmet Çelik Mehmet Emin Çardak Mehmet Şentürk Mehmet Yavaş Özkoç Metin Burmalı Metin Uslu Muhammed Çağan Muhammed Murat Gezgin Murat Gümüş Murat Mustafa Çalı Mustafa Dağlı Sedat Toprak Mustafa Türkhan Kayrak Niyazi Bayram Niyazi İzmir Niyazi Kurban Numan Kandemir Nuran Yankın Nurettin Kara Nurettin Yıldız Nurullah Köse Okan Merdim Orhan Öksüz Osman Fındık Osman Özgün Osman Şam Ömer Afacan Ömer Elibol Ömer Özcan Özay Eren Özcan Bozdağ Özcan Öncü Özcan Sarı Özgül Çifçi Özgür Çevirgen Özgür Şen Ramazan Aldemir Ramazan Çakır Ramazan Çatar Ramazan Doğan Ramazan Kökçü Ramazan Mercan Ramazan Savaşan Ramazan Sökmen Ramazan Şahin Ramazan Uçkun Ramazan Ünal Ramazan Yavaş Recep Aldemir Recep Gümcür Recep Terzi Recep Türk Remzi Artar Rıdvan Koçhan Ruhi Dağlı Sadettin Yılmaz Sadık Akdağ Sadık Akdağ Sadık Çakır Sadi Almaz Saffet Şahin Saim Özcan Sait Karaca Sami Yıldırım Sebahattin Aydın Sefer Hazar Sefer Yayla Selahattin Kayrak Selami Tizel Semai Aktaş Serkan Buran Serkan Güneş Seyit Ali Çetin Sezai Kiliç Sinan Yılmaz Suat Esen Süleyman Aldemir Süleyman Çata Süleyman Tunahan Şaban İlçi Şahin Aydın Şavki Değirmen Şenay Baygül Serafettin Girgin Şerif Genç Şerif Gezgin Şevket Saban Şinasi Tokmak Talip Özten Tezcan Şentürk Tuncay Sidal Tuncay Şahin Tuncer Ülhan Turgay Yağcı Turgut Yılmaz Uğur Canbey Uğur Çolak Veysel Arkan Vılmaz Çifitçi Yahya Aybak Yıldırım Güney Yılmaz Erol Yunus Yılandı Yüksel Akcan Yüksel Cangül Yüksel Yaşar Zabit Ataş Zekeriya Kuzu Zeki Gezer Zeynel Uzar Zühtü Yıldırım İsmail Çoşkun Tebib Kaska Hakan Uçkun Ali Yüksel İbrahim Çelik

Yerin derinliklerinde bir çığlık koptu ve yayıldı insanlığın ortak hafızasına...

©İsa Örken

Yerin derinliklerinde bir çığlık koptu

Orhan Veli, "Yüz karası değil, kömür karası; böyle kazanılır ekmek parası" diye düşmüştü hayata dair notlarında. Yıllar sonra yüzleri kömür karası işçilerin ölü bedenleri çıkarıldı yerin metrelerce altından. Ölümün başkentinin simgesi idi kömür madeni. Birinin elinde kazma, birinin elinde kürekle Soma'nın ortasında bir heykel.

Onlarca insanın ölümü karşısında sadece o heykel-

ler, olduğu gibi durabildiler. Ölümler öfkelenmişti Soma halkını. Öfkelerini ve acılarını karanfillerle, ölüm simgesine bıraktılar.

Kara elmasın kanlı elmas olmasına ağlayan bir kız çocuğu gördüm Soma'nın bağrında. Turuncu şapkasının altında hüznü bakışı yürek acıtıyordu. Sadece heykelleri güneşe doyabilen madencilere kara elmas tabut olmuştu. Yerin derinliklerinde bir çığlık koptu ve yayıldı insanlığın ortak hafızasına.

©İsa Örken

Hasan Amca'nın müebbet acısı...

Hastahanenin önünde hüzünlü bekleyiş devam ediyordu. Yüzlerce insan kayıplarından gelecek haberi bekliyordu. Soğuk hava deposu, hastahane, morg ve bir başka hastahane sürekli oradan oraya gidip gelmeler sorup soruşturmalar devam ediyordu. Kimi insanlar sinir krizi geçiriyordu. Kimisi ağlamaktan bitkin düşmüş durumdaydı. Hasan Amca da bitkin bir durumda duvarın üstüne oturmuş hayatının en acı çayını içiyordu. Benden bir şey istiyordu ama sesi iyi çıkmıyordu. Yanına yanaştım ve buyurun amca dedim. "Oğlum bana bir tane çay şekeri getirir misin?" dedi. Şekeri verip yanına oturdum. "Amca ne yapıyorsun burada?" "Torunumu bekliyorum. Bir torunum öldü cenazesini defnettik. Ama biri daha var madende, daha cena-

zesine ulaşamadık. Kaç gündür perişan durumdayız. Annesinin gitmediği yer kalmadı ama haber yok. Bekliyorum burada, belki buraya getirirler" Anlatılanlar tüylerimi diken diken etmişti. Dayanılacak gibi değil bu acı. Hasan Amca, 80 yaşında ömrünün en büyük acısını yaşıyor. İki torununu; Zeki ve Hüseyin'i kaybetmişliğin ağır acısı. Dedesi bu durumdaysa acaba anne ve baba ne durumdalar. Müebbet acıların yaşandığı Soma'da kime dokunsan ağlatıyor. 301 canın arkasında kalan yetimler, anneler, eşler, babalar... Hasan Amca birçok şey anlatıyor. Anlatırken elleri titriyor. Ömürlük yüz çizgilerine inat konuşmaya devam ediyor. Gözlerinden bazen yaşlar dökülüyor ama yüz çizgilerinin arasında kaybolup gidiyor. İsyan ediyor. Anlatıyor anlatıyor anlatıyor...

Kapanmayacak yaraların fay hattındayım

Yoksul bir mahalleye gidiyoruz. Ölümün sesizliğinde, acının farkında olmayan küçük yürekler, bizi yönlendiriyor ateşin düştüğü yere. Kapının önünde beyaz plastik sandalyelerde oturan Ferhat İren'in babası ve akrabaları taziyeleri kabul ediyor. Herkesin yüzünde müebbet acı ve hüznün. Cenazeleri için tören düzenlemeye gerek duyulmayan, en arka mahalledeki insanların acılarını dinledik...

Maden faciasının aldığı canlardan biri Ferhat İren. 30 yaşındaydı. Daha yolun yarısına bile gelmemişti. İki çocuğu, hayat arkadaşını, anne ve babasını gözü yaşlı bırakıp hayata veda etti.

Çocuğunu daha yeni kaybetmiş, acısından gün almamış

bir babaya ne sorulabilir? Aslında her şey sorulabilir. Yüzlerce "nedenle" başlayan sorular... Biz sormadan baba şikayetlerini dile getiriyor.

"Basın acıları yürekten paylaşmıyor. Sadece bir iki aileyle konuşuyor. Maden ocağının olduğu yerden başka bir yere gitmiyorlar. Mahallere gelip nasıl yaşadığımızı, neler çektiğimizi göstermiyorlar. Yetkili biri gelince bütün basın bu kadar dramı bırakıp onları gösteriyor."

Ben de şahit oldum. Cumhurbaşkanı geleceği zaman bütün kanallar anons geçiyor. "Biraz sonra burada olmasını bekliyoruz," cümlesini binlerce kez duyuyorum.

"Neden burada her aileden en az bir kişi madende çalışıyor. Başka bir iş yok mu?"

"Hayır burada başka bir iş yok. Mecburuz bu işte çalışmaya. Türkiye'nin en iyi tütününü burada yetiştiriyordu ama tütününü bitirdiler. Aslında bilinçli olarak yaptılar bunu ,yoksa kimse çalışmaz ölüm kuyusunda."

Babanın yüzünde zor yılların acı çizgileri, gözlerinden gözyaşı yerine kan akıtmış sanki, kıpkırmızı duruyor göz torbaları. Üst üste sigara yakıyor. Bazen çok uzaklara dalıyor gözleri ve bir hıçkırık bölüyor acı ve uzun dalmalarını. Biz konuşmaya devam ederken taziye ziyaretine gelenlerin çoğu eve giriyor. Esmer orta yaşlı bir adam gelip babanın elini sıkıyor. Ayak üstü konuşurken onun da oğlunun faciada hayatını kaybettiğini söylüyorlar. Acıları aynılaştırmak ve paylaşmak... Dünya üzerinde böylesi bir duruma kaç kişi şahit olmuştur acaba?

En büyük şikayetleri de sendikaya oluyor. Sendikanın patronun emrinde olduğunu ve sendikaya derdini anlatan her işçi sabah kendini kapının önünde bulduğunu söylüyor. Patronların gözünde para insanlardan daha değerlidir diyorlar. Denetlemecilerin patronlarla olan kirli ilişkilerini dile getiriyorlar. Buradaki acıları unutmak imkansız belki ama hatırlamamak mümkün. Kapanmayacak yaraların fay hattında kanamalar devam edecek. Ve büyüdükçe yetim kalmış çocuklar yeni acılar yaşayacaklar.

©İsa Örken

Bir sadakat dersi

Sandalyelerde oturan 10-15 kişiyi kokladıktan sonra kafasını eğip bir kenara çekilip oturuyordu. Bu durum birkaç defa tekrarlanınca dikkatimi çekti. "Neden böyle yapıyor?" sorusuna verilen cevap ölümün karşısındaki acının hikayesiydi.

Köpeğin sahibi Ferhat İren'di. Kaç gündür göremiyordu sahibini, hiçbir zaman da göremeyecekti. Sahibi ma-

dene inmiş ve cansız bedeni gelmişti. Köpek sadece sahibinin yokluğunun farkındaydı ve herkesi kokluyordu. Ama kimse sahibinin yerini alamıyordu. Köpek her defasında yokluğun hayal kırıklığını yaşıyordu. Hep yaşayacaktı da. Hiç farkında olmayacaktı ölümün ve ölenlerin. Ama hep sadakatini koruyacak ve hep özleyecekti sahibinin kokusunu. O, o kadar acının içinde bir sadakat dersi veriyordu hepimize. Anlayana!..

“Dört çocuğu babasız kaldı”

Ağlamaktan gözlerinde yaş kalmamıştı. Bir annenin oğlunun cesedini istemesi nasıl bir duygudur? Ortada olmayan bir ceset ve bir annenin paramparça olmuş yüreği... Yıllardır Galatasaray'da kayıplarını arayan, halen acısı taptaze olan “Cumartesi Annelerini” hatırlatıyor.

“Oğlumun cesedini istiyorum. Almadan buradan gitmeyeceğim. Oğlumun mezarı olsun istiyorum,” diye yalvarıyor Sevim Coşkun.

İsmail Coşkun 29 yaşındaydı. Başka sigortalı iş bulamadığı için madende çalışmaya başlamış. Sekiz yıldır madende çalışıyordu. Usta olmuştu. Eğer işini hiç aksatmasa ve dayıbaşlarının gözüne girerse 1600 lira maaş alıyormuş.

“Oğlunuzun akıbeti nedir? Kesin bir bilgi verdiler mi size?”

“Kesin bir şey yok. Taşeron (sonradan öğrendiğimize göre dayıbaşı oluyor) oğlumun cesedini görmüş. Hiç yara falan da yokmuş. Cumhurbaşkanı gelip gitsin çıkaracaklarmış cesedi.”

Sevim Teyze oğlunu anlatmaya devam ediyor. Ama yüreğini, acısını dışarıya atacak gözyaşı kalmamıştı. Bir ara gözlerinden tam bir damla gözyaşı dökülüyor.

Yanaklarından aşağıya doğru yavaş yavaş süzülüyor. Sonra derin bir nefes çekiyor. Oğlunun yaşamına dair umudu tükenmiş cesedine kavuşmanın hasretiyle, dudaklarının üstüne gelmiş gözyaşını eliyle hafifçe siliyor. Dudaklarından geçmişe dair cümleler dökülüyor... “Her madenci gibi oğlum da işe giderken vedalaşıyordu bizimle. Daha doğmamış çocuğuna elbise almıştı. Dört çocuğu babasız kaldı. Allah kimseyi evlat acısıyla sınamasın. Hele bir de evladın cesedi yoksa...” Konuşmakta zorlanıyor Sevim Teyze, cümleler boğazında düğümleniyor. Ben durumu farkedince acıyı daha fazla kaşımamak için elini öpüp ayrılıyorum. Maden ocağının önünde Cumhurbaşkanı beklemeye başlıyorum. Bir ülke düşünün; yerin metrelerce altında insanlar kalmış (ölü veya sağ) ama siyasetçiler ya da siyaset üstü insanlar gelecek diye arama-kurtarma işlemleri duruyor. Bunu bütün insanlar normal karşılıyorlar. Eli ve yakası temiz olan “devlet aklına” her zaman güvenmiştir insanlar. Her zaman en iyisini onların bildiğini bilmişlerdir. “Yüz karası değil, kömür karası; böyle kazanılır ekmek parası.” Orhan Veli böyle demişti. Evet bir yüz karası vardı, bir de kömür karası Soma'da... Yüzü kara yetkililerin yüzüzlüğü, kar uğruna kömür karası yüzleri ölüm çukuruna gömmüşlerdi.

©İsa Örken

©Kübra Sakman

©Kübra Sakman

*Kapadı gözlerini madenci
Elveda dedi hayata
Son soluğunu verdi
Açtı yelkenlerini başka bir karanlığa*
Henri RAIMBA

Madenci elveda dedi hayata, sevenlerine bir hoşçakal demeden çekip gitti. Toprak anaya sarılmaktan başka çaresi kalmamıştı kadının. Bir karanlıktan başka bir karanlığa giderken susuz kalmaması diye su testisi durur madencinin mezarında. Ağlar sevdiceği, hayat arkadaşı, sırdaşı, yoldaşı ve ölümün acısını hissettirir yüreklerin derinliklerine.

Ne diyelim, "ağlama bebek"

"Doğduğunda sen ağlamıştın, herkes bayram etmişti. Öyle bir hayatın olsun ki öldüğünde herkes ağlasın, sen bayram et" demiş Kızılderili. Madencilerin tek hayatları ekmek kavgasıydı. Ekmek kavgasında öldüler. Ölüm- lere herkes ağladı. Acının kalbine döndü Soma. Acı bir çocuğun yüzüne ancak bu kadar yansıyabilirdi. Ağla- maklı gözlerle bakıyordu, belki ölümlerin farkında olma- dan. Belki de herkes herkes ağlıyor diye o da ağlıyordu.

“Hiç kimse, kendi ölümüne ağıt yakmaz”/Woody Allen

Onlarca mezar kazılmıştı yan yana. Kömür karasına can verenlerin, bembeyaz kireçle çiziliyor mezar yerleri. Korkunç ölüm manzaraları; acı, hayat hikayelerine tanıktır. Güneşe hasret yaşadıkları ölüm ocağından çıkıp son bir defa görecekler güneşi. Sonsuz karanlığa gömülecekler. Acı, özlem, ayrılık, duygularını geridekilere bırakıp gidecekler.

“Derine, hep derine kazıyoruz”

“Derine, hep derine kazıyoruz. Nerede çağımızın o altın kalbi? Çağımızın altın kalbini arıyoruz. Üzerimizde ağır bir yeryüzü gökyüzünden uzakta...” bu şiiri herkes bilir. Tuncel Kurtiz’in sesinden duyduk bu şiiri. Ne güzel anlatmıştı madencilerin durumunu. Gökyüzünden uzakta çalıştılar ve hep daha derine doğru gittiler. Ölüm onları en derin yerinde yakaladı ocağın içinde. Onlar için yapacak hiçbir şey kalmamıştı artık. Belki de insanoğlunun sadece ölüm karşısında yapacak hiçbir şeyi yoktur. Daha az derin bir yer edinecekler ve artık gökyüzünden o kadar da uzak olmayacaklar. Onlara bir yer açarken yapacak tek şey elini tanrıya açıp dua etmek kaldı.

Bir hayalim var

Prof. Mehmet Birkiye

Tekne geniş apaz sevirle, pusun içinden kadim bir zamanın unutulmuş tanrılarını andıran buzdağlarına doğru akıyor. İşte, kocaman tek gözünü tekneye çevirmiş bir savaşı, hemen yanı başında kibirli bir bilge uzun boynunu uzatmış bakıyor, geride doğurgan kalçaları ile suya yayılmış bir dişi. Geçmiş ve gelecek birbirine doğru sürükleniyor, teknenin şimdiki zamanında birleşmek üzere. Kendimi bu teknenin dümeninde düşünüyorum. Güney Amerika'nın en güney ucundaki son yerleşim merkezi Ushaya'dan yola çıkmış, Antarktika'nın soğuk sularına doğru ilerliyorum. Tekne insanlığın henüz tahakkümü altına almadığı son toprak parçasına, balinaların, fokların, penguenlerin martıların ve buzların dünyasına, hava koşullarının hiçbir sözcüğün tanımlayamayacağı kadar değişken olduğu, her şeyin her an olabileceği, sağduyunun, tahminin, aklın işe yaramadığı sulara doğru ilerliyor. İlk defa Gulliver'in devler ülkesinde neler hissettiğini anlıyorum. Giderek küçülen bedenimin, dili tutulmuş bir hayranlıkla izlediği devlerin yanından geçiyorum. Kabaaran sular, türlü şekiller alan buzdağları, teknenin tepesine doğru alçalan koyu bulutlar, yüzümü kirbaçlayan kar taneleri imgelemimde hayranlıkla izlediğim devlere dönüşüyorlar. Hepsine bir isim veriyorum. Ve tanıdık bir dünyanın içine doğru sürükleniyorum. Bu dünyayı nereden taniyorum? Verdiğim isimlerle mi oluştu, yoksa onlar isimlerden önce de var mıydılar? Aklım karışıyor. Ellerime vuran elektronik aletlerin mavi ışıltısını benî ölçüye akla davet ediyor. Uzanıp ışığını kapatıyorum. Eksik olsan akıl. Artık giderek sıyaha dönüşen bir griliğin içindeyim. Hiç korkmuyorum çünkü burası tanıdık bir yer, biliyorum ama çıkaramıyorum.

Teknenin kalkıp inen burnu giderek suları daha çırpıntısız daha yumuşak yarmaya başlıyor. Yüzümü kirbaçlayan kar taneleri -ismini söyleyemem - elini yüzümden çekiyor. Tekne artık sallanmıyor sadece kayıyor. Koyu bulutlar nazikçe - onların da adını söyleyemem- yükseliyorlar. Tekne durdu duracak, yelkenler düzleşiyor, başımı kaldırıp bakıyorum, bulutların izni alan bir aralık giderek büyüyor ve yıldızları ortaya çıkarıyor. Ben bu yıldızları da tanıyorum. Ama nasıl olur ben hiç Samanyolu'nu güney yarım küreden görmedim ki! Ama yine de tanıyorum. Bu bir mucize diye düşünüyorum. Tekne artık duruyor. Etrafıma bakıyorum, buzdağları etrafımı çevirmiş yıldızların ışıltısını yansıtıyorlar. Tuhaf gri-mavi bir dünyadayım. Ama tanıdık! Her şeye isim verdim ama bu dünyaya bir ad bulamıyorum. İsmi yoksa kendi de yok demektir. Ama işte burada! Birden durgun suda göz kırpan bir ışıltıdan - nasıl oluyor bilmiyorum- anlamaya başlıyorum; tanıdık olan bu dünya değil, bu dünyanın içindeki ben! Üstelik bu çok eski bir ben. Aslında geçmiş ve gelecek şimdiki anda buluşmamış, gelecek ve şimdiki an; geçmiş bir anın içinde erimiş. İşte bu nedenle, bu "ben" geçmiş bir "ben." Evet ama yine de bir tuhafılık var! Bu şimdiki benden daha eksik bir ben! Hem de çok eksik! Hey Allah'ım neleri kaybettim, nelerim eksildi bu yolculukta? Düşünüyorum. Başımı gökyüzüne kaldırıyorum yıldızlara, görkemini tanımlamaya çalıştığım ama aciz kaldığım, tanımlamak için en eski kişilere sığındığım buzdağlarına bakıyorum. Tekrar bakıyorum. Sessizlik! Uzun tarif edilmez derinlikte bir sessizlik! Sonra... Ah! Neyin eksildiğini, neyi kaybettiğimi anladım; Kibir, her şeyi yapmaya muktedir olduğunu sanan ego, kendini dünyanın efendisi sanan budala! Yitirdiğim bunlar. Vardığım ben ise binlerce yıl önce kaybettiğim "ben". İşte kaybettiğim bu Ben'e varmayı düşünüyorum! Benim düşünüm bu.

1969 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'ne girdi. Aynı tarihlerde girdiği İstanbul Belediye Konservatuvarını 1974'te, İktisat Fakültesini 1975'de bitirdi. 1977'den 2011'e kadar İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda sahne tekniği ve oyunculuk dersleri verdi. 1973 yılında Kent Oyuncuları'nda profesyonel olarak başlayan oyunculuk, yönetmenlik ve ışık tasarımı çalışmaları halen sürdürüyor. Çalıştığı uluslararası yönetmenlerden bazuları, Sergey Kokovkin, Arthur Hausman, Aleksandr Galin, Yücel Erten gibi yönetmenlerdir. Kent Oyuncuları, Tiyatro Gerçek, İstanbul Devlet Tiyatrosu, Tiyatro Pangar gibi tiyatrolarda oyunlar yönetti. Birçok oyunda Yıldız Kenter'in yönetmen yardımcısı olarak çalıştı. İş Sanat'ta düzenlenen ve halen sürmekte olan Şiir ve Müzik dinletilerini yönetti. 2002 yılında "Oyunculuk Anasanat Dalı"nda Profesör oldu. Beykent Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde "Sahne ve Gösteri Sanatları Yönetimi" bölümünü kurdu, programını yaptı ve yönetti. 2008 yılında İstanbul Aydın Üniversitesi, Tiyatro Bölümü'nü, bölüm başkanı olarak kurdu. Halen, İstanbul Aydın Üniversitesi Tiyatro bölümü başkanlığı sürdürmektedir.

“Gazetecilik ve hayat deneyimi olmayan gençlerin aceleciliği beni şaşırtıyor”

YILLARCA KOSOVA, İSRAİL-FİLİSTİN, AFGANİSTAN VE IRAK GİBİ ÇATIŞMA VE SAVAŞ ALANLARINDA FOTO MUHABİRİ OLARAK GÖREV YAPAN MURAD SEZER, ABD’Lİ DENİZ PİYADELERİ FELLUCE’DE DİRENİŞÇİ ATEŞİNDE ÖLEN ARKADAŞLARI İÇİN DUA EDERKEN ÇEKTIĞI FOTOĞRAFLA PULITZER ÖDÜLÜNE LAYIK GÖRÜLMÜŞTÜ. 2009 NİSAN AYINDA REUTERS HABER AJANSI’NDA TÜRKİYE FOTOĞRAF EDITÖRÜ OLARAK GÖREVE BAŞLAYAN MURAD SEZER, HALA BU GÖREVİNİ SÜRDÜRÜYOR. SEZER, “TÜRKİYE’DE HIÇBİR GAZETECİLİK VE HAYAT DENEYİMİ OLMAYAN BU GENÇ İNSANLARIN BU ACELECİLİĞİ BENİ ŞAŞIRTIYOR. HAYATINDA 1 MAYIS GİBİ BİR OLAYDA BİLE FOTOĞRAF ÇEKMEMİŞKEN SAVAŞA GİTMEME KENDİNİ HAZIR HİSSETMEK NASIL BİR RUH HALİDİR ANLAMAKTA ZORLANIYORUM,” DİYEREK SAVAŞ MUHABİRİ OLMAK İSTEYEN GENÇLERİ ELEŞTİRİYOR.

GÖZ: Meslek hayatınızda kendinize örnek aldığınız insanlar oldu mu? Kimden, neler öğrendiniz?

Murad Sezer: Belirli bir kişi ya da markalaşmış birisini örnek almadım. Çevremdeki tecrübeli-tecrübesiz herkesi gözlemleyip onlardan bir şeyler öğrenmeye çalıştım. Kimseden öğrenmediğim, kendi doğamdan gelen tek özellik iş disiplini olsa gerek. İlk günden beri gece-gündüz, hafta içi-hafta sonu hep disiplini korumaya çalışıyorum.

GÖZ: Örnek aldığınız fotoğrafçılar var mı?

Murad Sezer: Tabii ki var. Ancak sizlerin tanıdığı popüler isimler değil. Belgesel değil haber fotoğrafçıları... Reuters’ten Goran Tomaseviç, Yannis Behrakis. (AP) Associated Press’ten Jerome Delay, David Guttenfelder, Oded Balilty.

GÖZ: Bizim fotoğrafçılar dünyayı tanıyorlar mı?

Murad Sezer: Bu soru bana yıllardır soruluyor. 1-2 yıl öncesine kadar yanıtlım hep olumsuzdu. Artık durum

değişti. Genç fotoğrafçı-foto muhabirlerimiz Türkiye dışını, uluslararası yayınları ve gelişmeleri çok iyi izliyorlar. Artık uluslararası yayınlarda ve yarışmalarda Türkiyeli isimleri daha çok görebiliyoruz.

GÖZ: Size çok sorulmuştur ama yabancı ve Türk fotoğrafçılar arasında ne fark vardır?

Murad Sezer: En önemli fark, hırs ve iş disiplini. Özellikle genç fotoğrafçılar en kısa zamanda hedefe = başarıya ulaşma telaşı içindeler. Artık bir - iki fotoğrafla ünlü olma, başarılı sayılma dönemleri çok geride kaldı.

GÖZ: Türk basını fotoğrafın hakkını veriyor mu? Dış basınla bir karşılaştırma yapar mısınız?

Murad Sezer: Kesinlikle hayır. Bunun en önemli kanıtı, sadece bir gazete, dışında Türkiye’deki hiçbir gazetede gerçek anlamda fotoğraf editörünün olmaması. Gazetelerdeki 1. sayfa fotoğrafları, fotoğraf kalitesine ve habere göre değil, politik ve sansasyonel kaygılarla seçiliyor.

“İnternet ve dijital fotoğraf sayesinde fotoğraf daha çok kitlelere daha hızlı yayılabiliyor. Sadece kağıt, basılı yayınlarla sınırlı kalmıyor. TV haber ve programlarında bile zaman zaman fotoğraflar destek amaçlı kullanılıyor.”

GÖZ: Basın fotoğrafçılığında yaratıcılığı tanımlar mısınız, yaratıcılık var mı? Sizin yaptığınız işte yaratıcılık nedir?

Murad Sezer: Tabii ki vardır. Fotoğrafın özünde yaratıcılık vardır. Fotoğraf demek zaten yaratıcılık demektir. En basit bir haberde bile farklı bir açı, bakış aramak, bulmak bile yaratıcılığın kanıtıdır. Bir basın toplantısını bile çok farklı açılardan fotoğraflayabilirsiniz. Farklı lens kullanmadan sabit bir nesneyi bile en

az 5 farklı açıdan fotoğraflayabilirsiniz. Konu hareketliyse yaratıcılıkta sınır tanımayabilirsiniz.

GÖZ: Fotoğraf güç kaybediyor mu, neden ?

Murad Sezer: Kaybetmiyor, kaybetmeyecek de. Tam tersi güç kazanıyor. İnternet ve dijital fotoğraf sayesinde fotoğraf daha çok kitlelere daha hızlı yayılabiliyor. Sadece kağıt, basılı yayınlarla sınırlı kalmıyor. TV haber ve programlarında bile zaman zaman fotoğraflar destek amaçlı kullanılıyor.

GÖZ: Analog teknoloji döneminde de çalıştınız.

O dönemden bir şey özlüyor musunuz?

Murad Sezer: Çektiğim fotoğrafı doğru-yanlış ile bir saat sonra görebilmeyi özlüyorum. Dijital teknoloji sayesinde çektiğimiz fotoğrafın açısını, pozlamasını saniyesinde görebiliyoruz. Bir hata varsa bir daha çekiyoruz, olmazsa bir kez daha. Bence bu fotoğrafçıları tembelleğe itiyor, her şey otomatik. Doğru kompozisyonu bile deneme-yanılma yöntemiyle buluyoruz.

GÖZ: Siz İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde okudunuz, o günkü ders programına neler ilave edilebilir ?

Murad Sezer: Hukuk, iktisat, yabancı dil ve fotoğraf dersleri haftada, yanlış hatırlamıyorsam, ya birer ya da ikişer ders saatiydi. Her şeyden azar azar öğretmek yerine öğrenciyi uzmanlaşmaya yönletecek bir program daha yararlı olabilirdi. Fotoğrafın yanı sıra "Haber Fotoğrafçılığı" adı altında ayrı bir ders olmalıydı. Yabancı dil dersi de meslek dili olarak öğretilmeliydi.

GÖZ: Henrie Cartier Bresson'un fotoğraf dünyasına atığı "Dünya'da doğru ve tam ana sahip olmayan bir şey yoktur" tezi sizce geçerli mi? Geçerliyse bunun için nasıl çalışırsınız?

Murad Sezer: Bu teze katılmamak mümkün değil. Her an, her olay; anı dondurarak yakaladığımız her fotoğraf karesi özeldir. Her an kendine özgü doğru bir ana sahiptir. Foto muhabiri ya da fotoğrafçı da bu doğru anı yakalama çabasıdadır ya da bu çaba ile fotoğraf çekmelidir. Bu da fotoğraf çekerken ancak sürekli gözlemlemekle ve izlemekle mümkün olabilir. "Doğru" anı görmek, farketmek ve en kısa sürede fotoğraf karesi olarak dondurmak. Bunun için çalışırken sabır, dikkat ve doğru kompozisyon ve zamanlama şart.

GÖZ: Yine Henrie Cartier Bresson diyor ki, "Fotoğraf zihnin, gözün ve kalbin sürekli devinimidir". Bu sözü siz nasıl yorumluyorsunuz? Bu söz sizin işinizde geçerli midir?

Murad Sezer: Bu söz sadece fotoğraf için değil hayat için de geçerli değil mi?!

GÖZ: Yeni kuşak fotoğrafçılarda gördüğünüz en önemli eksiklikler nelerdir?

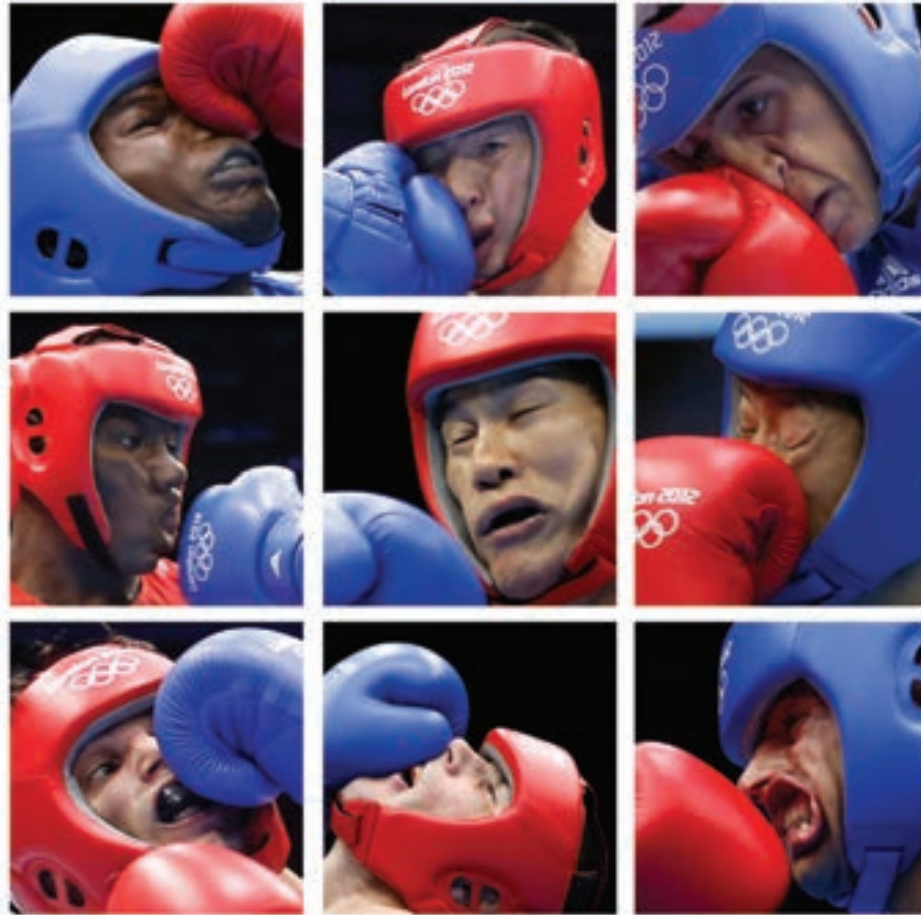
Murad Sezer: Sabırsızlar. Çok çabuk kariyer sahibi olmak istiyorlar. Bazısı sadece okuyor bazısı ise körü körüne sadece fotoğraf çekiyor. Sadece okumak, fotoğraf tarihini ya da teorisini bilmek yeterli değil maalesef. Bol bol da fotoğraf çekmek gerekiyor. Özellikle de uzun soluklu projeler, dosyalar üretmek gerekiyor.

Bunun için sabır ve disiplin gerekiyor ama bu özellikler çoğu genç, hatta deneyimli arkadaşta yok. Bu arada geçmiş yıllara oranla yabancı dil bilen fotoğrafçı sayısı artıyor olsa da yeterli değil.

Bazılarında erken bir özgüven patlaması görüyorum. Her yıl 1-2 genç fotoğrafçı bana gelip, savaş muhabiri olmak için gönüllü olduklarını, çatışma-savaş bölgelerine gitmek için hazır olduklarını söylüyorlar. Hiçbir gazetecilik ve hayat deneyimi olmayan bu genç insan-

ların bu aceleciliği beni şaşırtıyor. Hayatında 1 Mayıs gibi bir olayda bile fotoğraf çekmemişken savaşa gitmeye kendini hazır hissetmek nasıl bir ruh halidir anlamakta zorlanıyorum. Tabii ki bu eleştirim, hayatı ve mesleği öğrenmek için deneyimin şart olduğuna inananlara.

Bu arada iyi şeyler de oluyor... Genç arkadaşlar bizim kuşağa oranla daha iyi eğitimliler, birçoğu yabancı dil biliyor, dünyadaki gelişmeleri çok iyi izliyorlar. En önemlisi fotoğraf hakkında okuyorlar.

"Sadece okumak, fotoğraf tarihini ya da teorisini bilmek yeterli değil maalesef. Bol bol da fotoğraf çekmek gerekiyor. Özellikle de uzun soluklu projeler, dosyalar üretmek gerekiyor."

GÖZ: Reuter's, muhabirlerinden neler talep ediyor?

Murad Sezer: Öncelikle photoshop kullanımında önemli kısıtlamalar var. Dijital manipülasyon kesinlikle yasak. Kadraj ve tonlamada sınırlı düzeltmeler dışında dijital teknolojinin marifetlerinden yararlanmak yok. Fotoğraflar kadraj dışında olabildiğince ham/doğal haliyle servis edilmeye çalışılıyor. Bir de kurgu yapmak, kişilere röportaj dışındaki durumlarda poz verdirmek yasak.

İstanbul kollarını açmış onlara...

TARLABAŞI'NIN DARACIK SOKAKLARINDA BİN BİR YOKSULLUK HİKAYESİ YAZILMAKTADIR HERGÜN. DOĞU'DAN, SURİYE'DEN, GELMİŞ GÜNGÖRMÜŞ İSTANBUL'UN ACIMASIZ DÜNYASINDAN GELMİŞ BU SOKAKLARA SİĞİNMIŞLARDIR. ZAMAN FARKLI İŞLER TARLABAŞI'NDA, HAYAT DA ÖYLE...

"Gidemezsin oraya, tehlikelidir oralar, canını sokakta mı buldun?" dediler. Dinlemedim. Tedirgindim ama gideceğim dedim ve gittim. Ocak ayının ortalarıydı. Hava, mevsim normallerinin üzerinde seyrediyordu. İstiklal Caddesi her zaman olduğu gibi hareketliydi. Hafta sonunun verdiği rağbetle İstiklal Caddesi'nde adım atmakta güçlük çekiyordum. Zor da olsa Atatürk Heykeli'ne ulaştım. Tarlabası'na gideceğim. Gösterileri bir gazeteci olarak izlediğim sokakları arıyorum. Zordu o sokakları bulmak. Sokak isimlerinin bile olmadığı bir mahalleyi arıyorum. Mahalle değil, kendi içerisinde küçük bir ülke denilebilir oraya, Tarlabası'na.

Tarlabası'nın ana caddeye bakan yüzünde bir "çağdaşlaşma" projesinin gerçekleştirileceği devasa ilanlarla anlatılıyor. Küçük esnafın bitmek üzere olduğunu, her yerin betonlaştığını ve birkaç küçük seyyar satıcının kaldırım üstünde kurduğu tezgahları görüyorum. Hepsinin yüzü asık ve kederli... Eski İstanbul'dan kalan Rum evlerinin cephelerinde neler asılı değil ki! Nuhu nebiden kalma siyasetçilerin hâlâ asılı ve kararmış posterleri, sex shop neonları, perukacıların vitrinleri, burada ne işi var diyeceğiniz küçük bir berber dükkanı, köşede bekleyen ve dünyanın en eski mesleğini icra eden hanımlar!. Geçerken göz ucuyla Tarlabası sokaklarını kesiyorum. O sokaklara nasıl gireceğimi, neler yapacağımı, ne tür fotoğraflar yakalayabileceğimi düşünüyorum. Tarlabası Bulvarı'nda her zaman beklemekte olan tak-

sicilerden birine yaklaşarak; "Tarlabası'na nereden girebilirim?" diye soruyorum. Taksici alaylı bir şekilde gülerek, "Oranın girişi yoktur kardeşim, ne yapacaksın orada? Gitme oraya tehlikelidir. Ama şurdan gir istersen!" diyor.

"Hoşgeldin, adın ne senin?"

Tedirgin adımlarla Tarlabası sokaklarında ilerliyorum. Savaş sonrası yıkılmış bir şehri anımsatan ıssız bir sokağın başında art arda üç polis aracı hızla yanımdan geçiyor. Arkasından da üç genç kız hızla koşuyor. Kızlardan biri diğerine; "Gittiler mi? Hani neredeler? Haber ver bizimkilere," diye uyarıyor. Arkadaşı ise; "Bunlar resmi ekip, Yunus olmadıktan sonra sıkıntı yok!" diyerek arkadaşını rahatlatmaya çalışıyor. Polis gittikten sonra sokağın köşesine yöneliyorum. Orta yaşlarda, esmer, mini etekli bir kadın gülümseyerek beni karşılıyor. Yanıma yaklaşıyor, elini uzatıyor ve tokalaşyoruz. Eli normal bir kadın eline nazaran daha sert ve dolgun. Kadın;

"Hoşgeldin. Adın ne senin?"

"Vedat adım, senin?"

"Serap sen nerelisin?"

"Siirt sen?"

"Kars'lıyım ben de."

"Hadi gel inşaata gidelim. Kaç paran var senin?"

"Yok ben sizin için gelmedim, konuşmak istedim sadece!"

Bir süre daha ısrar etti ve sonra, "O zaman bir fotoğrafımı çek hatıra olsun." Birkaç fotoğrafını çekip göstermek istedim. "Çalışıyorum bak senin yüzünden müşteri gitti! Sen de gelmedin. Hadi git çalışıyorum," diyerek kendine ait köşe başında müşteri beklemeye devam etti.

Kadından uzaklaşıp dar sokaklara doğru iniyorum. Bütün sokaklar kentsel dönüşüm kapsamında olduğundan belediye tarafından bariyerlerle çevrilmiş. Bütün bariyerler sanki oradaki insanların bir tepkisiymiş gibi siyasi yazılarla ve geceden kalma henüz sönmeyen

ateş külleriyle dolu... Her ateş başındaysa birkaç ahşap sandalye bulunuyor. Mahalleli sandalyelerin olası bir polis baskınında torbacıları uyarmak için bekleyen nöbetçilere ait olduğunu söylüyor. Nöbetçiler yirmi dört saat dönüşümlü olarak nöbet tutuyorlarmış.

"Ben de sizdenim ağabey!"

Fotoğraf makinemi çıkararak bir kare almak istedim. Nöbetçilerden biri beni fark etti, bana dönerek; "Hele çek bir fotomu! Kırmadım, birkaç fotoğrafını çekip gösterdim. Sevinerek;

Bütün bariyerler sanki oradaki insanların bir tepkisiymiş gibi siyasi yazılarla ve geceden kalma henüz sönmeyen ateş külleriyle dolu...

*Derslerde
hocalarımız,
“Kendinizi
anlamsızca tehlikeye
atmayın,” diyorlardı
ama şehrin zor
girilen sokaklarına
bir genç gazeteci
olarak atmıştım işte!*

“Buralarda fotoğraf çekme bre seni vururlar ha!”

“Kim vurur bre neden vursunlar ki!”

“Torbacılar vurur. Geçen bir partiden geldiler. Gazetecilere bir fotoğraf bile çektiler sana çektiler. Ama onlar görmesinler ha, vururlar makineleri de alırlar!” Tarlabası sokaklarında turuma devam ediyordum. Daha önce birçok Roman ailesinin burada yaşadığını biliyordum. Bunu hemen hemen bütün sokaklardaki bir binanın camından diğer binanın camına asılı olan çamaşırlardan anlayabiliyordum. Rengarenk çamaşırlardan mahalleyi sabun kokusu sarıyordu. Sokaklara girdikçe aklım fotoğrafını çektiğim genç çocuğun girme dediği ara sokaklarda kalmıştı. Girmeliyim o sokaklara diyordum kendi kendime. Kendimle bir süre hesaplaştıktan sonra o sokaklara doğru ilerliyorum. Makinemi tekrar açarak fotoğraf çekmek üzereyken “Hop ne yapıyorsun sen” diyen bir ses duydum. Arkamdan 30-35 yaşlarındaki biri bana doğru gelerek “Kimsin sen? Polis misin? Makinemi alırsam ne yapacaksın şimdi?” diyor. Sakinliğimi hiç bozmadan “Ben de sizdenim ağabey!” diyorum. Ne diyecektim, sokağa girmiş ve makinemi doğrultmuşum!

“Sen beni mimledin. Nereden bileceğim polis olmadığını senin? Göster fotoğrafları ben var mıyım?”

“Bre sizdenim,” diyorum. “Ne işim olur polisle. Fotoğrafçıyım ben. Korkma sizdenim,” deyip geçiştiriyorum. Artık sokaktaydım, cesur davranmışım ama elimde makine vardı.

“Ben de sizdenim bre sözü artık benim için sanki bir parola olmuştu. Zor durumda kaldığımda, ben de sizdenim bre deyip geçiştiriyorum. Sonunda bir de bre kardeş çektim mi kendime güvenim artıyordu. Kendi kendime bu nasıl cesarettir, yaptığım doğru mu diye sorup duruyordum. Derslerde hocalarımız, “Kendinizi anlamsızca tehlikeye atmayın,” diyorlardı ama şehrin zor girilen sokaklarına bir genç gazeteci olarak atmıştım işte!

Üzerimde farklı bir koku olduğunu hissediyorum

Torbacıların bulunduğu sokaktan ayrılıp başka bir sokağa yürüyorum. Etrafta ufak birkaç esnaf, mini market, hurdacı ve berber dükkanlarının olduğunu görüyorum. Sokağın başında çoğunluğunu kadın ve çocukların oluşturduğu bir grup çarpıyor gözüme. Bir binadan hortumu çekip, ellerindeki büyük küçük su bidonlarını suyu israf etmeden hızla dolduruyorlar. Bir fotoğrafçının kaçırmaması gereken bir an... Birkaç kare fotoğraf çektikten sonra mahallenin gençlerinden Suriyeli olduklarını ve savaştan kaçıp çevredeki ahşap ve harap binalarda kaldıklarını öğreniyorum. Yanlarına yaklaşıp, “Kürtçe biliyor musunuz?” diye sordum. Aynı anda yaşlı bir kadın ve 25’li yaşlarında bir adam, “Ere ere dızanım” (evet evet biliyoruz) dediler. Kadınların başında duran genç adamı yanıma çağırdım. Bundan sonra konuşmamıza Kürtçe devam ettik “Merhaba çavani? Navete çiye?”

"Navemin İdris."

"Hun ku hatın?"

"Em Kobane hatın. Leşkere Esed me tukušta. Pır mirov kuştın. Bireminji kuştın. Em rejıyan vıra. Rede bawemin mır. Em revıyan vır. Du jine bawemin heye. Heşt zaruk henin. Lı yek Suriya kuştın."

"Çı xebat tiki? Çıma naşxuli?"

"Temircibum. Ez Suriyê me,ji bo we nadın mın. Alikariya mırov jiyanexe berdewan tıkın. Mı go tu ajane Esed'i. Tu mın bukuji. Male vır kunkire hevin ji bona vı bır nekşine. Here behçeya pıkşine."

Kobane'den gelmişler, savaştan. Esed'ten kaçmışlar. Esed'ten. Esed ordusu onları öldürüyormuş. "Bizim bulunduğumuz yere onlar hakimdi. Çok insan öldürdüler. Ağabeyimi de öldürdüler. Biz de buraya kaçtık. Yolda babam öldü. Babamın iki eşi var. 8 kardeşiz. Birini Suriye'de öldürdüler. Araba tamircisiydim. Burada Suriyeli olduğum için iş vermiyorlar. İnsanların yardımlarıyla idare ediyoruz. Ben seni Esed'in milisi sandım. O bizi yakalar vurur. Seni onlardan sandım. Buradaki aileler hep kan davalısı kaçıp gelmişler, çekme onları git baş bahçe çek!"

Makinem her köşede bir silah olarak algılanıyordu, bunu çok iyi anlamıştım...

Gün ağırmak üzereydi. Girmediğim birkaç sokak kalmıştı. Son olarak birkaç fotoğraf çekerek kararmakta olan Tarla başı sokaklarını makinemin flaşıyla aydınlatıyorum. Tarla başı insanına polis olmadığımı inanılmadan ayrılıyorum. Bir süre İstiklal Caddesi'nde yürüyorum. Üzerimde farklı bir koku olduğunu hissediyorum. Tarla başı'nın kokusuydu bu, yoksulluğun kokusuydu.

Yazı • Gabriel Eray Taş (İAHA)

Fotoğraf • Gabriel Eray Taş- Miha Muhabirleri

Süryanilerin atan kalbi Mor Gabriel

SÜRYANİLER, KÖKEN OLARAK HZ. NUH'UN OĞLU SAM'A DAYANIRLAR. MEZOPOTAMYA'NIN GENİŞ COĞRAFYASI ÜZERİNDE BEŞ BİN YILLIK GEÇMİŞE SAHİPLER. BUGÜN SAYILARI HER GEÇEN GÜN AZALSA DA DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE SÜRYANİLER, GELENEKLERİNE BAĞLILIKLARIYLA KİMLİKLERİNİ YAŞATMA ÇABALARINI SÜRDÜRÜYOR VE HZ. İSA'NIN KONUŞTUĞU 'ARAMİ DİLİ'Nİ YAŞATIYORLAR.

Nedenini bilmediğim garip bir sıkıntı bir anda gelip tüm bedenimi sarmıştı. Boynuma asılı fotoğraf makinem köklerin var olduğu ve benim ilk kez uçak penceresinden seyredebildiğim bu coğrafyada tek tanıdık şimdi. Ayaklarımın altında gökteki yıldızlar gibi parlayan bu şehir hem yakın hem de bir o kadar yabancıydı bana. Kucağımdaki makineye uzun zamandır görmediğim bir dostu sarılır gibi bir kez daha sarılıyorum. Ayaklarımın altında taş giyinmiş Mardin uzanıyor. Sırt sırta, omuz omuza vermiş evler... Suriye kökenli bir Süryani olan annemden çok küçük yaşta öğrendiğim ve uzun zamandır kullanmadığım iki Süryanice sözcük bu görkemli şehir karşısında belleğimin derinliklerinden sıyrılıp dudağımla buluşuyor: "Shlomo (merhaba) Mardin"...

Bir yanı Ermeni, bir yanı Süryani Babam Erdal Taş Diyarbakır'ın Hançepek yani Gavur Mahallesi'nden. Küçük yaşta başladığı terzilik zanaatı, onu çok genç yaşta Gavur Mahallesi'nden koparıp İstanbul'a, o devrin

en iyi terzisi Popo Usta'nın yanına savurur. Babam her "Ĝedo dMavlo"da (Doğuş Bayramı) bir sonrakini Mor Gabriel Manastırı'nda kutlayacağımız sözünü verirdi ve manastırın biz Süryaniler için önemini uzun uzun anlatırdı. Ne yazık ki geçtiğimiz kış babamı kaybettim ve babamsız geçen bu ilk "Ĝedo dMavlo"yu onun uzun zaman sayıkladığı Mor Gabriel Manastırı'nda karşılamak için Mardin'e geldim.

*"Bugün size Davut'un kentinde bir kurtarıcı doğdu...
En yücelerde Tanrı'ya izzet, yeryüzünde hoşnut
olduğu insanlara esenlik olsun."*

(Luka 2:11-14)

Ĝedo dMavlo yani Doğuş Bayramı, dünyanın her köşesine dağılmış 5 bin yıldır varlığını idame ettiren Süryani cemaati için önemli bir gün. Ben de bu cemaatin bir ferdi olarak hem bilgilerimi tazelemek hem de Süryaniler ve Süryanilik hakkında yeni bilgiler öğrenmek için Süryaniliğin kalbinin attığı yere, Mardin-Midyat Mor Gabriel Manastırı'ndayım.

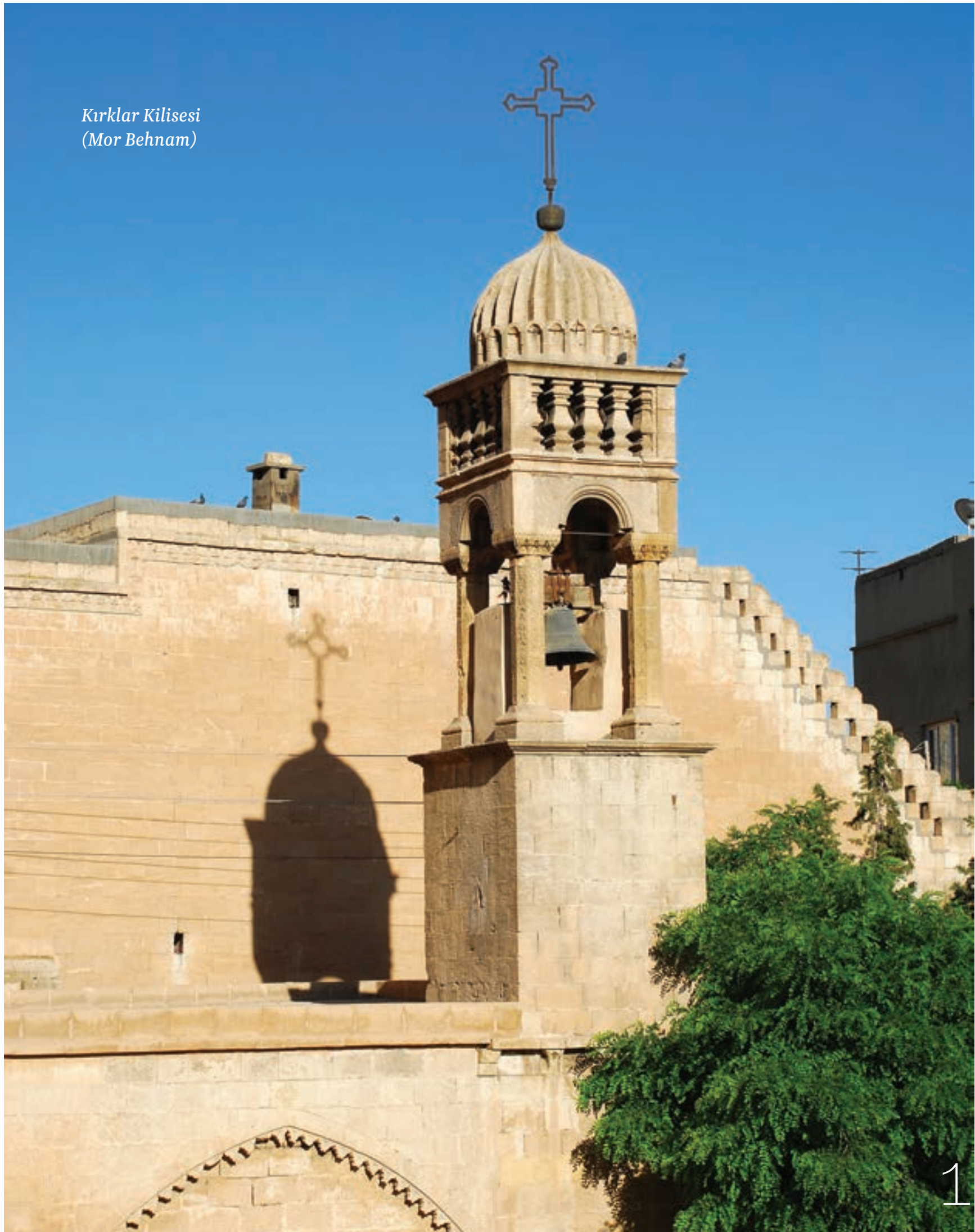
397 yılından bu yana...

Mor Gabriel'e adım atar atmaz bambaşka bir dünyaya gözlerimi açıyorum. Süryani kültürü bu yapının her metrekaresine sirayet etmiş. Buraya gelmeden önce yaptığım tüm araştırmaları zihnimde formatlıyorum ve beni kapıda karşılayan Manastır görevlisi İlhan Çepe ve Metropolit Sekreteri Can Gülten'den manastırın tarihi, yaşantısını, geçmişini ve bugünü dinlemeye koyuluyorum.

"Manastır 397 yılında Mor Samuel ve Mor Simon adlı iki aziz tarafından temelleri atılmış bir manastır. Dünyanın en eski ve faal manastırlarından biri. 5'inci yüzyıldan 13'üncü yüzyıla kadar olan dönemde 'altın çağını' yaşamış. O dönemlerde manastırda öğre-

*Kırklar Kilisesi
(Mor Behnam)*

nim görmekte olan bine yakın rahip bulunmaktaydı. Manastır, manastır olmanın dışında büyük bir teoloji okulu olarak görülmekteydi. O dönemlerde Süryaniler için çok önemli bir eğitim merkezi olan Mor Gabriel Manastırı'nda Ortadoğu, Mısır, Kafkaslar gibi birçok yerden öğrenci alımı mevcuttu."

Metropolit Sekreteri Can Gülten, her cümleinin sonunda bin 600 senelik manastırını anlatmanın hiç de kolay olmadığını vurguluyor. Ben de ona her seferinde hak veriyorum. Can Gülten, manastırın bugünkü durumuna değinerek anlatmaya devam ediyor.

"Bugün eskiye oranla canlı ve aktif olmamasına rağmen, bin 600 senelik manastır yaşam tarzımızı devam ettiriyoruz. Öğrencilerimiz devlet okulunda öğrenim görürken, aynı zamanda manastırda ikamet ediyorlar. Bir Süryani şoför ve servis vasıtasıyla öğrenciler okula götürülüp getiriliyor. Takdir edersiniz ki İstanbul gibi her yerde yerleşim mevcut değil. Otobanlardan ve tepelerin arasından yolculuk yapılıyor. Mardin'de hava erken karadığı için de öğrencilerimizin güvenliğinden emin olmak zorundayız. Öğrenciler okuldan arta kalan zamanlarında dini dersler alarak manastır yaşantısını-

Öğrenciler tatiller dışındaki okul günlerinden arta kalan zamanlarda kilisedeki ayinlere katılıp, Süryanicelerini geliştiriyorlar.

da uygun bir şekilde yaşamlarını sürdürüyorlar. Bu şekilde de manastır bir vakıf olarak işlevini sürdürmeye devam ediyor."

Öğrenciler İncil'den ve Mezmurlar'dan Süryanice dersler alıyorlar...

Manastırdaki eğitimin önemine her seferinde dikkat çeken Gülten, konuşmasını şöyle sürdürüyor:

"Manastırda sabah saat 04.30 gibi çan çalınıyor. Daha sonra 05.00'da sabah duası gerçekleştiriliyor. Duadan sonra kahvaltı ediliyor ve herkes görevine göre

işinin başına geçiyor. Rahipler bahçe işleriyle, öğrenciler İncil'den ve Mezmurlar'dan Süryanice öğrenerek zaman geçiriyorlar. 12.00'ye doğru öğlen duası yapılıyor. Daha sonra da öğlen yemeğimizi yiyoruz. Manastır yaşantısında bu önemlidir. Her şey zamanında gerçekleştiriliyor. Yemekten sonra rahipler odalarında inzivaya çekilip İncil'den dualar okuyarak zaman geçiriyorlar. Akşam 17.00-17.30 arası akşam duasını yapıyoruz. Sonrasında akşam yemeğimizi yiyoruz. Manastırımızdaki rahibeler yemek pişirmeden sorumlular, rahipler gibi arta kalan zamanlarda İncil'den bölümler okuyarak inzivaya çekiliyorlar. Bu sayede de hem din hem de dil eğitimi güncellenmiş oluyor. Manastırımızda temel prensip dualar etrafında biçimlenmiş bir yaşam tarzının öğrencilere aşılama ve benimsetmektir." Eskiden teoloji eğitimi, üst düzey dini eğitim, araştırma ve öğretim konusunda derslerin verildiğini ancak şimdilerde bu tür derslerin manastırda verilmediğini de anlatan Metropolit Sekreteri, "Günümüzde ise ortaokuldan başlayarak tam zamanlı bir eğitim sözü konusu değil. Öğrenciler tatiller dışındaki okul günlerinden arta kalan zamanlarda kilisedeki ayinlere katılıp, Süryanicelerini geliştiriyorlar. Yani pratik eğitim sözü konusu, İncil, dil bilgisi, tarih gibi öğrenim türleri mevcut," diyor.

Süryaniler ilklerin milleti

Süryaniler, kitlesel olarak Hıristiyanlığı benimseyen ilk toplumdur. Dünyanın ilk üniversitesi olan Harran Üniversitesi'ni Süryani bilginler kurmuştur. Dönemin Yunan filozof ve bilginleri ile Arap bilginleri arasındaki köprüyü kuran Süryani bilim adamlarıymış. Yakın tarihe baktığımızdaysa, Güneydoğuya ilk matbaayı getirenler yine Süryaniler. Süryaniler Mezopotamya'da bu ilklerin milleti. Bunun haklı gururunu hala taşıyorlar. İlhan Çepe ile birlikte manastırı dolaşıyorum. Mor Gab-

riel Manastırı'nın en önemli ve merakları cezbeden yerlerinden biri de eski azizlerin mezarlıkları. Bu mezarlıklar manastırın alt katlarında birçok odanın içine yerleştirilmiş. Çoğu kez savaş esnasında tahrip olan manastırın bu kısmı da zarar görmüş. Şu anda bazı mezarlar dışında birçok mezarda isim mevcut değil. Mezarlığın içinde toplam 12 bin kişinin kemikleri bulunuyormuş. Çepe, "İnancımıza göre çoğu azizimizi oturur vaziyette defnettik ve üzerlerini alçı duvarla kapattık. Günümüzde hala manastırın ve azizlerimizin mezarları-

nın o etnik dokusunu korumaya çalışıyoruz,” diyor. Mezarlıkları dolaşırken yerde duran oyuklar ilgimi çekiyor. İlhan Çepe’ye oyukların ne olduğunu sorduğumda ise oyuğun içinde azizlerden birinin kolunun gömülü olduğunu öğreniyorum. Çepe, hikayeyi anlatmaya başlıyor. Manastırın ilk yıllarında salgın bir hastalık manastırı ele geçirmiş. Rahipler azizi mezarından çıkararak başında dua etmişler. “Böylece hastalıktan kurtulmuşlar”. Rivayete göre rahiplerin ortak kararı sonucu her zaman azizi mezarından çıkarmayacakları için azizin kolunu kesip

oyuğun içine yerleştirmişler. O günden sonra da herhangi bir sorun esnasında azizin kolunu oyuktan çıkarıp dua etmişler.

Manastır, Süryanilerin atan kalbi...

Manastır aslında Süryaniler için atan bir kalp olarak nitelendiriliyor. Tarih boyunca önemli bir merkez durumunda olmuş. Yurtiçi ve yurtdışında özellikle eğitim alanında önemli adımlar atılmış bir yerdir. Her din adamında manastırın öğretim kadrosunun önemli bir payı vardır. Türkiye’deki en önemli dört metropoliti bu manastırından mezun olmuş öğrencilerdir. Dünya üzerinde ise bu manastırdan mezun olmuş 8 metropolit mevcutmuş. Papazlık ve kilise hizmetine kendini adanmış birçok insan, manastırımızda eğitim görmüş. Metropolit Sekreteri bütün bunlardan ayrı olarak Mor Gabriel Manastırı ruhsal açıdan Süryanilik için çok önemli bir merkez olduğundan söz ediyor. “Çoğu insan devalarını manastırımızda arıyor. Yurtiçi ve yurtdışından, hem kendi cemaatimizin mensubu olsun hem de turist olsun, birçok insan ziyaretimize geliyor. Bu insanlar arasında Müslüman ve Yezidi kesimlere mensup kişiler de var. Bu da gösteriyor ki manastırın etnik kökeni ne olursa olsun, her kesimden ve her yaşta insana kapısını açmış durumdadır.”

“Bölgedeki halkla sıcak ilişkiler içindeyiz”

Mor Gabriel Manastırı, Midyat’tan 22 km mesafede bulunuyor. Manastıra gelen ziyaretçiler, gün içinde araç kiralayarak veya düzenlenen turlarla buraya ulaşıyorlar. Ayrıca yakın şehirlerde; Diyarbakır, Şanlıurfa, Şırnak, Nusaybin gibi yerlerde ikamet eden insanlar kendi araçlarıyla geliyorlar. Manastır öncelikle bir metropolitlik merkezi konumunda. Gülten, yerel halkla sıcak ilişkiler söz konusu olduğundan da söz ediyor. “Bayramlarda, taziyelerde ve değişik etkinliklerde sürekli olarak yerel halkla iç içeyiz. Bu konuda herhangi bir sıkıntımız ve önyargımız yok. Sonuçta hepimiz Tanrı’nın yarattığı insanlarız...” 397 yılından bu yana yaklaşık bin 600 senedir varlığını sürdüren bu manastırın insanlarıyla dolu dolu üç gün geçirdim. Manastır aslında Süryaniler için değil, insanlık için önemli bir değer. Yüzyıllardır, kapıları herkese açık oldu. Buranın önemini anlamak için manastırı görmek ve havasını solumak gerekir. Herkesi Mor Gabriel’e davet ediyorum.

Vefa artık İstanbul'da bir semt adı...

İSTANBUL'UN FATİH İLÇESİNİN 106 YILLIK ULU ÇINARI VEFASPOR CAN ÇEKİŞİYOR. DURUMU ÖZETLEYEN EN KISA CÜMLE BU. BİR ZAMANLAR TÜRK FUTBOLUNA ESASLI BİR DAMGA VURMUŞ OLAN VEFASPOR, İLGİSİZLİKTEN VE VEFASIZLIKTAN KAPANMA NOKTASINA GELDİ. 93 YAŞINDAKİ VEFA'NIN EFSANE FUTBOLCUSU KÖR GALİP, TAKIMIN PARA YANINDA SEVGİYE, ARKADAŞLIĞA, YARDIMLAŞMAYA İHTİYACI OLDUĞUNU VURGULUYOR.

©Emin Mert Kıraslan

Herkesin dilinden aynı sözler dökülüyor. "Vefa artık sadece bir semt adı!" diyor yeşil beyaz renge gönül vermiş bir avuç taraftar. Ortak düşünce bu yönde. Peki sorumlu kim, Vefa neden bu duruma düştü, neden eski parlak günlerini mumla arıyor, neden bugün kapatılması gündemde?

Vefasporlu taraftarların kimisi Vefa Lisesi'ni suçluyor, kimisi yönetimi suçluyor. Kimisi, "Hani nerede bu lise-

den mezun olan ünlü isimler, bürokratlar" diyor. "Neden bu kulübe destek vermiyorlar, neden bu vefasızlığı yapıyorlar, neden?"

Vefaspor stadını kaybetti, kulüp binasının yeri değişti. Bunu pek çok insan bilmiyor. Kulübü ziyaret etmek isteyen olursa, gidince şaşırmasın, Vefaspor kulüp binası ve stadı nerede diye soracak olursanız, "Bize ait olanı Vefa'dan aldık!" diyecek bir Karagümrük taraftarı

©Emin Mert Kıraslan

karşınıza çıkabilir, zira o bölge artık Karagömrük takımına verilmiş durumda. Bir Karagömrük taraftarı, savaş kazanmış bir komutan edasıyla, "Burası artık bize ait, Vefa'yı sürdürdük buradan, zaten bize ait olan yeri yıllar sonra geri aldık!" dedi.

Oysa, 1908 yılında kurulan, Türkiye'nin en eski 4.kulübü, bir zamanlar 4 büyükler arasında gösteriliyordu. 1941-1975 arasında 1. Lig'de mücadele etti. Fenerbahçe ile 1946-1947 sezonunda şampiyonluk mücadelesi de veren Vefaspor, averajla şampiyonluğu kaybetti. Uzun yıllar 1.Lig'de oynadıktan sonra 1962-63 sezonunda 2.Lig'e düştü. Sonra tekrar 1.Lig'e çıktı ve

1973-74 sezonunda yeniden 2.Lig'e düştü. 1970'li yıllardan sonra İstanbul halkının 3 büyüklere olan desteği artınca, geri planda kalan semt takımları büyük güç yitirmişler; bu durumdan çokça etkilenen Vefa Spor 3.Lig, Süper Amatör derken bugün kapanma noktasına geldi.

Şimdilerde 106 yıllık camia kapısına kilidi vurma noktasına gelmişti. Yardım bekliyordu. Yetiştirdiği, ülkenin dört bir yanına yolladığı adı sanı olan Vefalıların yardımını bekliyordu. Vefa "beni kurtarın" diye bağıyordu, sesi git gide kısılıyordu, son bir umutla bağıyordu:

"Neredesiniz eyy Vefasızlar!"

Milli takıma pek çok oyuncu veren, Kör Galip, Tahtabacak İsmet, Ömer Güvenç gibi isimleri yetiştirmiş kulübün lokali, Vefa Lisesi'nin hemen yanında, Vefa Bozacısı'nın tam karşısında, küçük bir binada. Bu küçük lokalde Vefa'nın efsane futbolcusu, 93 yaşlarını süren Galip Haktanır, bilinen adıyla Kör Galip ile tanışma fırsatımız oldu. Bize hiç kimse Vefa'yı ondan iyi anlatamazdı. Güler yüzlüydü Kör Galip.

"Kurtuluş Savaşı yıllarında doğmuşum. Yunanlılar savaşı kaybedip kaçarlarken mangala mermi bırakmış-

©Kübra Sakman

©Burcu Gökner

*“Vefa yardımlaşmadır,
Vefa sevgidir, Vefa
arkadaşlıktır.”
Çok net ve kesin
cevapladı; Kör Galip
Vefa efsanesini üç
sözcükle özetlemişti.
Bugün gelinen noktada
kulübün de ihtiyacı
olan bu üç sözcükte
dile getiriliyordu...*

lar. Annem bunu bilmiyor tabii, ben ise kundaktayım. Bana mama yapmak için mangalı yakınca, mermiler patlıyor ve bir parça gözüme isabet ediyor. Sinirler zedeleniyor, göz kapağım düşüyor. Maça çıktığımda başımı yukarıda tutarak denge sağladım. Görme sıkıntım olmadı, sadece denge sorunu yaşıyordum.”

Vefa, Kör Galip'e neler katmıştı? Neden Vefa'yı bırakma-

©Burcu Gökner

©Burcu Gökner

mış, Vefa kendisi için ne ifade ediyordu. Fransa-Türkiye milli maçında kaptanlık pazubandını takmış, Vefa'dan ayrılmamıştı.

Kör Galip: “Zamanında bana Galatasaray, 3 milyarlık çek uzatmıştı. İyi bir para teklif etmişlerdi ama nasıl ayrılacaktım. Dışarıya çıkıyorum, etrafımı bir sürü Vefalı sarıyordu. Onları bırakamadım, para için Vefa'yı bırakmazdım. Takım arkadaşlarım birer birer transfer oldular, iyi de para kazandılar. Ben gidemedim, bırakamadım. Vefa'ya beş yıllık imza attım, ne para aldım ne araba ne de başka bir şey. Bana Vefa'dan hiçbir şey kalmadı.” Günümüzde “endüstriyel futbola hayır” diyen futbolseverler var. Türkiye'nin yetiştirdiği değerli spor adamlarından Şenol Güneş'in bir değerlendirmesi vardır: “Eskiden futbolu fakirler oynar zenginler izlerdi, şimdi zenginler oynuyor fakirler izliyor.” Bugünün futbolcusunu Kör Galip ile karşılaştırınca neden bir efsane olarak algılandığını kavriyoruz.

Soruyoruz: “Vefa size ne ifade ediyor. Vefa neden unutulmaz?”

©Burcu Gökner

©Burcu Gökner

Kör Galip: "Vefa yardımlaşmadır, Vefa sevgidir, Vefa arkadaşlıktır."

Çok net ve kesin cevapladı; Kör Galip Vefa efsanesini üç sözcükle özetlemişti. Bugün gelinen noktada kulübün de ihtiyacı olan bu üç sözcükte dile getiriliyordu... Vefa'nın düştüğü durumu açıklar nitelikteydi efsane futbolcunun cevabı... Yardımlaşma, sevgi, arkadaşlık bitince takım bu hale düşmüştü...

Soru: "Galip Bey, Vefa'nın eski parlak günlerine dönmesi mümkün mü? Vefalı dostlara ne söylemek istersiniz?"

Cevap: "Maddi güç olmadan çok zor, birileri bunu sağlamalı. Vefalı insanlar kulüplerini sevsinler, Vefa'ya sahip çıksınlar. İşte o zaman Vefa bir geri dönüş yapabilir. Ama yardımlaşma, sevgi, olmadan hiçbir şey olmaz!"

Ona veda ederken bize bir anısını anlatmadan

edemedi.

"Milli maç için İsrail'e gittik. Kalecimiz Şükrü'ydü, 5-1 yenildik. Diğer milli oyuncular da burada Mısır ile bir milli maç yaptı, 3-0 kazandılar. Onların da kalecisi Turgay'dı. Tabii Şükrü ile Turgay arasında büyük rekabet vardı, ikisi de yetenekli kaleciydi. Bir akşam oturuyoruz, Şükrü yanıma geldi, çok üzgündü. Sebebini sorduk Turgay gol yememiş ama kendisi 5 gol yemişti. Ona bu hafta kiminle oynuyoruz diye sordum, Galatasaray dedi. Ben de onlara beş gol atarız dedim. Dediğim gibi oldu, o hafta Vefa Galatasaray'ı 5-1 yendi."

Kör Galip anısını anlatırken Vefa'yı anlatıyordu, o eski yılların futbolunu anlatıyordu, Vefa'nın büyüklüğünü anlatıyordu, takımın istediği zaman çıkıp Galatasaray'a 5 gol atabildiğini anlatıyordu.

Elini öptüm. Göz göze geldik, "Hey gidi günler hey" diye fısıldadı.

©Burcu Gökner

©Burcu Gökner

Bir hayalim var

Prof. Dr. Hülya Yengin

Tüm insanlık tarihi, özgürlük için yapılan mücadeleleri anlatır. Martin Luther King 28 Ağustos 1963 tarihinde “Bir Hayalim Var” adlı konuşmasını Washington D. C.’de gerçekleştirdi. Zencilere özgürlük temalı konuşmasında bu tarihi bir son değil bir başlangıç olarak değerlendirdi.

Günümüzde “hayal etmek” ve gerçekleştirmek insanoğlunun sürekli tekrar ettiği bir varoluş temasıdır. İletişim alanında çalışanlar için “bir hayalim var” demek, insanlığa hizmet için “iletişim özgürlüğü” bağlamında bir hayalin peşinden gitmektir. Bu çerçevede “Başarıyı Hayal Etmek”tir. Hayal gücü inanoğluna ait her eşsiz başarıya destek olan bir unsurdur. Başarı bir yolculuktur. Yaratıcı özgürlüğü kapsar. Yaşam sürecinde amacınızı ve hedeflerinizi net olarak belirleyip karar vermektedir. Yılmadan azimle çalışmak ve hayal ettiğiniz muazzam geleceği oluşturur.

Belirlediğiniz hedeflere ulaşmak için odaklanmaktadır. Odaklanma, yeteneğinizin özünü, gücünü ortaya çıkarır ve özgün çalışmanın ürünü yaratır. Planlama, üretkenliğin temelinde yatar. Hayal gücünün sayesinde, geçmişe gidilebilir, şimdiki zamanı düşünebilir ve geleceği belirleyebiliriz.

Büyük İskender, kendi gölgesini görekerek huysuzlanan atını güneşe doğru sürerek ehlileştirir. Güneşe doğru yol almakla özdeşleşir. İnsanlık tarihinde “aydınlanma” her şeyi akılla kavrama alışkanlığıdır. Başarıyı hayal etmek, akılla hareket etmekle mümkündür. Bilgiyle, deneyimle, disiplinle, bilinçle, iradeyle mümkündür.

Üniversiteden mezun olan bir iletişim fakültesi öğrencisi için mezun olmak bir son, yaşama atılmak için bir başlangıçtır. Mezun olmak bir başarıdır. Daha sonraki başarılar için bir adımdır. Yaşam boyu başarıyı hayal etmek için bir odak noktasıdır. Bundan sonra yapılacak ilk iş güçlü bir iletişim yönetimi planlaması yapmaktır. Yeni bir bakış açısı, yeni bir yaşam biçimi tasarlamaktır.

Bu planlama doğrultusunda uygulamada daima yapabildiğinin en iyisini yapmak ve işini sevmektir. Yarattığı üründen mutluluk duymaktır. Toplumun geniş literatüründe sevgi bir fiildir. Tepkisel insanlar onu bir duygu haline getirir. Onları, duyguları yönlendirir. Hollywood’un senaryoları Stephen Covey’e göre bizi sorumlu olmadığımızı, sevginin bir duygu olduğuna inandırmak için yazılır. Ama Hollywood senaryoları gerçeği anlatmaz. Duygularımız, eylemlerimizi kontrol ediyorsa, bunun nedeni sorumluluğumuzdan vazgeçmiş ve onlara bu yetkiyi vermiş olmamızdır. Proaktif insanlar sevgiyi fiil yapar. Sevgi yaptığımızı özverilerdir. Dünyaya bebek getiren bir anne gibi beni bir kenara bırakmaktır. Sevgi, sevme eylemleriyle gerçekleştirilen bir değerdir. Proaktif insanların duyguları değerlerinden sonra gelir. İnsanın mesleğini sevmesi de böyle bir değerdir.

Mesleğinizi severek, özveriyle çalıştığınızda yarattığımız ürün bize mutluluk verir. Bu yüzden tüm bilgi birikimimizi sevgiyle yoğunlaşarak elimizden gelen en iyisini yapmalıyız. Başarıyı hayal etmemizin özünde sevgi değeri yatar. Dikkat edeceğimiz tek nokta, yarattığımız her ürünün insanlığa yarar sağlaması gerekliliğidir.

İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi’nde 1992 yılında uzman statüsünde akademik yaşamına başlayan Yengün, 2000 yılında İstanbul Kültür Üniversitesi’nde Sanat ve Tasarım Fakültesi kurucu öğretim üyesi oldu. Fakülte Senatörü görevini yürüttü. 2003 yılında Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü Başkanlığına; 2005-2011 yılları arasında dekanlık görevini yürüttü. Yengün, 2011 yılından itibaren İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi Dekanı olarak görev yapmaktadır. Halkla ilişkiler, iletişim kuramları, siyasal iletişim, metin çözümlemeleri, kurumsal iletişim alanlarında dersler veren YENĞÜN’in “Medyanın Dili”, “Ekranın Büyüsü”, “Lider İmaçları”, “Halkla İlişkiler Başlarken” isimli kitapları ve iletişim alanında ürettiği makale ve bildirileri bulunmaktadır.

Yazı ● Cemal Kaçan (İAHA)
Fotoğraf ● Kübra Sakman

“Siirt, Bitlis, Van’damıyız hayır Kadınlar Pazarı’ndayız.”

FATİH’DEKİ KADINLAR PAZARI GÜNEYDOĞU YÖRESİ LEZZETLERİNİN BİR KAVŞAK NOKTASIDIR. HELE SİZ BİR YOLUNUZU DÜŞÜRÜN ORAYA, TABİİ Kİ BÜRYANDAN TADACAKSINIZ; OTLU PEYNİRDE GÖZÜNÜZ KALACAKTIR. BAHARATIN BİN BİR ÇEŞİDİ, BALIN HASI DA ORADADIR.

İstanbul’da Bozdoğan Su Kemerini bilmeyen yoktur; kemer tam İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin karşısında durur ve altından dünyanın trafiği akar durur Aksaray’dan Pera’ya doğru...Eski adıyla Valens Kemerinin tam altındayım; çocuklar koşuşturup duruyorlar, ilgi alanları lüks bir zamane jipinde toplanmış. Biri: “Bak bu dağ arabasıdır, her yere çıkabilir!” Bir öteki: “Hadi lan, Munzur’a çıkabilir mi hiç!”

İstanbul’un gökyüzünde güneşle apak bulutlar bir yarıştırtıtturmuşlar. Su kemerinin yakınındaki Fatih Kadınlar Pazarı kalabalık bir günü yaşıyor. 29 Ekim 2013, Cumhuriyet Bayramı nedeniyle çevredeki dükkanların tüm masaları yükünü almış görünüyor; mekân sahipleri yoğunluktan memnun görünüyorlar, anlaşılın bugün hasılat iyi olacak.

Kadınlar Pazarı İstanbul’da bir küçük Güneydoğu dünyasıdır, çünkü satılan ürünler Bitlis’ten, Siirt’ten, Van’dan, Pervari’den-dir, çarşının insanı da bu topraktan gelmedir. Ünü bilinen yöresel peynirler, baharat, kurutulmuş biber, patlıcan hep bu yöreye özgüdür. İstanbul’da yaşayan bir Güneydoğulu, Kadınlar Pazarı’na girdi mi gurbet özlemi kanatlanır, uçar gider.

İstanbul’un Bizans’tan kalma semti

Zeyrek’e de komşu olan çarşının geçmişi Roma’ya kadar dayanıyor. Bu alanda bir köleler pazarı kurulur, insanlar ticari meta olarak el değiştirilmiş. Kadınlar Pazarı diyoruz ama burası bir Pazar değil, dükkanların yanyana karşı karşıya sıralandığı bir çarşı, yani alan bir pazar filan değil, adamakıllı bir çarşı. Adına bir aralar “Küçük Siirt” de demişler, insanların kökünden dolayı...

“Kuzu etinden büryan, sac tavada et”

Çarşıya gitmeden önce birine, “Yahu Kadınlar Pazarı’na neden gideyim?” diye sorarsanız, size “Mutlaka kuzu etinden büryan ye, sac tavada et ye!” diyecektir... Çarşığı dolaşırken bir şey yemeğe niyetim yoktu ama her restoranın kapısında bir davet alınca, kendimi bir anda “Ziyafet Büryan”da buluverdim.

Ak saçlı, 70 yaşında, işinin başından ayrılmayan Nusret Türkoğlu restoranın sahibi, ondan önce ilginç hayat hikâyesini dinleyelim:

“İstanbul’a Siirt’ten 1965 yılında geldim, üniversite okumak istiyordum. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi’ni kazandım. Fakültede okurken ticari ruhum ağır bastı, böyle işlere balıklama atladım, sonuçta okulu terkettim.”

"İşe lokantayla mı başladınız?"

"Hemen olur mu böyle işler!"

Nusret Türkoğlu, okurken para biriktirmiş, Şişli'de fakülte kantinini işletmeye başlamış. Ticari hayatı Mercan'da bir lokantayla sürmüştü, sonra kendisini Kadınlar Pazarı'nda bulmuş, 10 yıldır buradaymış. İnsan sormadan edemiyor:

"Yılların yorgunluğunu hissetmiyor musunuz peki?" Kesin bir cevap verdi bana:

"Yok yorulmuyorum, iş hayatına erken yaşlarda atıldım; yaşım 70 oldu ancak hâlâ işimin başından ayrılmıyorum, her şeyle ilgilenmeden duramıyorum."

Büryan, bu çarşının gözdesi, büryansız olmuyor. Şimdi büryan nedir diye soracaksınız. Kısaca; et, çengellerle önceden kızdırılan yeraltı kuyularına sarkıtılır ve kuyunun ağzı kapatılır. Kuyudan alınan pişmiş etler askılarla satışa sunulur; kemikli ve kemiksiz çeşitleriyle servis edilir.

Şimdi Kadınlar Pazarı'nın dükkanlarına yakından bakacağım. Adının aksine, burada pek kadınların çalıştığı görülmezmiş ama bir önceki gelişimde seyyar arabasıyla üzüm satan bir kadın görmüştüm, gözlerim onu arıyor, onun erkekler dünyasındaki dünyasını yazmak istiyorum ama ara ki bulasın, bugün yerinde yok!

Dükkanların üstündeki daireler pazarın bulunduğu

Kadınlar Pazarı satılan ürünler Bitlis'ten, Siirt'ten, Van'dan, Pervari'dendir, çarşının insanı da bu topraktan gelmez. Ünü bilinen yöresel peynirler, baharat, kurutulmuş biber, patlıcan hep bu yöreye özgüdür. İstanbul'da yaşayan bir Güneydoğulu, Kadınlar Pazarı'na girdi mi gurbet özlemi kanatlanır, uçar gider.

Çarşı'nın kasaplarını da bilen biliyor. Açık hava kasapları diyebiliriz bunlara; koca şehirde alışılmadık bir durum bu! Kasapların hepsi birbirine benziyor sanki; bir de kendilerine özgü bir koku yükseliyor, öyle çok kolay alışılacak bir koku değil, haberiniz olsun!

bölgede aynı zamanda ikamet de edildiğini gösteriyor. Çocuklar da bu dünyanın parçaları; onlar da bir daracık alanda topun peşinde koşturuyorlar. Çocuklar her fırsatta bir Galatasaray, Fenerbahçecilik tutturuyorlar. Kadınlar Pazarı'nda sadece et lokantaları bulunmuyor. Çarşı'nın kasaplarını da bilen biliyor. Açık hava kasapları diyebiliriz bunlara; koca şehirde alışılmadık bir durum bu! Kasapların hepsi birbirine benziyor sanki; bir de kendilerine özgü bir koku yükseliyor, öyle çok kolay alışılacak bir koku değil, haberiniz olsun! Merakla, 20 yaşlarındaki tipik bir Güneydoğulu Mehmet'e soruyorum:

"Nasıl dayanıyorsunuz bu kokulara?" O, koca bir koyun gövdesini ikiye bölerken şöyle göz ucuyla bakıyor:

"Vallahi inan, şu anda koku falan hissetmiyorum. Sen burada benim gibi dursan, sana da vız gelir, zamanla alışıyor insan."

Soracağım soru Mehmet'i kızdırabilir ama sormadan edemiyorum: "Bu etlerin dışarıda satılması sakıncalı değil mi?"

"Sen ne diyorsun ağabeycim! Millet bizden et almak için taa nerelerden geliyor. Hiçbir sıkıntı yoktur Allah inandırсын! Etler çok taze olduğu için bu şekilde havalandırılıp dinlendirilmesi çok iyidir ağabeycim!"

"Balı falcıdan değil, balcıdan alın"

Burası bir Güneydoğu dünyası, tabii ki satışı sunulan ürünler de oralı...Bal da öyle. Bal satan bir dükkana şöyle bir tabele asılmış: "Balı falcıdan değil, balcıdan alın!" Siirt'in dünyaca ünlü Pervari balının satıldığı bir yer burası... Pervari balı öyle bir baldır ki, altı ay süresince aydınlık yüzü görmez, aydınlık görmediği için kapalıkovana, yani karakovana balı diye tabir edilir. Çarşıya gelenlerin bir kısmı buraya işte bu Pervari balı için geliyor; bal, öteki ballara göre daha açık ve beyazımsı bir renkte. Dükkanın başında duran Sabri Usta'dan balla ilgili bilgiler geliyor.

"Bakınız bu Pervari balı çok şifalı bir baldır, çünkü peçeğine kesinlikle insan eli değmez. Arıların içini doldurdıkları temel petekleri bile arılar kendileri yaparlar. Pervari balı kalp, karaciğer, bağırsak, mide, tansiyon ve damar hastalıklarına birebirdir!"

Müşterinin İstanbul'un böğründeki Kadınlar Pazarı'na gelme nedenlerinden biri de, Van'ın otlu peyniridir.

"Otlu peynirin içinde hangi otlar vardır?" Soruyu Vanlı Hasan Ongan'a sordum. "Vallahi çok ot vardır. Yabani kekikten tutun da yabani sarmısağa kadar adını bile bilmediğimiz otlar vardır."

"Peki otlu peynir nasıl saklanır?"

"Otlu peyniri tuzlu bir suda koruruz, bu tuzlu peynir suyudur ama çok uzun ömürlü değildir, mutlaka erkenden bitirilmesi gerekir."

Kadınlar Pazarı'nın gözdelelerinden biri de kurutulmuş sebzelerdir. Dolmalık biberlerden, kurutulmuş kabaklara, patlıcanlara kadar sebzeler bir süs eşyası gibi dükkanların kapılarına, tavanlarına asılı dururlar ve çarşığı bir Siirt, Bitlis, Van havasına sokarlar.

Evet, bu güneydoğu pazarı bir alışveriş dükaliğidir şehrin tam göbeğinde, bir yolunuzu düşürün hele, memnun kalacaksınız.

Hepsi birer küçük Paganini...

SÖZ MÜZİĞE GELDİ Mİ BU KONUDA HEP BİR ADIM ÖNDEDİR ROMANLAR. ONLAR HEP BİR ADIM ÖNDEDİRLER, ÇÜNKÜ GÖZLERİNİ AÇTIKTAN SONRA BABALARININ, DEDELERİNİN ELLERİNDEKİ MÜZİK ALETLERİNİ GÖRÜYOR, DUYUYORLAR. HAL BÖYLEYKEN MÜZİK, ROMANLARIN BİR YAŞAMA BİÇİMİNE DÖNÜŞÜYOR. BABADAN OĞULA MİRAS OLARAK AKTARILAN BU YETENEK KÜÇÜK ROMANLARDA CAN BULUYOR. ŞİMDİLERDE İSE BU BÜYÜK MİRASA SAHİP ÇIKMAK, TÜRKİYE'NİN PAGANİNİ'LERİ OLMAK İÇİN KÜÇÜK ROMANLAR MÜZİK EĞİTİMİ ALIYOR, NOTA ÖĞRENİYORLAR.

Günlerden Pazar... Mart ayında görülen ani yağmura rağmen, anneler babalar tutmuşlar çocuklarının ellerinden, Kasımpaşa Semt Konağı'na doğru yürüyorlar. Biraz sonra yaşları 8 ila 14 arasında değişen bu çocuklar küçük tiyatro sahnesini andıran bir sınıfa giriyorlar. Bir hayli geniş olan oda sağ taraftaki iki kırmızı kanepede, pencere kenarında üst üste dizilmiş sandalyeleriyle ilk bakışta müzik sınıfı havasını vermeseydi de, ortada duran nota sehпасı ve ayaklı yazı tahtası durumu kurtarıyor... Beş dakika sonra başlayacak ders için çocuklar hazırlık yapıyorlar; pencere kenarındaki sandalyeler birer birer aşağıya indiriliyor. Çocuklar sandalyeleri altlarına, diğer sandalyeleri nota defterlerini ve bazılarının boyundan bile uzun olan keman kılıflarını koymak için de karşılıklı olarak çekiyorlar.

Birkaç kanepenin dizildiği koridorda ise anneler babalar oturmuş çocuklarının çıkmasını beklerken birbirleriyle muhabbet ediyorlar. Kimisi örgü örüyor, kimisi ise büyük bir hararetle elindeki telefonun tuşlarına basarak bir şeyler yazmaya çalışıyor...

"....Söyle buldun mu
Aradığın aşkı söyle
Yoksa yalnız mısın sen yine
Benim gibi boynu bükük
Gözü yaşlı tek başına..."

Koridorda sözleri Ayten Alpman'a ait olan "Tek Başına" şarkısı bir keman eşliğinde duyuluyor. Genç bir kadın sesi giriyor araya: "Olmadı, hadi çocuklar en baştan alıyoruz!"

Tekrar başlanıyor şarkıya, bu durum iki üç kez tekrar ediliyor.

Kapıyı çalarak içeriye giriyorum, daha önce telefonla konuştuğum hocadan izin isteyerek bir sandalye de ben çekiyorum. Çocuklar yüksek sesle şarkının yanlış çaldıkları notalarını okumaya başlıyorlar. Hoca da eliyle ritim tutarak çocuklara yardımcı oluyor.

“La sol la sol la sol la si do si do re mi re do si laaaa...”

“Mii dooo mii fa doo si do.”

“Notaları yiyorsunuz arkadaşlar, evde çalışmadınız mı?”

“Öğretmenim evde farklı burda farklı, burada heyecanlanıyoruz!”

Çocuklar parçayı tekrar çalmaya başlıyorlar. Bir saatlik dersten sonra ara veriliyor ve ikinci bir grup geliyor içeriye. Ben de bu arada hocayla konuşma fırsatı buluyor, hem Romanların hem de normal öğrencilerin olduğu bu sınıfı ele alarak aradaki farkı Ecem Tuğçe Akbulut’tan öğreniyorum.

Romanların müziğe doğuştan yetenekli olduğunu ve normal öğrencilerle aralarında çok çok fark olduğunu

söyleyerek başlıyor söze Ecem Akbulut. “Keman tutuşlarında bile bir farklılık var. Çünkü Romanlar doğduklarından beri babasından, dedesinden kemanın ya da başka bir enstrümanın nasıl tutulduğunu görüyor. Müzik biraz taklit işidir aslında. Onlar da ailelerinden görüyor ve onları taklit ediyorlar.”

Daha sonra Romanların iyi bir müzisyen olmalarında yaşadıkları çevrenin etkilerinden söz açarak mahallelerinde sürekli müzikle büyüdüklerini söylüyor:

“Düşünsenize birilerinin elinde sürekli bir enstrüman var. İnsan ister istemez etkileniyor. Bir de Romanlarda genlerle ilgili bir şeyler var. Notaları ezberlerken bile öbür öğrencilerle aralarında çok büyük fark var. Onlar sanki doğmadan bile daha alışıklar. Sanki algılarken beyinlerindeki o lob daha çok çalışıyor”.

Çoğu iyi müzisyenin kökeninin Roman olduğunu vurguluyor Ecem Akbulut. Bu arada biz de hatırlıyoruz: Hüsnü Şenlendirici, Kibariye, Adnan Şenses, Kadri Şençalar, Mustafa Kandıralı, Serkan Çağrı, Sibel Can, Burhan Öcal, Şükrü Tunar Türkiye’nin ünlü Roman sanatçıları değil midir!..

"Babam Batı müziği çalma dedi"

Ara bitiyor ve ikinci grup geliyor sınıfa. Hoca öğrencilere girer girmez ödevi yapıp yapmadıklarını soruyor. Ödevse verdiği parçaları evde çalmak ve notaları tekrar etmek. Tabii ki ödevi yapmayanlardan çıt çıkmıyor. Mustafa da onlardan biri. Küçük bir Roman, haylaz biraz da... Henüz 8 yaşında. "Çok sene oldu kemana başlayalı," diyor bana ama daha sonraki grupta gelen ağabeyi Onur'dan bir yıldır keman çaldığını öğreniyorum. 1.sınıfa gidiyor daha. Kendi deyimiyle az biraz da darbuka çalıyor. Babası gibi büyüyünce o da kemancı olacaktı.

Hoca, Mustafa'dan neden ödevini yapmadığını soruyor. Kısa bir sessizlikten sonra Mustafa başını kaldırmadan dudaklarını büzerek babasının Batı müziği çalmasını istemediğini anlatıyor hocaya, Türk müziği çalmasını istiyormuş babası. Ecem Hoca ise ona sadece Batı müziğini öğretmediğini, "Samanyolu", "Bir Şarkısın Sen" gibi şarkıların Türk müziği olduğunu anlatıyor.

Bu durumu ders çıkışında gördüğüm Mustafa'nın babası Enbe orkestrasının kemancılarından biri olan Sedat

Gündiyer ile konuşuyorum. "Türk müziği bizim öz müziğimiz," diyor Gündiyer. "Batı müziğini sevenler vardır ama Türkiye'de Türk müziğinin olması gerekiyor, bizim kendi değerlerimize sahip çıkmamız gerekiyor. Biz de bunun yolundan gitmeye çalışıyoruz. Mesela kemanın sol teli Türk müziğinde "sol" ise, Batıda buna "re" denmektedir. Bu zaman çocukların kafası karışıyor. Bu şekilde devamlı Batı müziğine çalıştığı için bizim kendi müziğimizi, Türk müziğini unutuyorlar. Çocukların elleri kulakları Batı müziğine alıştığı için Türk müziğinin duygusunu tam anlamıyla veremiyorlar. Artık bizim öz müziğimizi yapan kalmadı, bu yüzden bizim müzik sevilmiyor. Benim dünyadaki müzisyenlere saygım sonsuz, onlar da kendi dallarında mükemmeller ama bizim Türk müziğine sahip çıkmamız gerekiyor."

Dededen toruna keman aşkı

Daha 8 yaşındaymış İtalyan virtüöz Niccolo Paganini amatör bir müzikçi olan babasından ders almaya başladığında. Daha sonra 11 yaşında Parma'ya giderek müziğini ilerletmiş, 13 yaşında da konser turnelerine başlamış. Mustafa'nın babası Sedat Gündiyer de ba-

Hoca, Mustafa'dan neden ödevini yapmadığını soruyor. Kısa bir sessizlikten sonra Mustafa başını kaldırmadan dudaklarını büzerek babasının Batı müziği çalmasını istemediğini anlatıyor hocaya, Türk müziği çalmasını istiyormuş babası. Ecem Hoca ise ona sadece Batı müziğini öğretmediğini, "Samanyolu", "Bir Şarkısın Sen" gibi şarkıların Türk müziği olduğunu anlatıyor.

basından görerek başlamış kemana, şimdi de tarih tekrar ediyor ve iki oğlu da keman eğitimi alıyor.

"Roman bir ailenin çocuğuyum. Kemana 10 yaşında başladım. İlkokula gidiyordum, babam işten gelirdi. Evde kemana görürdüm, açardım oynardım onunla. Evdekilerin kafalarını şişirirdim. Sonra eğitim almaya başladım. O zamandan beri de kemana bırakmadım. Şimdi oğullarım Mustafa ve Onur da keman çalışıyorlar. Ben işe giderken ufak oğlan Mustafa der ki "baba bir açayım kemana tın tın tın yapayım." Çünkü devamlı benim elimde görüyor, hoşuna gidiyor. Keman bizim Roman genlerimizde var yani."

Oğullarının da ileride iyi bir müzisyen olmasını, onun

yolundan devam etmesini ve özellikle Türk müziğine sahip çıkmalarını çok istiyor.

"Parmağın oynuyorsa yeteneklisin"

Bir saat daha doluyor ve üçüncü bir grup giriyor içeriye. Bu grup daha tecrübeli keman konusunda. Mustafa'nın ağabeyi de bu grup arasında. İlk başta çalacakları parçanın notalarını okuyorlar yüksek sesle. Sırayla çocuklar ikişerli grup halinde çalışıyorlar parçaları, onlara verilen ödevi. En çok dikkatimi Onur çekiyor. Mustafa'nın ağabeyi. Müziğe yetenekli olduğu her halinden belli. Ecem hoca da bir yetenek görüyor onda, Romanlığın etkisini özellikle vurguluyor. Kemana

aşağıya doğru tutuşunda bile bunun kendisini gösterdiğini belirtiyor. Ama tabii ki Onur için daha gidilecek çok yol, öğrenilecek çok parça var diyor Ecem hoca. 11 yaşında Onur, 4 senedir keman çalıyor. İleride babası gibi bir orkestrada çalmayı çok istiyor. Bundan başka flüt çalmak da hayalleri arasında.

Hoca da Onur'un yetenekli olduğunu söylüyor. Sahi yetenekli bir müzisyen nasıl belli ediyordu kendini? Ecem hoca cevaplıyor yine bu sorumu.

"Biz perdesiz bir enstrüman kullanıyoruz. Yani basacağın yer belli değil. Biraz hissiyata bağlı bir şey bu, müzik kulağınla alakalı. Mesela öğrencilerden birisi basıyor tele, içinden diyor ki bu yanlış. Hemen parmağı oynuyor doğru teli bulmak için. Benim için bir öğrenci-

nin parmağıyla oynaması onun müzik kulağının olduğuna, bu da dolayısıyla onun yetenekli olduğu anlamına gelir. Bir de nota değerleri denen bizim bir konumuz var. Bu konuyu anlattığımda ritimle bir şeyler yapabilmesi, ritim tutturabilmesi benim için yetenekli olduğu anlamına gelir. Yoksa kemanı alıp çalmak kolay iş."

Daha sonra küçük çocuklara ders vermenin zorluğunu anlatıyor.

"Çocuklara ders vermek daha zor. Nota değerleri denen bir konumuz var. Bunu anlatırken bir bölü dört, sekiz ve on altı diye anlatıyorum. Çocuklar diyor ki biz daha kesirleri işlemedik. Bu sefer ben küçük topları alıp birleştirmeye başlıyorum. Büyüklerde böyle değil. Aralarında algı farkı var. Çocukların algıları açık değil. Bir de büyükler yetenezsiz olduklarında anlıyorlar, anladıklarında bırakıyorlar. Çocuklar çalmak istiyorum diyor ve yapamadıkları halde devam ediyorlar."

Konuşmamız velilerin içeriye girmesiyle kesiliyor. Hocayla bir konu hakkında görüşmek istediklerini belirtiyorlar. Konu ise çocuklarının gelecekları. Onur ve Mustafa'nın babası onların Mimar Sinan'ın konservatuvar bölümünde okumasını istiyor, bunun için neler yapılması gerek onu soruyor. Ecem hoca da çocukların çalışırsa sınavı kazanabileceklerini söylüyor. Konservatuvarda sadece Türk müziği değil, Batı müziğine de yer verileceğini, çocukların buna göre eğitileceğini vurguluyor Sedat Beye.

"Kazanırlarsa bu onlar için büyük bir başarı olur..." Hocanın son sözü dikkat çekici!

Düşünsenize aradan yıllar geçecek ve onlar Türkiye'nin ünlü keman virtüözlerinden birisi olabilecek... Neden olmasın ki...?

Kanserden bana ne, hayat çok güzel!

KANSER ONLARI HİÇ UMMADIKLARI BİR ZAMANDA YAKALAMIŞ. ÖNCE SARSILMIŞLAR, SAVRULMUŞLAR. SONRA YAŞAMANIN NE KADAR ANLAMLI OLDUĞU ANLAMISLAR. NE. TEDAVİ OLMUŞLAR, ACI ÇEKMİŞLER VE “YAŞASIN HAYAT” DEMİŞLER HER AN AMA HER AN. . .

İstanbul'un Kadıköy Çarşısı, İstanbulluların en çok sevdiği çarşılardan biridir. Bu çarşıda her şey kendine özgüdür, sahaf sahaftır, bir pastane pastane gibidir, bir manav manavdır, kafe kafedir, balıkçı tam bir balıkçıdır. Kadıköy Çarşısı'nda oturulacak kafelerden birindeyiz. Kitaplar sağa sola yerleştirilmiş. Işık ise ölçülü giriyor

mekana. Karşımda oturan genç kadın ıslık ıslık gözleriyle bana bakıyor, yüzünde asılı tatlı bir gülümseme var. Teybimin kayıt düğmesine basıyorum. “Kanser öldürücü bir hastalıktır, bunun geri dönüşü yoktur. Ailemde büyük kayıplar vardı. Dayılarımı kanserden kaybetmiştim. Bu tokat gibidir, sert bir tokat, çok acı-

tan, yakan, acısı uzun süre geçmeyen bir tokat. Sonra anladım ben güçlüyüm dedim, bununla başedebilirim, bu gücü hissettim, yani ona yenilmeyeceğimi, hani biriyle karşılıklı konuşursun ya, ben de resmen onunla konuştuğum. Sana yenilmeyeceğim dedim.”

Sevgi Arslan kanserle kora kor mücadele etmiş ve onu yenmişti. Karşı karşıya oturmuştu işlediği hoş kafede. “Çok zor bir süreçti bu. Doktorum ailemden biri gibiydi, öyle yaklaştı bana. Onun da yardımı büyüktü, ameliyat oldum. Bir süre sonra kemoterapi göreceğimi söyledi. Önce tabii kemoterapinin ne olduğunu bilmiyorsun, bir ilaç ama sana ne yapacak hiç fikrim yok! Bu meret ilacı dört defa alacağımı söylediler, yirmi bir gün boyunca. İlkinin aldığımda hiçbir şey hissetmedim. İkinciye aldığımda midem aşırı denecek kadar bulanmaya başladı, kokulara karşı hassaslaştım, çok rahatsız ediyordu yemek kokuları, insan kokuları, parfüm kokuları. Tahammülsüzlük derecesinde rahatsız etmeye başlamıştı ve en kötü şey, yatağa kilitlemişim. Hiçbir şey yapamıyordum.”

Sevgi Arslan 37 yaşında, yaşını göstermeyen bir güzel kadın. Kanseri konduramayacağın biri.

“Bir gün banyoya girdim, duş almalıydım. Saçlarımı ıslattım, elimi saçlarıma attım, bir şey hissettim, baktım ki saçlarım ellerimde. Saçlarım tomarla elimin arasındaydı. Tabii bu işin güç tarafı. Ama ben sakindim, kadınlar bu durumda ağlarlar, depresyona girerler ya da saçlarını kestirirler. Ne kadar büyük saçmalık!”

Sonra yeğeni Okan’dan aldığı dersi anlatmaya başlıyor Sevgi Hanım.

“Okan bana ders alacağım bir video izletti. Saçı uzun biri gösteriliyordu videoda, kadının derdi vardı, bugün saçımı öreyim mi, toplayayım mı kaygıları vardı ama saçı olmayan birinin böyle bir derdi yoktu. Hiç kötü hissetmedim. Küçük çocuklar bile bununla mücadele etmeyi biliyor, ben neden etmeyeyim!”

Bir taraftan da poğaça yiyoruz, çaylarımızı yudumluyoruz; o anlatıyor.

“Bir gün çok sevdiğim kardeşimin düğünü vardı. İlk etapta saçlarımı kestirip peruk yaptırmıştım. Bunu bilinçli olarak hazırlamıştım. Çünkü insanların hastalığını anlamalarını, üzülmelerini istemiyordum. Peruğumu taktım, şık biçimde giyindim ve düğüne gittim. Hiçbir şey olmamış gibiydi her şey. Kemoterapi dönemi böyleydi...”

“Daha fazla anlatamayacağım” dedi, “kötü oluyorum an-

latırken bu dönemi.”

“Sadece bir gün isyanım olmuştu. Kilo vermişim, dayanamamıştım. Bir ara annemin dizlerine kapandım. Artık yeter ben ölmek istiyorum dedim. Çünkü kemoterapi süreci zordu. Ama güçlü durmak lazım, onurlu durmak lazım, ben kanserle çok iyi savaştım.”

Sözü küçük meleğine getiriyor.

“Benim bir küçük meleğim var. İşte o dünyanın sekizinci harikası. Ben saçlarım döküldüğünde, üç ay boyunca

onlarda kaldım, hatta onun odasında kaldım. Ve o sıralarda Selen üç yaşındaydı. Herkes üzülmüyordu halime, bakamıyorlardı halime ama o her sabah kalkar gelir kel kafamı öper, kel oğlanım diye uyandırır. Küçük küçük saçlarım çıkmıştı, onları severdi. Sabahleyin kalkar, gü-rültü gelmesin diye kapıyı kapar, üstümü örter, bana su getirir, moral vermeye çalışırdı. Resmi hep önümde dururdu, her gün onu izler, güç toplardım. Hiç kimse bana onun kadar güç vermemişti.”

Nefeslendik, birbirimizin yüzüne baktık, gülümsedik.

“Bu süreçte çok şey öğrendim, hayata dair. Her şeye daha olumlu baktım, daha önce kafama taktığım şeylerin ne kadar önemsiz olduğunu gördüm. Onların ne kadar yersiz olduğunu gördüm. Hiç kimseyi incitmedim, üzmedim, bu zamana kadar. Ama birileri için üzülme-

“Bir gün banyoya girdim, duş almalıydım. Saçlarımı ıslattım, elimi saçlarıma attım, bir şey hissettim, baktım ki saçlarım ellerimde. Tabii bu işin güç tarafı. Ama ben sakindim, kadınlar bu durumda ağlarlar, depresyona girerler ya da saçlarını kestirirler. Ne kadar büyük saçmalık!”

meyi öğrendim. Evden gelirken keyifli gelmezdim. İşe gidiyorsun, mızızlanıyorsun ama bundan sonra öyle farklı bakıyorsun ki doğaya, yeşile, insana. Her şeyi seve seve yaşamayı fark ediyorsun. Evden çıkıp yürürken her şeyi okşamaya başladım. Kendinin kıymetini biliyorsun, saçlarının, gözlerinin, ellerinin, ağaçların, yaprakların, hatta bulutların.”

Bana şöyle bir baktı, sözcüklerini tek tek kullanmaya başladı.

“Hâlâ korkuyorum. Temiz çıktığımda dünyalar benim oluyor...Yattığım yatağın üstünde bir pencere vardı, yatak o süreçte hep gökyüzüne bakıyordu, hep o kuşlarda, bulutlardaydı hayallerim, umutlarım. Hep onlarda gizliydi, neleri ne zaman yapacağım.”

Ses kayıt cihazımın stop düğmesine bastım.

Barış Demir ilk bakışta faal spor yapan biri gibi duruyor. Elinizi çok güçlü sıkıyor. Canınız acıyor. Kadıköy’de bir kafe işletiyor. Ağırdan Armin van Buuren Alone çalıyor içeride. İskelelerimizi çekiyoruz. Ses kayıt cihazımın düğmesine basıyorum.

“Her zaman kontrole gidiyordum ve hiçbir sorunun yoktu, taki o güne kadar. Böyle bir şey beklemiyordum. O gün gittiğimde doktor pat diye kanser olduğumu söyledi. Önceleri nefesimde bir sorun oldu. Her sabah düzenli olarak kullandığım ilaçlar vardı. Ameliyat olacaktım. Ondan önce dediler ki, nefes borunu gırtlakını alacağız, bir aparat takacağız. Artık çok rahat bir hayat süremeyeceksin, denize giremeyeceksin, rahat bir şe-

kilde yemek yiyemeyeceksin, içemeyeceksin, bir fular takacaksın dediler.”

O durumda ne yapacağını, sokağa nasıl çıkacağını bilememiş. Takılmış kalmış.

“Ameliyatım iyi geçti, çünkü sigara içmemiştim, vücudum da iyi durumdaydı. Düşünün iki gün sonra uyandım, boynumda bir aparat. Psikolojimi minimum seviyeye indirdim. Üç ay bir odaya kapanacaksın, orada kalacaksın, kimseyi görmeyeceksin dediler.”

Barış Demir kendini eve kapamış. Evde sadece bir yatak bir masa varmış. Kaldığı yeri bir hapisaneye benzetiyor. Annesi sabah, öğlen, akşam yemeklerini kapıya bırakıp gidiyormuş. İnternete bağlayalım, TV, radyo getirelim demişler, kabul etmemiş.

“Kendime on beş tane kalın kitaplar aldım, üç-beş ayda bitireceğim kitaplar. Sabah dokuzda kalkıyor, kahvaltımı yapıyor, kitaplarımı okumaya başlıyordum. Öğlenlerin yemeğimi yiyor, sonra kitabıma gömülüyordum. Akşam dokuza kadar okuyor sonra uyuyordum. Bir ay sonra o zamanın bana yetmediğinin farkına vardım.”

Hapishanede şiir nasıl yazılır diye düşünmüş. Halbuki çok basitmiş, kim hapishaneye girse yazabilirmiş, tabii

bunun için hasret, sevginin gerektiğini anlamış.

“Hiç isyan etmedim. Bu hastalık bir yıl sürdü, hâlâ da sürüyor. İyi beslendiğim için iyileştim. Hayatımda çok şey değişti. Bunun farkına vardım. Bir kere yaşam koşulları, hayat bakış açım, insanlara bakış açım, aileme bakış açım bütünüyle değişti. O hastanede ameliyat olduktan sonra, orada da hayatında gördüğün objelere o kadar güzel bakmayı öğreniyorsun ki; bir ağacı, ağaca konan kuşu, uzun bir saat boyunca gözleyebiliyorsun.” Sevgi onun tutunduğu önemli bir dal. Kız arkadaşından sevgi desteği buluyor. On beş yıl sonra onlarla birlikteymiş. Onlarla birlikte nefes alıyor, nefes veriyormuş. Güç veriyorlarmış ona.

“Mesela önceden ayrı yaşıyordum, gece hayatım vardı. Arkadaş ilişkilerim çok genişti ama şimdi aileme kalıyorum, tek bir ilişkim var ve onu seviyorum, geleceğe dair şeyler düşünüyorum. Kanserle mücadele ederken yanımda olanlarla birlikteyim.”

Ayrılrken elimi öyle bir sıkıyor ki, canım yanıyor. Gözüm şöyle bir bakıyor ve “Yaşasın Hayat” diyor. Yaşasın Hayat, Barış Demir!

Barış Demir kendini eve kapamış. Evde sadece bir yatak bir masa varmış. Kaldığı yeri bir hapisaneye benzetiyor. Annesi sabah, öğlen, akşam yemeklerini kapıya bırakıp gidiyormuş. İnternete bağlayalım, TV, radyo getirelim demişler, kabul etmemiş.

Down değil, Sevgi Kafe'si

ONLAR HAYATI HEP GERİDEN TAKİP EDERLER. AMA RAHATSIZLIKLARININ TÜM OLUMSUZLUKLARINA RAĞMEN, İSTEDİKLERİ HER ŞEYİ BAŞARABİLECEK KADAR CESARET, YETENEK, ZEKA VE SEVGİYE SAHİPTİRLER. ONLAR "DOWN SENDROMLU". İSTANBUL MECİDİYEKÖY'DEKİ DOWN CAFE'DE ÇALIŞIYORLAR, ÖTEKİ GARSONLARIN YAPTIĞI İŞLERİ BELKİ DE ONLARDAN DAHA İYİ YAPIYORLAR.

Bir kafe düşününüz, içeri girdiğiniz zaman, ıslık ıslık gözlerle size “hoş geldiniz” diyor. Siz yüreklerinde hiçbir kötülüğün olmadığı tertemiz insanlar tarafından karşılandığınızı biliyorsunuz. Sadece midenizin değil, yüreğinizin de doyduğu bir yer... Bu kafede mutluluğun ve sevginin tüm varlığıyla yaşandığını ve sizi çepeçevre sarmaladığını hissedersiniz.

“Var mı böyle bir yer?” demeyin. Down Cafe’ye yolunuzu düşürün. Göreceksiniz ki söylediklerim az bile kalacaktır.

Mecidiyeköy’de Profilo Alışveriş Merkezi’nin yanında yer alan bir kafe! Hafta içi bir gün arkadaşla yolunuzu buraya düşürenlerden olduk ve şimdiye kadar gitmediğimize de pişmandık. Burası down sendromlu çocukların ailelerinin açtığı, Şişli Belediyesi’nin desteklediği ve Zihinsel Engelliler Vakfı’na (İZEV) bağlı bir kafe.

Mecidiyeköy metrobüs durağında indiğimizde, insanların yüz ifadelerini okumaya çalışarak ilerliyorduk. Şehir bezginliği insanların yüzünden akıyor. Ve böyle bir günde ziyaret ettiğim down kafe bana yeniden nefes almak gibi geldi. İçeri girdiğiniz andan, çıkana kadar yüreklerindeki masumiyeti size hissettiriyorlar. Mütevazı bir ortamda aile sıcaklığı, hatta bundan öte bir şey var burada.

Renkli ışık saçan ferah bir yanı var buranın. Rengârenk olarak dekore edilmiş. İçeri girdiğimizde bizi güler yüzleriyle, boş masalardan birine davet ediyorlar. Gittiğimizde öğle saati olduğu için kalabalıktı. Bir bankanın yöneticileri yemeğe gelmişlerdi. Dönüşümlü olarak her hafta bir şubenin yöneticileri burada yemek yemeye geliyorlarmış.

Bu arada küçük bir sürprizle karşılaştık. İstanbul Üniversitesi’nden de haber yapmak için gelen öğrenciler de vardı. Bize bilgi veren Saruhan Bey ve Miri Hanımı hep birlikte dinlemeye başladık. Anneleri, “kendilerinin haberini yapacağımızı” onlara söylediğinde meraklı gözlerle bize bakmaya başladılar.

Kafe hakkında buranın kurucusu olan Mimar Saruhan Singen’den bilgi alıyoruz. Kızı Sezin de kafede çalışıyor. Yaşları, 18-30 arası değişen yirmi beş çocuk çalışmakta. Aileleriyle dönüşümlü olarak her gün beş çocuk kafede çalışıyor. Çalışan çocuklar sadece down sendromlu çocuklar değil, otistik ve mental rahatsızlığı olanlar da var. Bugün burada bulunan çocuklar;

Eyüp, Rubi, İpek, Ali Cenk ve Gürsoy.

Down Cafe, pazar günü hariç her gün açık. Pazar günleri ise doğum günleri gibi özel etkinlikler için açıldığı oluyormuş. Solda kafenin mutfağı bulunmakta. Burada her gün aşçıları tarafından günün menüsü belirlenip, tatlısı ve salatasıyla üç çeşit yemek yapılıyor. Bunun yanı sıra çay ve kahvenizi de yudumlayabileceğiniz bir mekân.

Kafenin içinde bağış yapılan tablolar ve satılması için hediye edilen eşyalar bulunmakta. Türkiye’nin birçok yerinden hediye edilmiş ressamın eserleri sergileniyor. Bunların satılmasıyla kafeye katkı sağlanıyor.

Duvarlarda, kafede çalışan çocukların resimleri yanı sıra, buraya gelen birçok ünlünün de fotoğrafları asılıydı. Basında yayımlanan haberler de kesilip duvara asılmış.

Çocuklarla birlikte, ziyaretçilerin de faydalanması için kafenin içindeki bilgisayarlar dikkatimizi çekiyor.

Kafe çalışanlarından Ali Cenk tüm samimiyetiyle sevgi dolu gözlerle hepimize, “Hoş geldiniz, tanıştığımıza memnun oldum,” diyor.

Biz orada olduğumuz sürece de defalarca, gelip memnuniyetini dile getiriyor. Diğer arkadaşları görevlerinin başında tüm ciddiyetleriyle çalışıyorlar. Kimi masaları düzenliyor, eksikliklerini gideriyor, peçeteleri, çatalları yerleştiriyor. Bir diğeri müşterilere servis yapıyor. Görev dağılımı var ve her biri en çok sevdiği işi yapıyor.

Hepsi eğitilmiş, turizm ve otelcilik okulundan sertifika almışlar. Ritim dersleri almışlar, tiyatro oyunları sergilemişler. On kadar okulda izleyiciyle buluşmuşlar. Yoga ve dans eğitimi de almışlar. Bundan haz aldıklarını ifade ediyorlardı. Ve hâlâ çalışıyorlar, haziran ayında sergileyecekleri tiyatro oyununun hazırlıklarını yapıyorlar bu aralar.

Kelebeğin kozasından çıkması gibi...

“Kafe fikri nasıl oluştu?” diye soruyorum Hale’nin annesi Miri Hanıma. Mihri Hanım sıcacık kocaman gülümsemesiyle cevap veriyor. “Ankara’da böyle bir kafe açıldığını duymuştuk. Sosyal hizmetlerin açtığı bir kafeydi. Çocuklarımızın eğitimi bitmişti. Bazı velilerimiz Ankara’daki kafeye ziyarette bulundu. ‘Ah biz de açsak, biz de böyle bir yerde çalışsak,’ nasıl olur diye düşündük. Sonra babamız Saruhan Bey’in katkılarıyla ve öncülüğünde 2011’de açtık burayı. Kelebeğin ko-

zasından çıkması gibi oldu bizim için.”
Dernek altında bir araya gelene kadar, yaşadıkları zorlukları ve yaptıklarını anlatıyor Miri Hanım.
“Zihinsel Eğitim Vakfını ve derneğini kurduk doksanlı yıllarda. Kendimizin açtığı okulu devlete bağışladık. Doksanlı yılların başlarında Şişli Belediyesi’nin rehberlik birimine başvurduk ‘Çocuğumuzun eğitim yaşı geldi, nasıl eğitiriz?’ diye başvurunca, oranın müdiresi olan hanım bize yardımcı olacağını söyledi. Bizi bir çatı altında topladı. Dernek kurdu. Milli Eğitim Müdürlüğü ile görüşmelere, yazışmalara başladı. Bir devlet okulunun tiyatro salonunu bize verdiler. Kendi imkânlarımızla, bağışlarla sınıflar oluşturduk. Başlarken dört sınıfımız vardı. Öğrenci sayımız durmaksızın arttığı için, uzun uğraşlarla bunun büyütülmesini istedik. Daha sonra, ‘tamamen size verelim’ dediler. O zamanlar çok okul yoktu.”

“Toplum içinde farkındalık oluşturmak”

Toplum içinde farkındalık gelişmediği için çocuklarının okula başladığı zaman, çok sıkıntılı süreç geçirdiklerini

belirten Miri Hanım, ilk başlarda ailelerin, hatta öğretmenlerin bile kendi çocuklarının, diğer öğrencilerle birlikte “kötü etkilenirler” diye, aynı anda teneffüse bile çıkarmak istemediklerini söyledi. O günlerde yaşadıklarını bizimle paylaştı:

“O çocuklar mezun olana kadar bizim çocuklarla birlikte kaynaşması için bir arada okudular. İlk başlarda çok zorluk çektik. Velilerden itirazlar geldi. Çocuklarımız teneffüse çıktığı zaman veliler kötü etkilenir diye, bizim çocuklarla birlikte sınıfa çıkmasını, birbirlerini görmesinler dediler. Hâlbuki bu bizim çocukların yanı sıra onların çocuklarına faydası oldu, çünkü bu kaynaştırma ile çocuklarına faydalı olacak. Bu çocuklar ileride işadamı olduğunda bilim insanı olduklarında ya da herhangi bir işte oldukları zaman bizim çocukların da hayatlarını kolaylaştıracak işler yapabilirler. Her şeyden önce vicdanı öğrenirler. Bu toplumun önyargılarını kırmak çok zor oldu. Hatta ilk başlarda öğretmenlerde de bununla ilgili zorluk yaşadık. İlk başta her sınıfa bir öğrenci yerleştirerek uyum sağlamasını istedik, sonra karşı çıkan öğretmenler, en baş savunucuları oldu.”

Özel insanlar

Sempatik tavırlarıyla kendilerini o kadar çok sevdireyorlar ki, yüreklerinde nefret barındırmayan çok özel insanlardı onlar. Yeryüzüne indirilmiş melekler gibi saf ve temizler... Birçok ailenin çocuklarının ilk doğduğu zaman verdiği tepki olan; "niye ben?" sorusuna karşın, zaman içinde onların üstün yeteneklerini gördüklerinde ise "iyi ki ben," diyebilecekleri bir durum.

Ne dersiniz daha yaşanılır bir dünya için böylesi gönüllere ihtiyacımız yok mu? İçinde sevgiden başka bir şey barındırmayan, dürüst ve samimi gönüllüler. Kötülüklerin, nefretin, kinin olmadığı, karşılıksız sevginin yeşerip büyüdüğü tertemiz yürekler. Hiçbir kötülüğün kök salmasına olanak sağlanmayan bu gönüllerde kaybolmak istiyor insan. Yemek servisine geçiyoruz. Günün menüsü: Tavuk suyu çorba, zeytinyağlı yaprak sarma, pürelı çanak köfte, zeytinyağlı semizotu, spagetti makarna, yoğurt, salata ve cacık. Özenle hazırlanan sofrada bize Eyüp ve Rubi servis yapıyor. Yemeklerin

hepsi birbirinden lezzetli ve oldukça ekonomik fiyata satılıyor.

Ve sonunda ayrılık vakti...

Birbirimize bu kadar alıştıktan sonra gitmek istemiyoruz. Ayaklarımız isteksizce hareket ediyor. Nasıl kolayca gidebilirdik; çocuklar ve aileleri bize yüreklerini sonuna kadar açmışken. Artık daha samimiydik, beraber toplu fotoğraf çektiyoruz neşe içinde, şen kahkahalar eşliğinde. İstanbul Üniversitesi'nden gelen iki arkadaşımızın; ikisinin de ismi Elif ve Ali ikisinin ortasında durduğu zaman bir dilek tutuyor. Dileğinin ne olduğunu sordüğümüzde; "zengin olmak" olduğunu söylüyor bize. Hepimize ayrı ayrı, defalarca tekrarlıyor dileğini...

"Zengin olup araba ile sizleri gezdireceğim."

"Ali bak, zengin olunca sakın unutma bizi!"

"Aşk olsun! Unutur muyum? Hem de hiçbirinizi unutmam. Söz veriyorum, gezdireceğim."Yüreğın zengin Ali... Biz de seni asla unutmayacağız!

Ah hayat, sen insanı rezil de edersin vezir de!

AH HAYAT, SEN İNSANI REZİL DE EDERSİN VEZİR DE! SANA CAHİDE SONKU'YU HATIRLATAYIM, NE HALE SOKTUN DÜNYA GÜZELİ KADINI, YA DÜNYA YAKIŞIKLISI MESUT ENGİN'İ BURUŞTURUP NASIL DA FIRLATIP BİR KÖŞEYE ATTIN EY HAYAT!.. İŞTE BAKIRKÖY'DE BİR KÜÇÜCÜK TEZGAHIN KARŞISINDA EKMEK PARASINI ÇIKARMAYA ÇALIŞAN BİR ZAMANLARIN SERPİL ÖRÜMCER'İ, BİR ZAMANLARIN DİLLERE DESTAN KADINI. "BAYAN BACAĞ"DERLERMİŞ ONA. ONU DA HELAK ETMİŞSİN HAYAT, SANA NE DİYİYİM!

"25 Mayıs 1952 yılında doğdum. Bedia ile Kemal Örumcer çiftinin tek kızıyım. Anne tarafım yedi göbek Şişhaneli. Baba tarafım ise Giritli. Annem ile babam severek evlenmişler, lakin babam eve her gece çok geç ve çok alkollü olarak geliyormuş. Annem bir müddet babama sevgisinden dolayı ses çıkarmasa da sabır taşı çatladığında beş yılın sonunda ve ben dört yaşımdayken ayrılıyorlar. Babam, baba eksikliğini göstermek istemediği için isteklerimi hep yaptı ve şımartılarak büyüdüm." *Serpil Örumcer artık bir annee, hayatta buraya gelene kadar yaşamadığı kalmamış, artık hiçbir şeye şaşırmadığını söylüyor.*

"Hayatımda kendime rol model olarak seçebileceğim pek az insan vardı. Bu ne annem ne babam olabildi. İlkokul dönemimde Mahizer öğretmen vardı. Onu kendime bir müddet örnek aldım ama uzun sürmedi. Türk filmleri oyuncular, şarkıcılar; o zaman bir şöhret olma modası vardı. Çok da güzel ve parlıtlı görünüyordu her şey o şıkırtılı dergilerde. Haylaz ve vasat bir öğrenci oluşum orta öğrenimimi de etkiledi haliyle, birgün arkadaşşıma su tabancasıyla yaptığım şaka neticesinde öğrenimim son buldu. Disipline sevk edildim. Öğretmenlerimle aramı düzeltsem de derslerden geçsem de okuma isteğim yoktu, bu olaylar da bahane oldu. Biraktım okulu."

Bir zamanlar herkesi peşinden koşturmuştu. Şimdi bir tezgahın arkasında ekmek parası için oturuyordu. Bir sigara çıkardı ve filtresine bir ağızlık takarak kuşların civıltılı sesleri eşliğinde gerçek hayata nasıl adım attığını anlatmaya başladı.

"Daha 14 yaşındaydım. O zamanlar sekreterlik çok gözde bir meslekti. Yaşıtlarıma göre iri ve gösterişliydim. Araştırma yaptım ve daktilo kursuna yazıldım. Çok geçmeden Çukurova Ecza Deposu'nun sahibinin sekreterliğini yapmaya başladım. Cağaloğlu'ndaydı iş yerim. İşe gidip gelirken fotoğraflarımı çekip masama getirirlerdi. Kimin yaptığını ise bilmiyordum, herhalde o zamanlar bende bir ışık görmüşler. O arada Vakko'nun manken-

"Milliyet gazetesinin düzenlediği yarışmaya katıldım. Çok zorluydu. Tabii annem de yarışmaya katıldığımı duymuş. Kıyamet annem! Gitmiş Milliyet'in kapısında bağıyor. Benim kızımın yaşı küçük falan diye... Ben de inat ettim ve çekilmiycem dedim. Bayağı üst düzey insanların katıldığı bir yarışmaydı, Vali Vefa Poyraz'dı, Haşim İşcan Belediye Başkanı'ydı kutlamalarda içkilerini kaldırmamışlar. Bizim birincimiz Serpil Örümcer biz kutlama yapmıyoruz demişler."

Dergilerde görüp özendiği hayata girişini anlatıyordu.

"İki arkadaşım vardı. Ayla, Sevda, Aşkın diye üç kafadar diyelim. Arkadaşlarım beni tarihi bahçe diye o zamanın, işte sünnet düğünlerinin falan yapıldığı bir matineye

lik kursları açıldı ama herkesi almıyorlar. Yıl 1967, para versen de giremiyorsun; Fransa'dan bir kadın getirmişler o seçiyor. Ama ben tabii masama gelen fotoğrafların da özgüveniyle güzelliğimin ve fiziğimin farkında olarak kendimden emindim. Seçildim. Annemden gizli tabii.. İki işi bir anda idare ediyordum."

Bir sigara daha yaktı, derin derin çekti. Müşterinin birine açıklama yaptıktan sonra konuya döndü.

çağırdılar. Berkant da yeni yeni ünlü oluyor 'Ah Kızlar' plakları falan. Arkadaşlarım tanışmışlar tabii... Neyse gittik ben incir ağacına çıktım mini etek altımda 15 yaşındayım o zaman. Berkant beni bir süzdü, tabii tanımiyorum umrumda değil. Berkant falan o arada Berkant'la tanıştım. 3-5 gün sonra bir arkadaşımızın doğum günü var sen gelecek misin dedi. Gittik doğum gününe Berkant beni öpmeye kalktı, ben ona bir tokat... Öpemedi

"Hayatımda kendime rol model olarak seçebileceğim pek az insan vardı. Bu ne annem ne babam olabildi. İlkokul dönemimde Mahizer öğretmen vardı. Onu kendime bir müddet örnek aldım ama uzun sürmedi. Türk filmleri oyuncular, şarkıcılar; o zaman bir şöhret olma modası vardı. Çok da güzel ve parlıtlı görünüyordu her şey o şıkırtılı dergilerde."

tabi. Turneye çıkıyormuş... Kart atarım ben sana falan dedi, her gün bir kart geliyor bana. Pek kötü maksadı da yok... Şoförüyle arkadaş oldum. Bir gece araba durdu evin orada ama turnede Berkant, şoförü Süha arabadan indi koşuyor... 'Çabuk in aşağıya' dedi. İndim aşağıya arabaya bindim ne oldu falan, arkana baksana dedi, arkama bir döndüm aaa Berkant çok da sarhoş, seni görmek istedi ben de getirdim dedi Süha ağbi. Orada biraz konuştuk, sonra aman annem görecektir gidin falan dedim, neyse yolladık..."

Bir sigara daha yaktı.

"Bir gün bir lokalde Halit Kıvanç geldi, takdimcilik yapıyor orada. Berkant gece kulübüne çağırıyor dedi. Annemlerle falan gittik ama yanlış gece kulübüne gitmişiz. Neyse eğleniyoruz kasap havası oynuyoruz, ben Berkant'ı unuttum... derken bir flash patladı bir döndüm yanımda Fikret Hakan. Ertesi gün gazetelerde yarışma finalistlerinden Serpil Örumcer ile Fikret Hakan flört ediyor. Annem de oradaydı.. Olaydan sonra 'Kıyamet Annem' gazete önüne gidiyor sizi mahkemeye vereceğim diye ortalığı ayağa kaldırıyor, tabi tezip yayınlandı."

Gülücüklerle ara verdiğimiz konuşma çayla tatlanıyor ve peki hep aklımıza takılan bu 'Bayan Bacak' lakabı nereden geliyor...

"Hâlâ yaşıyor, Bedri Koraman Milliyet'te bütün finalistlerin en güzel yerlerini seçerek karikatürünü yapıyor... Saçlar Hale, gözler Arzu işte atıyorum kollar Elif diyor, Ayşe diyor Fatma diyor, bana sıra geliyor 'veyahut' diyerek ayırıp Bacaklar Serpil Örumcer diyor. İşte o ayırarak söylemesi beni ön plana çıkarıyor. İsim Babam Bedri Koraman anlayacağıın."

İlk şarkıcılık anılarından söz açılıyor.

"Berkant'la flört etmeye başladık. Çalıştığı klübe gider gelirken, Rahmetli Suat ağbi kulübün sahibi, "şarkıcı olur musun" dedi. Berkant da o an merdivenlerden yukarı çıkıyordu. Bize döndü, benim için "Bundan bir şey olmaz" dedi. Aslında benim aklımda da şarkıcılık yoktu. Mankenlik yapmak istiyordum. Bir döndüm ona "Olayım da gör" dedim. Anneme gittim yalvardım. Annemin de hayatında müzik geçmişi vardı. Annem piyano, annemin ağabeyi dayım ise akordeon çalıyor. Hatta annem İstanbul Radyosu'nda sınava katılır ve kazanır. Ama dedemin haberi de yok, eve gelen kağıtla durumu öğrenip karşı çıkar ve annemin bu yeteneği sadece ailece bir araya geldiğinde düzenlenen müzikli eğlenceyle sınırlanır.

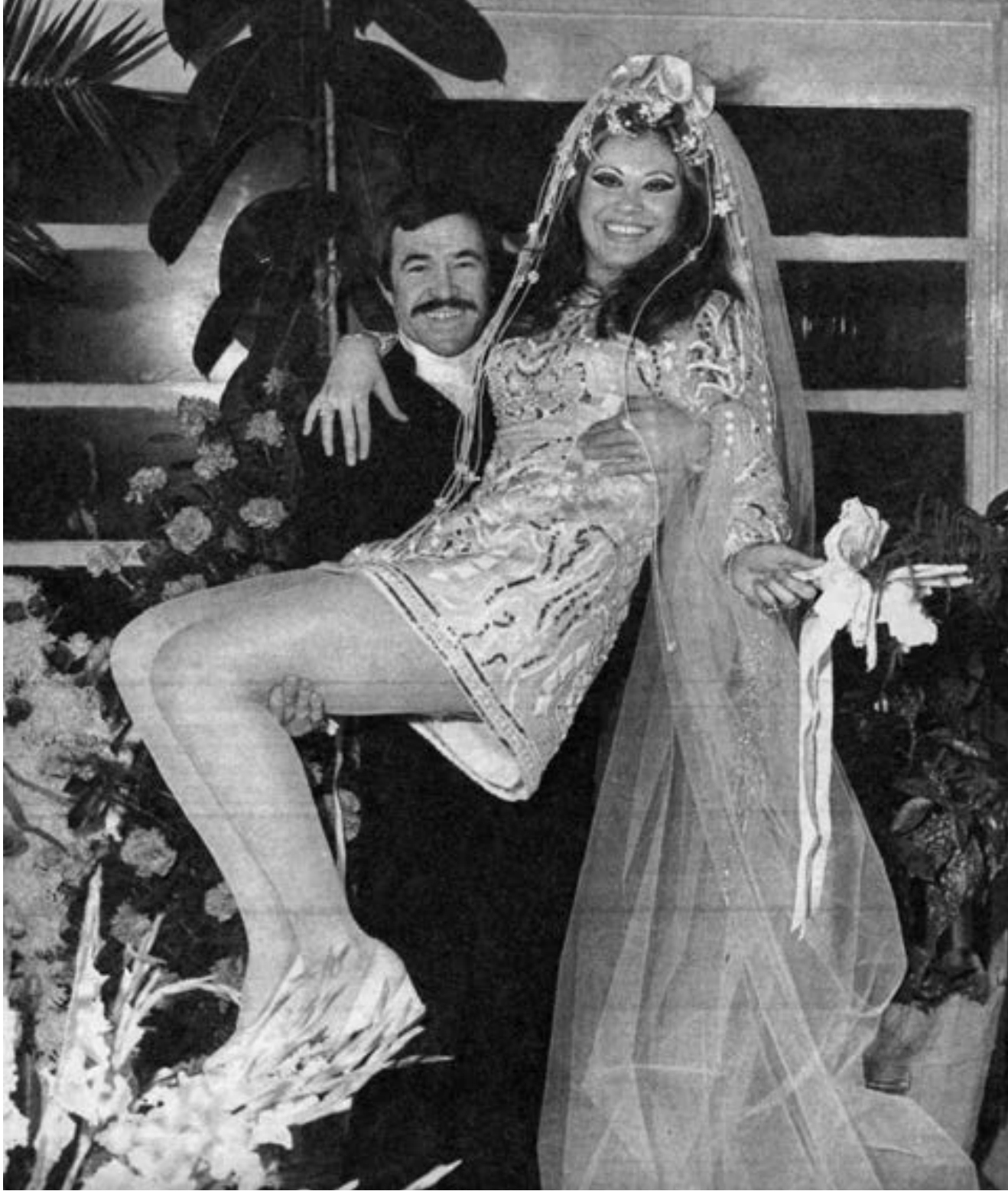
Neyse annem kabul etti çalışmamı, gece klübünde ben bir altı ay bedava çalıştım. Bizim zamanımızda zordu bu işler. Kayıtlara kendi paranla giriyordun, stüdyolara da. Hocam rahmetli Yurdaer Doğulu'ydu. Ondan çok şey öğrendim."

Peki dedim. Mankenlik ve şarkıcılığın yanı sıra oyunculuk kariyerinin de olduğunu bildiğim için o zamanın Yeşilçam atmosferini ve yine o dönemin erotik film furyasını sormak istedim. Kare kırmızı çerçeveli gözlüğü düzelterek durağan bakışlarını üzerime çevirdi.

"Ben Yeşilçam'a girdiğimde daha erotik film furyası başlamamıştı. Oldum olası film hayatını pek sevmedim. Çünkü benim bir gecede şarkı söyleyerek kazandığım parayı onlar ayda film başına veriyorlardı. Çekimler çok yoğun ve yorucu oluyordu, aynı zamanda da sahne hayatımı sürdürmem gerektiği için benim için zor ve yorucu olmuştu. Özellikle ilk filmimde arabanın benzin parasına çalışıyorduk. Dönemin rejisörü rahmetli Sırrı Gültekin ağbi vardı. İlk filmimi Tugay Toksöz ile yaptım 'Adım Kan Soyadım Silah'. Başroldeydim. Sırrı ağbi ya bana gelirdi ya da Gönül Yazar'a... İkinci filmimi Mete İncelele ile yaptım, yine Sırrı Gültekin rejisörlüğünde, komedi tarzında bir film müzikliydi. Filmde erotik kısım vardı ama ilk bana senaryo geldiğinde yazmıyordu. Kabul etmezdim zaten. Ceyda Karahan oynuyordu erotik kısımlarının benimle alakası yoktu. Hiç bulaşmadım erotik furyasına.. En son çektiğim film ise 1978 yılında yine yönetmenliğini Sırrı ağbinin yaptığı 'Ali Babanın Çiftliği' isimli film, sonradan adı 'Mühür Gözlüm' olmuş, işte o dönem erotik furyası tam anlamıyla başlamıştı. Yine senaryo bana geldiğinde erotik sahne yoktu, sonradan eklemişler. Rahmetli Neriman Köksal da bilmiyormuş. Dudullu'da çiftlik evinde çekiyoruz filmi, Zerrin Egeliler'in sevişme sahnelerini görünce anladık erotik olduğunu. Neriman abla elimi tutup 'ay erotik filmde mi oynadık ben kocama ne diyeceğim şimdi' deyince gülmeye başladım."

Peki Berkant ile nasıl evlenmişti. Haydi bir sigara daha... Hayat sarpa sarıyordu galiba.

"Berkant'ın çalıştığı gazinolara gider onunla gizli gizli buluşurdum ama aşık değildim o zamanlar daha; tabii magazinciler boş durmuyordu.. 'Berkant'ın Yarı' gibi başlıklar atılıyordu, kaç gazeteci dövdüm.. Bir gün yine Berkant'ın konseri var karısıyla aynı yere oturtmuşlar şakk! Bir flash patlattı dönemin gazetecisi Bülent Kınay.. Flash patlamasıyla adamı yakalamam bir oldu... Genç kızım.. Karısı öğrendi her şeyi. Berkant evde ba-

Hiç bulaşmadım erotik furyasına.. En son çektiğim film ise 1978 yılında yine yönetmenliğini Sırrı Ağbini'nin yaptığı 'Ali Babanın Çiftliği' isimli filmi, sonradan adı 'Mühür Gözlüm' olmuş, işte o dönem erotik furyası tam anlamıyla başlamıştı. Yine senaryo bana geldiğinde erotik sahne yoktu, sonradan eklemişler. Rahmetli Neriman Köksal da bilmiyormuş.

ğırıp çağırıyormuş zaten ben Serpil'i seviyorum diye.. Karısı da onun eşyalarını toplayıp valizini kapının önüne koyuyor. Berkant beni aradı Taksim'de Kennedy Hotel'i var orada kalıyor beni aradı bir gelir misin diye sarhoş sarhoş anlatıyor ben de dinliyorum, onu ne anlarım!" Ah hayat!... Serpil Örumcer bir taraftan ne yapacağını

bilemiyor, ama sonsuza dek sürecek bir başka hayatı istiyor sanki!

"Boşanıyoruz.. ya benimle evlenirsin ya da ben başkasıyla evleneceğim dedi.. alıştım evliliğe dedi.. ee seviyorsun başkasına mı kaptıracağım adamı... Annem karşı çıkıyor, dayımı soktuk araya.. Gelinliğimle duvağımla

gittim." Diyor ki:

"Ama onunla evlenmeseydim ben yıllarda oturuyordum. Öyle bir aceleyle evlendik. Kızım 8 aylıkken 1974 senesinde boşandık. Birçok şarkısı bana mal oldu.. '18 yaşında ay ışığında vuruldum bir kıza', 'Neredesin kimlerlesin tatlı sevgilim', 'Samanyolu' benim jenerasyonum hep der ki o şarkı çalınca sen geliyorsun aklıma. Birbirimize mal olmuştuk Serpil deyince Berkant, Berkant deyince Serpil..."

Samanyolu şarkısının sizin için yazıldığını duymuştum dedim. Aaa Sen dünkü bebesin yahu! Kahkahalar...

"Berkant beni taşıyamadı. İlk olarak eteğimi uzattı. Çiçek geliyor kavga başlıyor, sonra Berkant iş beğenmemeye başladı. Ben bu paraya bu işe gitmem dedi, ben çalıştım o yattı.. Sonra mesela Ankara'ya gidilecek, iş gelmiş avans bürosuna gidiyor, avansları alıyor cebine koyuyor, tak üç gün ortada yok, bir geliyor cep bomboş.. ee sonra iş vermemeye başladılar... Eski karısına gitmeye başladı daire almış bir de, elektriğini suyunu ödediğini öğrendim, ben demedim ki sana karını boşa beni al diye. En son olay şu oldu. TRT 1' de bir arkadaş vardı, program yapıyordu solo program yapacaktı, o geldi. Adamı eve davet etti, orada olay çıkardı, adam da şaşırıldı tabii.. İşte orada her şey bitti..."

Boşandıktan sonraki olaylar daha da sarpa saracaktı. Bedia hanımın Berkant'a olan tepkisi bir mühlet sonra Berkant'ın içki içerek geç saatlerde eve gelmesini tetiklemesi ve kızımı göreceğim diye bağrışmaları iyice ortalığı germekteydi.

"Severek ayrıldım yalan söylememek lazım, sudan çıkmış balığa döndüm.. Bir gün bana hakaret etmemiştir. El kaldırmamıştır asla, ben argo konuştuğumda bile bana

ters bakmamıştır. Sahnelerim devam etmekteydi. Boşanmış bir kadınsın artık insanların bakışları daha farklı bir hale gelmeye başlamıştı. Kendini ne kadar korusan da hep onun gibi birini aradım. Berkant'ı hâlâ sevmekteydim. Derken biriyle tanıştım, ikinci evliliğim aslında büyük pişmanlığım.. Her şeyin gittiği o evlilik. Onunla tanıştım yakışıklı ve çok güzel bir adamdı Emniyet Müdürü'ydü rütbelerini attı. Ne maksatla attı bilemem.. Pek sevdiğimi söyleyemem."

Serpil Örumcer, tezgahının arkasında hayatını ne kadar sıradan bir şey gibi anlatıyordu!

"Levent'te evler dükkanlar iki yazlığım vardı. Caddebostan'da her şeyim vardı. Ben maalesef ikinci evliliğimi yaptım, 1989'dan sonra ticarete atıldık Marmaris'te bar falan işlettik.. Soruyorum kendime, sen ne anlarsın ticaretten diye ama işte... Batırdık orayı İstanbul'daki daireleri sat getir, sat getir, başladık cepten yemeye, hadi bu sefer olacak şimdi çıkacağız derken kumarın en büyüğünü oynamışız haberimiz yok. Elde avuçta ne varsa sattık.. Bir tek daireye düştük annem bir beddua etti o da kanserden öldü zaten. Kızım da çıldırdı. Annemi dışarı atmalar, bu daireyi bana vereceksin demeler. Ben de dışarılarda çalışıyorum, ama gazino falan kalmadı bitmiş artık."

Bir sigara daha yakarak derince içine çekti üfleyerek etrafına baktı ve üçüncü evliliğini anlatmaya başladı. Artık o hale gelmişti ki, yarına güvenecek hali yoktu sanki!

"Bir iş için Batman'a gittim. Bir günlüktü. Halit Kendinli aradı beni, grup olarak gideceğiz ama onlar Ankara'dan ben İstanbul'dan gideceğim. Bu adam düzenliymiş organizasyonu. Üçüncü kocam... Çatışma oluyor ve Vali izin vermiyor organizasyona. Neyse ben orada on gün kaldım mı! Adam bana musallat oldu. Ben niyetini anlayamadım. İstanbul'a gideceğim diyorum, ben de makine alacağım diyerek o da İstanbul'a geliyor. Başımız belaya girdi adamla. Hadi kaçalım kurtulalım diye plan yaptık, evi de sattık paramız da yok; sonuç olarak ortada kaldık. Annem huzurevine. Bir nikah Batman'a gittik."

Daha sonra anlattıkları bir korku filminden alınmış gibi...

"Gitmez olaydım oraya gittiğim gibi bana bir işkence, dişlerimi söktü, saçlarımı kazıdı. Ellerimi ayaklarımı bağlayıp edep yerlerime ateş mi basmadı.. Camlar falan kapalı kimse yok 3-5 karısı da çıktı. Ben artık ümidimi

kesmiştim öleceğim diyordum... Allah'tan benim kız babasını aramaya diye Reha Muhtar'a gidiyor. Soruyorlar annen nerede.. Batman deyince duruyorlar. Berkant diyor ki işte o zaman Reha Muhtar'a, bunun başına bir şey geldi başı belada, yoksa bırakmaz kızını diyor. Hemen benimle röportaj için Reha, Serdar diye bir muhabiri görevlendiriyor. Allaha Şükür uyanık çocuk geldi; neyse bana bir şey soruyor hemen adam cevap veriyor. 'Abi dur o cevap versin' derken o da yağcılık yapıyor. Batman'da radyosu falan da var. Sonra Havaalanına bilet almaya gitmek için tam yola çıkacaklar, Muhabir Serdar: 'aaaa hüvviyetimi unuttum' deyip koştu geldi.. ses kaydına basıp 'abla kayda bastım konuş diyor.' Ben o arada hemen işte işkence görüyorum, şöyle oldu böyle oldu dedim.. o da kılanıyor. Bu görüntüsüz ses kaydı alıyor mu falan diye soruyor. Yok diyor Serdar, sonra savcılar, falan 5 kuruş param yok.. Neyse ki avukatlara yalvar yakar boşandık. Ama o zaman çok dua ettim

'Allahım beni buradan kurtar, sokakta kalayım yeter ki kurtar' sanırım dualarımı duydu..."

Kanımlı donduran o sert ve korku dolu bakışlarla anlatılan olay sonrasında kızından ve torunlarından bahsederek sohbeti sürdürdük. En büyük hatasının hazır mallarını satmak olduğunu söyledi.. 'Bayan Bacak' kızının hasta olduğunu ve çalışmadığını, kendisinin de... Yardımlarla yaşadığını ve yeterince yardım alamadığını vurguladı. Çoğu TV programının ona yardım edeceğiz diyerek programına çağırdıklarını, birçok sözün ardından hiçbir yardımın yapılmadığını vurguladı. 'Bayan Bacak' isimli kitabını yine yardım amaçlı olarak bir öğretim üyesinin yazıp bastırıldığını söyledi. Elektrik, su, doğalgaz ve ev kirası...

Victor Hugo demiş ki, "Ölmek bir şey değil. Korku verici olan yaşamıyor olmak." Sonuçta hayat, o "allı pullu hayat" yapacağını yapmıştı. Serpil Örumcer artık kerhen yaşıyordu, öyle görünüyordu...

Koca hayatını tek damla göz yaşıyla bitirdi...

Yorgunluk ne zamandır annemin yüzünde yer etmişti. Zayıf çelimsiz bir kadındı benim annem ama dinçti. Masmavi gözleri donuk donuk bakar olmuştu artık. Bir şeylerin yolunda gitmediği çok belliydi. Bazen durup, "Neyin var anne?" diye soruyordum. Ağzını açmakta bile güçlük çekerek yorgun sesiyle "Halim yok" diyordu. Bir pazar sabahıydı, o gün ilk kez kendim uyandım. Her sabah başucumda dikilip beni uyandırmaya çabalayan annem o gün ilk kez gözlerimi açtığımda yatağımın başucunda yoktu. Küçük bir çocuk gibi ev içerisinde meraklı gözlerle annemi aramaya koyuldum, annem bir kanepenin üstüne battaniyesiyle kıvrılmış yatıyordu. Ateşi vardı. Mevsimlerden sonbahardı, bu belirsiz havalarda herkes grip oluyordu, annem de grip olmuş olmalıydı... Annem cılız sesiyle kendini iyi hissetmediğini söyleyince "hastaneye gidelim" dedim. Hastane dünyasından bir çocuk gibi korkan annem ilk kez bana itiraz etmedi. Di- renmeden "gidelim" dedi.

Hastane kokusunu oldum olası hiç sevemedim, anneme çekmişim herhalde. O da sevmez bu kokuyu. Acile gelen insanların arasında kolumda cansız bir bedene dönüştürülen annemle ilerliyorum. Kimi sedyeyle, kimi bir yakınına kucağında bir yerlere yetiştirilmeye çalışılıyordu. İçten içe şükür ediyordum; biz çok şükür sadece gribiz. "O da geçecek," diyordum.

Uzun boylu esmer bir doktor annemi uzun parmaklarıyla bir süre muayene ediyor. Sonra bizi odasından hızlıca çıkarıp kan tahlili istiyor. Tahlil sonuçlarını beklemek insana ölüm gibi geliyor. Saatler hastane koridorlarında geçmek bilmiyor, var olan son gücünü de hastane koridorlarında bırakan annem söylenmeye başlıyor, "Canım neyim var benim, bir serum taksalar kendime gelirim." Genç, çelimsiz bir hemşire annemin tahlil sonuçlarını

koşturarak doktora yetiştiriyor. Doktor ise annemi bir kez daha muayene ediyor. Sırtını dinliyor "ağrın var mı" diye soruyor. Doktora sonuçların iyi ya da kötü olup olmadığını soruyoruz ama cevap vermiyor. Bize lafı dolandırmadan "yarın bir araştırma hastanesine gidin orada ilgilenirler" diyerek elimize tahlil sonuçlarını tutuşturuyor.

Neydi şimdi bu? Grip değil mi benim annem, yoksa kanser mi? Ney ney ney? Eve gelir gelmez hemen internetin başına oturuyorum ve annemin kan tahlili sonuçlarını google'a yazıyorum. Google, bir sürü bilmediğim terimler çıkarıyor karşıma. Biraz daha araştırıyorum "ya kansızlık ya da kan kanseri" diyor google. Yok diyorum kesin kansiz annem, asla kanser olamaz. Kansiz olur da kanser olamaz diyorum ama geceyi sabah ediyorum. Kötü düşünceler terk etmiyor aklımı. "Aptal google" diyorum koca doktordan daha mı iyi bileceksin.

Ertesi gün annem ve babam düşüyor yollara. Bir araştırma hastanesine çıkan tahlil sonuçlarını gösteriyorlar, oradaki doktorlar da çıkan sonuçtan memnun olmamış olacaklar ki üç kere daha kan tahlili yapıyorlar ve bekleyeceksiniz diyerek tek yataklı bir odaya alıyorlar annemi. Tabii, ben telefonla dakika dakika aradığım için her durumdan haberdarım. Babam laboratuvardan çıkan sonuçları almış doktorla görüşmüş o sıralarda iş yerindeyim ve deli gibi haber bekliyorum. Tam ben arayacakken telefonum çalıyor ve babam korktuğum şeyi söylüyor, söylüyor ama söyledikleri sanki yankı yapıyor kulağımda. Beynim o cümleleri tekrar tekrar dinletiyor bana, "Melek, annen lösemi, iyileşme ihtimali yüzde elli," diyor.

O an annemle ilgili tüm anılarım saniyeler içinde film şeridi gibi geçiyor, her karemden annem annem annem... (Lösemiye çocuk hastalığı diye bilen bizler ilerleyen zamanlarda bu hastalığın çeşitlerini, hangi evreleri olduğunu da öğrendik AML M4!)

Telefondan sonra kitlenip kalıyorum. İş arkadaşlarım, patronlarım hepsi başıma üşüşüyor ağlamaktan derdimi anlatamıyorum ki, karşı taraf da telefonu kapatınca "Neyin var Melek, kızım konuşsana" beynimde bir uğultudur dönüyor...

Allah'ım nasıl bir sınav? Neden annem? Daha bir hafta önce dershaneye yazılıp dikey geçiş sınavına gireceğim diye annemle sevinirken...

Haberi aldıktan sonra gün bitmek bilmiyor, benim annemi teselli etmem gerekirken kadıncağız beni teselli ediyor, "Kızım yok bir şeyim", "Aman canım bu doktor-

larında bir şey bildiği yok, kanser olsam böyle iyi hissedemem ki kendimi"... İyi hissediyor mu kendini acaba, yoksa annem beni mi avutuyor!

Akşamı bekliyorum hastaneye gitmek için zaman geçmiyor akreple yelkovan sanki ite kaka ilerliyor... İş yerinde hastalığı araştırıyorum sonuçlar korkutucu, korkuyorum! Bulduğum haberlerden biri 2010 yılında kan kanseriyle ilgili yapılan bir araştırmaya yer vermiş. Habere göre yirmi dört ülkede yapılan araştırmada kan kanserinden ölüm oranının yüzde 6 olduğunu söylüyor. Şans ve moralle yeneceksin anne diyorum!

Bazen olur da her şey üst üste gelir ya, o günlerin içindeydin işte... Erkek arkadaşım ilgisiz suskun, aramıyor. Gerçi ben de annemi düşünmekten onu unutm-

şum bile. Bir an aklıma geliyor ve arıyorum. Meşgule atıyor. Önce işi vardır diyerek önemsemiyorum. Akşam üstü mesaj atıyorum durumu anlatır gibi yine ses yok. Kadınların hisleri kuvvetlidir bilirsiniz. İçimden bir şeylerin yolunda gitmediğine dair sesler yükseliyor.

Eve gelirken otobüste annem aklıma geliyor, gerçi ne zaman çıkıyor ki aklımdan. İnsanların bakışlarına aldırış etmeden hiçkırarak ağlıyorum. Hiçkırıklarım arabayı inletiyor, insanlar tuhaf tuhaf bakıyor ama kimse "kızım iyi misin?" diye sormuyor. Belki de soruyorlar, ben duymuyorum...

Eve gelir gelmez annem için bir çanta hazırlıyorum. Birkaç parça pijama takımı, havlu, bez koyuyorum ufak valize. Daha sonra onlarca kez yapacağım bu işlemi. İlk seferinde elim ayağıma dolanıyor, "mutlaka unuttuğum bir şeyler olmalı" diye mırıldana mırıldana yola koyuluyorum.

Hastaneye adım atar atmaz annemin nefret ettiği hastane kokusu etrafımı sarıyor. "Allahım annem eğer çok hastaysa nasıl dayanır bu kokuya"... Ben annemi tanımam hasta değilse bile bu koku hasta eder onu. Ağlıyorum... "Benim annem hasta falan değil" diyorum hastane koridorlarında etrafımdakilere aldırış etmeden. "Haksız mıyım?" diye soruyorum kendi kendime. Asansörde beti benzi atmış bir hasta yakınına soruyorum; "Hasta olsaydı şimdiye kadar çoktan belli etmez miydi?" boş gözlerle bana bakıyor, ben ise sorumun cevabını çoktan alıyorum.

Haseki Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin bahçesinde iğne atsanız yere düşmez. Ambulanların biri çıkıyor, diğeri giriyor. Ağlayanlar, yatıştırmaya çalışanlar...

Haseki'nin eski binasına giriyoruz. İkinci katı merdivenle çıkmayı tercih eden ben, amcamlardan erken çıkıyorum. Tek odaya alınmış annemin yanına bir an önce koşturuyorum, onlar da geliyor arkamdan...

Kapıyı açtığımda önce babamla yüz yüze geliyorum, sonra gözüm yatakta yatan anneme ilişiyor. Biri parmağını dokundursa onu bahane edip ağlayacak durumdayım. Annem öylesine tatlı tatlı bakıyor ki gülümseyerek, hani onu öyle görmesem cidden hasta diyeceğim ama değil işte... Çok da iyi görünüyor "Hadi kalk anne gidelim evimize" demek geliyor içimden.

Amcam, babama her şeyi en ince ayrıntısına varıncaya

kadar soruyor. Ben bir yandan onları dinliyorum, diğer yandan annemin yumuşacık elini tutuyorum, öpüyorum, kokluyorum. Yanağına öpücükler konduruyorum... Ağlayacağımı fark etmiş olsa gerek "Ben iyiyim Melek'im valla billah bir şeyim yok" diyor sürekli tekrarlıyor. Doktorlar annemi yarın yer bulamadıkları için Anadolu yakasındaki Göztepe Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne nakledeceklerini söylüyor, tedavi süresinde özel olarak bakım gerekiyormuş mikrop kapmamalıymış. O yüzden daha hijyenik ve Hematoloji bölümü olan hastaneye göndereceklermiş annemi. Hematoloji nedir? Adını daha önce duymadım etmedim Allah'ım neler var daha yaşayacağım.

Israr ediyorum gece annemin yanında ben kalayım sabah baba sen gel annemle gidersen diyorum Babam, "Olmaz, sen git yarın işe gideceksin hem ben ilgilenirim annenle bir yerleşsin de hastaneye sonra dönüşümlü orada bakarız," diyor. İkna olmuyorum ama mecburiyetten kabul ediyorum.

Eve geldiğimde erkek arkadaşına mesaj atıyorum gelen cevabı herhalde ömrüm boyunca unutamam,"Hayatımda başka biri var kusura bakma buraya kadar". Mesajı bir kez daha, bir kez daha, bir kez daha okuyorum... Hem okuyup hem kahkaha atıyorum. Dalga geçiyor herhalde. Gerçi alışkınım onun aldatmalarına kaç kere biz birlikteyken posta koyduğunu hatırlamıyorum bile ama ondan da vazgeçemiyorum işte. Belki saplantı, belki başka bir şey benimki. Anlam veremediğim bir bağ sürekli beni ona çekiyor. Askerdeyken bile kopmayan bu bağ şimdi nasıl kopar? Ama aklına koymuş bir kere, bitti...

Sabah o sersemlikle işe gidiyorum. Aman Allah'ım bu gün hangi kötü şey başıma gelecek diye düşünerek gidiyorum işe. Hava buz gibi ama içim öylesine kor ki soğuk bile içimdeki ateşi söndüremiyor...

Saatler ilerledikçe babamı arıyorum, hala yoldalar ambulansın siren sesi telefonun avizesinden öylesine geliyor ki babamın sesini bastırıyor! İstanbul trafiği ambulansa yol vermeyen otomobiller, kim nereden bilecek tabi içindeki hastanın durumunu!

Öğlen sıraları babam arıyor, annemi hastaneye yatırdı-

ğini söylüyor. Yengem de birkaç gün annemin yanında refakatçi kalacaktı.

Kurban Bayramı'na dört ya da beş gün vardı, annemin tedavisi başlamıştı. Cumartesi gününden sonra bayram tatiline giriyorduk, ben de cumartesi günü annemi ilk kez hastanede ziyaret edecek bayramı hastanede onunla geçirecektim.

Hastaneye geldiğimizde danışmaya annemi sorup, oda numarasını öğreniyorum. Merdivenleri çıkarken annemle karşılaşma anını gözlerimin önüne getiriyorum. Kaç gündür görmüyorum annemi!

Annemin kaldığı kata geldiğimde elinde benim sonradan öğreneceğim kemoterapi cihazıyla gezen hastalar koridoru aşındıra aşındıra yürüyorlardı. Ağızlarında maskeleri, solmuş yüzleri, kafalarındaki tülbent ya da şapkaları... Hepsi aynı renk... Danışmanın bana verdiği kapı numarasını hızla arıyorum, kenarda duran maskeyi takıyorum. Kapıdan içeri ilk adımı atmak kolay olmuyor. Numarayı bulunca kapının kolunu tutuyorum birkaç saniye öylece duruyorum içerde beni ne bekliyor? Annem nasıl? Beni görünce ne yapacak? Bu soruların cevabını bir an önce almak için kapıyı aralıyorum... Odada altı yatak var. Üç yatak kapı arkasında üçü kapı açılınca görünüyor... Kapı açılınca bakıyorum ki iki yatak dolu yüzleri hiç tanıdık değil, bana bakıyorlar selam veriyorum. Annem en dipte cam kenarında yatıyor. Yatıyor mu baygın mı bilmiyorum ama geldiğimi fark etmiyor bile. Yengem "Bak Melek geldi Meryem" diyor.

Annem gözlerini hafif aralayıp geri kapatıyor. Beni görünce gözlerinin içi gülen annem şimdi gözlerini bile açmıyor...

Refakatçi kartını yengemden alıp onu gönderiyorum. Annemle artık bayram boyunca beraberiz, tabi gözlerini açarsa... Tedavinin ilk kürünü alıyor bayramdan sonra, geri kalanını da ilacın bittiğini haber veren alet ötüncü hemen alacağını daha sonra öğreniyoruz.

Annemin oda arkadaşları Azize Teyze ve Asiye Abla ile tanışıyorum. Azize Teyze 70 yaşında. "Ah kızım," diyor "Hep dertten kafaya takmaktan bu hastalık", "Merak etme annen iki günde toparlanır," diyor. "İnşallah" diyorum. Her gün birkaç kez işittiğim bu söz yine yüreğime su serpiyor... Hastalıkla ilgili bilmediğim ne varsa soruyorum Azize Teyze'ye. Masaların üzerinde duran

raporların anlamlarını, ilaçların adlarını, nelere dikkat etmemiz gerektiğini ve annemin ne zaman taburcu olacağını sağ olsun bildiği kadarıyla anlatıyor bana.

Asiye Abla ise Azize Teyze'ye göre epey genç. Üç çocuk annesi. En küçüğü yedi yaşındaymış. Öylesine yanık bir teni var ki kemoterapi olduğunu söylüyor. Ne illet bir şeymiş diyorum. Benim bembeyaz pamuk elli annem bile nasıl siyahlaşmaya başladı bir anda. Hızla siyahlaşırsa nasıl alışırsın onun ellerine... Aman canım annem iyileşsin yeter ki, öyle de severim ben onu.

Annem biraz ayılır gibi oluyor konuşmaya çalışıyor. Dedim ya bu hastalığı daha yeni yeni keşfediyoruz; meğer ne çok yan etkisi varmış. Annemin ağzı yüzü şiş, yara bere içinde. Annem gülünce yanaklarında çukurlar çıkardı şimdiyse gülse de, ağlasa da ruhsuz ve duygusuz...

Hastalığın ve ilaçların etkisinden olsa gerek annemin gözü beni görmüyor. Gördüğü zamanlardaysa çocuk gibi azarlamaya başlıyor. Olup olmadık bahaneler sunuyor, bağıriyor. Bazen dokunuyor söylediği sözler. Ama hiçbiri annemi yatakta görmek kadar canımı acıtmıyor.

Akşam yemeği dağıtılıyor. Annem alma istemiyorum diye ısrar ediyor. Ben onu dinlemiyorum alıyorum. Yemeğini yiyeceksin diyorum, yine beni tersliyor. Ona hak da veriyorum ağzı yara bere içinde. Ama yemesi lazım boğazından bir lokma bir şey geçsin istiyorum işte... Bir iki kaşık da olsa içiriyorum çorabayı sanki tüm yemeğini yedirmiş gibi seviniyorum... O an aklıma annemin küçükken bana yemek yedirmesi geliyor. İştahsız bir çocuktum, annem tıpkı benim bugün ona yaptığım gibi her yuttuğum kaşıқта bayram ederdi. Aman Allahım! Dünyaya gözlerimi açtığımdan beri baş ucumda bulduğum, o güçlü varlık... İnsan her şeye inanır da annesinin bu duruma düşeceğine inanmaz.

Günler geçiyor, biraz toparlanıyor annem. Gözlerini açıyor, onu bunu soruyor. (Bazı nedenlerden dolayı kardeşimi şehir dışında halamın yanında liseye yazdırmak zorunda kaldık o orada biz buradayız. Ailem parçalara bölündü. Hani yap bozu birleştirmeye kalksam, bir tarafı eksik kalıyor.)

Annem ilaçların etkisinden sürekli ateş içinde. Nöbetçi hemşire beş dakikada bir gelip bana "buz koy", "bez

koy" diyor. Yetişemiyorum. Tuvalete git bezi ıslat. Bez iki dakikada ısınıyor, ben ise koşturmaktan elim ayağıma dolanıyor. Sonunda sağ olsun hemşire leğen içinde buz parçalarıyla dolu kapıdan giriyor. "Al anneni bir güzel ıslat ateşi düşsün, düşmezse tehlike" diyor. Ne yapıyorsam olmuyor. Çok sulu koysam annem bağılıyor susuz koysam ateş düşmüyor. Ben bir yandan ağlıyorum, bir yandan annem görmesin diye gözlerimi siliyorum bir yandan da annemin ateşini düşürmeye çalışıyorum ama nafiye...

Hemşire başka yöntem deniyor ateş düşürücü haplar; onlar da işe yaramayınca ateş düşürücü serumlar devreye giriyor. İki tane 250 cc'lik serumu ardi ardına takıyor. Aradan yarım saat geçmeden annem terini atıyor ateşi düşüyor, üstünü çıkartıyorum. Annem söylene söylene bir hal olsa da tekrar ateşi yükselmesin diye de üstünü örtmüyorum. Geceyi sabah ediyoruz ateşi düşüyor, çıkıyor. O da ben de bitap bir haldeyiz. Sabaha karşı nihayet daha iyi oluyor ve sızıp kalıyoruz. Az sonra kan almak için hemşire odaya giriyor...

Bayram bitiminde teyzem Yalova'dan geliyor. Annemi ona emanet etmeden önce dökülmeye başlayan saçlarını kendi ellerimle kesiyorum. Hatta kazıyorum... Bu öylesine bir duygu ki, tarif edilemez! Annemin oynamaya doyamadığım saçları şimdi ayaklarımın ucuna dökülüyor. Ağlaya ağlaya annemin saçlarını yerden topluyorum...

Yolda artık tanıdığım herkes beni bir soru yağmuruna tutuyor. Kimse moral vermiyor kimse...

Günler günleri kovalıyor kasım ayını neredeyse bitiriyorduk. Anneme her kemoterapi sonrası trombosit dediğimiz beyaz kan (kırmızı kan yapıcı hücreler) gerekiyor. Rengini bile bilmediğim sadece biyoloji dersinde adını duyduğum bir kan bu. Kemoterapi sonrası vücut alt üst olduğu için, kan değerleri de düşüyor ve kan yapması için trombosit bulmamız lazım.

İnsan hastane kapısında düşmanın bile buraya düşmemesi için dua eder oluyor. Allah kimseyi o yataklara hastane ortamına hele de bir şeylere muhtaç etmesin. Her kemoterapi sonrası anneme trombosit arıyoruz ama bulamıyoruz. Kimi arıyorsak ya kan grubu tutmuyor ya ilaç almış ya hasta ya damar yapısı uygun değil. Allah'im o kanı bugün bulmamız şart! Arabada ilerlerken diyorum acaba duraklardan insan falan mı toplasak,

belki biri tutar. Belki aradığımız kanı buluruz.

Durum o kadar karmaşık hale geliyor ki kan istiyoruz yanımızda kan verecek birini getiremedik ama lazım? Sağ olsunlar Kızılay'dan iki hemşire kan ve damar yapıları tuttuğu için anneme kan veriyorlar. Allahım gökte ararken yerde bulmak dedikleri şey bu olsa gerek. Şans diye buna derim. Akşama kadar ara, şimdi karşına iki kadın çıksın ve kan versin...

Yeni bir yıl yeni bir beklenti. Yeni umutlar güzel günler... Derken 2012'ye gireceğimizin gecesi... Gece iş çıkışı annemin yanına hastaneye gidiyorum orada yeni yıla gireceğiz annemle. Hastane ortamında ilk defa yeni yılı kutlayacağım. Bundan şikayet etmiyorum da hani insan orada değil de annesiyle evinde, neyse...

O gece odada boş olan yatağa bir kişi daha katılıyor. Fatma Abla. 23 yaşında. Anasınıfı öğretmeniydi. Odaya ilk getirildiğinde yabancı gözlerle benim burada ne işim var diye bakıyor etrafa. Çok zayıf. Kelimenin tam manasıyla bir deri bir kemik. İlerleyen zamanlarda öğreniyoruz zaten 35 kilo olduğunu. Kahverengi upuzun saçlarıyla odada saçı olmayanlara nispet yapar gibi...

Lavaboya gittiğim sırada Fatma Abla'nın refakatçisi Hatice Abla kapıda beni bekler gibi görünüyor. Ufak tefek biraz toplu. Bana içeride yatanların hastalığını soruyor. Ben de dilim döndüğünce anlatıyorum ona suratıma öylesine keskin bakışlar atıyor ki söylemeden geçmek istemiyorum "Size de geçmiş olsun Allah hepimizin hastasına acil şifa versin," diyorum. Kadın öylesine gülüyor ki önce anlam veremiyordum, sonra konuşmalarımızı başkasının duymasını istemiyormuş gibi kulağıma yakınlaşarak, "Bizim kız kanser falan değil, gripti getirdik üst kattaydık şimdi buraya indirdiler ama çok durmayız burada," diyor. Aylar önceki benim durumum gözlerimin önüne dikiliveriyor. Kadına hak vermiyor değilim. Ben de aynı duyguları yaşamıştım, günlerce kabullenmemiştim. Zaten durumu kabullenmek oldukça zor oluyor. Biraz daha soru sormak istiyordum ona ama o benden önce davranıp biyopsinin ne olduğunu soruyor. "Biyopsi mi?" diyorum işte bu durumun kilit sorusu bu.

Annem hastanede kaldığı sürece yanımda her zaman fotoğraf makinemi götürüp annemin her hafta bir fotoğrafını çekiyordum. Doktor annemi eve istirahat için gönderdiğinde fotoğrafları önümüze alıp karşılaştırı-

yorduk. Her geçen gün iyiye doğru gittiğini gözlemliyorduk.

Nöbet sırası bana geldiğinde ilk işim anneme haftanın olup biten dedikodularını vermektir. Haftalarca bunu hep yaptım. Yan yatakta yatan Ayten Teyze'nin eşinin doğum günümüştü. O gece odada herkes biliyor, bir ben bir Bulut ağabey bilmiyorum... Bir baktık sürpriz bir pasta içeri girdi. Ardından iyi ki doğdunuzlar, dışarıdan gelen havai fişekler... O an anneme iki ayın sonunda sarılıyorum. Hastalık sebebiyle mikrop kapmasın diye hep geri çektim kendimi. Hiç öpmedim, koluna girip koridora bile çıkarsam endişe içindeydim. Allah'ım doya doya içime çektim kokusunu. Sımsıkı sarıldım, öptüm, kokladım... Nice senelere dedik birbirimize nice sağlıklı ömürlere...

Anneme sarıldığım dakikalarda nöbetçi sağlık memuru Selçuk Ağabey giriyor içeri. Beni öyle görünce, "Hey ne yapıyorsun sen, kadını rahat bırak," diye başlıyor söylenmeye. Selçuk Ağabey ile bazen anlaşamıyoruz. Annem, o ufak tefek kara kuru çocuğu öyle seviyor ki ağabeyim olsa anca bu kadar severdi herhalde. Selçuk Ağabey yanına geldiğinde öyle ikramlarda bulunuyor ki az önce yataktan kimıldamayan kadın şimdi ayağa kalkmış dört dönüyor. Bir kereye mahsus değil, ona karşı hep böyle. Tabi bunların sevgisi karşılıklı ana-oğul gibiler. O gelmeden annem damar yolu açtırmıyor, pansuman yaptırmıyor annem resmen naz yapıyor. (Anneme ne zaman damar yolu açsa o kara kuru adam sardığı bantların üstüne " laz " yazıyor kaç kere izah ettim laz değiliz diye ama nafi.)

Zaman bazen öyle tıkanıyor ki (annem kemoterapi aldığı zamanlar) geçmiyor sanki. Ocak sonlarına doğruydum doktor anneme eve gidip dinlenebileceğini durumunun çok iyiye gittiğini, böyle devam ederse bir ay içerisinde taburcu bile olabileceğini söylüyor. Benden habersiz babamı arayıp eve getirtiyor kendini gün içerisinde.

O da nesi kapıyı kilitlememiş babam. Sabahleyin diyerek sinirli sinirli açıyorum evin kapısını sonra bakıyorum mutfak ışığı yanıyor. Yok artık diyorum insan bu kadar acele çıkar mı yahu. Kafamı bir uzatıyorum annem sandalyede oturmuş kıkırdıyor, Allah'ım sürpriz yapmış annem bana. Dokunuyorum rüya değil, evet annem bu nasıl özlemişim onu...

Annem doktorun söylediklerini bana anlatınca daha mutlu oluyorum. Son kürü olabilirmiş birbirimize moral veriyoruz gideceksin ve son kür diyorum ona, sonra yine hep birlikteyiz...

Annemi eve izne gönderdiği sürece doktorun kesin talimatıydı, ev kalabalık olmayacak, misafir gelmeyecek. Annem dinler mi, konu komşu kim varsa "ben gidemiyorum bari onlar gelsin" diye tutturuyor. Her defasında izin vermiyorum ama biliyorum ki ben işe gittiğimde eve birileri gelip gidiyor.

Tuhaftır ama annem hastaneyi sevmekle beraber orada edindiği arkadaşlıkları yüzünden arada da olsa oraları anardı. Anneme hak vermiyor değilim. Ben bile özledim onları. Aliye Teyze'nin televizyonun sesine bile tahammül edemediğini, Sultan Abl'nın 4 yaşındaki oğluna duyduğu özlem yüzünden geceleri usul usul sürekli ağladığını, Sati Teyze'nin hastalığı takmamasını ve odada sürekli boşalan bir yatağı...

Hastaneye ne zaman gittiysem odada kalanlardan biri taburcu oluyor, yerine gelen kişi iki günde kemoterapiyi kaldıramadığı için hayatını kaybediyor. Düşünsenize aynı hastalıktan musdaripsiniz ve sürekli odada gözlerinizin önünde ölen biri var ve siz her şeye rağmen moralinizi yüksek tutmalısınız.

Annemin ev tatilinin bitmesine iki gün kala belinde müt-hiş bir ağrı! Öylesine bir ağrı ki annemin kolay kolay ağladığına şahit olmayan ben, annemi ağlarken yakalıyorum. Hemen doktorunu arıyoruz ve ilik yerine oturduğu için ağrıların normal olduğunu söylüyor. Bir yandan seviniyoruz her şey normal diye, diğer yandan onun o halini görünce üzülüyoruz. O kıvranıyor biz bir şey yapamıyoruz. Allahım bu çaresizlik nasıl bir şey.

Annemin ağrıları şiddetlenince babam dayanamayıp ertesi günü hastaneye götürmemiz gerektiğini söylüyor onun deyişiyle, "En azından ağrısını kesecek ilaç verirler" diyor hastaneye götürüyoruz onu; hep aynı şey oluyor yine özlem yine hasret hep bitecek geçecek diyoruz annemi ağrılarıyla teyzeme emanet edip ayrılıyoruz hastaneden...

Her şey normal ya en azından içimiz rahat ya da rahat görünmeye çalışıyorduk hepimiz. Doktor kan tahlili is-

temiş hemşirelerden; bu normal bir şey hatta rutin, enteresan olan arka arkaya 4 defa aynı gün içinde kan istemeleri bir şeyler ters gidiyor belli ki...

Aynı gün içinde (Cuma) çıkıyor sonuçlar, doktor babamla görüşmek istemiş ve babam görüşme için Anadolu yakasına gitmiş. Gözüm telefonda aramalarını bekliyorum arayan yok. Nitekim saatler sonra telefonum çalıyor, babam...

"Melek annenin hastalığı nüks etmiş tedaviye sıfırdan başlayacaklar." Bu telefon konuşması herhalde umudumun kalmamasına sebep olan cümlelerdi. Nüks, birkaç kez hastanede duymuştum ama hani insan bilmek istemez ya bazı kelimelerin anlamını ben de bilmiyorum, bilmiyormuş gibi yapıyorum gerçi; gerek de yok saklamaya, hastalığı tekrarlamış işte elde var kocaman bir sıfır! Babamla uzun uzun konuşuyoruz ne olacak ne bitecek ne yapacağız diye, ertesi gün öğleden sonra iş çıkışı annemin yanında alıyorum soluğu. Annem haberi duyar duymaz öylesine ağlamış öylesine ağlamış ki ne yüzü ona ait ne de o masmavi gözleri...

İçeriye girdiğimi görür görmez gözlerinden yaşlar süzülüyor (Hayatımın en berbat konuşmasıydı) Annem "Şimdi ne yapacağız Melek" diyor, "Şimdi bize ne olacak" diyor. İş yerindeyken internetten araştırdığım kadarıyla anneme anlatıyorum bir yandan ağlaşıyoruz; bir yandan sımsıkı tutuyoruz ellerimizi, "Yeneceğiz" diyoruz, "Daha çok güzel günler göreceğiz" diyoruz... Tam o sıra annemin belki de benim hayatımdan ve aklımdan hiç çıkaramayacağım sözleri dökülüyor ağzından:

"Dayanamıyorum katlanamıyorum bu acıya ağrılara. Daha ne kadar kalacağım burada? Neden ben? Ben evimi sizi özledim ne olur gidelim, istemiyorum tedavi falan..."

Annemin damarları kalmadığı için tedaviden önce boynuna kateter takılmasını önerdi doktoru, zor bela kabul ettirdim anneme en azından her gün damar yolu açmazlar dedim rahat edersin dedim keşke keşke demeseydim...

Ameliyatta sözüm ona doktor sıfatına bile koyamayacağım şahıslar damar bulamadıkça kandi delip deşmişler annemin vücudunu. Boynundan başlayan morluk göğüslerinde son buluyor... (Bizim onayımız olmadan

fazla fazla deşmişler, hadi damar yolu aradılar anladık anladık da damar yolu bulamamışlar, kateteri bile takamamışlardı, bizdeki de şans, şikayet bile ettik ama nafile...) Ameliyat annemi öylesine hırpalamıştı ki gözlerinde ameliyat esnasında yapılan müdahaleden dolayı kararma görme bozukluğu meydana geldi, beni bile artık görmüyordu. Üç gün sonra yeni tedavi için başlandı ve ilik arayışı da başladı...

Annem kendinden başka 5 kardeşe sahip, ilik için doktor randevu verdi ve 5 kardeş toplaşıp kan verdiler, sonuçlar 20 gün içerisinde elimize ulaşacak, sonrasında ilik nakli ve sonra annem bir aksilik olmazsa sağlığına kavuşacaktı.

Annemin durumunun farkında olan doktor annemi tek yataklı odaya nakletti. Tedavisi o kadar zorlu geçiyordu ki Aman Allahım elleri suratı ayakları iki misli fazla şişiyordu. Bir teyzem bir ben annemle kalıyorduk son kürüne, çok az bir süre kala annemin keyfi yerine gelsin diye teyzemle ben beyin fırtınası yapıyoruz kimin iliği uyacak diye?

Teyzem anneme öylesine benziyor ki tek benzeşmeyen noktaları annemin gözlerinin maviliği belki de yeşilliği, tarifi zor olan renkten. Nitekim sonuçlar çıktı, büyük dayımın iliği yüzde 95 uyumlu!

İşte dedim mucize bu, diğer odada kalan Sati Teyze'nin 4 kardeşi var ve hiçbirinin iliği uyuşmuyor! O ölümü bekler gibi bekliyor ilaçları. Annem ise kafasındaki bu ameliyat korkusunu atmış! Ben kafasında tereddüt kalmaması diye internetten araştırdığım bilgileri sağdan soldan duyduğum olumlu olayları onunla paylaşıyorum...

Cumartesi günü iş çıkışı düştüm yollara, annem hafta içi kemoterapi alacak ve sonra ilik nakli her şey iyi olacak, kafamın içinde o kadar çok şey dönüyor ki hastane günlerinin acısını çıkaracağız diyorum. Söğütlüçeşme'ye geldiğimizde ineceğimi beynim endekslemiş gibi fırladım metrobüsten, bir an önce anneme ulaşmak istiyordum, eee malum anlatacak çok şey var...

Odaya girdiğimde annem "Melek sen misin?" diyor görmüyor beni, sadece tahmin ediyor ya da annelik iç güdüsü...

Sohbet muhabbet derken, zaman ilerliyor anneme kendi ellerimle yaptığım yemekleri yedirmek için doğ-

ruluyorum, aç değilim diyor midem bulanıyor diyor ama yine de bana ne yaptın ne getirdin demekten alıkoyamıyor kendini.(Sarma, çorba, börek, gecedan yapmış-tım sabah iş çıkışı eve uğramadan hastaneye geçerim diye.)

Annem öğüre öğüre yiyor getirdiklerimi. Annemi bilirim eğer o durumdaysa değil yemek yemek, şifa olacağını bilse bile ağzına bir lokma almaz. Şaşırıyorum ben de anlam veremiyorum ama bir şey de demiyorum...

Pazar gecesi hastaneden ayrılıyorum annemi yengeme teslim ederek. Salı günü başlayacağız son küre. Anneme sıkı sıkıya tembihliyorum "Ağlamak yok, biraz daha dayan bizim için, benim için diyorum" Son ağrıların olacak inşallah sonra her şey güzel olacak bizim için."(Salı günü başlanacak tedaviye pazartesten başlanıyor, zaman kısıtlı bir an önce ilik naklinin yapılması gerek.)

Annemi arıyorum, yengem çıkıyor, annem ilaçların ağırlığından konuşmak istemiyor konuşamıyor! Yengeme sıkı sıkıya tembihliyorum bir şey olursa beni ara diye...

Şuna inanırım ki insanın bazen hisleri onu yanıltmaz. Çarşamba sabahı yataktan kalkar kalkmaz komedinde bulunan telefonumun alarmını kapatmak için uzanıyorum, telefon yere düşüyor, elimi yüzümü yıkamak için banyoya gidiyorum, dokunduğum her şeyi deviriyorum. Neyse ki çıkıyorum yola işe gitmek için, yolda telefonum çalışmıyor aksi gibi telefon düşmenin etkisiyle kendinden geçmiş olacak karşı tarafın sesi gelmiyor bir türlü, endişeleniyorum arayan yengem, çünkü bir şey mi oldu diyorum kendi kendime...Mesaj atıyorum babamı arıyorum o ara telefonu kapalı kuzenimi arıyorum bakmıyor, dayımı arıyorum geri dönmüyor, bir şeyler ters gidiyor, derken yengem çok acil hastaneye gel diyor. Avcılar durağında tam o sırada, arabadan indiğim gibi metrobüse doğru koşuyorum, koşmak ne kelime resmen uçuyorum; sağına soluna çarptıklarım arkamdan kızıp bağırınların sesleri arasında biniyorum metrobüse. Öylesine kalabalık ki tutunacak yer ararken orta yaşlarda biraz toplu iri gözlü bir adam işaret ediyor bana şuradan tutun der gibisinden.

Avcılar-Söğütlüçeşme arası yol biter mi! Bitmiyor. Yol boyunca hem ağlıyorum hem kuzenime diğer ulaşabildiğim herkese ulaşmaya çalışıyorum sınırlarıma engel

olmaya çalışarak. Aksilik bu ya Göztepe minübüsü bir hayli kalabalık zor bela biniyorum ona da hastanede inip tekrar koşturmaya başlıyorum. Normalde o kısacık mesafe koşturmaya rağmen bitmiyor. Merdivenlere yöneliyorum katları çıkmaya başlıyorum. Sabahın ilk saatleri ama hastane olmadığı kadar kalabalık, yoğun bakım ünitesine uzatıyorum kafamı yaşlısı, genci, ağlayanı, tebessüm eden, çok kalabalık, yengemi arıyor gözlerim o da yok...

Dua ediyorum yoğun bakım ünitesinde olmadıklarına; tekrar merdivenleri aşındırmaya devam ediyorum annemin kaldığı odanın kapısı açık kapıya yaklaştıkça kalbimin sesini hastanede olan herkes duyuyormuş hissine kapılıyorum bir an. Kapıya daha çok yaklaşıyorum ama bakamıyorum içeriye biraz ilerde doktor ve hemşireler duruyor gözüm onlara takılıyor ama kendimi odaya atıyorum. Yatak boş yatağın üstünde ne yastık var ne yorgan anneme dair hiçbir şey yok! Ani bir kararla geriye gidiyorum. Doktorların olduğu yere yöneliyorum "annem nerede" diyorum hepsi birbirine bakıyor. Tekrarlıyorum... Sesim yükselmiş olacak ki Aliye Teyze'nin kızı Ayşe abla çıkıyor diğer hasta odasından beni yatıştırmak için. Sinirimle elimi duvara vurarak tekrarlıyorum "annem nerede?"

Şükran Hemşire yaklaşıyor "sakin ol annen aşağıda, durumu kötüleşince müşahede odasına aldık, hastanenin yoğun bakım ünitesi dolu, şimdi başka hastaneden yer ayarlamaya çalışıyoruz sevk edeceğiz," diyor.

Merdivenleri geldiğim gibi iniyorum o kalabalıkta nereye gitsem kime sorsam diye düşünürken Ayşe Abla bir an kolumdan tutuyor "Bu taraftan kızım" der gibisinden işaret ediyor bana, işte annem...

Duygularımın tarifi yok, annem karşımda yatıyor öylece bağlı olduğu makine can çekişir gibi arada sert sert ötüyor. Doktoru beni annemi görmem için buyur ediyor odaya. Göğsüne bakıyorum nefes alıyor "yaşıyor", seviniyorum.

"Anne aç, o rengini şu aralar unutmaya yüz tuttuğum gözlerini, aç da son kez bakayım onlara, son bir kez gül bana, ben yanında yokmuşum gibi davranma, söz verdin bana bu hastaneden beraber çıkacağız diye." Şu aralar hatırlayamadığım o kadar cümle kurdum ki anneme o dakikalarda sarf ettiğim, onca lafıma sadece sağ gözünden süzülen tek bir damla gözyaşıyla cevap

İstanbul'un yüzleri

Bu koca şehrin ne çok yüzü vardır. O yüzlerden biri bir kuştur, martıdır. O yüzlerden biri balıklardır. O yüzlerden biri Evliya Çelebi'yi seyyah yapan meşhur rüyasını gördüğü camidir. O yüzlerden biri eşsiz İstanbul Boğazı'dır. O yüzlerden biri dünyanın en büyük kapalıçarşısıdır. O yüzlerden biri sokaktaki zerzavatçıdır. O yüzlerden biri Anadolu, Ege uygarlıklarının sergilendiği bir müzedir. Yüzlerden biri ne ararsanız bulacağınız pazarlarıdır, bir eski daracık sokağıdır, bir eski mahallesidir, vapurudur, vapurun düdüğüdür, bol soğanlı balık ekmeğidir. Çocuğudur, yaşlısıdır, mezarlığıdır...

İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi'ndeki fotoğraf derslerimizde, fotoğrafı hep araç olarak kullandık. Hayatı size, bize anlatmaya duran bir araç olarak kullandık fotoğrafı. Öğrencilerin çektikleri fotoğraflarda işte İstanbul'un o çeşitli yüzleriyle karşılaştık; hepsi bir araya geldiklerinde İstanbul'un küçük bir özeti karşımıza çıktı.

K.Güven

Ahmet Altıparmak

Balıksız bir İstanbul düşünülebilir mi? Koca şehir kurulalı beri bir balık şehri olmuştur. Ne çok emekçi ekmeğini balıktan kazanır. İstanbullu her balığın zamanını bilir; hamsi, palamut, lüfer, kefal İstanbul'u belirli zamanlarda ziyaret eder ve balıkçı tablalarını süsler. Kimi semtlerde yürürken balık kokusu eşlik eder size.

Büşra Avcılar

İstanbul'un bir özelliği de hububatın, zerzavatın, balığın evinizin önüne kadar getirilmesidir. Her satıcı kendine özgü bir ses tonuyla geldiğini mahalleliye haberdar eder. Satıcının arkasında ise mahallenin kedileri eksik değildir. Büyük mağazaların açılmasıyla İstanbul'un bu yüzü değişecek gibidir ama.

Coşkun Topal

Motorlu taşıtlardan sıkıldıysanız İstanbul'un adaları Burgaz'a, Heybeli'ye, Büyükkada'ya gidin, bir nefes alın. Burada ulaşım faytonlarla sağlanır. Doğallıkla nalbantlık mesleği de sürer gider buralarda.

Didem Sarioğlu

Martısız bir İstanbul dőşünebilir misiniz? Onlar her vapurun arkasından bıkmadan sıkılmadan koşturup dururlar. ığlıklarıyla tepenizdedirler, ailenin yaramaz çocukları gibi. Hatta bir ara onlar için Deniz Yolları tarafından tutulmuş eğlendirme memurları deniliyordu.

Didem Sarioğlu

İstanbulular sokak-taki kedileri, kőpekleri, martıları, gővercinleri beslemekten pek hoşlanırlar. Kimi zaman nereden geldikleri belli olmayan őrdekler de bu hayata katılmışlardır.

Elif Nalbani

İstanbul çok kültürlü bir şehirdir. Bir taraftan yankı bir uzun hava yükselirken, öte taraftan bir caz grubu önünüzde pek bilindik bir parçayı icra eder.

Esra Münevver Kâhya

İstiklal Caddesi'ndeki Sent Antuan Kilisesi de her görüşten insanın sevdiği, ziyaret ettiği mekânlardandır. Avlusunda Türklerin dostu olarak bilinen Papa XXIII. Jean'ın heykeli geleni gideni selamlar.

Esra Münevver Kâhya

*Bir zamanlar
İstanbuluları
taşımış olan tarihi
tramvaylardan ikisi
hizmetlerini hâlâ İstiklal
Caddesi'nde sürdürür.
Karşılıklı olarak biri
Taksim meydanından,
öteki Tünel
meydanından hareket
eder, sonra Galatasaray
Meydanı'nda karşılaşıp
ve yollarına devam
ederler.*

Gizem Kuşçu

*İstanbul dünyaca ünlü
sanatçıları görkemli
müzelerinde ağırlar. Kimi
şanslı çocuklar da sanat
öğretmenleriyle sergile-
nen yapıtları tartışırlar.*

Gizem Kuşçu

*Onların farkı sadece yürüyememeleri.
Bir özeleştirici olarak
İstanbul'daki engellilerin yaşamlarını tam
kolaylaştırdığımızı söyleyemeyiz ne yazık ki.*

Gökhan Özkaya
İstanbullular aynı zamanda kendi çağlarında birer "feylozofurlar", herkesin kendine göre bir dünya görüşü vardır, bunu duvarlarda, otoların arkalarında, hatta evlerinin kapılarında dile getirirler. İşte bakın evin kapısında ne yazıyor: "Okumuş cahil, kara cahilden daha zararlıdır."

Hamza Kuzgun
İstanbul'un yüzlerinden
biri de Yıldız Sarayı'dır.
Bir özeleştiri yaparsak:
Osmanlı tarihinde
önemli bir yere
sahip sarayı kaçımız
gezmiştir?

İlkay Çoban
İstanbul Boğazı'nın
süslerinden biri de Dol-
mabahçe Sarayı'dır. Ama
fotoğrafta gördüğünüz
saray, Haliç sahilinde
Türkiye'nin tarihi
varlıklarının minyatür-
lerinin sergilendiği
Miniatürk'tür.

İlkay Mert

*Başınızı yukarı
kaldırın, İstanbul'un
üstünde ne çok kuş
sağa, sola koşturur
durur. Martılar,
karabataklar,
güvercinler, kargalar,
kumrular, serçeler,
sığırcıklar...Göç
zamanı leylekler,
kırlangıçlar
İstanbul semalarını
şenlendirirler.*

Kübra Sakman

*İstanbul'da tahmin
edemeyeceğiniz kadar
güvercin meraklısı
vardır. Bu meraklılar
kuş pazarlarından
eksik olmazlar. Kimi
zaman güvercinler
yarıştırılır, araçlarla
diyelim Anadolu'nun
uzak bir köşesine taşınır
ve oradan salınırlar.
Yarışmayı İstanbul'a ilk
gelen kuş kazanır.*

Laçin Afşin Çağlar
Canınız sıkıldı, koca şehir sizi üzdü diyelim. Gelin bir sahile ve karşınıza denize alın, deniz sizi sakinleştirecektir.

Selda Uysal
Göksu, hemen Anadolu Kavağı'nın dibinden İstanbul Boğazı'na açılır. Anı kitaplarında Göksu'nun esaslı bir mesire yeri olduğu yazılır.

Semra Dursun

Kapalıçarşı'nın, yani dünyanın en büyük kapalıçarşısının içinden geçeriz hep. Bu kez size Kapalıçarşı'yı yukarıdan gösteriyoruz.

Tuna Furkan Özkan

İstanbul daha çok Müslümanların yaşadığı bir şehirdir. Önemli dini günlerde Süleymaniyesi, Sultanahmeti, Nuruosmaniyesi, Fatihi, daha ne çok camisi İstanbullularla dolar taşar.

Tolgahan Zere

Karganın İstanbul'da karşınıza çıkmayacağı yer yoktur. Her yere konarlar ve güzel sesleriyle (!) bağıra çağıra sohbet ederler.

Yağmur Saydı

Bir gramofon haberi yapacaksanız, onu gidip Kapalıçarşı'da bulursunuz. Aksi biridir. Der ki, "Şu dükkânı kapatsam 6 ay yaşarım, 7 ay sürmez herhalde. Bugünkü teknoloji sesin kusurlarını kapatıyor, ama gramofon sesi öyle değil ki!"

Zehra Kamacı

Bu şehir her kültüre açıktır. Zamanı geldiğinde binlerce yıldır biriken her kültür kendisini göstermek, dile getirmek kabullenilmek ister.

Bütün mesele karanlıkta görmek...

SADECE KARANLIKTA YEMEK YEMEK DEĞİL HADİSE, EMPATİNİN GİDEREK AZALDIĞI GÜNÜMÜZDE DİĞERLERİNİ ANLAMAK İÇİN ANLAMLI BİR ÇABA. GÖRME YETİSİNDEN MAHRUM YAŞAMANIN NASIL BİR ŞEY OLDUĞUNU BİRKAÇ SAATLİĞİNE HİSSETMEK İÇİN TASARLANMIŞ BİR PROJE.

İstiklal Caddesi'nden Galata'ya yürüyorum, etraf kalabalık, cadde renkli. Göz yoruluyor bunca karmaşada. Sonra bir an her şeyin simsiyah olduğunu hayal ediyorum, sadece sesler var, ama görmeden olmaz ki diyorum kendi kendime ve bir kez daha şükür ediyorum, görmek ne büyük nimet...

Galata'da, ara sokaklardan birinde "Karanlık İşler" dönüyor. "Karanlıkta Yemek" de karanlık işlerden biri. Zifiri karanlıkta görme engelli garsonların servisiyle ve yine görme engelli müzisyenler eşliğinde yenen bir yemek. "Karanlıkta Yemek" projesinin koordinatörü Nuri Kaya bu sıra dışı projesinin ayrıntılarını bizlerle paylaşıyor.

Nuri Kaya, Marmara Üniversitesi'nde siyaset bilimi okuduktan sonra bu mesleğin berbat bir meslek olduğuna karar verip kavramsal sanatla ilgilenmeye başlıyor. Bu projeyi de kesinlikle sosyal sorumluluk projesi olarak tanımlamazken, "Bu proje bir sanat projesi, aslında görme biçimleri üzerine bir kavramsal sanat projesi," şeklinde ifade ediyor. Kaya, farklı organizasyonlarının yanında 2003 yılından beri bu organizasyonu gerçekleştiriyor.

Karanlıkta Yemek

Karanlıkta yemek yiyebilmek için önce rezervasyon yaptırmanız gerekiyor. Telefon ya da e-posta yoluyla rezervasyon yaptıran müşterilere bir e-posta yollanıyor, bu e-postada yemekle alakalı kurallar yer alıyor ve

kişisel bazı sorular soruluyor. Örneğin, alerjiniz olan bir yiyecek var mı gibi... Daha sonra belirtilen gün ve saatte mekâna geliyorsunuz, cep telefonunuzu, çakmağınızı üzerinizde ışık saçabilen ne varsa görevlilere teslim ediyorsunuz.

Tek sıra halinde, sağ elinizi önünüzdeki diğer müşterinin sağ omuzuna koyarak mekâna alınıyorsunuz. Nerede, kiminle, neler yiyeceğinizi bilmeden giriveriyorsunuz zifiri karanlığa. Dört kişiye bir garson düşüyor, daha önce tanıştığınız garson yemek boyunca sizinle ilgileniyor. Oturma düzeni sağlandıktan sonra müzik eşliğinde yemek servisiniz başlıyor.

Anonlarla masada neyin nerede olduğu hakkında bilgi veriliyor. Tedirgin başlıyorsunuz her şeye ama kolay alışılıyor karanlığa. Nuri Bey, "Görme engellilerle aramızda bir kapıyı araladık, engelsizler o kapıdan içeri girerken engelli arkadaşlar da dışarı çıkıyor karşılıklı bir alışveriş yapıyoruz," sözleriyle anlatıyor bu süreci. Kısacası yardım ilişkisi tersine dönüyor. Eğlenceli ve farklı bir yemek deneyimiyle baş başa kalıyorsunuz.

Dünyada eşi yok benzeri var

Nuri Kaya bu organizasyonun, bu şekliyle başka hiçbir yerde yapılmadığını söylüyor. Dünyanın birkaç yerinde karanlıkta yemek servisi yapılıyor ancak bu kuru bir yemek servisinden ibaret, oysa burada size iki buçuk saat süren bir tecrübe kazandırılıyor.

Erkekler eş durumundan geliyor

Nuri Kaya erkeklerin daha çok eşlerinin ısrarı üzerine geldiklerini belirterek şunları söyledi:

“Erkekler eşleri ya da kız arkadaşlarıyla bir restorana gittikleri zaman orada bir rolleri var, erkek olarak masayı seçerler, etrafa bakarlar, garsonun tavrına bakarlar, bir rolleri vardır ve o rolü oynarlar gittikleri her yerde. Bu rol hep görüntüye dayalıdır. Bir karizmaları vardır, karanlığa girince bu karizmaları gider, hiçbir şey kalmaz. Dolayısıyla kadınlar daha rahat olurken erkekler daha tedirgin olabiliyor.”

Eşine lavaboya gidiyorum diyerek mekanı terk eden bir

beyi anlatıyor Nuri Kaya, eşinin gittiğini garsonlardan öğrenen kadın şaşırıyor ve o da mekanı terk ediyor.

Hiçbir yerden destek almıyoruz

Karanlıkta yemek Nuri Kaya'nın sıra dışı organizasyonlarından biri, aynı mekânda, yine karanlıkta, tiyatrolar, söyleşiler, mevlitler yapılıyor.

Kaya, bunları “Karanlık İşler” olarak adlandırıyor. Bütün bu organizasyonlar yürütülürken hiçbir kurum, kuruluş ya da kişilerden destek alınmıyor. Hatta garsonlara bahşiş vermeniz dahi yasak.

Meraklıları için aşağıdaki adresten aylık bültenleri takip edebilir, rezervasyon yaptırabilirsiniz.

<http://www.karanliktayemek.com>

İstanbul'a gökten indirilmiş bir Polonya kolonisi...

HER ŞEY 18. YÜZYILIN SONUNDA RUSYA'NIN POLONYA'YI İŞGALİYLE BAŞLAMIŞ. RUSYA İLE ADIM ADIM SAVAŞA GİDİLEN BU DÖNEMDE LEHLERE SAHİP ÇIKAN OSMANLI İMPARATORLUĞU, İSTANBUL'DA BİR POLONYA KOLONİSİNİN KURULMASINA İZİN VERMİŞ.

İstanbul'un çevresinde doğanın yeşilini korumayı başardığı ve yeşilin insandan saygı gördüğü ender yerlerden biridir Polonezköy. Eğer Avrupa yakasında oturuyorsanız, Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nden geçerek önce Kavacık'tan bir kilometre sonra sola Acarlar sitesinden de sağa döndükten sonra Polonezköy tabelalarını izleyerek ulaşabilirsiniz.

Turuncu sonbahar yapraklarının yol kenarlarını süslediği bir cuma gününde Polonezköy'e gitmek için yola koyulmuştum. Nasıl gideceğimi bilmiyordum. Boğaziçi köprüsünü geçmiş ve Boğaziçi Köprüsü durağında in-

miş, köprü'nün sağ ayağındaki durakta Beykoz araçlarını bekliyordum. İlk gelen 15T'ye bindim. İstanbul Boğazı sahili boyunca toplam 27 durak geçtim. Boğazın büyüünden midir bilmem bir an Polonezköy'e gittiğimi unutuyordum. Otobüs şoförüne yaklaşıp Polonezköy'e gideceğimi, hangi durakta insem oraya daha kolay ulaşabileceğimi sordum, şoförün bana oraya ulaşımın olmadığını söylediğinde İstanbul Boğazı'nın büyüü falan kalmamıştı artık. İçimi artık bir telaş sarmıştı.

"Nasıl gidebilirim peki?"

"Taksi çok yazar, 1,5 km'lik yol. Sen Su Ürünleri durağın-

da in, oradan Acarkent minibüslerine bin, Polonezköy'e gideceğim de, onlar seni Acarkent sapağında indirir oradan da otostop çekersin, kamyoncular alır seni." Polonezköy'e olan yolculuğum ayrı bir yazı konusu olabilirdi! Evet, otobüs şoförünün yol tarifine uydum ve sonunda Polonezköy'e ulaşabilmişim. Köyün girişindeki tabelada tam üç dilde "Hoş geldiniz" yazıyordu. Türkçe: "Polonezköy'e Hoşgeldiniz", İngilizce: "Welcome to Polonezköy", ve tabii ki Lehçe: "Polonezköy Wita Was" yazılıydı.

Belki de mevsimlerden sonbahardı...

Uzaktan baktığımda, Polonezköy'ün tarihi aklıma geldiğinde, mevsimin etkisinden midir bilmem, düşünmeden edemiyordum: 1842 yılında bugünkü Polonezköy'de ilk evler inşa edildiği sıra, belki de mevsimlerden sonbahardı. Polonezköy'ün kurucusu olarak kabul edilen Michal Czajkowski, köyün adını Prens Adam Czartoryski'ye ithaf ederek Adampol koyduktan sonra ağaçların üstünden nazlı bir şekilde, ağır ağır yaprakların soyunurcasına döküldüğünü izlemiş olabilir. Adampol sakinleri, 1908 tarihli Anayasa'da Türk

köyleriyle hak ve özgürlükler konusunda eşitliğe sahip olduklarını kutlarken yöresel oyunlarını yere düşmüş, sararmış yaprakların üstünde sergilemiş olmalılar. Polonya ile Türkiye arasında yeni bir dostluk anlaşmasının imzalandığı 1923 yılında köye resmen Polonezköy adı verildiğinde ise, serpiştiren sonbahar yağmuru sonrasında güneş açmış, güneşin ışıkları ıslak ve çıplak ağaçların kollarına vuruyorken, gökkuşağı tüm renkleriyle köyün üzerinde belirmiş olabilirdi. Belki de baharın habercisiydi 1938'de köyün tüm sakinlerinin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığına hak kazanmaları. Bu güzel manzaranın başka bir açıklaması olamazmış gibi geliyor bana...

Polonezköy'ün günümüzde ne durumda olduğunu merak ettiğimden, ilk önce köyün meydanındaki dükkanların üstünde bulunan muhtarlığın kapısını çaldım. Polonezköy'ün nüfusu 500'dür ve bunların yalnızca 90'ı Polonyalıdır. Ayrıca gittikçe de Polonyalıların azaldığı söyleniyor. Köyde hizmet veren 40 kadar turistik tesis bulunuyor. Bunların yüzde 95'i Polonyalıları ait-

tir. Çalışanları ise Kastamonu ve Tokatlılardan oluşuyor. Köye Beykoz yönünden gelirken sizi hemen sağda kilise ve solda Katolik mezarlığı karşılar. 100 m ileride Polonezköy'ün tarihçesini ve fotoğraflarıyla 90 yıl önceki pansiyonculuğu tanıtan Zosia Teyze'nin 'Hatıra Evi' ve ilerisinde Köy Kültür Evi'nin bulunduğu meydan alanına gelirsiniz.

Polonezköy için gidilecek en güzel mevsim nedir diye kimden tavsiye isteyecek olsanız, şüphesiz ki size yaz mevsiminin başı olan haziran ayını söylerler, çünkü bu dönemde köyde Kiraz Festivali düzenlenir. Peki ya "Bu Polonezköy'ün sonbaharı nasıldır?" sorusu üzerine koyulursanız yola; sizi yeşilden turuncuya doğru dönen yapraklarla bezenmiş ağaçlar ve bu ağaçların ilerlediğiniz yol boyunca dökülmüş yapraklarıyla ulaşırsınız köye...

Polonezköy'e Kiraz Festivali içinde gidilir...

Tavsiye edilen Kiraz Festivali hakkında bilgi almak için Polonezköy Kültürünü Yaşatma Derneği Başkanı Deniss Novvicki'ye uğradım. Dernek 2010 yılında köydeki gençler tarafından, köyün tanıtımına, gelişmesine yardım amaçlı ve Kiraz Festivallerinde katkıda bulunmak için kurulmuş.

"Deniss Bey Kiraz Festivali hakkında bilgi alabilir miyim ve derneğin köydeki rolü nedir?"

"Her sene haziran ayının ikinci ve üçüncü haftası düzenlenir. Hafta sonlarında kilisemizin bahçesinde gelen misafirlerimize kirazlar ikram edilir, Polonya'dan gelen folklor grupları gösterilerini sergiler. Derneğimiz kurulduğundan beri festival döneminde Polonezköy'ü köyünü tanıtmak amacıyla hafta içinde İstanbul'daki AVM'lerde tanıtım standları ve yöremize ait oyunlar

*Polonezköy için
gidilecek en güzel
mevsim nedir diye
kimden tavsiye
isteyecek olsanız,
şüphesiz ki size yaz
mevsiminin başı olan
haziran ayını söylerler,
çünkü bu dönemde
köyde Kiraz Festivali
düzenlenir.*

Polonya ve Türklerin kültürlerinin bir arada yaşadığı Polonezköy'den ayrılma vakti geldiğinde Sultan Novvicki'ye teşekkür ederek Fredi pansiyondan çıktım.

sergilenir. Polonya'da köyümüzü tanıyan sayılı insan olduğundan her sene 30 ila 40 kişi arasında ziyaretçi ağırlıyoruz. Böylelikle küçük küçük de olsa tanıtım amaçlı işleri yapıyoruz." Kiraz festivali hakkında duyduklarım kulağıma hoş

gelse de soğuk sonbaharda şüphem yoktur ki, güzel olunabilecek en güzel şekilde misafir olmuş bu köye. Buraya geldiğinizde oksijeni içinize çektiğiniz andan itibaren anlayabilirsiniz ne demek istediğimi. Deniss Beyin yanından ayrıldıktan sonra köyün yokuşundan

inerken Fredi pansiyon dikkatimi çekiyor ve içeriye giriyorum. Bu pansiyonun sahibinin Deniss Novvicki'nin babası Ferederik Novvicki'nin olduğunu eşi Sultan Novvicki'den öğreniyorum.

Polonezköy'de pansiyonlar hakkında kısaca bilgi verecek olursam, burada pansiyonculuk 1950'li yıllarda birkaç ailenin köyü gezerken "acaba burada konaklayabilir miyiz?" sorusunu sormasıyla başlamış.

İlk Polonyalı enişte: Ferederik Novvicki

Sultan Novvicki bir Türk kızdır ve Deniss Bey'in babasıyla yani Polonya kökenli Ferederik Novvicki ile evli... Sultan Novvicki, 1964 yılında ailesiyle Kastamonu'ndan çalışmak için gelmişler ve buraya yerleşmişler. Eskiden buralarda hep akraba evlilikleri varmış, hep amca çocuklarıyla evleniliyormuş. Bir dönem gelmiş ve yurt dışına göçler başlamış. Ferederik'in üç erkek kardeşi daha varmış, onlar Almanya ve Avusturya gibi yerlere gitmişler. Sonra Ermeni, Rum gibi gelinler gelmeye başlamış. Hıristiyan olan Polonyalı bir kadın bir müslümanla evlendirilmiş. Ama Polonyalı Hıristiyan bir erkeğin, Müslüman bir kızla evlendiği duyulmamış. Ta ki Ferederik Novvicki ile Sultan Hanım birbirlerine aşık olana kadar. Ferederik Novvicki ile 9 yaş varmış aralarında. Deniss adında bir oğulları, Diana adında bir de kızları varmış.

Polonezköy'ün tarihine bu tür yapılan evliliklerden bakacak olursak eğer, 1928'de Polonezköy'de doğan, 20. yüzyılın en önemli sopranolarından biri olan Leyla Gencer'in annesi, Polonya'lı katolik bir ailenin kızı Alexandra Angela Minakovska, Safranbolu'lu köklü Müslüman bir ailenin oğlu, Hasanzade İbrahim Bey ile evlenmişlerdir.

"Ferederik ile ben ilkiz," diyor Sultan Novvicki.

"Ferederik'le evlendiğimizde hiçbir şeyimiz yoktu. Dört sene ailem benimle konuşmadı. Yukarıda köyün meydanına doğru çıkarken sağda bakkal var, onun arkasında ahır ve yem konulan bir yeri vardır. Orayı tutmuştuk. Orada oturduk. Sebze sandıklarını ters çevirip masa yapıyorduk." Belliydi yüzünden çok zorluklar çektiği. Anlatırken tekrar o eski günlere gidermiş gibi oluyor. Sıkılmaması için hemen konuyu değiştirdim, torunu olup olmadığını sordum. Sultan Novvicki'nin üç torunu varmış. Kızı evlenmemiş henüz, tüm çocuklar Deniss Novvicki'ninmiş. Torunlarını anlatırken gözlerinin içi gülüyor. Rica ediyorum ve torunlarının ismini bir kağıda yazdırıyorum.

"Mişhel, altı yaşında; Klodya, iki buçuk; İgnas, henüz bir yaşında."

Polonezköy'de hem Hıristiyanların, hem de Müslümanların yaşadığı için, halkın birbirleriyle olan ilişkileri soruyorum.

"Burada herkesin birbirine sonsuz saygısı var. Tüm bayramlar kutlanır. Ben Müslümanım, benim bayramımda komşularım gelir kutlar, tebrik ederler. Ben de onlarınkine giderim. Mesela Noel bayramında kilisenin bahçesine büyük bir çam ağacı kurulur. Kadınlar hazırlarlar, beni de çağırırlar eğer işim yoksa ben de giderim severek yardım ederim," diyor.

Polonya ve Türklerin kültürlerinin bir arada yaşadığı Polonezköy'den ayrılma vakti geldiğinde Sultan Novvicki'ye teşekkür ederek Fredi pansiyondan çıktım. Köyün çıkışına doğru yürümeye başladım. Zofia Rizi Anı Evi, Czestochova Meryem Ana Kilisesi ve 4 bin 800 metrelik bir yürüyüş yoluna sahip olan Polonezköy'ün sokaklarında kaybolurcasına dolaşmak, temiz havasını içime çekmek ve Polonezköy'ün muhteşem sonbahar atmosferini yaşamaktı en güzeli...

“Son üç karniyarıktan bir tanesinin kim vurduya gittiği yer”

İSTANBUL NE ÇOK GÖÇ ALMIŞTIR ANADOLU'DAN. O DA 14 YAŞINDAYKEN TUNCELİ PÜLÜMÜR'DEN KAÇARAK İSTANBUL YOLLARINA DÜŞMÜŞ; İSTANBUL'UN TAŞI TOPRAĞI ALTIN DİYEREKTEN... İSTANBUL'A GELENLERİN HEPSİNİN HAYATI BİR ROMAN KIVAMINDADIR. İSMAİL ŞAHİN'İNKİ DE ÖYLE. ANLATALIM SİZ DE HAK VERECEKSİNİZ.

Şahin Esnaf Lokantası

İsmail Şahin

"Askerdeyken aşçılık yaptım. Döndükten sonra suculuğa başladım amcamla. Beyoğlu'nda bir meyhane vardı ama iflas edince amcama burada lokanta açalım dedim." İstanbul'un en önemli esnaf lokantalarından biri olan Şahin böyle açılmış. İsmail Şahin hikayenin devamını şöyle anlatıyor, dedik ya, hayatı bir roman adamın. "Neyse lokantayı açtık, işletiyoruz. Ben mutfakta çalışıyorum. Ama yetersizim tabii. Amcam Bolu Mengenli aşçı Sadık Usta'yı getirdi. Sadık Usta geldi, sene 1967. Adam iddialı,' ben burada yemek yapacağım da buraya müşteri gelmeyecek, olur mu!' dedi. Hakikaten bir baktık çevreden insanlar gelmeye başladı, lokantamızın adı duyulmaya başladı." Sadık Usta, lokantaya ün sağlamış ama çok ketum bir adammış, mutfağa kimseyi sokmuyormuş. Lokanta çalışanları da onu kıyidan köşeden izliyorlarmış. İsmail Şahin mutfağa giriş öyküsünü şöyle anlatıyor: "Usta hastalandı, gelmedi. Ben mutfağa gireyim, çorba ile pilavı pişireyim dedim." Adam daha sonra işe gelmemiş, yaşlandım artık yapamıyorum demiş. İsmail Şahin'in mutfak hayatı böyle başlamış. "Bu iş dışarıdan görüldüğü gibi değildir. Büyük çaba, özveri ve disiplin ister." Kaderin aklına esmiş onu alıp Almanya'ya uçurmuş. Dükkanı kardeşlerine bırakarak Avrupa'nın göbeğinde dört ay kalmış. Bir gün kardeşleri aramış: "Ağabey, bu-

raya dön, işler iyi gitmiyor!" Hayatının romanı şöyle sürmüştü: "İstanbul'a döndüm. Döndüğüm gece evime gitmedim, Pera'da küçük bir otelde kaldım. Sabah 06.00'da dükkanı açtım ve işe el koydum. O zamandan beri ondan fazla kişiyle çalışıyorum. Oğlum da yanımda. Yemeklerin başındaki Ali Usta da 30 yılı aşkın benim yanımda." Şahin Lokantası, Beyoğlu İstiklal Caddesi'nde İstanbul Barosu'nun bulunduğu sokakta. Cumartesi, Pazar dışında saat yediyi gösterdiğinde üç çeşit çorbayla sabahçıları karşılıyor. Lokantaya her meslekten insan geliyor; işadamı, avukatlar, emekçiler yanyana az sayıdaki masada yemeklerini yiyorlar. Öğle saatlerinde gittiğinizde bir yere ilişıyorsunuz ve hızla yemeğinizi yiyorsunuz, servis çok hızlı ama yemekte öyle uzun uzun oturacağınız bir yer değil. Gittiğim gün çıkan yemeklerini sordum. Etli kapuska, etli kuru fasulye, etli nahut, karnabahar musakka, karalahana sarması, karnıyarık, etli patlıcan musakka, etli türlü, patatesli fırın tavuk, şehriyeli fırın baget, kadınbudu köfte, ızgara köfte, zeytinyağlı brokoli, zeytinyağlı barbunya, zeytinyağlı enginar, kavurma, dana haşlama, hünkar beğendi yemeklerden bir kısmıydı. Şahin'in özelliği, evde pişen yemeklerin lezzetini orada yakalamanızdı. İsmail Usta diyor ki: "43 yıldır aynı kasaptan alışveriş ettim. Aynı manavdan aldım sebzemi. Kadın müşterilerim hep yakınıyor-

lar aynı yemeği tutturamıyoruz diye. Şimdi yemeğin pişirme aşaması çok önemlidir, bir defa, yüksek ateşte yemek pişirilmez. Yemek öyle fokur fokur kaynatılmaz. Genelde yemeklerin soğuk suyla yapılması gerekir. Mesela sıcak su ile pişen et sertleşir. Soğuk suyla pişen et ise genişler. Pilav gibi yemekler dışında genelde soğuk su kullanılmalıdır.”

Sosyal medyada biri demiş ki, “Tüneldeki fan fin fon yerlerin aksine en şahane lokanta.” Bir başkası ise şöyle bir not düşmüş: “Sevmediğim ne kadar hububat,

nebatat, zerzavat varsa öyle güzel harmanlıyor ki yemelere doyamıyorum.”

Biri, “Son üç karniyarıktan bir tanesinin kim vurduya gittiği yer.”

Yukarıda anlattık ya, bir Bolulu ustayla kurmuşlar Şahin Lokantasını; sonra usta devrini kapamış...Bugün Şahin Lokantası'na giderseniz, kimi zaman İsmail Şahin'e rastlayacaksınız. O da romanının son sayfasını yazmış ve kapamış. Şimdi sıra oğlunda...

Sosyal medyada biri demiş ki, “Tüneldeki fan fin fon yerlerin aksine en şahane lokanta.” Bir başkası ise şöyle bir not düşmüş: “Sevmediğim ne kadar hububat, nebatat, zerzavat varsa öyle güzel harmanlıyor ki yemelere doyamıyorum.”

“Söyleyin bakalım, Tünel neyin üstünde gider?”

İSTANBUL'DA 1869 İNŞA EDİLEN DÜNYANIN EN ESKİ İKİNCİ METROSU, İSTIKLAL CADDESİ İLE KARAKÖY'Ü BAĞLAR. GÜN İÇİNDE NE ÇOK İNSAN SESSİZ YOL ALAN İKİ VAGONLA KISA YOLCULUKLAR YAPAR. NEDEN SESSİZ DERSENİZ, VAGONLAR KAMYON LASTİKLERİYLE BETON YOLLAR ÜSTÜNDE GİDER DE ONDAN, ŞAŞIRDINIZ DEĞİL Mİ?

Fransız mühendis Eugene Henri Gavand, İstiklal Caddesi'nin sonundaki Yüksekaldırım'dan çıkarken yorulur ve bu işin kolay bir yönü olmalı diye düşünür. Sultan Abdülaziz dönemidir ve Karaköy'den İstiklal Caddesi'ne çıkacak projesini sultana anlatmak için huzura çıkar. Sonuçta, 10 Haziran

1869'da iki merkezi bağlayacak metro projesi için imtiyazı alır. 30 Haziran 1871'de çalışmalar başlar ve 05 Aralık 1874'de biter. Önceleri Tünel'de deneme seferleri için hayvanlar taşınır, zaten insanlar yeraltında giden bir araca kesinlikle binmek istemezler. Derler ki, "Biz ölmeden yeraltına girmek istemiyoruz!" Şeyhülislam da

bu yolda bir fetva yayınlamak insanları yeraltında yolculuk yapmalarını uygun görmemiş, "günah" demıştır. Deneme seferlerinin ardından İstanbullular Karaköy'den İstiklal Caddesi'ne, tersine İstiklal Caddesi'nden Karaköy'e 10 para karşılığında taşınmaya başlar.

Bugün de İstanbulluları taşıyan Tünel, yerli, yabancı muteber davetli topluluğunun katılımıyla görkemli bir törenle açılır. O günler buhar gücünün kullanıldığı bir dönemdir, Tünel tesislerinin enerjisi de 150 beygirlik iki buhar makinesiyle sağlanır. Tünel seferlerine başladığında, iki tarafı açık olan vagonlar elektrik olmadığı için gaz lambalarıyla aydınlatılır. O günkü yolculuğu anlatanlar diyorlar ki, "Kısa yolculuk iki ucunda ışık olan, karanlıktan aydınlığa çıkaran küçük bir yolculuktu."

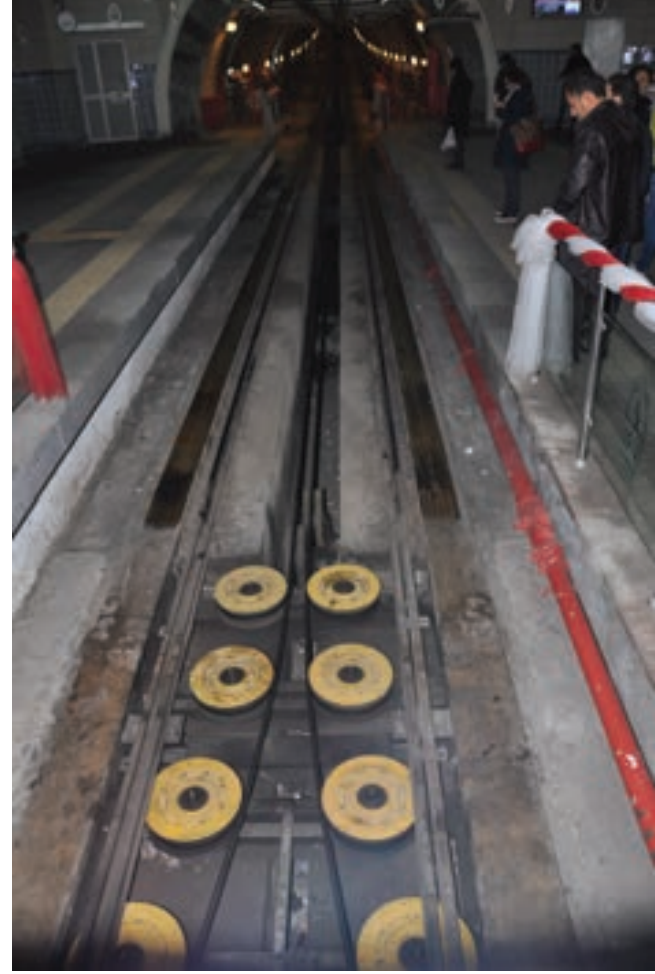
Tünelde ilk yolculuğum...

Kaç yıldır İstanbul'daydım ama dünyanın en eski ikinci metrosuna binmemiştim. İlk yolculuğumu Karaköy'den yukarı doğru İstiklal Caddesi'ne doğru yaptım. Karaköy istasyonuna girerken insanın yüzüne tatlı bir serinlik çarpıyor. İstanbullular yazın en sıcak günlerinde bile bu istasyonun serinliğini yaşarlar; burası kısa da olsa sıcaktan bir kaçış gibidir... Tarihi istasyona girdiğimde sokak müzisyenlerinden biri Barış Manço'nun bir ezgisiyle karşıladı yolcuları, "Sen gülünce güller açar gülpembe, bülbüller seni söyler, biz dinlerdik gülpembe..."

Yukarıdan aşağıya inen Tünel vagonu geldi, durdu, kapılarını açtı yolcularını indirdi. Sonra bizim taraftaki kapılarını açtı, hızla içeri girdik. Kısa süre sonra irkiltici güçte bir zil sesi kapladı istasyonu ve kapılar kapandı; yukarıya, İstiklal Caddesi'ne doğru tıngır mıngır tırmanmaya başladık. Yolun tam ortasında öteki vagonla karşılaşıyoruz, tek yol birden ikileşiyor. Bütün yolculuk tam bir dakika kırk saniye sürüyor. İnen yolcular Beyoğlu'nun dört bir tarafına yayılıyorlar. İstiklal Caddesi'ne yolcularını indiren Tünel, sonra aynı yoldan aşağıya iniyor: bir aşağı bir yukarı, bir aşağı bir yukarı, bir aşağı bir yukarı...

Tünelde kaza...

Tünel vagonları birbirlerine bir kayışla bağlı. Bu kayış koptuğunda vagonlar kontrolden çıkıyor. 6 Temmuz 1943'te Tünelin kayışı kopar, Beyoğlu'dan inmekte

olan tren büyük bir hızla Galata istasyonuna çarpar. Vagonlar, istasyonu tahrip ettikten sonra bir vagon caddeye kadar fırlar. Kazada bir kişi hayatını kaybederken, 20 kişi yaralanır.

Tünel dediğimiz sistem iki vagon oluşuyor; sanki dev bir oyuncak bu. Biri aşağıya inerken öteki yukarıya çıkıyor, sonra tam tersi, bütün gün bu böyle sürüp gidiyor. Şimdi yazının canalcı sorusuna gelelim:

"Tünel vagonları neyin üstünde gidiyor?"

Bu soruyla karşılaşan biri şöyle cevaplayabilir:

"Ray üstünde gidiyor, neyin üstünde gidebilir ki!"

Ama tünel vagonları kocaman, neredeyse kamyon lastiği büyüklüğündeki tekerleklerle beton yollar üstünde gidiyor! Bunu yıllarca Tünel vagonlarında gidip gelen kişiler bile bilmiyorlar. Yazıyı okuyan ve Tünel'i kullanan İstanbullular şaşırıp kalmışlardır ihtimal!

Merakımı gidermek için vagonların önünde giden lacivert üniformalı makinistin yanına gittim ve kendimi tanıttım.

Tünel beton yollar üstünde yol alıyor

"Bu vagonların işleyişi hakkında bilgi verir misiniz?"

"Vereyim; trenin hareket etmesini sağlayan bir kumanda merkezi vardır. Biliyor musunuz, biz trenin önünde gidenler sadece kapıları açıp kapatırız, güvenliği sağlarız."

Bir kez daha şaşırmıştım; vagonlar kamyon tekerlekleriyle beton yollar üstünde gidiyorlardı, şimdi ise vagonun önünde giden görevli sadece kapıları açıp kapatıyordu; hatta daha dikkatli bakınca görevlinin bulmaca çözdüğünü gördüm!

İstanbul'un ruhuna dahildir İstanbul'un Tünel'i. Bir Fransız mühendis Yüksekaldırım'dan çıkarken yorummuş ve böylece küçüklüğüyle, sevimliliğiyle, hızıyla bir ulaşım aracı hayatımıza girmiştir. Tünel, İstanbul'u

İstanbul yapan varlıklardan biridir. Tünel seferlerine başladıktan sonra İstanbulluların hayatına öyle girmiştir ki bozulduğunda herkesi bir hüzün kaplar. Dönemin ünlü röportajcısı Hikmet Feridun Es, bir arızadan sonra seferlere başlanmasını bakın nasıl bir sevinçle anlatıyor:

"(...) Evet Tünel! Birdenbire içimde uzun seneler hasret çekilen bir sevgiliye kavuşmanın heyecanı uyandı. Benimle beraber, Beyoğlu'na çıkmak üzere aynı kaldırımında tramvay bekleyenlere, mesela şu can sıkıntısından ince kaşlarını kaldırıp her dolmuş tramvaya saldıran genç kadına, şu sabırsız etrafına bakınan gözlüklü adama, şu şişman adama, herkese, herkese: "-Yahu ne duruyorsunuz? Tünel'e binsenize! İşliyor, vallahi billahi işliyor diye bağıracağım geldi, kendimi zor zapt ettim!"

Sarajevo Cennettir, Gerisi Cehennem...

“YENİ ÜLKELER BULAMAYACAĞSIN, BULAMAYACAĞSIN YENİ DENİZLER. HEP PEŞİNDE, İZLEYECEK DURMADAN SENİ KENT. DOLAŞACAĞSIN AYNI SOKAKLARDA. VE AYNI MAHALLELERDE YAŞLANACAĞSIN VE BURADA, BU AYNI EVDE AĞARACAK AKLAŞACAK SAÇLARIN. HEP AYNI KENTE VARACAĞSIN. BİR BAŞKA KENT BEKLEME SAKIN”
KONSTANTİNOS KAVAFİS

Ufak sınımsız içinde hasretleri, özlemleri, kavgaları kucaklayan koca bir yürek Aktaş köyüm. Bu köyde her nefes alışınızda Bosna-Hersek'i içinize çekersiniz... Her köşesinde Bosna'nın izlerini taşıyan köyüm de Bosna'ya olan özlemlerle yanıp tutuşan, sıcak güler yüzlü köyümün sakinleri, kapılarını her daim misafirlerine açarlar...

Her yaz gittiğimiz babamın da büyüdüğü Aktaş Köyü'ne sanki ilk kez gidecekmişim gibi heyecanla yatağımdan fırladım. Fotoğraf makinemi ve çantamı akşamdan hazırlamıştım. Babamı heyecanla beklemeye başladım. İçimdeki bu heyecan nedendir bilmem ama yerimde duramıyordum. Köyde benim de bilmediğim yerler keşfedecek ve Boşnak köyümüzü yazacaktım. Babamın gelmesiyle halam ve babaannemi de alarak yola koyulduk. Halamın benden daha heyecanlı olduğunu görüyorum.

“Halacığım çok heyecanlısın neden?”

Halam buruk bir sesle;

“Nasıl heyecanlı olmayayım! Boşnakların da yaşadığını ve halen kültürlerini devam ettirdiği Boşnakların bulunduğu köyümüzü yazacaksın, seninle gurur duyuyorum.” Kafasını pencereye çevirerek yolu izlemeye başladı.

“Sözlerinde sevdalı Boşnak şarkısı eşliğinde”

Aktaş Köyü'nün yolları kıvrım kıvrımdır. Yolların kıvrımlı olması ilk kez gidenlerin başını döndürür ama alışınca da bu kez doğanın görüntüsü baş döndürücü olur. Araçtaki sessizlik babamın bir Boşnak şarkısını açmasıyla bozuluyor. Boşnakların Balkan müzikleri yaşamlarının bir parçası, olmazsa olmazdır. Kulağa hareketli gelen müziğin aslında, kocaman bir sevdalı sakladığı sözleri vardır. Babamın açtığı bu müzik ise en meşhur Boşnakların dilinde olan bir şarkıdır.

“Sve je laž, samo pusta laž

(hepsi yalan, hem de kuyruklu yalan!)

što se oko nas u krug vrtil (Etrafımda dönüyor)

Sve je laž, samo pusta laž (Hepsi yalan, basit yalan)
sve je laž osim smrti (ölümden başkası yalan)"
Aktaş Köyü Sakarya'ya bağlı bir köydür. Küçüklüğüm-
den beri hafızamda kazınmış köy yolunda bulunan şato
görünümü ev her zaman önünden geçerken beni ür-
küt müştür. Rivayete göre, bu evde eskiden mafyanın
kaldığı söyleniyormuş. Babama sormadan edemedim:
"Gerçekten bu evde mafya mı yaşadı?"
"Bundan iki yıl önceye kadar bir mafya babası yaşıyor-
du fakat şu an satılık!"

Ben, evi inceledikten sonra mafyaların da sultanlığının
bir yere kadar olduğunu düşündüm ve yola devam et-
tik.

Şansımıza hava güneşliydi, ormanların arasından ge-
çerken tam anlamıyla sonbaharın şahane görüntüsü-
nün verdiği şaşkınlığı hiçbirimiz gizleyemedik. Ağaçlar
turuncu, sarı, yeşil renklerin sıralanışıyla bizi karşıladı.
Babamın ve köye giden herkesin âdetidir, Kocaali mer-
keze uğramadan köye gidilmez. Kocaali dediğim yer
findık tüccarları, küçük manav dükkânları, bakkalların

bulunduğu bir yerleşim yeridir. Buradaki esnaf çevre köylerdeki herkesi tanır. Biz de âdete uyararak küçük ahşaptan yapılmış manava uğradık. Manavdan içeriğe girdiğimizde bir ses:

“Nereden geliyorsunuz, hangi köye gidiyorsunuz?”

Ak saçlı dedem yaşlarında bir amca soruyordu. Ben şaşkın ve sanki kötü bir şey yaptığımızı düşünerek biraz irkildim. Fakat babam eskiden beri buralara alışık olduğu için hemen;

“Babacım ben Aktaş köyündenim, depremden sonra Antalya’ya taşındık.”

“Sen kimin oğlusun bakayım kimlerdensin?”

“Biz Fakoviçlerdeniz. Recep Fakoviç’in oğluyum.”

Amca derin derin nefes aldı ve gözleri dolmaya başladı:

“Sen, sen şimdi Recebin oğlu musun? Ben babanın ekmeğini çok yedim oğlum, çok iyi bir arkadaşım. Seni karşımda görünce şaşkırdım kusura bakma!”

Amca gözlerindeki yaşı sildi. Babam amcanın elini öptü. Manavdan çıktık. Babamın neşesi gitmişti, durumu halam fark etti, babama bakarak:

“Kakosi sezo?” (nasılsın iyi misin Sezai)

“Abla tüylerim sabah sabah diken oldu.” diyerek Boşnakça manavda yaşadıklarımızı anlattı.

Artık köye yaklaşmıştık. Ağaçların arasında saklanmış Aktaş Köyü tabelasını gördüm ve “işte şimdi başlıyor,” dedim. Hem babama kendimi kanıtlayacağım hem de dağların ardında saklanmış Boşnakların yaşamlarını, kültürlerini yazacaktım...

Küçük bir köprüden geçerek köye giriliyor. Köyün girişinde eski bir çeşme ziyaretçilerini karşılıyor. Ağaçların, yeşilliklerin arasında kalmış bu çeşme köyde ölen Bayruşa Berk’in anısına yaptırılmış; çeşme kim bilir kimleri ağırlamıştır. Sonbaharın gelişi köyde yaşayan haneleri şehir merkezine göç ettirmiş. Kışın köyde üç dört hane kalmış. Köyün merkezinde bizi İnanç kırathanesi babamın amcasının olan bu kahvehane karşıladı. Hemen karşısında bir odalı Aktaş Köyü Muhtarlığı bulunuyordu. Yıkık dökük eskimiş ve kullanılmayan ilköğretim okulu göz kapıyordu. Babama aracı durdurmasını söyledim ve hemen okulun kapısına koştum ama kilitliydi. Çocukluğumdan beri içerisini merak ettiğim bu okula bakmadan oradan ayrılmayacaktım ve hemen penceresinden kafamı uzattım; karşılaştığım görüntü tozdan gözükmeyen üç beş sıra , ortada kuru-

lu bir soba ve kapkara olan bir yazı tahtası. Okul yıllardır kullanılmıyordu ve bir derslikten oluşan bu okulun bir de küçük bir bahçesi var. Bahçesinin manzarası ise başımı döndürmüştü. Geldiğimiz yollara tepeden bakmak ve sonbaharın verdiği güzellik benim ve babamı çok etkilemişti. Manzarayı seyrettikten sonra ilerlemeye başladık.

“Köyümün taşlı yolları...”

Köy bomboştu, sanki keşfedilmek için boşaltılmış gibiydi. Köyün en eski kahvesi olan Boşnak kahvesi köyün buluşma noktasıydı. Kapısında bulunan Bosna bayrağı burada yapılan sohbetleri tahmin etmeme yardımcı oldu. Köyde herkesin Bosna’ya olan özlemi ve hayranlığı köyün her köşesinden belliydi. Buraya gelen yabancı birisi buranın bir Boşnak köyü olduğunu kolaylıkla tahmin edebilirdi. Köyün geçim kaynağı fındıktır. Yazları köy kalabalık ve hareketli bir hal alıyordu. Adından da belli olduğu gibi köyün yolları taşlı olduğu için yürürken zorladı ama keşfedilmeye değer bir köydü.

Bosna Hersek’ten buraya göç eden ve köyün en yaşlı bireyi olan Hacı Rizo Fakoviç’in (Rıza İnanç) evinin kapısının önünde durduk. Kapıyı babaannem çaldı, kapıyı evin gelini Fatma teyze açtı. Boşnakça selamlaşmalar başladı. Ben ise kapının girişinde heyecanla beklemekteydim.

“Hadi gel kızım!”

Seslenen babamdı ve içeriye girdim. Dede ortalarda görünmüyordu. Babamlar Boşnakça sohbet etmeye başladılar; benim yarı Boşnakçamla onları anlamam imkansızdı..

Evi incelemeye başladım. Evin kocaman bir salonu var, Boşnak evlerinin salonları her zaman büyük olur çünkü kalabalık olmayı ve bir arada oturmayı severler. İki kocaman yan yana el yapımı boşnak halısı, dikkat çekici desenleriyle el emeğini sergiliyor. Boşnak halıları büyük ve tek parçadır. Desen olarak genelde Boşnaklar bitki desenlerini el dokumalarıyla yapmaktadır. Halıları çok sağlam ve uzun süre kullanılır. Buram buram kestane kokan bu ev huzurluydu, sıcacıktı. Halama dönerek;

“Dede nerede?”

Halam evin gelinine Boşnakça dedenin nerede olduğunu öğrendi ve gülümseyerek;

Evi incelemeye başladım. Evin kocaman bir salonu var, Boşnak evlerinin salonları her zaman büyük olur çünkü kalabalık olmayı ve bir arada oturmayı severler. İki kocaman yan yana el yapımı boşnak halısı, dikkat çekici desenleriyle el emeğini sergiliyor.

“Bahçedeymiş gelirmiş birazdan.”

Hemen fotoğraf makinemi çantamdan çıkardım ve ayarlarını kontrol ettim. Odanın en sonunda bulunan sporet (soba) dikkatimi çekmişti. Boşnakların evlerinde eksik olmayan bu sobalarda yemeklerini, böreklerini yaparlardı. Pencereden dışarıyı seyretmeye başladım. Kocaman yemyeşil çimenlik ve ortasında bulunan traktör harika görünüyordu. Bu boş alana harmanlık denir, köy halkı topladıkları fındıkları bu harmanlarda kurutur. Dedenin geldiğini gördüm ve hemen odaya doğru kafamı çevirdim. Bastonuyla kapıyı iterek açtı.

“Dobra dosliu!” (Hoş geldiniz)

Babam elini öptü, sıra bendeydi, biraz korkuyordum

tersler diye. Hacı Rizo dede tam bir Boşnak'tır. Bembeyaz saçları sakalları ve deniz mavisi gözleriyle boşnak olduğunu belli ediyordu. Babamı uzun zamandan beri görmeyen dede biraz sitemliydi ama kızgın suratı hemen yumuşadı. Rizo dedenin yaşlılığın getirmiş olduğu ellerin titremesi dikkatimi çekmişti. Rizo dede köyün bütün evlerini yapan koca bir ustaydı. Dede bana bana bakarak:

“Dodi vamo” (Gel buraya)

Hemen dizinin dibine çömeldim ve başladı Boşnakça anlatmaya fakat Boşnakça tam anlamıyordum. Arkadan durumu fark eden babam:

“Aco (amca) sen konuş Boşnakça, ablam çevirir!”

Rizo dede masmavi gözleriyle gözümün içine bakarak;

"Rıza dedenin Sırp'lardan kaçış hikayesi"

"Ey gidi kızım eyy ! Ben bu köydeki bütün evleri yaptım, babanın dedesiyle. Küçüktü benden ama çok severdim. Biz amca çocuklarıydık. Burada yaşayan bütün Boşnaklar Bosna'yı özler. Biz Bosna'da Yeni Pazar'da yaşıyorduk. Sırp'lar acımadan buldukları her yerde Müslümanları 'taaak' diye vuruyorlardı. Bizi bir Sırp evine aldı ve odasının altında bulunan sığınakta sakladı. Üç gün orada bize yemek verdi. Bir gün sabah sığınağın kapısı açıldı. Hepimiz korkak bir şekilde bakınıyorduk etrafa, çünkü Sırp'lar evleri basarak Müslümanları öldürüyorlardı. Evin sahibi bize çıkın dedi çıktık ve limana götürdü, hava kapkaranlıktı. Bizi bir gemiye bindirdi ve doğru Türkiye'ye Zonguldak'a geldik. Benim akrabalarım Sakarya'ya gelmişti. Bende üç sene sonra Sakarya 'ya geldim. Aktaş'a geldiğimizde burada Yunanlılar kalıyordu. Köyün merkezinde birkaç tane Hıristiyan evi bulunuyordu ama yaktık onları. Köy tamamen bizimdi artık, Bosna'da öğrendiğimiz ahşap evleri yapmaya başladık. Babamlara yardım ederek kısa sürede Aktaş köyünü oluşturduk. Aktaş adını koymamızın sebebi köyün çok taşlı olması ve savaşarak alınmasından dolayı ak yani beyazlık anlamına gelsin diye Aktaş köyü oldu. 92 yaşındayım ve çok zorluklar çektik buraya gelene kadar, eyyy gidii eyyyy kızımmm."

Dedenin gözleri dolmuştu ağlayacak gibiydi, oğlu Harun amca;

"Otac bosanski reci pjesmu"
(Baba Boşnakça türkü söyle)

Dede gülerek sağına soluna bakınıyordu. Halam da dedenin türkü söylemesi için ikna ediyordu, ama dede benim gözümün için baktıkça gülüyordu.

"Bir Boşnak bir Dünya'ya bedeldir!"

Boşnaklar örf ve adetlerine düşkündür. Boşnaklarda kan bağı, akraba ilişkileri çok kuvvetli ve akraba evliliğine kesinlikle karşıdırlar. Boşnak inadı tuttuğu, gözleri hiçbir şeyi görmez. Boşnak kızları güzelliğiyle nam salmıştır. Sapsarı, masmavi gözleriyle dikkat çekici ve tertiplidirler. Boşnakların sabah kahveleri meşhurdur. Kahvelerini kıtlama ve lokumla içerler. Rıza dedenin pamuk gibi teni ve deniz mavisi gözleri var, yakışıklılığından dolayı köyde herkes onu kıskanır...

"Bak bu evi ben yaptım dokuz metre ağaç var burada, tek başıma dağdan taşıdım. Babanın dedesi Habip kopardı beni hep ahhh Habip ahhh. Rıza sen bembeyazsın, mavi gözlüsün bütün kızlar sana bakıyor köyden git, ben karayım kimse bana bakmıyor sen varken derdi beni kopardı."

Dedeyle sohbet etmek ve buraya gelmelerini anlatması

onu hüzünlendirdi. Evin gelini sofrayı kurmuştu;
"Hayde tablaka" (Haydi sofraya)
Boşnaklar öğlen yemeklerinde hafif yemekleri tercih ederler. Boşnaklara özgü benim de çok sevdiğim sokayı sofrada görünce çok sevindim. Sokayı mısır ekmeğiyle karıştırarak yemek harika bir tat. Boşnaklar boğazlarına düşkün insanlardır. Sofralarından kuru eti eksik etmezler ve kuru fasulyeyi kuru etli yaparlar. Öğlen yemeğini yedikten sonra rıza dede beni alarak bahçeye çıkardı.
"Bak kızım bak buralar hep benim taşını bile ben taşıdım bu köyün nasıl bırakıp giderim buralardan"
"Allah uzun ömür versin Rizo dede. Bosna'yı özleyiyor musun?"
"Âmin kızım. Bosna burnumda tütüyor, insan doğduğu yeri özlemez mi hiç!"
Dedeye Bosna deyince gözleri buğulu buğulu bakmaya başlıyor. Fındık ağaçlarıyla sarılı köy yemyeşil ve tertemiz havasıyla insanın nefesini açıyor.
Kocaman armut ağaçları gökyüzünü kucaklıyor sanki, insan kolları gibi açmış. Boşnaklar akşam yemeğine Boşnak böreği olmadan oturmazlar.
Rizo dede
'kızım; pita (Boşnak böreği) yapmayı biliyor musun?"
"Biliyorum ama tam anlamıyla değil."

Boşnaklar hiç tanımadıkları köye ziyarete gelen misafirlerini evlerinde ağırlamayı ve böreklerini yapmaktan keyif alırlar. Sıcakkanlı ve güler yüzlü insanlardır.

"Boşnak böreği bilmeyen Boşnak olamaz!"

"Haydi, kalk bakalım. Hisnahooo (gelin) Boşnak böreği öğret kıza! Boşnak böreği bilmeyen birisi Boşnak olmaz!"

Evin gelini börek için hamuru yoğurdu ve pazılara ayırdı. Hamurları dinlendirdikten sonra;

"Hadi tut bakalım!"

Pazıyı eline alarak havada açmaya başladı. O küçük hamur kocaman yufka haline geldi. Yırtmamak için yufkayı elimden geleni yapıyordum. Yerde serili olan örtüye havada açtığımız bohçayı koyarak açmaya devam ettik. Malzemesini dökerek katlamaya başladık. Tepsiyi dizdikten sonra sporet'e (sobaya) attık. Boşnaklar hiç tanımadıkları köye ziyarete gelen misafirlerini evlerinde ağırlamaktan ve böreklerini yapmaktan keyif alırlar. Sıcakkanlı ve güler yüzlü insanlardır. Rıza dede örnektir. Ben yorulmuştum, kendimi Boşnak örgüleriyle yapılmış divanın üstünde buldum, orada bir süre dinlendim.

"Dillerden düşmeyen Bosna özlemi..."

Rıza dedenin içeriden gelen sesiyle uyandım:

"Bilo gdjeda krenem otter (nereye dönsem senin hayalini kuruyorum)

Putevi me svi tebi vode

(bütün yollar beni sana getiriyor)
Cekam snelom ceznjom suijetla tuoja (senin ışıklarını hasretle bekliyorum)
Sarajevo jubai moja (sarajevo aşkım benim)"
Boşnakların meşhur şarkısını söylüyordu. Şarkı Bosna'ya özlemi anlatıyor.
Akşam yemeği için sofraya kurulmuştu. Boşnaklarda börek, tepsi ortaya konularak yenilir. Sulu ayrılanları böreğin yanından ayırmazlar, en güzel Boşnak böreğini bir Boşnağın pişirmesi gerekir!. Bizim için ayrılma vakti gelmişti. Rıza dedeyle ve ev halkıyla

vedalaşıp aracımıza binecektik.
"Kapım herkese açık köyümün de kapıları herkese açıktır. Biz misafir ağırlamaktan çok mutlu oluyoruz, her zaman beklerim."
Sıcacık buram buram Boşnak kültürü kokan köyden ayrılmak kolay olmadı. Güneş batmak üzereydi gökyüzünün mavisiyle güneşin sarısı aklıma Bosna bayrağının renklerini getirdi. Sanki bizi uğurluyordu. Hoşçakal Boşnak köyüm, hoşçakal Rizo dedem, görüşmek üzere kendine iyi bak Aktaş köyüm...

*Bi Mongol Hun...**

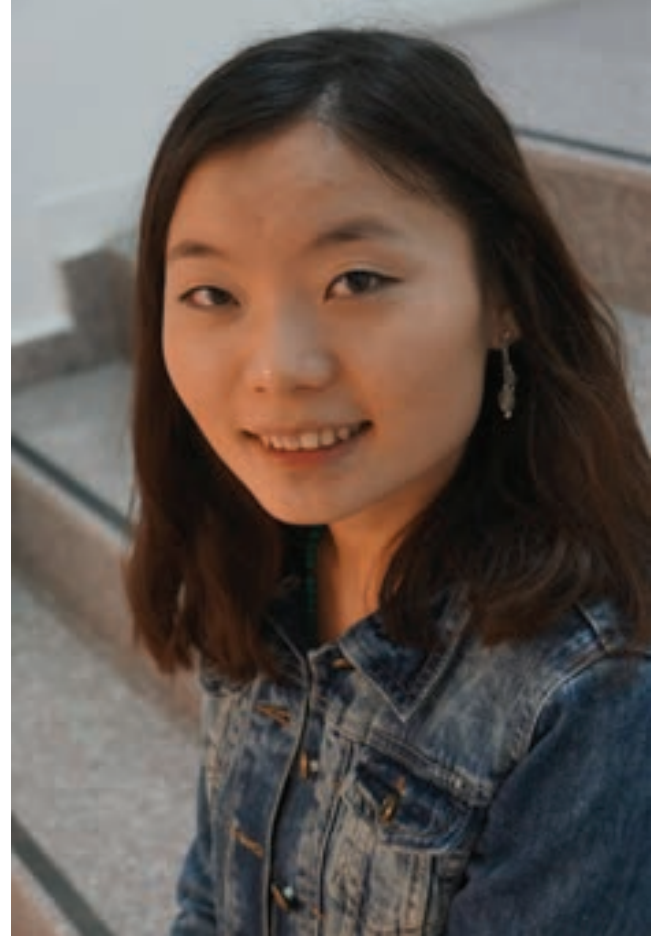
KHALIUNAA ERDENEBILEG, GAZETECİLİK EĞİTİMİ ALMAK İÇİN MOĞOLİİSTAN'DAN KALKIP TÜRKİYE'YE GELMİŞ. ÜÇ YILDIR ÜLKESİNDEN 7775 KM UZAKTA, İSTANBUL'DA YAŞIYOR. ŞİMDİLERDE İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ GAZETECİLİK İKİNCİ SINIF ÖĞRENCİSİ OLAN KHALIUNAA, BİR MOĞOLUN GÖZÜNDEN MİSAFİR OLDUĞU DÜNYAYI ANLATIYOR.

Moğol diye bir kelime benim kaderim ve hayatım. Sade bir kelime birkaç milyon kişinin hayatının anlamı. Moğol olduğum için gururlanırım, Moğolistan için çarpan kalbim olduğu için gururlanırım, Çingis Haan'ın (Cengiz Han) torunu olduğum için gururlanırım.

Ben vatanımın geleceğiyim. Vatanımın geleceği için iyilik yaratmak isteyen sıradan bir vatandaşım.

Bundan 21 yıl önce ailemin en küçük kızı olarak bir Moğol olarak doğdum. Herkes doğduğu ve büyüdüğü toplumdan doğrudan etkilenir. Ben de Moğolistan'da kendi ülkemi önemseyen bir Moğol, Moğolistan için düşünen bir Moğol olarak büyüdüm.

Bizim nine, dede ve atalarımız kendi kültürümüzü çocukluğumuzdan itibaren bize öğretirler. Cengis Haan'ın döneminden başlayarak şimdiye kadar kutlanan "Moğol Naadam Bayramı" da bu kültür içinde bizim için çok önemlidir. Moğol Naadam Bayramı, bütün Moğolistan çapında kutlanır. Yazın sıcaklığı gelip yemek, içecekler bol bol olduğu 11,12,13 Temmuz tarihlerinde kutlanan bu bayram Moğolistan'ın milli bayramıdır. Bu bayramda güreş, okçuluk ve at yarışları düzenlenir. Moğollar, atı çok seven ve saygı gösteren bir

millettir. "Atsız Moğol, Kanatsız Kartala Benzer" diye bir atasözümüz bile vardır. Moğollar çocuklarına çok küçük yaşlarda ata binmeyi öğretir ve çocuklarını at üzerinde büyütürler.

Benim adım Haliunaa

Benim adım Haliunaa. Adımın kökeni Haliun ise atın kahve rengini belirtir.

Moğollar yazın köylere gidip dinlenmeyi tercih ederler. Moğolistan'ın doğal güzellikleri çoktur. Ben de yaz tatillerinde ailemle köye gitmeyi çok severim. Köyde yaşayan amca ve halalarımın yanına gidip dinlenirim.

**Ben bir Moğolum*

Onların işine yardım ederim. Aslında Moğolistan'ın nüfusu üç milyon. Şehirlerimiz çok kalabalık değil ama Moğolistan'da hemen hemen herkesin bir arabası var ve bu da şehirlerde kirliliğe neden oluyor. Biz de ailemle şehirden uzaklaşıp temiz hava almaya gideriz. Köye gittiğim zamanlarda köyde yaşayan amca ve halamın işlerine yardım ederim. Köyün işleri çoktur, hiç bitmez derler. Moğolların bir kısmı küçükken ata binmeyi öğrenirken, Moğol bir kız çocuğu erken yaşlarda inek ve kısırak sağmayı öğrenir. İnek sağama-

yan, inekten, attan korkan biri de hiç hoş karşılanmaz; kültürünü bilmeyen diye eleştirilir.

"İçkini az iç kımızını bol bol iç!"

Moğolistan'da yazın süt ürünleri çok tüketilir. Moğollar midelerini temizlemek amacıyla süt ürünleri ve at sütünü çok kullanırlar. At sütüyle yapılan kımızı çok tüketirler. Kımız, büyük kase ile içilir. Moğollar çocukluğundan başlayarak kımız içerler. Cengis Haan'ın döneminden beri kımız için kullanılan bir söz de vardır:

“Moğolistan’da yazın süt ürünleri çok tüketilir. Moğollar midelerini temizlemek amacıyla süt ürünleri ve at sütünü çok kullanırlar. At sütüyle yapılan kımızı çok tüketirler”

Türkiye diye bir ülkeyi lisede öğrendim

Türkiye diye bir ülkeyi Moğolistan’daki Moğol-Türk Lisesi’nden öğrendim. Türkiye’ye ilk bakışımı bu liseden aldım. Hocaları nazik, iyi yürekli, dürüst ve her zaman bize yardım etmeye çalışırdı. Biz bu liseden biz bir ekip nasıl oluruz ve nasıl çalışırız onu öğrendik ve birbirimiz için önemli birileri olduğumuzu öğrendik. Ağbi ve ablalarıma saygı göstermem gerektiğini de öğrendim. Liseden, üniversiteye geçerken hayatımın bu ilk önemli adımını atmayı öğrendim.

Türkiye’de en çok zorladığım şey ise hava ve yemeğe alışmaktı. Türkiye’nin yemek kültürü Moğolistan’dan çok farklı. Türkiye’de tatlı çok tüketilirken Moğolistan’da ise eti çok tüketirler. Öğle ve akşam yemekleri hep etli olur. Etsiz yemek yedikleri gün aç kaldıklarını düşünürler. Şimdi ise Türk yemeklerine alıştım, mantı dışında. Bizim mantıya biraz benzeyen “buuz” diye yemeğimiz var. Mantıdan bir kaç kat daha büyük ve içi et dolu. O yüzden mantının tadı yok gibi gelir bana. Türkiye’de nemli bir hava varken Moğolistan kuru havalı bir ülke. İlk geldiğimde havadan dolayı

başım dönüp bayılacakmış gibi hissettim. İstanbul’da gözlerimi açtığım ilk sabah bayılacağımı düşündüm. Hiç hava almıyormuş gibiydim. Sonradan alışmaya başladım.

Türkiye’de Türkçe dil hazırlıkta okudum. Hazırlıktaki bir yıl içerisinde beraber okuduğumuz Moğollar ile birbirimizden ayrılmaz bir dostluk kurduk. İlk defa kendi ülkesinden gidip yabancı bir ortamda kalan Moğol öğrencileri ülke özlemi birleştirdi. Hazırlığı bitirip başka şehirlere üniversiteye gitmemize karşın hep haberleşiriz, buluşuruz ve ilişki içindeyiz.

Bazı Türkler, “Annen, baban seni nasıl buraya gönderdi?” diye sorarlar. Ben derim ki babam bana çok güvenir. Beni kendi hayatını kendin keşfet diye gönderdi...

Türkiye’de okurken öğrenci değişim programıyla Avrupa ülkelerine gitme fırsatı buldum. Macaristan’da 6 ay kalırken o ülkenin topluma bakış açısını merak ettim. Macaristan insana bir rahatlık hissettirdi. Hiç kimse bana yabancı gözle bakmazdı. Birbirlerinin hayatına karışmaz gibilerdi. Macarlar, evcil hayvanlara çok

önem verirlerdi. Bu beni hep şaşırtırdı. Bazen küçük bir köpeği bebek gibi şımartıp öpmeleri ilgimi çekerdi. Macaristan'da çalışan ve okuyan Moğolları bulup tanıştım. Bana çok destek oldular. Beraber kaldığım Moğol bir abla her akşam bana Macar yemeği yapardı. Macaristan'da uzun yıllardır çalışan Moğollar vardı. Ve ben onlar ne zaman Moğolistan'a dönecekler diye biraz endişelenirdim. Fransa, İtalya, Hollanda, Belçika ve Çek Cumhuriyeti ülkelerini de gezdim. Bir ülkeye gittiğimizde yemekten başlayarak diğer ülkelerdeki farklılıkları, eski binalar, modern binalar, kiliseler ve sokak hayatına bakardık. O ülkeye ait yemekleri yerdik. Benim en çok merak ettiğim şey ise insanların bakış, yüz ifadesi ve duruşuydu. Bazıları nazik ve konuşkan olurken bazıları sakin sessiz olurdu. Mesela Çek Cumhuriyeti'nde bir hostelde kaldık. Hostel patronu misafirperver ve samimi biriydi. Ve bize kapıdan girer girmez içki ikram ettiğini de söyleyeyim.

Anne babamın her zaman söylediği söz vardır: "Ülke ne iyiliği yaratacak biri ol". Anne, babamın söylediği söz benim için altından birkaç kat değerlidir. Onlar sayesinde bugünkü ben buradayım. Onların iyiliğine karşılık vererek, kendi memleketim için önemli biri olarak yaşayacağıma inanırım. Bir genç kız olarak önüme koyduğum birçok hedeflerim var. Kendi ülkesini bırakıp başka bir topluma gelip ülkesine o kadar çok özlem çeke çeke kalmanın nedenleri vardır. İleride hayatımı daha renkli kılabilmek için de yapacağım çok şey var.

Moğolistan'ım beni bekliyor

En çok yabancı bir ülkeye gittiğimde ve yurt dışına çıktığımda kendi ülkemin kıymetini bildim. Başka bir ülkeye gittiğimde burası güzel, burası muhteşem, kalayım burada demem. Memleketim kendi kızını bekliyor. Annem, babam, ailem, vatandaşım ve Moğolistan'ım beni bekliyor.

"Fransa, İtalya, Hollanda, Belçika ve Çek Cumhuriyeti ülkelerini de gezdim. Bir ülkeye gittiğimizde yemekten başlayarak diğer ülkelerdeki farklılıkları, eski binalar, modern binalar, kiliseler ve sokak hayatına bakardık. O ülkeye ait yemekleri yerdik. Benim en çok merak ettiğim şey ise insanların bakış, yüz ifadesi ve duruşuydu."

Umudun Son Durağı...

YOKLUKTAN BOLLUĞA, SAVAŞTAN BARIŞA, KARANLIKTAN AYDINLIĞA, ZORBALIKTAN, TUTSAKLIKTAN, ÖZGÜRLÜĞE GÖÇ ETMENİN UMUDUYLA GELMİŞLER KUMKAPI'YA . . .

Kumkapı, eskiden Ermenilerin yoğun olarak yaşadığı bir semtti. Şimdilerdeyse tek Türk Ermeni burada ikamet ediyor. Kumkapı'nın güngörmüş sokaklarında artık anı kitaplarında kalan o hayatların izlerini bulmak güç. Kadim Ermenilerin, bu kadim semtte geçen dünyalarınıysa başta İstanbul Ermeni Patrikhanesi olmak üzere, üç Ermeni kilisesi, bir de Ermeni ilkokulu canlı bir biçimde yansıtıyor.

"Bağırsak ağzı" diye tabir edilen semtlerin en meşhuru durdur Kumkapı. Çoğu insanın gündüz bile girmeye çekindiği bir semt. İlegal bir getto bölgesi. Gayrimeşru yuvası. Kültür başkentinin yüzkarası.

Belini bükmüş yaşlı bir insan gibi duruyor. Ağlamaktan yorulmuş bir anne gibi... Terk edilmiş bir sevgili gibi... Büyümeye direnen bir çocuk gibi... Size geçmişini hatırlatmaya çalışıyor Kumkapı.

Bir ülkeden, bir iç ülkeye giriyorum. İnsanların mutsuzluğu yüzlerinden okunuyor. İnsanlar alışık olduğumuz insanlar değil. Bu farkı Türkiye'nin neresinden gelmiş olursanız olun hemen görürsünüz. Onlar da aynı şekilde sizin o semtin yabancıysa olduğunuzu anlıyorlar. O yüzden bakışlarını üzerinizden ayırmayan insanlar sizi rahatsız edebilir.

Benim ilk gidişim değildi Kumkapı'ya. Yine de korkuyordum. İlk gördüğüm kahvehaneye girdim. Kahvehane küçük bir Afrika ülkesini anımsatıyordu. Köşede bir masada oturup çay istiyordum. Siyahi bir adam çayımı getiriyor. "Burada ne işin var?" gibisinden bir bakış atıyor. Ben de merak edip buraya geldiğimi söylüyordum. Çaycı "sorun yok," deyip ocağın başına geçiyor. Çayımı içtikten sonra ben de çay ocağına doğru ilerliyorum...

"Abi burası senin mi?"

"Evet benim, ne var?" deyip beni geçiştiriyor.

Çaycı masaya çayı getiriyor ve etrafı kısa bir sessizlik kaplıyor

Ben de üst üste sorular soruyordum. O ise bütün sorularıma kısa cevaplar verip benden kurtulmaya çalışıyor. Baktı kurtuluş yok, oturuyor sandalyeye. Beni de yanına buyur ediyor. Masasına iki çay istiyordum. O, çay içmeyeceğini söylüyor. Ben de çayı teke indiriyordum. "Adın ne ağbi?"

"Ebubakar"

"Nerelisin?"

"Nijeryalıyım ama on iki yıldır İstanbul 'dayım."

"Burayı nasıl açtın, izin verdiler mi?"

"Paran olduktan sonra her şey kolay. Her şeyi yapabilirsin."

Çaycı masaya çayı getiriyor ve etrafı kısa bir sessizlik kaplıyor. Karşımdaki uzun boylu, otuz beş kırk yaşlarındaki, yerel kıyafetli siyah adam anlatmaya başlıyor: "Ben çok çalıştım. Her işi yaptım. Saat sattım. Amelilik yaptım. Parfüm sattım... Ne bileyim işte... İzin almadım bir şekilde. Paramı verip direkt açtım."

"Kazancın nasıl? Hep hemşerilerin mi geliyor buraya?"

"Çok şükür kazancım iyi. Çünkü işi olan, olmayan herkes buraya gelir. Çok Afrikalı da var tabii."

"İyi ki beni kandırmışlar da Avrupa'ya gitmemişim"

Bir müşteri çay istiyor. Ebubakar kalkıp adama çayını veriyor. Hemen yanıma gelip masaya tekrar oturuyor:

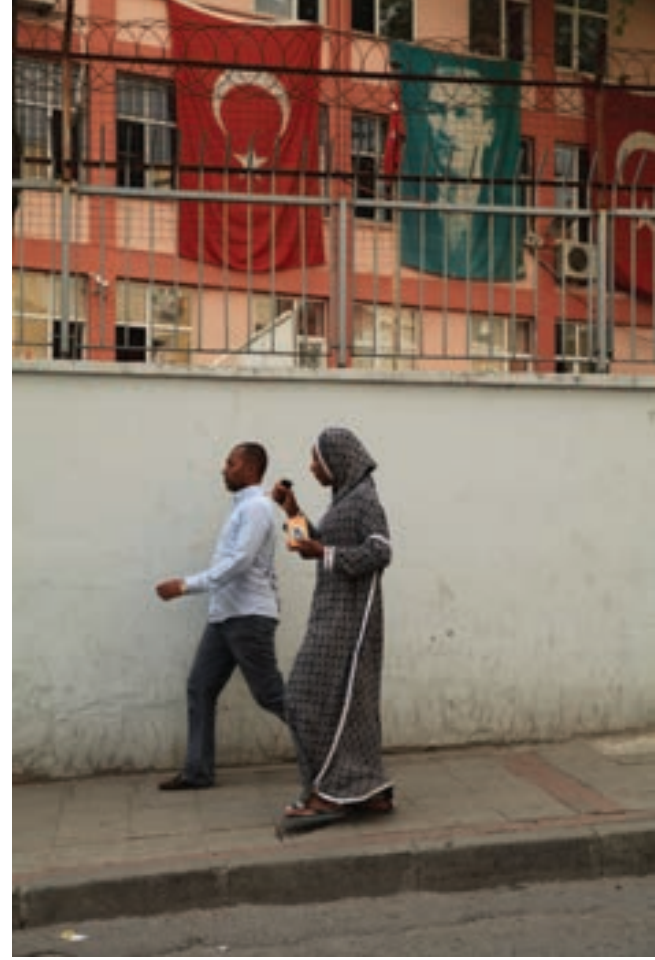
"Abi sen niye bana bu soruları soruyorsun?"

"Meraktan."

"Neden?"

"Meraktan... Çünkü Türkiye' de ilk defa bu kadar Afrikalıyı bir arada görüyordum."

Adam gülümsüyor. İnci gibi dişleri ortaya çıkıyor. Kafasında bana dair bir sürü soru işareti... Haksızda sayılmaz. Kimdir bu? Manyak mıdır, deli mi?
"Türkiye'ye nasıl geldin, ne diye geldin?"
"Aslında Avrupa'ya geçmekti niyetim. Filmlerde olur ya işte... Beni de kandırdılar. Türkiye'ye geldim."
Uzun zaman sonra ilk defa Nijerya'yı aklına getiriyor gibi... Uzaklara dalıp gidiyor.
"Benim ülkemde iş yok güç yok. Ne yapayım? Açlık var, savaş var, mafya var..."
"Türkiye güzel ülke," diyor.

"İyi ki beni kandırmışlar da Avrupa'ya gitmemişim."

Belli belirsiz sırtıyor. Kapkara dudaklarının arasından iki inci tanesi gibi diş gözümü alıyor.
"..."
"Güzeldir ya," diyorum.
"İnşallah benim de ülkemde savaşlar biter. Ben de ailemin yanına giderim."
Uzun zaman sonra ben de "İnşallah"ı kullanıyorum...

Savaşların, göçlerin olmadığı, adaletin hüküm sürdüğü bir dünya temennisiyle kendimi kadim semtin artık pek de tekin olmayan sokaklarına bırakıyorum. Köşe başında bir grup gözüme iliştiriyor.
"Selamünaleyküm."
"Aleykümselam, sağol bree."
Kısa fakat manalı bir sessizlik etrafımızı sarıyor. Bakışıyoruz.
"Bree hayırdır, ne istiyorsun?"

"Hiç... Hiçbir şey istemiyorum."
İçlerinden uzun boylu, esmer, kendisinden iki beden küçük takım elbiseli olanı, elindeki tespihle bana bir el hareketi yapıyor. Şivesinden Diyarbakırlı olduğunu anlıyorum.

"O zaman uzaaa bre buradan," deyip beni başından savmaya çalışıyor. Ama ben ısrarla onlara bakmaya devam ediyorum.

"İşine bak sen bree"

"Bree sana diyem duymadın herhal?"

Ben umursamadan lafa giriyorum:

"Siz ne iş yapıyorsunuz?"

"Sana ne bree, vergi memurusan" deyip yine beni tersliyor.

"..."

"Sen kimsen, polis mi, yoksa cemaatçi mi?"

"Yok ben polis değilim. Cemaatçi hiç değilim."

"Sizinle konuşmak istiyorum," diyorum. Adamlar kıl lanıyor.

"İşine bak sen bree."

"Başka işin yok mu?" Bana saldıracaklarını anlar anlamaz.

"Tamam gardaş sakın ol. Beni Azo gönderdi. "Benim selamımı söyle. Onlar sana bir şey demez," dedi.

"Eve mi para yetiştirelim, kendimize mi, cigaraya mı?"

Adamların az önceki suratlarından eser kalmıyor. Mum gibi dikiliyorlar karşımda. Ben de değişiyorum tabii.

"Qusûra mın mezeneke, em çi zanın (kusura bakma nerden bilelim)"

Elini kaldırıp karşıdaki kahveden benim için bir çay istiyor. Beni oturtup halimi hatırımı soruyorlar.

"Ne iş yaparsan gardaş," deyip neden onlarla konuşmak istediğimi merak ediyorlar.

Ben de bir havaya giriyorum tabii. Ağır hareketlerle önüme konan çay bardağına doğru eğilip, çayımı yudumlamaya başlıyorum. Onlara kitap yazdığımı o yüzden onlarla konuşmak istediğimi söylüyorum.

"Abey bizi bulaştırma," diyorlar.

"Zaten polis ensemblede, her gün bir eve baskın yapılıyor. Konuşmalarımızı bir duysalar büyük bir baskınla burayı da temizlerler," diyerek beni vazgeçirmeye çalışıyorlar. Ama nafile... Emir büyük yerden... Az önceki konuşmalara hiç aldırış etmiyorum.

Elini kaldırıp karşıdaki kahveden benim için bir çay istiyor. Beni oturtup halimi hatırımı soruyorlar. "Ne iş yaparsan gardaş," deyip neden onlarla konuşmak istediğimi merak ediyorlar.

*O ufak ve temiz
yüreklerin bende
bıraktığı tarifi
imkansız duygularla,
Langa Caddesi'nden
sapıp kör karanlık
bir sokağa giriyorum.
Sosyal devletin kalbini
gösteren kapkara
sokakta korkak
adımlarla ilerliyorum.*

"Niye bu iş?"

"Abey ne yapalım. Başka bir iş yok. Biz memleketten geldik para yok pul yok. Kalacak yerimiz bile yok. Birkaç işe girip çıktık ama parası az. Yetmiyordu. Bir de alışmışız içiyoruz. Eve mi para yetiştirelim, kendimize mi, cigaraya mı? En azından cigaramız bedavaya geliyor. Ev de bizden para bekliyor... Ama bırakacağız bu işi abey. Hele biraz para kazanalım. Bu işin sonu yok."

Bir diğeri söze karışıyor,

"Yılmaz Ağabeyimin dediği gibi bu işi yapan ya kör bir kurşuna gider ya da cezaevini boylar..."

"Yılmaz Ağabeyin kim?"

"Sen Yılmaz Ağabeyi nasıl tanıyorsan. Yılmaz Güney'i? Çirkin Kral."

"..."

"Biz de onun yolunda yürüyoruz. Asla haksızlığı kabul etmiyoruz. Kumkapı'da kimse kimseye haksızlık yapamaz biz varken. Ama az kaldı biraz para kazanıp memlekete gideceğiz."

"Abee ben Amed'de bir cafe açacağım," diyor aralarında en küçük olanı. Sakalları daha terlememiş, kendisinden büyük hayaller kuran grubun en sıksa üyesi.

"Bir dokun bin ah işit" diyorlar ya, tam da olanlar için diyorlar bunu. Hepsinin ayrı ayrı hayalleri, tarifi imkansız dertleri var... Bir umuda yolculuk etmişler ve umudun son durağında son rollerini oynuyorlar... Vedalaşıp yanlarından ayrılıyorum. Ayrılırken geri bırakılışlığın üzüntüsü, çaresizliğin acısını o tertemiz kalpli gençlerde bırakıyorum...

Bakkal yükünü taşıyamayan bir katırı anımsatıyor

O ufak ve temiz yüreklerin bende bıraktığı tarifi imkansız duygularla, Langa Caddesi'nden sapıp kör karanlık bir sokağa giriyorum. Sosyal devletin kalbini gösteren kapkara sokakta korkak adımlarla ilerliyorum. Sokağın sonunda çıkış yok. Geri dönüyorum. Yeni bir bilinmeye merakla ilerliyorum. Tekrar Langa Caddesi'ndeyim. Bir bakkala giriyorum. Bakkal yükünü taşıyamayan bir katırı anımsatıyor. Küçük dükkanın içi tıka basa dolu. İnsan bu kadar küçük bir dükkana bu kadar şeyin nasıl sığdığına şaşırıyor. Üst üste yığılmış bisküvi çeşitleri, cipsler kendine zorla manav dedirten bölümde meyveler sebzeler, kovalarda köy peynirleri, kasanın hemen dibinde ilk defa karşılaştığım değişik markalı çikolatalar, kasanın arka tarafında alkollü içkiler, kasanın hemen yanında erotik malzemeler, raflarda alıcı bekleyen tozlanmış ayakkabılar, elbiseler, sıcağa direnen dondurma dolabı... Gelin adını hep birlikte koyalım. Bu dükkana ne ad verelim?

Bir sigara istiyorum. Orta yaşlı sakalları bir Elkaide'li bir militanı andıran, şal-şapık giymiş dükkan sahibi bana sigaramı veriyor. Dalgınlıktan para vermeyi unuttuyorum. Adam arkamdan bağıyor. Dönüp parasını verdikten sonra hala adını koyamadığım bu dükkandan çıkıyorum.

İçine gömülmüş bir semt beni içine hapsediyor. Bense inadına semti keşfetmeye çalışıyorum. Bir sokaktan içeri giriyorum. Sokağın kokusu nefesimi daraltıyor. Sokağı yavaş adımlarla ilerlerken yavaş yavaş kokuya da alışıyorum. Bir evin önünde iki siyahi kadın gözüme çarpıyor. Onlara doğru ilerliyorum. Giyeceği her elbisenin küçük geleceğini tahmin ettiğim iki şişman kadın bakışlarını üzerime diyor. Birisinin üstünde yeşil parlak bir elbise, saçları nevi şahsına münhasır bir şekilde sokulmuş, göğüslerinin yarısı bu dar elbiseye direnip dışarı fırlamış. Kısa boylu bir kadın.

Ötekisi ten rengine inat olsun diye beyaz elbiseli. Kıvrıkcık saçlı. Diğer kadında olduğu gibi göğüsleri dışarı taşımış, simlerle yüzünü parlatmış uzun boylu bir kadın.

"Merhaba," diyorum

"100 dolar ev var bir saat."

Acaba hangi dilde merhabanın cevabıdır bu demeden kendimi alamıyorum.

"Nerelisiniz?" diyorum yine aynı cevap:

"100 dolar ev var bir saat." Ve artık benim jeton düşmüştür. Meğer bunlar para karşılığı seks yapıyorlar. Baktım olacak gibi değil. Ne sorduysam aynı cevap, onları arkamda bırakıp koşar adım oradan ayrılıyor.

"Bayan lazımsa yardımcı olurum"

İki yüz metre kadar ileride kırk beş- elli yaşlarında, kır saçlı, takım elbiseli bir adam. Ne adamın, ne de takım elbisenin ütü denen şeyden haberi yok. Buruş buruş takım elbisesini altın sarısı, uzun ve sivri burunlu büyükçe ayakkabıyla tamamlamış. Artık bu ayakkabıları nerede görsem tanırım. Adamın haline gülmek elde değil. Ayakkabısıyla uyumlu, geniş altın renkli bir saat kolundan fırlamak için can atıyor.... Yüz hatları onu

olduğundan yaşlı gösteriyor.

"Buyurun yardımcı olayım" deyip yanıma yanaştı. Bende gayri ihtiyari bir şekilde, "Neye yardımcı olacaksınız?" diye soruyorum.

"Bayan lazımsa yardımcı olurum."

"Yok, sağol diyorum." diyorum adam peşimi bırakmıyor.

"Elimde çok güzel, genç bayanlar var istiyorsan yardımcı olayım."

"Pezevenk misin?" diyorum

"Yok kardeş ayıp ediyorsun."

"Ne o zaman yaptığın işin adı ne?"

"Ben bayan işi yapıyorum," diyor.
"Ona pezevenklik diyorlar işte. Bayan işi de ne oluyor. Sanki bayan elbiseleri ve ya kozmetik ürün satıyorsun. Kadın pazarlıyorsun ve buna da pezevenklik diyorlar..." adam sinirleniyor.
"Nerelisin?" diye soruyor. Ben de "Bitlisliyim" diyorum.
"Ooo toprağım hemşeriyiz," diyor...
"Bitlisli misin?"
"Yok Diyarbakırlıyım."
"Nereden hemşeri oluyoruz?"
"Ne fark eder Bitlis- Diyarbakır," diyor.
"Ayıp sana yakışıyor mu? Yaşlı başlı adamsın," diyor. Adam daha çok sinirleniyor.

"Ben de Azo'nun yanına gidiyordum"

"Sana yardımcı olmaya çalışıyorum. Senin o konuştuğun zenci karıların hepsi hastalıklı," diyor.
"Yeter dayı ayıp sana, hakkın yok buradan geçen insanların rahatsız etmeye," der demez adamın şarteller atıyor. Beni artık döveceğinden emin olduğum bir anda, "Ben de Azo'nun yanına gidiyordum," diyorum.
"O kim?" diye soruyor.

"Diyarbakırlı Azo," diyorum. Adamın başına kaynar su dökülmüş gibi, susup gözlerimin içine bakıyor. Ne söyleyeceğini düşünürken elimi telefonuma atıyorum.
"Dur, Azo'yu arayacağım," diyorum. Donmuş bana bakıyor. Bir anda:
"Dur ağabey ne yapıyorsun?" deyip elini telefonuma atıyor.
"Ya kusura bakma nereden bilecektim. Biz de ekme parasının peşindeyiz. Çok özür diliyorum. Kusura bakma. Ben eşeklik yaptım..."
Ve fırsatı bulmuştum. Artık oyunun kuralları bende idi. Soruları ben soracaktım artık.
"Seni tek bir şartla Azo'ya söylemeyeceğim."
"Ne istersen yapacağım ağabey."
"Bana her şeyi anlatacaksın. Bu işi nasıl yaptığını, kadınları nerden getirdiğini, niçin yaptığını?"
"Tamam abee ne istersen. Yeter ki Azo'ya söyleme."
"..."
"Abee işte zaten, işi nasıl yaptığımı gördün. Gelen geçen herkesi çeviriyorum. Kadınları biz getirmiyoruz. Bu işi bizzat yapan adamlar var. Büyük adamlar. Bu işten çok büyük paralar kazanıyorlar."

“Nasıl getiriyorlar nerden getiriyorlar?”

“Rusya, Gürcistan, Azerbaycan, Moldova, Ukrayna, Türkmenistan... gibi ülkelerden getiriliyor. Kadınları kandırıyorlar; sizi Avrupa ya götüreceğiz veya size çok güzel iş vereceğiz deyip getiriyorlar. O kadınlardan çok para alıyorlar. Türkiye'ye getirip pasaportlarına el koyuyorlar, sonra da bize satıyorlar. Kadınlar mecbur kalıyor. Ya bu işi yapacaklar. Ya da evine dönecekler. Eee zaten elindeki bütün paraları harcamışlar, dönsele de yapacak bir şeyleri kalmıyor ki. O yüzden mecbur ya bizde ya da diskolarda çalışıyorlar.”

Kumkapı'da hayat artık tarihinde hiç olmadığı kadar acımasız

Hiç ara vermeden devam ediyor, “Bazen ben de çok üzülüyorum. Ama yapacak bir işim yok. Cezaevinden çıktım açlıktan mı ölseydim? Kimse bana iş vermiyordu. Mecbur kaldım bu işi yapmaya. Bu işi hayattan hiçbir beklentisi olmayanlar yapar. Yapacak hiçbir şeyi olmayanlar yapar.”

Onu dinlerken tüylerim ürperiyor ve ben sadece dinliyorum. Ağzımı açacak hali kendimde bulamıyorum. Bana sanki günlerdir işkence yapmış gibi yoruluyorum. Daha fazla dinleyemiyorum, dayanamıyorum. Lanet okuyorum...

Kafamı çevirip giderken adam elini uzatıyor, ben elimi vermiyorum. Eli havada kalıyor. Arkamdan, “Ne olur Azo'ya anlatma abee,” diye bağıyor.

“Söz verdin,” diye sesleniyordu. Ben ise başka hayatları yaşayan, bilmediği bir dilde, bilmediği bir kültürde zorla bedeni pazarlanan kadınların acısını yaşıyordum. Kendimi Kumkapı'dan bir an önce atmak için hızlı adımlarla sokaklarda ilerliyorum.

Ne demiştik yazıya girerken. Bir zamanlar Kumkapı'da kadim Ermeniler yaşamış. Şimdi onlar yoklar. Mıgır diğ Margosyan'ın Diyarbakır'ın Gavur Mahallesi'nden ailesinden koparılıp getirildiği Kumkapı'sı artık yok. Kumkapı'nın nam-ı değer balıkçısı Haçik Usta'nın hemen yanı başında özlemini çektiği Kumkapı artık yok... Kumkapı artık bambaşka insanlara, bambaşka bir çok hikayelere tanıklık ediyor. Kumkapı'da hayat artık tarihinde hiç olmadığı kadar acımasız. Acının, öfkenin, geri bırakılmışlığın, kandırılmışlığın, çaresizliğin, sefaletin, göçün ve tahrip edilmiş bir tarihin çığlıkları arasına Kumkapı'yı arkamda bırakıp, insanlık umudunun tükendiği bir sokaktan çıkıyorum...

Acının, öfkenin, geri bırakılmışlığın, kandırılmışlığın, çaresizliğin, sefaletin, göçün ve tahrip edilmiş bir tarihin çığlıkları arasına Kumkapı'yı arkamda bırakıp, insanlık umudunun tükendiği bir sokaktan çıkıyorum...

Onlar futbol sahalarının görünmez kahramanları...

MAÇ BAŞLAR... 90 DAKİKA SONUNDA KAZANAN VE KAYBEDEN TAKIMLAR KULÜBELERİNE GERİ DÖNERLER. O GÜNÜN EN ÇOK GOL ATAN, PAS VEREN OYUNCULARI GÜNÜN YILDIZI OLURLAR. ONLAR İSE HEP GERİ PLANDADIRLAR. ÇOĞU ZAMAN ONLARI MAÇ SONRASINDA YABANCI FUTBOLCULARIN YANINDA ÇEVİRİ YAPARKEN GÖRÜRÜZ. ÇOK BASİT GELİR BİZE AMA İŞ BURADA BİTMEZ. ONLAR KENDİ DEYİMLERİYLE 'ARADAKİ KİŞİ'LERDİR. YABANCI FUTBOLCULARLA HOCA, BASIN, YÖNETİM ARASINDAKİ DENGİYİ SAĞLAYANLARDIR. AMA BU SIRADA HER KELİMELERİNE DİKKAT ETMELERİ, BAZEN PİZZA ALMALARI İÇİN BİLE OYUNCULARIN YANINDA BULUNMALARI GEREKMEKTEDİR.

Söz ettiğimiz kişiler yabancı futbolcuların tercümanları... Biz de bu kişilerden birinin hayat serüvenini dinledik, yaşadıkları tüm bu süreci Beşiktaş ve Fenerbahçe'de önemli isimlerin tercümanlığını yapan Tuğkan Keçecioğlu'nun ağzından öğrendik.

Söze yabancı futbolcuların tanımadıkları bir ülkede çektiği zorlukları anlatarak başlıyor Keçecioğlu.

"Çok zorlanıyorlar. Hiç bilmedikleri bir ülkede suyu bile nasıl isteyeceklerini bilmiyorlar. Bir de kendinizi onların yerine koyup, düşünün. Nasıl bir sıkıntı çekerdiniz? Onlar da burada aynı sıkıntıyı çekiyorlar. Tek bildikleri şey futbol oynamak, onun haricinde herhangi bir şey isterken de yaparken de bir bilgileri yok. O yüzden hayatın her alanında ciddi sıkıntıları oluyor."

"Tercümanlıkta çok dil bilmek avantaj"

Bu serüvene başlama hikayesini dinliyoruz ondan. Tercüman olmak için çok dil bilmenin önemini vurguluyor Keçecioğlu:

"Aslında aklımda tercümanlık yoktu. Çünkü ben tercümanlık bölümü mezunu değilim, İletişim Fakültesi mezunuyum. Ama İspanya'da bulunduğum, Fransız Lisesi mezunu olduğum, Amerika'da büyüdüğüm için birçok dile hakimdim. Bu yüzden de benim bir avanta-

jim vardı. Yakın bir arkadaşım vesilesiyle de İstanbul Büyükşehir Belediyespor ile görüştüm. Onlarla da muhabbet kaldık. 2007-2008 sezonunda orada çalıştım. Bir senenin sonunda da Abdullah Avcı hoca ile orada çok güzel tecrübeler edindim. Ardından da o dönem Beşiktaş Kulübü'nün menajeri olan Sinan Engin'in isteğiyle Beşiktaş'a transfer oldum. Ondan sonra 5 yıl Beşiktaş'ta ardından bir dönem Fenerbahçe, içinde bir de Milli Takım döneminin de olduğu yaklaşık 7 yıllık bir periyodu geride bıraktım.

Sonra hukuk okudum. Aslında aklımda prodüktör olmak vardı. Ancak daha sonra futbol işlerine girince olaylar farklılaştı. Daha sonra hukuk alanında ilerledim. Şimdi ise spor hukukçusu oldum."

"Tercümanlık sabır ve iyi bir sinir isteyen iş"

En çok tercümanların rolünün küçümsenmesinden yakınıyor Keçecioğlu. "Birçoğuna göre tercümanlık maç sonrası bir iki demeci çevirip işleri bitiren bir meslek olarak görülüyor. Ama tercümanlar yabancı futbolcuyla hoca, başkan, yönetim, basın ve halk arasındaki kişidir.

"Büyük takımda da olsanız, küçük takımda da olsanız nerede olursanız olun tercümanlık son derece ciddi bir iştir. Her sözünüze, her kelimenize dikkat etmeniz ge-

rekiyor. Çoğu yabancı futbolcu Türkçe hatta İngilizce bile bilmiyor. Bu yüzden siz köprü görevi üstleniyorsunuz. Her an çağrılabilirsiniz. Kampta kahve içerken 'Gel otur karşıma, çevir konuşulanları,' şeklinde sıradan bir muhabbetlerinde de çağırıyorlar. Çok ciddi bir konuda başkanla konuşmaları gerektiğinde de yanlarında bulunmanızı istiyorlar. Bence çok zorlu bir iş. Sabır ve iyi bir sinir isteyen iş."

"Onların en yakın arkadaşınız"

Sosyal hayatta futbolcular ile sık sık görüştüğünü, tercümanlık yapanların yüzde 99'unda durumun böyle olduğunu anlatıyor Tuğkan Keçecioğlu.

"Çünkü biz aslında onların en yakın arkadaşınız. Onlar bu ülkeye adım attığından itibaren ilk gördüğü insanız. Onların dilini konuşan, onların güvendiği ilk insanız. Siz de yurtdışına gitseniz ve Türkçe bilen biri size yakın davransa siz de ona bir yakınlık duyarsınız. Dışarıya çıktığınızda onu çağırırsınız. Çünkü orada tanıdığınız kimse yoktur. O yüzden bu işi şu anda yapmamama rağmen hala onlarla görüşüyorum. Aramızdaki ilişki çok üst düzeydedir."

"Bu kadar uzun anlatma, kısaca anlat"

Onların işi maç sonrasında çeviri yapmakla bitmiyor. Esas iş maç sırasında antrenörün söyledikleri taktikleri hızlı bir şekilde oyunculara anlatmak. İlk başlarda bu duruma pek alışmamış, ama zaman geçtikçe işin ustası olmuş. "Bir dili bilmekle o işin dilini bilmek çok farklı oluyormuş, bunu anladım. İşin içine girene kadar ben futbolu bildiğimi zannediyordum. Ancak hiçbir şey bilmediğimi farkettim sonradan."

Daha sonra başından geçen bir olayı bizlerle paylaşıyor Keçecioğlu:

"Hiç unutmam ilk başladığım zamanlarda İstanbul Bü-

yükşehir Belediyespor'a Arjantin'in Boca Juniors kulübünden gelen futbolcu Orteman vardı. Kartepe'de kamptaydık. İlk maçımızdı, Kayserispor ile oynayacaktık. Abdullah Hoca çevirmem için bir şeyler söyledi. Ben de Orteman'a çevirmek için onu maç oynanırken yanıma çağırdım. Uzun uzun anlatmaya başladım.

Adam en sonunda delirdi. Bana 'Ya bu kadar uzun anlatma, kısaca anlat,' dedi. Ben kendi kendime 'Acaba nerede yanlış yaptım?' diye düşünmeye başladım. Çevirdiklerim doğruydu ancak daha sonra anladım ki o adrenalini yaşayan, o nabızı çok artmış insan, artık sizden uzun sözler dinlemek istemiyor. Yıllar geçtikten sonra hoca bana bir şey anlatıyordu, ben oyuncuların gözlerine bakarak el kol hareketleriyle konuşmadan onlara anlatmaya başladım."

"Yabancı futbolcular çok üşengeç"

"Bir ülkede çalışmaya başladıysanız o ülkenin dilini öğrenmelisiniz," diyor yılların tecrübe sahibi tercüman. "Bir Türk vatandaşı gibi olmasa da, günlük ihtiyaçlarını karşılayabilecek kadar öğrenmeliler. Ancak futbolcular üşengeçlik yapıyorlar. Yanımda tercümanlar var, o halleder, görevliler halleder diyorlar ama yanlış yapıyorlar. Biz, tabii ki onlara yardım ediyoruz, ancak ben yanımdaki futbolculara çok söylemişimdir bazı şeyleri

de bana sormayın diye. Örneğin; pizza siparişi verecek. Bana bunu sorma diyorum. Zaten pizza bildiğin kelime." Yabancı futbolcuların yüzde 60'ının Türkçe öğrenmek istemediğini belirtiyor Keçecioğlu. Geri kalan kısım sosyal hayatlarında ailecek gayet iyi Türkçe konuşuyorlar. Sadece televizyon önünde, yanlış bir söz etmemek adına tercüman yardımı alıyorlar.

"En tehlikelisi kendini yıldız zannedip olmayan oyunculardır"

Oyuncuların egolarından, isteklerinden söz açıyor bu sefer de Keçecioğlu.

"Bir kendini bilen futbolcu vardır, bir de kendini yıldız zanneden ama sıradan olan oyuncu vardır. O, aslında egodur. Bence en tehlikelisi, kendini yıldız zannedip de yıldız olmayan oyunculardır. Çünkü onlarda, bir ego patlaması vardır. O yüzden o tip oyuncularla anlaşmak daha zordur. Yıldız futbolcuyla anlaşmak her zaman daha kolaydır. Çünkü bazı konularda daha tecrübeliler. Nerede ne yapacağını bildiği için, evindeki tabak çanağı nereden alacağından hangi avukatla çalışacağına kadar her şeyi bildiği için daha rahat oluyor.

"Kendini yıldız zanneden oyuncuda ise memnuniyetsizlik, 'O niye öyle dedi? Bu niye böyle değil?' gibi kafalarında sorular oluşuyor. O nedenle bu da takıma olumsuz yansıyor."

"Ricardo Quaresma ile hala görüşüyorum"

Tercümanlık yaptığı birçok futbolcuyla çalışmaktan büyük bir keyif aldığını, hepsiyle ayrı bir dostluğunun olduğunu belirtiyor Keçecioğlu. Ricardo Quaresma da bu isimler arasında. "Beşiktaş'ta çalıştığımda Guti Hernandez, Ricardo Quaresma, Rodrigo Tello, Matteo Ferrari benim için çok farklı yerdedir. Tello dışın-

dakiler yurtdışında ama hepsiyle hala görüşüyorum. Fenerbahçe'de yine Raul Meireles aynı şekilde yakın ilişkiler içerisinde bulunduğum futbolculardı."

"Türkiye`de ilk düşündükleri bir ev bulabilmek"

Futbolcuların Türkiye`ye gelmeden önceki düşüncelerinin bizim sandığımızın aksine olduğunu, Türkiye`yi genellikle iyi bildiklerini söylüyor.

"Çoğunluğu önceden Türkiye'ye tatil için veya maç seyahati nedeniyle gelmiş oluyor. Ama hiçbirinin kafasında aksi bir düşünce yok. Bizler deriz ya 'Türkiye'yi Arabistan'a veya İran'a benzetirler' diye, ancak hepsi buranın nasıl bir yer olduğunu biliyor. Buraya geldikleri zaman ilk düşündükleri bir ev bulabilmek oluyor. 'Nerede oturursam ailem daha güvende olur?' düşüncesinde oluyorlar. Çocuklarının eğitimlerini düşünüyorlar.

"Bakmayın aslında futbolcuların hayatları gayet standarttır. Örneğin; 'a' yerinde oturuyordur, 'b' yerinde yemek yer, 'c' yerinde alışveriş yapar. Kolay kolay değiştirmezler. Ben de farklı bir ülkede olsam, ben de fazla çıkmam. Bir yerde kendimi iyi hissediyorsam fazla da dolaşmaya gerek olmadığını düşünüyorum. Futbolcular bu nedenle sürekli İstinye Park'ta veya Nişantaşı'nda görülüyor."

"Türk basınına takip etseler kafayı yerler"

"Takip edenler de var. Ancak çok fazla takip ettiklerini söyleyemem. Yabancı oyuncular pek fazla umursamıyor. Bütün gün onlar hakkında pek çok haber çıkıyor. Bunları takip edemezler. Takip etmemeleri daha iyi, yoksa kafayı yerler. Hakkında önemli bir iddia ortaya atıldıysa, gündemi meşgul ettiyse onu çevirmemi istiyorlar. Onun dışında sürekli takip eden yabancı futbolcuya pek rastlamadım."

"İşin içine girdiğinizde kulaklarınızı tıkarsınız"

Futbolcularla taraftarların pek yan yana gelmediğini söylüyor tercüman: "Özel açılışlarda falan belki olabilir. Maç esnasında tabii ki kulübede otururken taraftarların söyledikleri mutlaka oluyordur. Ancak işin içine girdiğiniz zaman kulaklarınızı tikiyorsunuz. Onların söylediklerine pek kulak asmiyorsunuz. Eğer takılıyorsanız, siz işinize konsantre olmuyorsunuz demektir." İşte bir tercümanın bize anlattıkları bu kadardı. Onlar gökteki yıldızlar değil belki ama futbol sahasının görünmez yıldızlarıydı...

"Bir kendini bilen futbolcu vardır, bir de kendini yıldız zanneden ama sıradan olan oyuncu vardır. O, aslında egodur. Bence en tehlikelisi, kendini yıldız zannedip de yıldız olmayan oyunculardır. Çünkü onlarda, bir ego patlaması vardır. O yüzden o tip oyuncularla anlaşmak daha zordur."

Modayla tesettürü birleştirip şıklığı yakalamak

SON YILLARDA TESETTÜR GİYİMDE MODA ÖN PLANA ÇIKMAYA BAŞLADI. KİMİ MUHAFAZAKAR İSİMLER TARAFINDAN MODA SERT BİR ŞEKİLDE ELEŞTİRİLSE DE, MODA KAVRAMI ARTIK TESETTÜR GİYİMİNİ DE İÇİNE ALMASIYLA MUHAFAZAKAR KADINLARIN ÇOK YAKINDAN TAKİP ETTİĞİ BİR ALAN OLMAYA VE TESETTÜRLÜ KADINLARIN MODERN GİYİM TARZINA OLAN ÖZENİN ARTMASINA NEDEN OLDU.

Tesettür moda akımının yaygınlaşmaya başlamasıyla stil sahibi insanlar farklı modern tarz kombinlerle tesettürlü kadınlar tarafından ilgi görmeye başladı. Özellikle de genç jenerasyonda bunun etkilerini görüyoruz. Tesettürde talepler de gelişti, özelleşti. Müşteri, kalite, fark ve tasarım arayışına girdi.

Tesettür giyim dünyasının genç ve yetenekli tasarımcıları her geçen gün kendilerini ifade etmek konusunda daha özgür davranıyorlar. Tesettürlü bir tasarımcı olmanın ya da tesettürlü hanımlara hitap eden tasarımlar gerçekleştirmenin zor olduğu bir ülkede başarılarıyla tesettür moda kavramında sınır tanımayarak diğer moda tasarımlarının da önüne geçtiler. Şık ve tesettüre uygun tasarımlar, trendler, yeni koleksiyonlarla tesettür moda dünyası en başta işlenen konular arasında yer alıyor. Özellikle genç tasarımcılar farklı kombinlerle ön plana çıkmaya başladı. Bu sebeple ülkemizde yetişen genç moda tasarımcılarını ve koleksiyonlarını takip ediyoruz. Bu tasarımcılardan biri de Zeynep Tünel, "Zeytül Designer" markasıyla moda dünyasında boy gösteriyor.

Zeynep Tünel kimdir, biraz kendinizden bahsedermisiniz?

11 Kasım 1985 yılında İstanbul'da doğdum. Dikişe merakım ailemden geliyor. Ablam bu konuda örneğim oldu. Kurs eğitimi alarak yeteneğimi geliştirdim. 13 yıl

dır dikiş dikiyorum. Kendi kıyafetlerimi tasarlıyordum. Çevremden olumlu tepkiler aldım. Sosyal medya üzerinden satış yapmaya başladım. Müşterilerden gelen istekler üzerine de "Zeytül Designer" butiğimi açtım.

Tesettür modada öne geçen tasarımlar nelerdir?

Kadınların içinde rahat edebilecekleri bol, dökümlü ve renkli kumaşlardan dikilmiş modellerdir. Tasarım yaparken daha çok sade olup şıklığı ön plana çıkartacağımız modeller üzerinde çalışıyoruz. Genelde bol pantolon üzerine dökümlü diz altına kadar gelen uzun tüniklere ufak dokunuşlarla ahenk katarak model tasarlıyoruz. Bu sene tesettürde moda olarak bu tarz tasarımlara yer veriyoruz.

Tesettürlü kadınların vücut hatlarını gizleyerek ona şıklık kazandıracak estetik tasarımlar size göre neler olmalıdır?

Olabildiğince bol, hatları gizleyen ama ufak ayrıntılarla şıklığı yakalayabilen, modelin üstündeki taşlı, pullu, paletli gibi farklılıklardır. Bazen tesettürlü kadınlarımız modayı yakalayayım derken tesettür çizgisinin dışına çıkıyorlar. Tasarım yaparken en çok dikkat ettiğim şey de aslında bu çizgiyi geçmeden hatları gizleyen zarif modellerdir. Tesettür demek sadece başı kapamak demek değil, vücudu teşhir eden her türlü kıyafetten sakınmaktır. Benim işim de tesettürlü kadınlara zarif dokunuşlarla şıklığı ön plana çıkarmaktır.

Tesettürde nelere dikkat edilmelidir?

Yine vurguluyorum hatların gizliliği. Tesettürde en önemli dikkat edilmesi gereken ama maalesef gençlerimizin pek önemsemediği bir ayrıntı. Tesettürlü kadın her zaman bol, dökümlü kıyafetler seçmeye özen göstermelidir. Dar giyinmekten kaçınmalıdır. Sadece baş kapamayla tesettür olmuyor.

Peki İslam camiasının tesettür moda tepkileri nelerdir?

Pek ılımlı bakmıyorlar, çünkü tesettürle modaı pek bağdaştırmıyorlar. Moda, İslam camiası için pek kabul edilebilir bir akım değil aslında, hele bir de tesettürde. Ama günümüze baktığımızda tesettürlü tesettürsüz farketmez, herkes bir şıklık yarışı içerisinde. Son zamanlarda tesettürde daha da yaygınlaşan bu yarış moda kavramını tesettürü ortasına alarak bu akıma ayak uydurulmaya başlandı. Bu durumda İslam teset-

Pantolon bol paça, beli lastikli kadınların hem rahatlığı hem vücut hatlarını belli etmeyen şık bir tasarım. Krep Lycralı kumaş kullanılmış. Gömlek dökümlü, hatları yine ortaya çıkarmayan bir model. Genelde tasarımlarda bunlara dikkat ediliyor. Cupra kumaş kullanılmış. Bu iki kumaş tesettürlü kadınlar tarafından rahat kullanışları açısından tercih ediliyor. Kombin yapılırken dökümlü gömleğin altına kullanılan pantolan sade ama renk uyumuyla şıklığı yakalamış.

türün modası olmaz denilerek sert tepkilere maruz kaldık. Ama bizim işimiz modayı ön plana çıkarıp tesettürü arka plana atmak değil, modayla tesettürü birleştirip şıklığı yakalamak. Her ne kadar camiaları tarafından modayla tesettür bağdaştırılmasa da ben çizgiyi taşımadan içim rahat bir şekilde işimi yapıyorum.

Muhafazakar kadınlar giyimlerinde kombin yaparken kullanacağı aksesuarları da göz önüne alarak nelere dikkat etmelidir?

En başta şal veya eşarba uygun çanta, ayakkabı, kemer, takı gibi aksesuarları kombin yaparken renk uyumuna dikkat etmek gerekir. Şuna dikkat edelim, her rengi bir arada kullanarak renk karmaşası yapmanın gereği yok. Şal, ayakkabı, çanta ve takı aynı renk tonuyla kombin yapılarak tunik ve pantolanda bütünlüğü sağlamış oluruz. Çok cart renkler yerine daha mat renkler tercih edilmelidir. Eğer bir yerden rengi daha ön plana çıkarmak istiyorsanız aynı renk takılarla bu ayrıntıyı yakalayabilirsiniz.

Diğer tesettür tasarımcılarından farkınız nelerdir?

En büyük farkımız kendimiz tasarlayarak kendimiz

İstanbul Aydın Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölüm Başkanı Prof. Dr. Uğur Tekin

“Tesettür kendi içinde bir yaşam tarzıdır”

“Tesettür kendi içinde bir yaşam tarzıdır. Şıklık ise kendini topluma güzel göstermek isteğidir ve kişinin kendisini topluma istediği bir şekilde göstermesidir. Tesettürle şıklığı birleştirmek mümkündür. Zaman içinde tesettür de moda haline gelmiş ve şık bir giyim tarzıyla bütünleşmiştir. Yeni oluşan kültür gruplarının giyim tarzları modacılar tarafından yaygınlaştırılmakta ve pazarlanmaktadır. Buna Punk modasını örnek olarak verebiliriz. Tesettürle şık giyimin birleştirildiği yeni bir moda tarzıyla karşı karşıyayız. Burada dikkat çekicilik çok ön plandadır. Çünkü saçlar kapalı olduğu için makyajla gözler, kaşlar, yüz ön plana çıkıyor. Göz ve yüzde yapılan makyaj çok daha çarpıcı olmakta ve belirginleşmektedir.”

Krep Lycralı kumaş kullanılan bol, rahat, hatlarını belli etmeyen bir tasarım. Gömlekte sendi kumaş kullanılmıştır. Yaz aylarında tesettürlü kadınların tercih ettiği kumaş türüdür. Gömleğe verilen kuyruk ayrıntısı şıklığı ön plana çıkarmış. Şal yüzde yüz ipekten dikilmiş. Gömleğe verilen kuyruk ayrıntısının yanı sıra bel de kemer şekli verilmiş sarmaşık çiçek modeli şıklığın ayrıntısını gözler önüne seriyor. Gömlek ve pantolan ne kadar bol ve rahat olursa hem kombin hem tesettür olarak kullanılıyor. Şallarda her zaman ipek tavsiye ediliyor, çünkü hem parlaklığı daha gösteriş ve şıklık katıyor.

dikerek kendimiz satışa sunuyoruz. Aşırı ve aykırıya kaçmadan, tesettüre riayet ederek dikim ve tasarımlarımı yapmaya çalışıyoruz. Bazı tasarımcılar tesettür çizgisinin dışına çıkabiliyorlar ama ben o çizgi dışına çıktığımı düşünmüyorum. Tesettürü tesettür yapan her ayrıntıya dikkat ediyorum. Yaptığım tasarımlarımı gönül rahatlığıyla müşterilerime sunuyorum. Zaten diğer tasarımcılardan bir farkım olmasaydı kendime yaptığım tasarımlarım bu kadar rağbet görüp benim buralara kadar gelmeme vesile olmazdı.

Yazı ve Fotoğraf • **Barış Kırtaj** (IAHA)

Tutku, Aşk Nefret, Güven, Otorite

HER PAZAR TANGO PRATIĞI YAPTIĞIM DALYAN CLUB'A GİDERKEN METROBÜSLE İSTANBUL BOĞAZ KÖPRÜSÜ'NDEN GEÇERİM. DANSIN HAVASINA GİRMEK İÇİN KÖPRÜNÜN ORTASINDA KULAKLIĞIMI TAKARAK OSVALDO PUGLIESE'NİN EN SEVDİĞİM TANGO PARÇASI "GALLO CIEGO"YU DİNLEMeye BAŞLARIM; HER ŞEY BANA FARKLI GELMEYE BAŞLAR, DENİZ, GÖK VE HIZLA KOŞTURAN BULUTLAR...

Fenerbahçe'deki Dalyan Club'a geldiğimde ise, tangonun Buenos Aires'de, o dönem alt sınıf olarak adlandırılan, fakir ve en temel sosyal haklardan bile yararlanamayan, bu insanlar tarafından yaratıldığı gelir aklıma. Oysa Dalyan Club şık ve nezih bir mekandır...

1800'lü yıllarda işçi sınıfından birçok kişi, büyük umutlarla Fransa, İtalya, Macaristan, İspanya ve Portekiz'den Güney Amerika'ya göç etti. Yabancı oldukları bir kıtada yaşanan, başta ekonomik ve sosyal sıkıntılar, beraberinde hayal kırıklıklarını getirdi. Bu büyük hayal kırıklıkları, geleceğe ait büyük umutlar ve geçmişten getirilen kültürle, harmanlanarak Tango müziğini yaratmaya başlar.

Belirgin bir şekilde 1865 ile 1880 arası ortaya çıkan Tango müziği, içerisinde hırçınlık, asilik, küstahlık gibi bazı duygularla kalp kırıklıkları ve paramparça olan hayaller neticesinde melankoliyi de taşır. Eşlerini, çocuklarını, yani ailelerini geçmişte bırakarak tek başlarına bu yabancı topraklara gelen göçmenler, doğal olarak erkek nüfusunun artmasına ve cinsiyetler arası büyük bir sayı farkı oluşmasına neden olur. Buenos Aires'deki kadın nüfusunun bu azlığı, beraberinde seks işçiliğini patlatmıştır. Böylelikle genelevler artmış, kısa sürede işçi sınıfının eğlence mekanları halini almıştır.

Bu mekanlarda kadın sayısının az olması kapılarda uzun kuyruklar

oluşmasına neden olurken, sırada bekleyen erkekleri eğlendirmek için küçük Tango müzik grupları çalıştırılmaya başlandı. Genelevler fakir kesimin yanı sıra, orta ve daha üst kesimin de uğrak yeri olmuş, her iki kültür burada birbirini tanımıştır. Böylelikle alt kesimin sokakta yarattığı Tango üst kesim tarafından bu mekanlarda tanındı.

Türkiye’de ilk tango bestesi Necip Celal Andel tarafından 1928 yılında gerçekleşti. Ancak dört yıl sonra kayda geçilerek Seyyan Oskay tarafından plağa okundu. Fakat Arjantin tangosu 1990’lı yıllarda getirilmiştir. Bundan önceki yıllarda belirli kurallar çerçevesinde kalıplara sokulmuş danslar varmış. Viyana valsleri ya da sallanmalar şeklinde gerçekleştiriliyormuş ve Arjantin tangosuyla hiçbir alakası yokmuş.

Arjantin tango, kalıplara sığdırılmaz, doğaçlamayla yapılan bir dandır. Arjantin tango dansını erkek yönetir. Kadın erkeğin önündedir ve erkek adım attıkça kadın kaçır, fakat kaçmanın da bir yere kadar sınırı vardır. Çünkü bu işin cilvesidir. Aslında kadın kendini tamamen erkeğe bırakmıştır. Erkek kadına hareketlerin komutunu hissettirerek verir ve kadın hissettikleri doğrultusunda hareket eder.

Arjantin tangoyu Türkiye’ye ilk getiren kişinin, Türkiye Dans Sporları Federasyonu tarafından, Almanya’da yaşayan ve Arjantin tangosunu Almanya’da öğrenmiş Metin Yazır olduğu kabul ediliyor.

Bizim için, yani tango yapanlar için idollerden biri, ünlü Arjantin tango dansörü Mariano Chicho Frumboli’nin İstanbul’a geleceği haberini aldım. Herkes ona Chicho (Çiço) der. Gerçek ismi Mariano Frumboli’dir. Dans eğitimini aldığı hocasının ona Chicho demesiyle artık adı Chicho olmuş. Cumartesi ve Pazar günleri seviyelere göre katılımcılara bir ön seminer verildi Dalyan Club’te ve Mariano Chicho Frumboli cumartesi milongasında bir şov yaptı. Chicho, Avrupa’da tam 19 yıldır profesyonel dans ediyor ve eğitim seminerleri düzenliyor.

Milonga’nın kelime anlamı Arjantin tango gecelerine verilen isimdir. İnsanlar en şık elbiselerini giyer ve gece boyunca dans ederler. Fakat milonga geceleri Türkiye’de ne kadar özenle düzenlense de insanların kıyafetlerine pek özendikleri söylenemez. İstanbul 2000’li yıllardan sonra kendisini bu konuda çok geliştirdi. Avrupa’da, Arjantin tango üzerine kendini ilk sıralara yerleştirdi. Her yaz temmuz ayının ilk haftası “Tango Encuentro” tarafından 10 yıldır Uluslararası İstanbul Tango festivali

düzenleniyor. Her yıl 45 ülkeden katılımcı İstanbul’da yapılan gösterileri izlemek için geliyor.

Saat akşamın 10’u ve kalabalık yavaş yavaş dans etmeye başlamış, her geçen dakika pist gittikçe kalabalıklaşıyor. Arjantin tango dansında her zaman bir akış düzeni ve yönü vardır. İspanyolca “rondo” yani daire şeklinde; yönü, saat yönünün tersine doğru akar. İleri seviyede dans eden çiftler hemen kendini belli eder, kenarlardan pistin akış yönünde danslarını sürdürürler. Fakat orta seviyede dans eden çiftler, pistin ortalarına taşmışlardır. Roma’da Chicho ile yapılan söyleşide, “Önemli olan insanların ne bildikleri değil, nasıl dans ettikleri de değil, dans ettiğin kadına güzel bir hareket yaptırmak hiç değil. Sadece kalabalığın içinde diğer hiçbir çiftle çarpmadan dans edebilmektir en güzeli...” demiş.

Tango eğitmenim Ümran Palabıyık, “Tango Encuentro” dans eğitmenlerinden, ayrıca İstanbul Aydın Üniversitesi’nde tango eğitimi de veriyor. Hiçbir yardımını esirgemeksizin bir buçuk sene boyunca destek oldu ve engin bilgilerini profesyonelce bana aktardı. Benim ilk milongamda, gecenin tüm özelliklerinden söz etmişti:

“Milongada Arjantin orkestra parçaları çalınmaktadır. Orkestranın üç parçası arka arkaya ve bir diğer orkestranın parçalarına geçmeden önce İspanyolca ‘cortina’ yani perde ismi verilen ama tangoyla alakasız bir müzik çalar. Bunun sebebi üç parça boyunca dans eden çiftin birbirlerine teşekkür ederek, eş değiştirmek için ya da dinlenmek için yerlerine oturmalarıdır. Mümkün oldukça erkek kadının yerine kadar eşlik eder. ‘Cortina’ bitmeden de dans edecek çiftler pistteki yerlerini alır ve müzik çalmaya başladığında dans ederler ve bu böylece sürer.”

Gece saat 00.30 sularına gelmiş, şu saate kadar toplam üç kadınla dans etmişim. Beklenen an gelmiş, biten müziğin ardından “cortina” müziği çalmamış, Tango Encuentro’nun kurucu başkanı ve tango eğitmeni Aydoğan Arkış gösterinin anonsunu yapmıştı. Pist boşalmış sandalyeler dolmuş, kimsenin arka sıralarda oturmaya niyeti olmadığından birçok kişi bağdaş kurarak pist kenarlarına oturmuştu. Alkışlar ile Arjantin’den gelen Mariano Chicho Frumboli ve partneri Juana Sepulveda pistin ortasına gelerek alkışlara karşılık izleyenleri selamladılar. Nefesim kesilmiş bir şekilde izliyordum. Müziğin hareketlerle uyumu, orkestranın müziğin ritmi-

ni yükselttiği anda hızlanan bacak hareketleri, müziğin ritmi düştükçe sergilenen estetik duruşlar, hareketlerin geçişlerinde yapılan tavırlar izleyiciler tarafından alkışlanınca içimde sakladığım nefesi dışarı bıraktım... Üç parça boyunca dans ettiler. Tam bitti derken, yoğun alkış üzerine bir parça eşliğinde daha dans ettiler. Bu yapılan son dans da diğerleri gibi yoğun alkışlar içinde gerçekleşti. Yapılan hareketler arka arkaya alkışlar aldı. "Soltado (kadın dönüşü)", "sacada (yer değiştirme)", "boleo (kamçı)", "ocho cortado (kesik sekizli)", "gancho (kanca)", "parada (blok)" gibi hareketlerdi bunlar. Koca koca insanlar, sanki sirkte palyaço izleyen çocuklar gibi şaşkın, mutlu, bir o kadar da heyecanlı bir şekilde izlemişlerdi. Bunların içinde en genci de ben-dim belki ve en heyecanla izleyen de. Çift dinlenmek

üzere onlara ayrılan odaya çekilmiş, etrafta gösterinin etkisinden kurtulamayan seyirciler şaşkınlıklarını üstlerinden atamamış olduklarından olsa gerek, gösteri hakkında münakaşa ediyorlardı. Solumdaki bir adam arkadaşına dönmüş: "Abi o neydi öyle ya," dedi. Arkadaşı da: "Hareketi gördün mü?" diye karşılık verdi. Sağımdaki kadın bana dönerek: "Bu adam başka" dedi. Gece artık farklı bir hal almış, herkes canlanmış erkekler kadınları dansa kaldırmış, sıradaki orkestranın parçasını bekliyorlardı. Arjantinli çiftin gösterisini sahneledikleri pist bizimdi artık, sıra bizim gösterimizdeydi. Yanımdaki kadına dönerek: "Bir Chicho olmasam da benimle dans eder misiniz?" diyerek dansa kaldırdım. O geceki son dansımdı. Bir başka geceydi, sanki bulutların üstünde dolaşıyorduk; başka söyleyecek bir şey bulamıyorum...

Arjantin tango dansında her zaman bir akış düzeni ve yönü vardır. İspanyolca "rondo" yani daire şeklinde; yönü, saat yönünün tersine doğru akar. İleri seviyede dans eden çiftler hemen kendini belli eder, kenarlardan pistin akış yönünde danslarını sürdürürler.

Biri bizi gözetliyor

İNSANIN DOĞASINDA VARDIR MERAK DUYGUSU. KAPALI KAPILAR ARDINDA NELER OLDUĞUNU, SEVDİKLERİNİN GÜVENDE OLUP OLMADIĞINI YA DA SEVDİĞİ TARAFINDAN ALDATILIP ALDATILMADIĞINI ÖĞRENMEK İSTER. BU İSTEK BASTIRINÇA DA BUNU ONLAR İÇİN YAPACAK BİRİLERİNE İHTİYAÇ DUYAR VE YOLUNU BİR DEDEKTİFLİK FİRMASINA DÜŞÜRÜR. BİZ DE TEKNOLOJİNİN GELİŞMESİYLE BİRLİKTE ARTIŞ GÖSTEREN BU MESLEĞİ CSİ DEDEKTİFLİK BÜROSU SAHİBİ MURAT UZANAL VE TEKNOPORT 34 ADLI SİTEDE GÜVENLİK SİSTEMLERİ SATAN HİKMET SAREL İLE KONUŞTUK.

On yıldır bu işin içinde Murat Uzanal. Bazı dönemlerde durgunluk olduğunu belirtse de memnun işinden. Mesleğe başlamasını onun dilinden dinliyoruz.

“Geçmişte araştırmaya çok eğilimim vardı ve her şeyi araştırırdım. Araştırma işinde insanlığa ve kendime fayda sağlayabileceğim inancındaydım. Daha sonrasında Özel Güvenlik&V.İ.P koruma sektöründeydim. İş adamlarına, güvenlik işinden emekli olarak can güvenliği bulunmayan şahıslara özel korumalık yaptım. Aşırı dikkatli olmam, ayrıntıları incelemem gerekiyordu. Sonrasında bu konuda Türkiye’de iki, üç tane güvenilir firmayla görüştüm. Başta bu firmalardan biriyle çalışıp işi öğrendim. Ortak çalıştık. Daha sonra anlaşamadık. Ben de kendi başıma devam ettim yola.”

Hikmet Sarel ise 5 yıldır bu mesleği yapıyor. Sarel, “Daha önceleri güvenlik kameraları ve güvenlik sistemleri satıyorduk. Zamanla dinleme cihazları ve gizli kameralar daha çok ilgi görmeye başladı. Biz de bu yöne doğru kaydık,” diye anlatıyor mesleğe başlamasını. Altı kişilik bir ekibi var Uzanal’ın. İşler son senelerde düştüğü için yetiyormuş bu kadro ona. Yoğunluk olduğunda ise 24 saat çalıştıklarını belirtiyor. “Hiç uyumadan çalıştığım günleri biliyorum. Günde iki üç saat uyuyup, araba içinde çalıştığımı biliyorum. Ama bazen de boş dönemler oluyor. O zamanlarda da dinlenmiş oluyorum. Bazen işlerimiz 4-5 ay süre biliyor ama genelde bir hafta, 10 gün içinde sonuç alıyoruz.”

“Gizli kamerayla çocuğumun dövüldüğünü öğrendim”

Müşteri profilini genellikle ebeveynlerin ve kıskanç eşlerin oluşturduğunu söylüyor Uzanal: “Ürünlerimizi daha çok küçük çocuğu olan ebeveynlere satıyoruz. Evde kendileri olmadığı zaman bakıcıya emanet edilmiş çocuklarını gözlemek için, gözleri arkada kalmasın diye tedbir amaçlı kullanıyorlar. Bu şekilde gün içinde neler olup bittiğini bizzat izleyerek haberdar oluyorlar.” Satış elemanı Hikmet Sarel bu konuda başından geçen bir hikayeyi anlatmadan edemiyor; “Bir gün bir adam beni aradı ve çok teşekkür etti. Sattığımız kameralı oyuncak ayı sonucu bakıcının 3 yaşındaki çocuklarına şiddet uyguladığı ortaya çıkmış. Bunu duymak beni memnun etti tabii ki.”

Müşterilerin hiçbir şekilde mağduriyet yaşamaması firmanın en çok dikkat ettiği şey. “Karşınızdakinin psikolojisi az çok kendini eleveriyor. Karşı tarafa zarar verme gibi bir düşüncesi varsa bunun tespitini yapıp o işi kabul etmiyoruz. Daha çok mahkemeye yansımış konularda hizmet veriyoruz. Çünkü diğer türlü bu durum bizi hukuksal açıdan sıkıntıya sokar. Türkiye’de dedektiflik yasası henüz çıkmadı. O yüzden adli vakalara doğrudan müdahale edemiyoruz. Ancak avukatlara isterlerse açıktan hizmet verebiliyoruz,” diye açıklıyor durumu Murat Uzanal.

Hikmet Sarel ise yapılan yasal sözleşmeleri anlatıyor; “Satarken yasal uyarısını yapıyorum ve müşterimiz bir

sözleşme imzalıyor. Şantaj, tehdit vs. gibi durumlarda kullanmamalarını, kullanması, yakalanması ve yargıya intikal etmesi durumunda firmamızın bundan mesul gösterilemeyeceğini belirtmekteyiz. Bu biraz da kullanıcının kendi vicdaniyla alakalı bir durum; güvenlik ağırlıklı kullanan da olur, tamamıyla art niyetli, kötü amaçlarla kullananlar da olur. Bıçakçı bıçak, silah satıcısı da silah satar. Bir kullanıcı bunu saldırgan amaçlı kullanırken diğeri kendini savunmak için kullanabilir.”

Aldatan kocaya mahalleliden dayak

Söz dedektiflik olur da bu konuda hiç mi komik vakalar olmaz! Bu konuda Murat Uzanal giriyor devreye ve bir anısını paylaşıyor bizimle.

“Evli bir bey eşini aldatıyor. Hatta diğerkadınla evli gibi bir hayat kuruyor. Kadın ise dul ve bir çocuğu var. Tabii biz tespitleri yaptık, adamın evde olduğunu öğrendik. Aldatılan kadın dedi ki ‘ben gideceğim ve kendi gözlerimle göreceğim. O kapıyı çalıp kendisini görmek istiyorum. Ondan sonra bu olay benim için tamamlanmış olacak.’ Karşı tarafın kapısı çalınınca tabi beyefendi içeride ne yapacağını şaşırıldı. Evin ikinci katından atlayarak kaçtı. Yaz mevsimi olduğu için herkes dışarıdaydı. Mahalleli de adamı hırsız zannetti. Adam da mahalleliden dayak yedi.”

Hikmet Sarel ise yakın bir arkadaşının başından geçen bir olayı anlatıyor.

“Arkadaşımın eşi ile annesi hep kavga ederdi. O da ikisinin arasında kalmıştı. Sonunda evde yokken neler olduğunu anlamak için hem kamera hem de ses cihaz aleti kurdurdu. Sonra da gerçeği öğrendi. Esasında kendisinin evde olmadığı ikisinin de sessiz

ve sakin, hatta düşündüğünden de geçimli olduklarını gördü.”

“Dürüst çalışmak bizim prensibimiz”

Gizlilik politalarının firma için çok önemli olduğunu belirtiyor Uzanal. “Kesinlikle müşterimiz dışında üçüncü bir şahsa bilgi verme gibi bir durum söz konusu olmaz. Çünkü yaptığımız sözleşmede bizi de bağlayıcı maddeler var.”

İlkesi bulunmayan bir kuruluşun güvenilir olamayacağını, müşteriyi oyalayıp işi batıracağını vurguluyor. Bu yüzden firma olarak bu tür sıkıntıların olmamasına özen gösterdiklerini açıklıyor Murat Uzanal. “Tabii ki her zaman şartlar istediğimiz yönde ilerlemiyor, o zaman bunun telafisine uğraşırız. Müşterimizi herhangi bir şekilde mağdur etmeden, işlerini tamamlamadan bırakmıyoruz.”

Müşteriler nasıl bağlantıya geçiyor bu firmalarla?

Müşterilerin genelde başlarına gelen olayı gizli tutmaya çalıştıklarını söylüyor Uzanal. “Bu yüzden kimse ben bu firmayla çalıştım, bana çok yardımcı oldu diye öneride bulunmaz. Daha çok boşanma davalarında ve firma avukatlarıyla çalıştığımız için bize buradan çeşitli işler gelmektedir.”

Biz de Sarel’e kendisinin dinleme cihazı ya da gizli kamera kullanıp kullanmadığını soruyoruz. Aldığımız cevap ‘hayır’ oluyor ancak gözleri bizden gerçeği kaçıramıyor.

İşte böyle bir meslekti dedektiflik. Benim ne işim olur dedektiflerle demeyin, hayat bu, karşınıza kimi çıkaracağı hiç belli olmaz!

Yağmur ülkesinden geliyorum

LİTVANYA'YI DAHA ÖNCE SADECE DUYMUŞTUM AMA NEREDE BULUNDUĞUNU, NASIL BİR ÜLKE OLDUĞUNU BİLMİYORDUM. . . BENİM LİTVANYA MACERAM ŞÖYLE BAŞLADI: ÜNİVERSİTEDE BİR ETKİNLİĞİN FOTOĞRAFLARINI (BEN ÜNİVERSİTEDE NE VAR YOK ÇEKEN BİRİSİYİM) ÇEKİYORDUM. ETKİNLİĞİ YÖNETEN ÖĞRETİM GÖREVLİSİ, "KAAN, ERASMUS PERSONEL HAREKETLİLİĞİ'NDEN YARARLANMAK İSTER MİSİN?" DİYE SORDU. "NEDEN OLMASIN" DEDİM. ERASMUS KOORDİNATÖRLÜĞÜ İLE GÖRÜŞMEYE GİTTİM.

Daha önce söylediğim gibi Litvanya'yı sadece duymuştum. Litvanya'da başkent Vilnius'a gidecektim. Gitmeden önce haritayı ve interneti şöyle bir karıştırdım. Vilnius, 523 bin 050'lik bir nüfusa sahipmiş. Litvanya ise son sayımda 3 milyon 043 bin 429 olarak çıkmış. Resmi adı ise "Lietuvos Respublika".

Küçük bir ülkeden söz açıyoruz yani...

Kiev üzerinden aktarmalı olarak Vilnius'a uçtum, yolculuk toplam 5,5 saat sürdü. Vilnius'a 18 Mayıs 2014 günü indim, bir Pazar günüydü. Litvanya Avrupa'nın kuzeyinde bir ülke. Hava çok güzeldi, yolculuğum sırasında götürdüğüm kazak ve montumu hiç kullanmadım, hâlbuki bir kuzey ülkesine gidiyordum. Litvanya'ya indiğimde yabancı bir ülkede olduğumu pek algılayamadım, çünkü uçakta yanımda bir Türk oturuyordu; Vilnius'ta bizi

bir Azeri karşıladı ve bizi evlere yerleştirdiler. Evden çıktıktan sonra bir başka ülkede olduğumu algıladım; sanki İstanbul'un Beşiktaş semtini dümdüz yapmışlardı ama her taraf yeşillikti, küçük alanlar bile yeşillen-

dirilmişti. Balkonlardan çamaşırların sarkması bana ülkemi hatırlatıyordu. Her duvar ise grafitilenmişti. Alışveriş yapmak için "İki" adlı mağazaya girdim. Tatlıdan tuzluya, bizim büyük marketleri andıran bir mağazaydı. Alışveriş yapamadım çünkü Euro'm vardı. Bunu bozdukmak için şehir merkezine gitmem gerektiğini öğrendim. Yolda nasıl gideceğimi bir kadına sordum, Litvanya'da herkes çat pat İngilizce konuşuyordu. Kadının yolu bana anlattı ama beş Litas para verdi.

Otobüslerde bir denetim filan yoktu ama bütün yolcular çok bilinçliydi, öyle kaçak gitmek gibi bir dertleri

yoktu! Başka bir kadına parayı nerede değiştireceğimi sorunca, benimle gel dedi. Beni yanına aldı ve üç yüz, dört yüz metre birlikte yürüdük. Ne var ki çok araştırmasına karşın para değiştirecek bir yer bulamadı, bu sefer bana o günkü kur üzerinden para verdi... Anlayacağınız ilk izlenimlerim bizim İstanbul'da pek yaşaya-

mayacağımız türdendi...

Benim oraya gitmemin nedeni, "Kazimiero Simonavicius" Üniversitesi'nde izlenimler toplamak ve insanlarla tanışmak, sonra bunları GÖZ dergisinde de yayımla-

maktı. Üniversitedeki eğitim bizdeki gibi yapılmıyordu, orada kendimi bir kolejde gibi hissettim. Büyük sınıflar yoktu, küçük sınıflarda 15-20 kişi ders yapıyordu. Anladığım kadarıyla kendileri dışındaki insanlara çok hoşgörülüydüler. Burada şunu söylemem gerek, İngilizcem ne yazık ki o kadar iyi değil, yolculuğum sırasında İngilizcemi kesinlikle geliştirmem gerektiğini anladım.

Gün içinde, daha önceden tanıştığım Türk arkadaşım-la buluştuk. Annesi babası Diyarbakırlı, Litvanya'da pilotluk eğitimi almış, pilot olmuş; bana dedi ki: "Akşam burada 12'den sonra mekânlara giriş parası ödenir, çabuk olalım." Hâlbuki hava daha aydınlıktı, saate baktım, akşam 11.30'u gösteriyordu. Diyeceğim, ülkemdeki gün ışığı ile burası çok farklıydı, mekânlar sabaha kadar açıktı. Kimisi sabahleyin işe giderken, kimisi mekânlardan evlerine dönüyorlardı.

Bir izlenimim de şu: Litvanya'nın yüzde 77'si Katolik, yüzde 4'ü Ortodoks. Her mahallede bir kilise vardı, şaşırdım. Bizim cami sayımızla karşılaştığımızda, kilise sayısı gerçekten fazlaydı. Çocukları kilise, kilise dolaştırıyorlardı. Kiliselerin çoğu çok bakımlıydı, çünkü Litvanya, Sovyetlerin gölgesinde yaşarken kiliseler ihmal edilmişti. Sonrasında, Sovyetler ellerini ülkeden çektikten sonra kiliseler tekrar bakım görmüş.

Sizin bana sormak istediğiniz sorulardan biri: "Kadın erkek dengesi ne durumda?" olabilir mi?

Yaptığım söyleşiler sonucunda, bana kadınla erkeğin eşit olduğunu, eşit sorumluluklar aldığını söylediler. Kadınların erkekler gibi ağır işler üstlenebildiklerini anlattılar bana. Biri dedi ki: "Bak geçen trolleybüsün şoförüne, kadını görüyor musun? Trolleybüs kullanmak ağır iştir, ama burada kadınlar bu işi yaparlar."

Şaşırdığım noktalardan biri, çiçekçilerden daha çok kadınların çiçek satın almasıydı. Merak ederek sordum: "Neden daha çok kadınlar çiçek satın alıyorlar?"

Dediler ki: "Buranın kadınları kendilerini hoş tutmak için çiçek alırlar, hatta erkeklere çiçek alırlar, burada işler biraz tersinedir, yani erkekler kadınlara göre daha kabadırlar."

Şehri dolaştığımda parklarda sarışın kadınların her birinin üç-dört çocukla oynadığını gördüm. Meğerse devlet üç çocuğu olan kadınlara bakarmış; anlaşılan nüfusun artması düşünülüyor...

Litvanya'da gördüğüm şeylerden biri, yaşlıların sokakta şunu bunu satmalarıydı. Onun da nedeni şuymuş: Yaşlılar hayat içinde gittikçe tek başlarına kalıyorlar-

miş, evlerde canları sıkılıyormuş, onlar da tekbaşınalıklarını sokaklarda satıcılık yaparak gidermeye çalışıyorlarmış, şaşırdınız mı!

Gençler, gelecek kaygısından dolayı evliliğe genç yaşlarda pek sıcak bakmıyorlardı ama bir taraftan üç çocuklu genç annelere de sıkça rastladım; bir kontrast vardı... Orada tanıştığım kızlardan biri, "Hukuk okuyorum, bitirince 1000 litas alacağım ama bir lokalden 2 bin 500 litas kazanabiliyorum." Hukuk fakültesindeki bir arkadaşından söz etti. "Kız akşamleyin bir barda striptiz yapıyor, ertesi günü ise kütüphaneden çıkmıyor."

Bir haftanın sonunda İstanbul'a döndüğümde kendi kendime şunları söylüyordum: "Ülkemde yaya geçitlerinde arabalar neden durmuyor. Orada yaya geçitinden geçerken arabalar insanlara ne kadar saygılılar. Sonra şunu düşündüm, burada kadınlar sanki erkeklere kötü bakıyorlar. Orada bir hanımla oturuyorsunuz, sonra kocası geliyor. Kimsenin birbirine kötü baktığı yok! Bir hafta sonra aklımda kalan esaslı şeyler bunlar.

Son söz: Kendimizle ilgili karar verirken, başka kültürleri de görmeli, karşılaştırmalıyız...

İstanbul Aydın Üniversitesi'nde Ne Var Ne Yok

YIL BOYUNCA NE ÇOK KONFERANS, PANEL, SEMPOZYUM YAPILDI İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ'NDE. BİZ İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ HABER AJANSI (İAHA) OLARAK BUNLARIN BİRÇOĞUNU İZLEMeye ÇALIŞTIK. İŞTE SİZE 2013 - 2014 BAHAR YARIYILINDA ÜNİVERSİTEDE GERÇEKLEŞTİRİLEN ETKİNLİKLERDEN DERLEDİĞİMİZ HABERLERİN BİR BÖLÜMÜ...

“Kırsal Kesimde Yaşayan Gençlerin Toplumsal Yaşama Katılımlarının Artırılması Zirvesi”

Anadolu Eğitim ve Kültür Vakfı'nın (AKEV) düzenlediği “Kırsal Kesimde Yaşayan Gençlerin Toplumsal Yaşama Katılımlarının Artırılması Zirvesi” basın toplantısı, 24 Ocak 2014 'de Ramada Plaza'da gerçekleştirildi. İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı ve Anadolu Eğitim ve Kültür Vakfı (AKEV) Mütevelli Heyeti Kurucu Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Mustafa Aydın'ın katılımıyla gerçekleştirilen basın toplantısında Türkiye'nin farklı şehirlerinden toplam 60 genç, alanında uzman konuşmacılar, sivil toplum temsilcileri ve siyasi temsilcilerle bir araya geldi.

Talat: “Rum kesimi çözüme bizim kadar ihtiyaç duymuyor”

KKTC 2. Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat, “Kıbrıs'ta Aşırılıklara Rağmen Barış Kararlılığı” konulu konferans kapsamında İstanbul Aydın Üniversitesi öğrencileriyle buluştu. Konuşmasında Kıbrıs sorununun Türk cephesi adına çok daha önemli olduğunu ifade eden Mehmet Ali Talat, “Kıbrıs sorunun çözüm sürecini sürüklemek kapasitesi olan taraf Kıbrıs Türkleri ve Türklere. Çünkü Kıbrıs Rum Kesimi zaten uluslararası hukukun içindedir. Onlar bizim kadar temelli çözüme ihtiyaç duymuyor. Eğer biz 2003'te referandum yapabilseydik, 2004 yılında Rum Kesimi kendi referandumunda 'hayır' diyemeyecekti,” ifadelerini kullandı.

Haber: Cemal Kaçan (İAHA)

Fotoğraf: Ayten Abbaslı - İsa Örken - Kübra Gürsoy (İAHA)

Haber - Fotoğraf: Cemal Kaçan (İAHA)

İAÜ ve University of Ulster işbirliği

İstanbul Aydın Üniversitesi, İngiliz University Of Ulster ile ERASMUS konusunda işbirliğine imza attı. Prof. Dr. Sean Strain'in katıldığı imza töreninde İstanbul Aydın Üniversitesi'nden Uluslararası İlişkiler Direktörü Prof. Dr. Zafer Aslan da hazır bulundu. İmza töreninin ardından İngiliz University of Ulster heyetine İstanbul Aydın Üniversitesi'ni tanıtan bir sunum da yapıldı.

Aziz Yeniay'a Teşekkür Töreni

Haber: Cemal Kaçan (İAHA)

Fotoğraf: Kübra Gürsoy - İsa Örken - Vedat Tunçtan (İAHA)

30 Mart yerel seçimleri sonrası görevine veda eden Küçükçekmece Belediye Başkanı Aziz Yeniay ve Küçükçekmece Belediye Başkan Yardımcısı Enver Şengül'e, İstanbul Aydın Üniversitesi tarafından teşekkür töreni düzenlendi. Törende konuşan İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Dr. Mustafa Aydın, Aziz Yeniay'ın çalışmalarına ve başarılarına dikkat çekerek, “Biz olaya hiçbir zaman siyasi bakmadık. Değerli başkanımız, hiçbir toplantıda mensubu olduğu siyasi partiden asla söz etmemiştir. Belediye başkanı olduğu günden itibaren bu şehrin içinde yaşayan tüm canlıların başkanı olma misyonunu üstlenerek görevi yerine getirmiştir,” ifadelerini kullandı.

Haber- Fotoğraf: Esra Münevver Kahya (İAHA)

Kriptolu Haberleşme

Aydın Düşünce Platformu'nun 20 Nisan 2013 tarihli toplantısında "Kriptolu Haberleşme" konusu ele alındı.

Haber: Zehra Kamacı (İAHA)

Fotoğraf: Maleyka Jafarli (İAHA)

Atatürk'ü Anlamak

İstanbul Aydın Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi ve İstanbul Aydın Üniversitesi Atatürkçü Düşünce Kulübü'nün ortaklaşa gerçekleştirdiği "Atatürk'ü Anlamak" konulu konferans dizisinin dördüncü haftadaki konuşmacısı Atatürk ve hayatı konusunda yaptığı çalışmalarla tanınan tarihçi, yazar, öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Ali Güler, "Atatürk ve Soykütüğü" başlıklı konuşmasında, Atatürk'ün soykütüğü hakkında yapılan yanlış haberleri eleştirerek, Atatürk ve onun hakkında yapılan haberlerin önemli bir bölümünün yanlış aktarıldığını vurguladı.

Haber: Cemal Kaçan (İAHA)

Fotoğraf: Vedat Tunçtan - Maleyka Caferli -

Dr. Mustafa Aydın: "Bu ülkede her yıl 32 milyar dolar sigarayla duman oluyor"

"2. Uluslararası Sigara ile Savaş Konferansı"nda konuşan Türkiye Sigarayla Savaş Derneği Başkanı Dr. Mustafa Aydın, Türkiye'de her yıl yaklaşık 115 bin insanın sigara nedeniyle hayatını kaybettiğini ve her yıl 32 milyar doların sigarayla duman olduğunu vurguladı.

Haber: Emin Mert Kıraslan (İAHA)

Fotoğraf: Kübra Gürsoy - Vedat Tunçtan (İAHA)

Prof. Dr. Kazım Yetiş: "Savaşımızı Edebiyata Yansıtamıyoruz"

İstanbul Aydın Üniversitesi'nde Çanakkale Zaferi'nin 99'uncu yılı anısına düzenlenen "Çanakkale'den İzmir'e" isimli konferansta konuşan Prof. Dr. Kazım Yetiş, "Çanakkale Savaşı, dünya çapında en büyük savaşlardan birisidir. Maalesef bu büyük mücadele, edebiyatımızda yeterince yer bulamamıştır. Bakın dikkat ederseniz, yeterince diyorum," dedi.

Haber: Şifa Duman (İAHA)
Fotoğraf: Maleyka Jafarli - Can Gürel (İAHA)

“Canavan Genimizde, Umut Ellerinizde”

İstanbul Aydın Üniversitesi Engelsiz Yaşam Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin “28 Şubat Dünya Ender Hastalıklar Günü” kapsamında düzenlediği seminerde “Canavan Hastalığı” ele alındı. Sarp'ın Umudu Derneği'nin katılımıyla gerçekleştirilen seminerde konuşan Sarp'ın Umudu Derneği Başkan Yardımcısı Gökben Ateş, “Canavan Genimizde, Umut Ellerinizde” sloganı ile “28 Şubat Dünya Ender Hastalıklar Günü”nde farkındalık oluşturma ve dikkat çekmeyi amaçladıklarını söyledi.

Dr. Mustafa Aydın Başarılı Öğrencilerle Bir araya geldi

İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Dr. Mustafa Aydın fakültelerde ve yüksekokulda başarılı olan öğrencilerle bir araya geldi.

Haber: Şifa Duman (İAHA)
Fotoğraf : Zehra Kamacı (İAHA)

“Engelli Olduğuma İnandırıldım”

İstanbul Aydın Üniversitesi'nde Engelsiz Yaşam Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin düzenlediği “Engelli Olduğuma İnandırıldım” konulu söyleşiye TBMM 22. ve 23. dönem engelli milletvekili ve Türkiye Beyazay Derneği Başkanı Lokman Ayva konuşmacı olarak katıldı.

Hıfzı Topuz: “UNESCO’da Türkiye’ye torpil yaptık”

Gazeteci yazar Hıfzı Topuz, İletişim Araştırmaları Derneği (İLAD) ve İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi’nin ortaklaşa düzenlediği “İletişim Çağında Aşamalar ve Yeni Medya Arayışları” konulu söyleşide Türkiye’de gazetecilik eğitiminin temellerinin nasıl atıldığını anlattı. Uzun yıllar UNESCO’da gazetecilerin eğitimi konusunda aktif rol oynayan Topuz, aralarında Türkiye’nin de bulunduğu çeşitli ülkelerden UNESCO’ya burs ve yardım taleplerinin geldiğini ifade ederek, “UNESCO’da biraz Türkiye’ye torpil yaptık, bu da herhalde benim yüzümden oldu,” şeklinde konuştu.

Haber: Cemal Kaçan (İAHA)

Fotoğraf: Kübra Gürsoy - İsa Örken (İAHA)

Haber: Cemal Kaçan (İAHA)

Dr. Mustafa Aydın: “Kent konseyleri kentlerin aort damarlarıdır”

Küçükçekmece Kent Konseyi 14. Olağan Genel Kurul Toplantısı’nda konuşan Dr. Mustafa Aydın, “Kent konseyleri politize olmadan din, dil, ırk ve bölge ayırımı yapmaksızın halkını kucaklayan o kentlerin aort damarlarıdır,” dedi. Küçükçekmece Kent Konseyi 14. Olağan Genel Kurul Toplantısı, Sefaköy Kültür ve Sanat Merkezi’nde 27 Nisan 2014, pazar günü gerçekleştirildi.

Haber- Fotoğraf: Ayten Abbaslı (İAHA)

İAÜ’ye İran Başkonsolosluğu ziyareti

İran İstanbul Başkonsolosu Mohsen Mortezaeifar, İran İstanbul Başkonsolosluğu İkinci Konsolos Hasan Azimzade İstanbul Aydın Üniversitesi’ni ziyaret etti. İstanbul Aydın Üniversitesi Uluslararası Öğrenci Temin Koordinatörlüğü’nün İran’da yaptığı çalışma sonrası İstanbul Aydın Üniversitesi’ne gelen İranlı heyetle üniversitelerarası işbirliklerinin yapılması kararı alındı. Buna göre, İstanbul Aydın Üniversitesi, İran’ın önde gelen üniversiteleriyle enerji, su, deprem, sağlık bilimleri ve robotik çalışmaları alanında ortak proje ve araştırmalar yapacak.

Fotoğraflar: Kübra Gürsoy - Burcu Özdemir - Maleyka Caferli (İAHA)
Haber: Zehra Kamacı (İAHA)

İstanbul Aydın Üniversitesi'nde Nevruz Kutlaması

İstanbul Aydın Üniversitesi Fen - Edebiyat Fakültesi'nin organizatörlüğünde düzenlenen "Nevruz Kutlamaları" üniversitenin Florya Yerleşkesi'nde gerçekleştirildi. Baharın gelişi İstanbul Aydın Üniversitesi öğrencileri, akademik ve idari personeli katılımıyla kutlanırken, etkinliğe üniversitede eğitim gören yabancı öğrencilerin yöresel kıyafetleri ve dansları damgasını vurdu. Gün boyunca süren etkinliklerle bir araya gelen öğrencilere İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Dr. Mustafa Aydın da eşlik etti.

Haber: Ayten Abbaslı (İAHA)
Fotoğraf: Kübra Gürsoy - Zehra Kamacı (İAHA)

Prof. Dr. Trevor Findly: "Irak Konusunda Nükleer Barış Problemi Yaşanıyor"

İstanbul Aydın Üniversitesi Batı Uygulamaları ve Araştırmaları Merkezi'nin düzenlediği "Irak ve İran Örneğinde Küresel Nükleer Yönetişim" konulu konferansa katılan Harvard ve Kanada Carleton Üniversitesi'nde Küresel Nükleer Yönetişim, Atom Enerjisi ve Silahsızlanma konularında ders veren, Birleşmiş Milletler Danışma Kurulu Ortadoğu Uzmanı ve Gözlemcisi Prof. Dr. Trevor Findly, Irak konusunda hala nükleer barış problemleri yaşandığını belirterek, "Irak konusunda nükleer barış problemleri yaşanıyor. Ülkenin imzaladığı silahsızlanmaya bağlı kalmaması en büyük sorundur," dedi.

Haber: Burhan Sanuk (İAHA)
Fotoğraf: Burcu Özdemir - Büşra Kılıç - Maleyka Jafarli (İAHA)

Zafer Kiraz: "İyi bir iletişimci olmak için farkınızı ortaya koymanız gerekir"

TRT sunucusu Zafer Kiraz, İstanbul Aydın Üniversitesi'nde gerçekleştirdiği konferansta, "İletişim mezunuyum ve bu sektörü çok iyi biliyorum. Farkınızı yaratırsanız gerçekleştiremeyecek hayaliniz, gelemeyeceğiniz hiçbir yer yok," dedi.

Haber: Semra Dursun (İAHA)
Fotoğraf: Maleyka Caferli (İAHA)

Uluslararası Kriminoloji Sempozyumu

Avrasya Üniversiteler Birliği ve University of Missouri – St. Lois işbirliğiyle düzenlenen “Türk ve ABD Hukukunda Suç ve Suçluluk Açısından Uluslararası Kriminoloji Sempozyumu” İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nin ev sahipliğinde gerçekleştirildi. Türk ve ABD’li akademisyenlerin yer aldığı sempozyumda kriminal adalet bölümlerinin kurulması ve bu bölümler arası ilişkilerin kuvvetlendirilmesi ve alternatif tedbir yöntemlerinin bulunması konuları gündeme taşındı.

Haber: İAHA Fotoğraf: İsa Örken (İAHA)

“2014 Gelin Topuzu Trendleri”

İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Saç Bakımı ve Güzellik Hizmetleri Programı birinci sınıf öğrencileri “2014 Gelin Topuzu Trendleri” etkinliğiyle 2014 yılı gelinlerine farklı konseptlerde gelin topuzu önerisinde bulunuyorlar. Birbirinden renkli çiçeklerle, ışıltılı taşlarla ve gelin topuzunun olmazsa olmazı duvakla rahatlıkla kullanabilen topuzları sergileyen öğrenciler, günümüz gelinleri artık her ne kadar daha doğal, dağınık ve rahat saç modellerini tercih etse de topuzun özellikle sıcak havalarda vazgeçilmezi olmaya devam edeceğini vurguluyorlar

Haber: Cemal Kaçan (İAHA)
Fotoğraf: Ayten Abbaslı (İAHA)

Afro-Türkler: “Sosyal yaşamda ayrımcılık hâlâ sürüyor”

İstanbul Aydın Üniversitesi Afrika Uygulama ve Araştırma Merkezi’nin düzenlediği “Afro-Türkler Paneli”nde konuşan Afrika kökenli Türkler, Cumhuriyet ile birlikte kölelikten kurtulduklarını ancak hala ayrımcılığın sürdüğünü vurguladılar.

Haber - Fotoğraf: Büşra Kılıç - Burcu Özdemir (İAHA)

Kolombiya Popüler Kültüründe Ortadoğu ve Türkiye Algısı

İstanbul Aydın Üniversitesi Uygulamalı İspanyolca ve Çevirmenlik Programı'nın düzenlediği "Kolombiya Popüler Kültüründe Ortadoğu ve Türkiye Algısı" konulu konferansa Kolombiyalı yazar ve tarihçi Carlos Gustavo Alvarez Guzman ve Kolombiya Büyükelçisi Fernando Paneso konuşmacı olarak katıldılar.

Haber- Fotoğraf: Şifa Duman (İAHA)

Kentsel Tasarım ve Mimari Uygulama

İstanbul Aydın Üniversitesi'nde Mimarlık ve Tasarım Fakültesi Mimarlık Bölümü'nün düzenlediği bitirme projesi kapsamında "Haliç Bölgesindeki Kentsel Tasarım ve Mimari Uygulamalar" semineri gerçekleştirildi. "Haliç Bölgesindeki Kentsel Tasarım ve Mimari Uygulamalar" konulu seminere konuşmacı olarak katılan İstanbul Büyükşehir Belediyesi Tarihi Çevre Koruma Müdürü Mimar Cem Eriş, mimarlık öğrencilerine tarihi yarım, adadaki projeler hakkında bilgiler verdi.

Haber: Şifa Duman, Gülşah Yeşilyurt, Didem Naz Kırmızı (İAHA)

Fotoğraf: Şifa Duman, İsa Örken, Vedat Tunçtan (İAHA)

İstanbul Aydın Üniversitesi'nde Kariyer Günleri

İstanbul Aydın Üniversitesi "Kariyer Günleri'14" etkinlikleri çerçevesinde pek çok ünlü marka yetkilisi İstanbul Aydın Üniversitesi öğrencileriyle bir araya geldi. İstanbul Aydın Üniversitesi Florya Yerleşkesi'nde hafta boyunca gerçekleştirilen "Kariyer Günleri'14" etkinliklerine Fox Tv Ana Haber Bülteni sunucusu Fatih Portakal da konuşmacı olarak katılarak medya sektöründe çalışmak isteyen öğrencilere mesleki deneyimlerini aktardı.

Haber: Emin Mert Kiraslan (İAHA) Fotoğraf: Maleyka Caferli (İAHA)

Doç. Dr. Yunus Yavuz: "Obezite 20 Yıl Sonra Dünya Sorunu Olacak"

İstanbul Aydın Üniversitesi'nde "Obezite ve Sağlıklı Beslenme" konulu seminere konuşmacı olarak katılan Doç. Dr. Yunus Yavuz, "Obezite 20 yıl sonra dünya sorunu olacak. Obezitenin, çağın en büyük hastalığı olması bekleniyor," dedi.

Haber: İAHA

“Geçmişten Günümüze Kadın Gazeteciler”

Gazeteci Füsun Özbilgen, İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi'nin düzenlediği “Geçmişten Günümüze Kadın Gazeteciler” konulu konferansta Tanzimat'tan günümüze kadın gazetecilerin serüvenlerini anlattı. Gazetecilik hayatına ilk Cumhuriyet Gazetesi Ankara Bürosu'nda başladığından da söz eden Özbilgen, bu sürecin sonunda ise Türkiye'nin ilk kadın yazı işleri müdürü olduğunu belirtti. Kadınların karar alma süreçlerinden dışlandığını söyleyen Özbilgen çabuk pes etmemek gerektiğini vurguladı.

Haber: Emin Mert Kırarslan (İAHA)

Fotoğraf: Maleyka Caferli (İAHA)

“Bilmek- Okumak”

Araştırmacı - yazar Hilmi Yavuz, İstanbul Aydın Üniversitesi Toplumsal Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin düzenlediği “Bilmek- Okumak” başlıklı etkinlikte Harf İnkılabı, etkileri ve okur yazar oranının yükselmesine rağmen, okuma oranının düşmesi konuları üzerine bir söyleşi yaptı.

Haber-Fotoğraf: İAHA

İstanbul Aydın Üniversitesi'nde Çevre ve Doğa Festivali

İstanbul Aydın Üniversitesi Çevre ve Sürdürülebilir Kampüs Kulübü (ÇevSür), 14 - 15 Nisan 2014 tarihleri arasında gerçekleştirdiği “ekofest'14” ekoloji festivalinde pek çok renkli etkinliğe ev sahipliği yaptı. “Doğa, İnsan ve Makine Arasındaki Uyumla, Sürdürülebilir Bir Dünya'ya...” sloganıyla yola çıkan ÇevSür, üretimden tasarıma, gıdadan enerjiye dek yaşamın her alanında çevre bilincini, doğa dostu ve sürdürülebilir yaşam kültürünü, ses getiren yaratıcı etkinlikler aracılığıyla genç nesillere tanıtmayı amaçlıyor.

Haber- Fotoğraf: İsa Örken (İAHA)

Nihat Doğan İstanbul Aydın Üniversitesi'nde

Televizyon dünyasının renkli isimlerinden Nihat Doğan, İstanbul Aydın Üniversitesi öğrencileriyle bir araya geldi. Üniversite öğrencileriyle kahkaha dolu iki saat geçiren Nihat Doğan, ilk kez bir üniversitede söyleşiye katıldığından dolayı heyecanlı olduğunu da dile getirdi.

Amerikalı Tarihçi İstanbul Aydın Üniversitesi'nde

İstanbul Aydın Üniversitesi Türkiye Araştırmalar Merkezi tarafından düzenlenen "Modern Türkiye Tarihi" konulu konferansta Harvard Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Carter. V. Findley, İstanbul Aydın Üniversitesi öğrencileriyle bir araya geldi. "Modern Türkiye Tarihi" ve "Dünya Tarihinde Türkler" isimli kitapların yazarı Amerikalı tarihçi Prof. Dr. Carter. V. Findley, yaptığı konuşmada dil, kültür ve Müslümanlık gibi etkenlerin Türkleri bir araya getirdiğini vurguladı.

Haber: Ayten Abbaslı (İAHA)

Fotoğraflar: İsa Örken - Ayten Abbaslı (İAHA)

Haber: Didem Naz Kırmızı (İAHA)

Fotoğraf: Büşra Kılıç (İAHA)

Beyin Gelişimine Dair İpuçları

Nöroloji Uzmanı Dr. Bülent Madi, İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin düzenlediği "Öğrenme Beyinde Nasıl Oluşur?" konulu semine konuşmacı olarak katıldı. Konuşmasında beyin gelişiminin hareketle başladığını söyleyen Dr. Bülent Madi, anne karnında üç aylıkken beyin gelişiminin oluştuğunu belirterek, çocuklukta beyinde ilk gelişen alanın denge olduğunu vurguladı.

Haber: Emin Mert Kırarslan (İAHA)
Fotoğraf: Cemal Kaçan (İAHA)

Samet Güzel: “Kendi Şansımı Kendim Yarattım”

Fenerbahçe Spor Kulübü'nün eski tercümanı Samet Güzel, İstanbul Aydın Üniversitesi'nde düzenlenen “Neden Tercüman Olmalıyım?” konulu söyleşide Fenerbahçe'de geçirdiği sekiz sezonu, “Orada çalışmak benim hayalimdi ve kendi şansımı kendim yarattım,” diyerek değerlendirdi.

Haber: Aylin Rana Aydın (İAHA)
Fotoğraf: Bermal Bingöl (İAHA)

‘TÜBİTAK Destekleri ve AB Horizon 2020 Bilgi Günü’

İstanbul Aydın Üniversitesi, TÜBİTAK Destekleri ve AB Horizon 2020 Bilgi Günü'ne ev sahipliği yaptı. Florya Yerleşkesi'nde gerçekleştirilen etkinlikte “TÜBİTAK Uzmanları”, “TÜBİTAK Destekleri” ve “AB Horizon 2020 Programı” hakkında bilgiler verildi.

Haber: Ayten Abbaslı

İAHA Muhabirleri Soma'da...

İstanbul Aydın Üniversitesi Haber Ajansı (İAHA) muhabirleri Soma'da meydana gelen maden faciasına tanıklık etmek için Soma'ya gittiler. İsa Örken, Semra Dursun ve Ayten Abbaslı'dan oluşan ekip, Soma'da görev bölümünde bulundular. Maden önünde, mezarlıkta, şehir içinde, şehit ailelerinin yaşadıkları mahallelerde, devlet hastanesinde şehit yakınlarıyla konuşan muhabirlerin izlenimlerini GÖZ dergisinin üçüncü sayısında yer buluyor.

Başarıyı

DESTEKLEYEN ÜNİVERSİTE

Tüm öğrenim süresi boyunca kesintisiz burs imkanı

* Tercih Bursu tüm bölümleri kapsamamaktadır.
Detaylı bilgi için, burs.aydin.edu.tr ve
2014 ÖSYM Kılavuzunu inceleyiniz.

www.aydin.edu.tr | 444 1 428 | burs.aydin.edu.tr

IAHA

GÖZ'ünüzü açıyoruz...

